นิยายผจญภัยสอนเรื่องเงิน

MONEYVERSE

ผจญภัยในจักรวาลการเงิน

จากเงินเหลือ 412 บาทในคืนก่อนเงินเดือนออก
สู่ประตูอิสรภาพทางการเงิน

RICHARD JOE

MONEYVERSE

ผจญภัยในจักรวาลการเงิน

นิยายผจญภัยสอนเรื่องเงิน

RICHARD JOE

MONEYVERSE

ผจญภัยในจักรวาลการเงิน
เขียนโดย Richard Joe

© 2026 Richard Joe สงวนลิขสิทธิ์

ตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่องเป็นเรื่องสมมติ ตัวเลขผลตอบแทน อัตราดอกเบี้ย และตัวอย่างการเงินทั้งหมดเป็นสมมติฐานเพื่อการเรียนรู้ ไม่ใช่คำแนะนำการลงทุน การตัดสินใจทางการเงินจริงควรพิจารณาสถานการณ์ของตนเอง และอาจปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สารบัญ

ทั้งเล่มมี 12 บท แบ่งเป็น 3 ภาค ภาคละ 4 บท

ภาค 1 · หนีแรงดึงเงินเดือน (Survival → Security)

บทที่ 1 เงินเดือนหายไปไหนทุกเดือน 5

บทที่ 2 หลุมดำ 16% 32

บทที่ 3 เกราะ 3 เดือน 61

บทที่ 4 พายุที่ใหญ่กว่าเกราะ 89

ภาค 2 · ให้เงินทำงานแทน (Security → FIRE)

บทที่ 5 เมล็ดพันธุ์เมล็ดแรก 118

บทที่ 6 งานเสริมในคืนไร้ดาว 149

บทที่ 7 เงินดาวน์กับหนี้ดี 177

บทที่ 8 พายุตลาดหุ้น 205

ภาค 3 · ซื้อเวลาคืน (FIRE → Legacy)

บทที่ 9 ประตูอิสรภาพ 235

บทที่ 10 การ์ดที่ใครไม่กล้าซื้อ 263

บทที่ 11 นาฬิกาที่เดินช้าลง 293

บทที่ 12 ดาวที่ส่องทางให้คนอื่น 321

บทที่ 1

เงินเดือนหายไปไหนทุกเดือน

รายรับ–รายจ่าย = Cash Flow
และการจดบัญชี

คืนวันที่ 24 เวลาสี่ทุ่มสิบเอ็ดนาที ภูมินอนหงายบนฟูก ยกมือถือขึ้นมาเหนือหน้า แอปธนาคารบอกยอดเงินคงเหลือด้วยตัวเลขที่เขาเห็นทุกเดือนจนคุ้นตา

฿412.50

เขาจ้องมันนานกว่าปกติ ราวกับว่าถ้าจ้องนานพอ ตัวเลขจะเกรงใจแล้วเพิ่มขึ้นมาเอง แต่มันก็ยังเป็นสี่ร้อยสิบสองบาทห้าสิบสตางค์อยู่อย่างนั้น ไม่มากไม่น้อยไปกว่านั้นแม้แต่สลึงเดียว

พรุ่งนี้เงินเดือนออก เขาบอกตัวเอง รอดอีกเดือนแล้ว เหมือนทุกเดือน เหมือนนักวิ่งมาราธอนที่ล้มตัวผ่านเส้นชัยทุกครั้ง แล้วพบว่าต้องลุกขึ้นมาวิ่งใหม่ตั้งแต่เส้นสตาร์ท

ภูมิอายุยี่สิบหก ทำงานฝ่ายบริการลูกค้าของบริษัทขนส่งมาสี่ปี เงินเดือนสองหมื่นแปดพัน งานของเขาคือรับสายคนที่โกรธเพราะพัสดุไปไม่ถึง และพูดว่า “ขออภัยในความไม่สะดวกครับ” วันละประมาณหกสิบครั้ง เขาทำงานนี้ได้ดี หัวหน้าชม ลูกค้าบางคนวางสายด้วยรอยยิ้ม แต่ไม่มีใครเคยโทรมาถามเขาว่า “แล้วคุณล่ะ เงินพอใช้ไหม”

เขาไม่เคยซื้อของแพง ไม่เคยเที่ยวต่างประเทศ ไม่มีกระเป๋าแบรนด์ ไม่มีรถ ห้องเช่าก็เป็นห้องธรรมดาชั้นสี่ไม่มีลิฟต์ แล้วเงินมันหายไปไหน

ถ้ามีใครถามคำถามนี้ ภูมิจะตอบได้ทันทีว่า “ไม่รู้สิ ก็ใช้ไปเรื่อยๆ” ซึ่งเป็นคำตอบที่ฟังดูเหมือนคำตอบ แต่ไม่ได้ตอบอะไรเลย

วันธรรมดาที่แพงกว่าที่คิด

ถ้าย้อนกลับไปดูวันนี้ทั้งวัน มันก็เป็นวันธรรมดาวันหนึ่ง

เช้าตื่นสาย กดเรียกมอเตอร์ไซค์รับจ้างไปสถานีรถไฟฟ้าเพราะกลัวไม่ทันสแกนนิ้ว แวะร้านกาแฟหน้าออฟฟิศ สั่งลาเต้เย็นหวานน้อยแก้วเดิม แปดสิบบาท พนักงานจำหน้าเขาได้จนไม่ต้องถาม เที่ยงเพื่อนร่วมงานชวนไปกินร้านชาบูเปิดใหม่ “วันนี้วันเกิดพี่โอ๋ไปกันหน่อย” เขาไปเพราะไม่อยากเป็นคนเดียวที่ไม่ไป บ่ายสามมีคนสั่งชานมไข่มุกเข้าออฟฟิศ เขาฝากสั่งด้วยแก้วหนึ่ง เย็นกลับห้อง เหนื่อยเกินกว่าจะลงไปซื้อข้าว เลยกดสั่งอาหารผ่านแอป บวกค่าส่งอีกสามสิบเก้า

ไม่มีอะไรฟุ่มเฟือยเลยสักอย่าง ทุกอย่างสมเหตุสมผลในวินาทีที่จ่าย

ตอนสามทุ่ม แม่โทรมา

“ภูมิ กินข้าวยัง”

“กินแล้วครับแม่”

“เดือนนี้เงินพอใช้ไหมลูก ถ้าไม่พอบอกแม่นะ”

ภูมิมองตัวเลขสี่ร้อยสิบสองบาทบนจอ แล้วตอบด้วยเสียงที่สดใสที่สุดที่ทำได้ “พอครับแม่ สบายมาก”

เขาวางสายแล้วนอนนิ่งไปนาน คำโกหกเล็กๆ ที่พูดทุกเดือนคำนั้นหนักขึ้นทุกครั้ง แม่ของเขาอายุหกสิบสองแล้ว ยังขายข้าวแกงอยู่ที่ต่างจังหวัด และเขาคิดมาตลอดว่าสักวันจะส่งเงินให้แม่เดือนละห้าพัน สักวัน ที่ไม่เคยมาถึง

โทรศัพท์สั่นอีกครั้ง ท็อป เพื่อนสมัยเรียน โพสต์รูปใหม่ นาฬิกาเรือนใหม่บนข้อมือกับแคปชันว่า “รางวัลตัวเอง เพราะชีวิตมีครั้งเดียว” คนกดหัวใจไปแล้วสามร้อยกว่าคน ภูมิกดหัวใจให้เป็นคนที่สามร้อยสามสิบเอ็ด แล้วคว่ำมือถือลงบนอก

ท็อปได้เงินเดือนมากกว่าเขาสองเท่า ท็อปมีรถ มีคอนโด มีรูปเที่ยวญี่ปุ่นปีละสองครั้ง ภูมิไม่ได้อิจฉา เขาแค่สงสัยว่า ทำไมคนบางคนดูมีเงินตลอดเวลา ในขณะที่เขาต้องนับวันรอวันที่ 25 เหมือนนับวันรอวันหยุดยาว

กระปุกของคุณยาย

ตรงหัวเตียงมีกระปุกออมสินดินเผารูปหมูเก่าๆ สีชมพูซีดของคุณยาย หูข้างหนึ่งบิ่น จมูกมีรอยกาวที่เคยซ่อม คุณยายยื่นมันให้วันที่เขาย้ายเข้ากรุงเทพฯ พร้อมพูดประโยคเดียวที่เขาจำได้แม่นจนถึงวันนี้

“เงินก็เหมือนน้ำนะลูก ถ้าไม่รู้ว่ามันรั่วตรงไหน ตักเท่าไหร่ก็ไม่เต็ม”

ตอนนั้นเขาหัวเราะและบอกว่า “ยายครับ สมัยนี้ใช้แอปกันหมดแล้ว” แล้ววางกระปุกไว้ตรงหัวเตียง ตั้งแต่วันนั้นจนถึงวันนี้ สี่ปี ไม่เคยมีเหรียญไหนหยอดลงไป คุณยายจากไปเมื่อสองปีก่อน และกระปุกใบนี้กลายเป็นสิ่งเดียวที่เขาไม่กล้าย้ายที่

คืนนี้ ไม่รู้เพราะอะไร ภูมิเอื้อมมือไปเขย่ามันเล่นๆ คิดว่าคงว่างเปล่า

ก๊ง

มีเสียงเหรียญหนึ่งเหรียญกลิ้งอยู่ข้างใน

ภูมิขมวดคิ้ว เขาไม่เคยหยอด แน่ใจร้อยเปอร์เซ็นต์ เขาคว่ำกระปุกแล้วเขย่าตรงช่องหยอด เหรียญทองเก่าที่สลักตัว M ตัวใหญ่กลิ้งตกลงบนฝ่ามือ มันหนักกว่าที่เหรียญขนาดนั้นควรจะหนัก อุ่นกว่าที่โลหะควรจะอุ่น ราวกับเพิ่งมีคนกำมันไว้ในมือ

และมันกำลังหมุน

หมุนรอบตัวเองช้าๆ อยู่บนฝ่ามือเขา ทั้งที่ไม่มีใครดีด ไม่มีลม ไม่มีอะไรเลย

“ใช้เวลานานนะกว่าจะเขย่ากระปุกใบนี้” เสียงเล็กแหลมดังขึ้น ฟังเหมือนเสียงกระดิ่งที่พูดได้ “สี่ปี สี่สิบแปด PAYDAY ไม่มีเงินหยดลงมาสักบาท ฉันนั่งรอในความมืดจนนับรอยกาวบนจมูกหมูได้ครบทุกเส้น”

ภูมิสะดุ้งจนเกือบปล่อยเหรียญทิ้ง แต่มันไม่ตก มันลอยค้างกลางอากาศ แขนขาเล็กๆ ที่เหมือนสปริงนาฬิกาค่อยๆ กางออกมาจากขอบ ดวงตาสองจุดสว่างวาบขึ้นในร่องของตัว M เป็นสีฟ้าอ่อนเหมือนไฟแจ้งเตือนบนมือถือ

“เรียกฉันว่าเหรียญก็ได้” มันพูดพร้อมโค้งตัวเล็กน้อยอย่างสุภาพ “คุณยายฝากให้มาดูแลนาย ท่านบอกว่าวันไหนที่นายเขย่ากระปุกเอง แปลว่านายพร้อมแล้ว”

“พร้อม... อะไร” ภูมิถามเสียงแหบ “นี่ผมฝันอยู่ใช่ไหม”

“ฝันคือการคิดว่าเดือนหน้าจะเหลือเงินออม ทั้งที่ไม่เคยดูเลยว่าเดือนนี้เงินไปไหน” เหรียญหมุนเร็วขึ้นจนกลายเป็นวงทองระยิบระยับ “ส่วนนี่คือของจริง อยากรู้ไหมล่ะว่าเงินสองหมื่นแปดของนายหายไปไหน”

ภูมิยังไม่ทันตอบ เพดานห้องก็เริ่มจางหายเหมือนหมึกโดนน้ำ ผนังสีครีมกลายเป็นท้องฟ้าสีม่วงเข้มเต็มไปด้วยดาว ฟูกใต้ตัวหายไป ตัวเขาลอยขึ้น ลอยขึ้น แล้วร่วงลง ลมพัดผ่านหูดังหวีดหวิว ภูมิกรีดร้องเสียงหลง และเหรียญหัวเราะคิกคักอยู่ข้างๆ เหมือนเด็กเล่นสไลเดอร์

“จับไว้แน่นๆ ล่ะ ขาลงสนุกกว่าขาขึ้นเสมอ”

ดาวเงินเดือน

ภูมิตกลงไปบนพื้นนุ่มๆ ที่ตอนแรกเขาคิดว่าเป็นหญ้า แต่พอก้มดูก็พบว่ามันคือธนบัตรยับๆ นับล้านใบอัดกันแน่นจนกลายเป็นพื้นดิน กลิ่นของมันเหมือนกลิ่นกระเป๋าสตางค์ใบเก่า

เมืองตรงหน้าเป็นวงกลมใหญ่สุดลูกหูลูกตา ตึกสีเทาเรียงรายรอบหอนาฬิกายักษ์ตรงกลาง หน้าปัดนาฬิกามีขีด 30 ขีดแทนวันที่ 1 ถึง 30 ส่วนตำแหน่งตรงกลางด้านบนเป็นเลข 31 มันเรียกว่า “นาฬิกา PAYDAY” มีเข็มวันเพียงเข็มเดียวค่อยๆ เคลื่อนไปหาวันรับเงินเดือน

รอบหอนาฬิกามีลู่วิ่งขนาดใหญ่เป็นวงแหวนซ้อนกันหลายชั้น และบนลู่วิ่งนั้น ผู้คนนับพันกำลังวิ่ง บางคนสวมเสื้อเชิ้ตผูกเนกไท บางคนสวมชุดพยาบาล บางคนสวมเสื้อช็อปช่าง บางคนถือกาแฟ บางคนหิ้วถุงช็อปปิ้ง ทุกคนวิ่งด้วยความเร็วไม่เท่ากัน แต่ทุกคนมองเข็มนาฬิกาด้วยสายตาเดียวกัน สายตาของคนที่นับวันรอ

“ยินดีต้อนรับสู่ดาวเงินเดือน” เหรียญลอยมาเกาะบ่าภูมิ “บ้านเกิดของคนส่วนใหญ่ในจักรวาลนี้ และเป็นที่ที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยออกไปไหน”

“ทำไมทุกคนต้องวิ่ง”

“เพราะดาวดวงนี้มีแรงดึงดูดพิเศษ” เหรียญชี้ขึ้นไปที่หอนาฬิกา “ยิ่งนายพึ่งเงินเดือนมากเท่าไหร่ แรงดึงก็ยิ่งแรง ถ้าหยุดวิ่งเมื่อไหร่ เงินก็หยุดไหล ทุกคนที่นี่รู้เรื่องนี้ดี เลยไม่มีใครกล้าหยุด”

ชายวัยกลางคนผมเริ่มบางคนหนึ่งวิ่งผ่านมาใกล้ๆ เขาชะลอลงเล็กน้อยเมื่อเห็นภูมิยืนเกาหัวอยู่ข้างลู่

“น้องใหม่เหรอ” ชายคนนั้นยิ้มใจดี ป้ายชื่อบนอกเขียนว่า ลุงต้อม “ไม่ต้องกลัวนะ วิ่งไปเรื่อยๆ เดี๋ยวก็ชิน ลุงวิ่งมาสามสิบปีแล้ว อีกห้าปีก็เกษียณ”

“แล้วเกษียณแล้วลุงจะทำอะไรครับ”

ลุงต้อมนิ่งไปครู่หนึ่ง ราวกับไม่เคยมีใครถามคำถามนี้มาก่อน “ก็... ไม่รู้สิ เงินเก็บมีไม่มากหรอก คงต้องหางานพาร์ตไทม์ทำต่อ” แล้วเขาก็หัวเราะแห้งๆ แล้วเร่งฝีเท้าวิ่งต่อไปเพราะเข็มวันใกล้ถึงเลข 31 บนนาฬิกา PAYDAY

ภูมิมองตามหลังลุงต้อมไปนาน เขาเห็นตัวเองในอีกสามสิบปีข้างหน้าวิ่งอยู่ตรงนั้น

ฝนทอง

ทันใดนั้นเข็มวันก็ชี้เลข 31 บนนาฬิกา PAYDAY เสียงระฆังดังกังวานไปทั้งเมือง เหง่ง... เหง่ง... เหง่ง...

เหรียญทองนับไม่ถ้วนตกลงมาจากฟ้าเหมือนฝน เสียงกระทบพื้นกริ๊งๆ ดังไปทั่ว ผู้คนหยุดวิ่ง ยกมือรับ กระโดดโลดเต้น บางคนกอดกัน บางคนถ่ายรูปลงโซเชียล ภูมิรู้สึกได้ถึงเหรียญที่ตกใส่กระเป๋าเสื้อเขาเองด้วย หนักและอุ่น เขาล้วงออกมานับ ประมาณสองหมื่นแปดพันบาทพอดี

เขาหัวเราะออกมาเหมือนคนอื่นๆ ความรู้สึกเดียวกับวันที่ 25 ทุกเดือน ความรู้สึกที่ว่า “รวยแล้ว อย่างน้อยก็วันนี้”

แต่ความสุขอยู่ได้ไม่ถึงนาที

เหรียญทองในมือทุกคนเริ่มเรืองแสงแล้วค่อยๆ ละลาย กลายเป็นสายธารสีทองเส้นเล็กๆ ไหลออกจากกระเป๋า ลอยขึ้นฟ้าไปคนละทิศละทาง บางเส้นไหลช้า บางเส้นพุ่งเร็วเหมือนจรวด ภูมิคว้าสายธารของตัวเองไว้ แต่มันไหลผ่านนิ้วเหมือนทราย เขากำแน่นขึ้น ยิ่งกำ มันยิ่งไหลเร็ว

“เฮ้ย เดี๋ยว! เงินผม!”

“อย่าไปคว้า” เหรียญบอกเสียงเรียบ “คว้าไม่ทันหรอก คนที่นี่พยายามกันทุกเดือน บางคนพยายามมาสามสิบปีแบบลุงต้อม สิ่งที่ทำได้คือตามมันไป”

“ตามไป?”

“ตามไปดูว่ามันไปที่ไหน” เหรียญหมุนตัวหนึ่งรอบ แล้วสมุดเล่มเล็กปกสีน้ำเงินกับปากกาด้ามหนึ่งก็ปรากฏขึ้นในมือภูมิ หน้าปกเขียนด้วยตัวอักษรสีทองว่า Cash Ledger

“กฎของจักรวาลนี้มีข้อเดียว” เหรียญพูดจริงจังขึ้นเป็นครั้งแรก “สายธารที่นายจดชื่อลงสมุด นายจะมองเห็นมันตลอดเวลา สายธารที่นายไม่จด มันจะหายไปในหมอก และนายจะไม่มีวันรู้ว่ามันไปไหน”

“จดหมดเลยเหรอ ทุกบาท?”

“ทุกบาท ห้ามเดา”

ตามสายธารสีทอง

เหรียญจับคอเสื้อภูมิแล้วกระตุกเบาๆ ตัวเขาลอยขึ้นจากพื้นราวกับไม่มีน้ำหนัก ทั้งสองพุ่งตามสายธารสีทองขึ้นไปบนฟ้า

สายธารเส้นที่ใหญ่ที่สุดพุ่งตรงไปที่ดาวเคราะห์สีอิฐดวงเล็กที่โคจรอยู่ใกล้ที่สุด บนดาวมีตึกแถวเรียงกันแน่น ป้ายไฟกะพริบบนยอดตึกเขียนว่า ค่าเช่าห้อง พอสายธารไหลเข้าไป หน้าต่างห้องเล็กๆ ห้องหนึ่งบนชั้นสี่ก็สว่างขึ้น ภูมิจำได้ทันทีว่ามันคือห้องของเขา

“อันนี้จำเป็น” ภูมิพูดเร็วๆ เหมือนแก้ตัว “ต้องมีที่อยู่”

“ไม่มีใครบอกว่าไม่จำเป็น” เหรียญตอบ “จดสิ”

ภูมิเขียนลงสมุด ค่าเช่าห้อง ฿7,500 ทันทีที่หมึกแห้ง สายธารเส้นนั้นก็เปลี่ยนจากสีทองจางๆ เป็นสีทองเข้มชัดเจน มองเห็นได้แม้จากที่ไกล

เส้นที่สองไม่ได้ไหลไปที่เดียว มันแตกเป็นกิ่งเล็กกิ่งน้อยนับร้อยเหมือนรากไม้ ไหลไปตามดาวเคราะห์น้อยดวงจิ๋วนับไม่ถ้วน ดวงหนึ่งเป็นร้านข้าวมันไก่ ดวงหนึ่งเป็นร้านสะดวกซื้อ ดวงหนึ่งเป็นแอปสั่งอาหารที่มีมอเตอร์ไซค์บินวนรอบเหมือนดาวเทียม ภูมิต้องบินตามนับทีละกิ่ง บางกิ่งเล็กแค่สี่สิบบาท บางกิ่งสามร้อย เขาบินจนเหงื่อแตก ปากกาแทบหมึกหมด

“รวมแล้ว... ค่าอาหาร เก้าพันบาท” เขาหอบ “เก้าพัน! ผมกินอะไรไปเก้าพัน”

“ชาบูวันเกิดพี่โอ๋ ชานมไข่มุกบ่ายสาม ค่าส่งอาหารสามสิบเก้าบาทยี่สิบสองครั้ง” เหรียญไล่ให้ฟังเหมือนอ่านใบเสร็จ “แต่ละครั้งไม่เยอะหรอก ไม่เยอะเลยสักครั้ง”

ต่อมาคือค่าเดินทาง ฿2,500 ส่วนใหญ่เป็นมอเตอร์ไซค์รับจ้างตอนตื่นสาย ค่าโทรศัพท์ ฿1,200 แล้วก็มีสายธารสามเส้นเล็กๆ ไหลเข้าไปในดาวเคราะห์สามดวงที่มีโลโก้แอปดูหนังและฟังเพลงติดอยู่ ฿600 รวมกัน

“สามแอป?” ภูมิทวน “ผมใช้แอปเดียวนะ อีกสองแอปมันอะไร”

“สมัครทดลองใช้ฟรีเจ็ดวันตอนดูซีรีส์เรื่องนั้นไง แล้วก็ลืมยกเลิก” เหรียญตอบ “สองแอปนั้นเก็บเงินนายมาสิบเอ็ดเดือนแล้ว”

ภูมิเอามือกุมหน้า

ปลิงโปรโมชั่น

ยังไม่ทันจดเสร็จ ฟ้าทั้งฟ้าก็เปลี่ยนเป็นสีแดงสด เสียงไซเรนดังขึ้นพร้อมตัวอักษรยักษ์ที่ลอยอยู่กลางอวกาศ

FLASH SALE · เหลือเวลาอีก 00:09:59

“โอ๊ะ ไม่ดีแล้ว” เหรียญหดตัวเข้าหาบ่าภูมิ “ก้มหัวลง!”

จากเนบิวลาสีชมพูไกลๆ มีฝูงสิ่งมีชีวิตตัวกลมนุ่มนิ่มบินพุ่งเข้ามา พวกมันมีตาโตแป๋วน่ารักเหมือนตุ๊กตา บนหัวมีป้ายราคาลด 50% 70% 90% ห้อยต่องแต่ง ปากเป็นรูปดูดขนาดเล็ก ร้องเสียงแหลมว่า “ส่งฟรี! ส่งฟรี! ซื้อหนึ่งแถมหนึ่ง!”

พวกมันพุ่งเข้าเกาะสายธารสีทองของทุกคนที่ลอยอยู่ใกล้ๆ แล้วดูด ภูมิเห็นสายธารของคนแปลกหน้าคนหนึ่งเล็กลงๆ จนเหลือแค่เส้นด้าย สามตัวพุ่งมาเกาะสายธารของเขาเองด้วย เขารู้สึกได้ถึงแรงดูด และแปลกที่สุดคือ เขารู้สึกดี อยากกดสั่งอะไรสักอย่าง ร่มกันแดดพับได้ลดเหลือ 99 บาท ไฟ LED ติดห้อง หูฟังไร้สายรุ่นที่ไม่ได้ต้องการ

“ปลิงโปรโมชั่น!” เหรียญตะโกน “ยิ่งนายรู้สึกว่าคุ้ม มันยิ่งดูดแรง!”

“แล้วทำไงล่ะ!”

“ปิดแจ้งเตือน!”

“อะไรนะ!”

“ในกระเป๋านาย! มือถือ! ปิดแจ้งเตือนแอปช็อปปิ้ง!”

ภูมิล้วงกระเป๋า พบว่ามือถือของเขาติดตัวมาด้วยจริงๆ จอกำลังเด้งแจ้งเตือนรัวๆ ลดเหลือ 9 บาท! เหลือ 3 ชิ้นสุดท้าย! เพื่อนคุณเพิ่งซื้อชิ้นนี้! นิ้วเขาสั่นขณะเข้าไปในตั้งค่า เลื่อนหาแอปทีละตัว ปลิงตัวหนึ่งเกาะแขนเขาแล้วกระซิบเสียงหวานว่า “ใส่ตะกร้าไว้ก่อนก็ได้นะ ยังไม่ต้องจ่าย”

ปิด ปิด ปิด

ทุกครั้งที่ปุ่มสวิตช์เลื่อนไปทางซ้าย ปลิงตัวหนึ่งก็ร้อง “แง้!” แล้วหลุดออกจากสายธาร ตัวหดเล็กลงเหลือเท่าเม็ดถั่ว ก่อนจะลอยหายไปในอวกาศ ตัวสุดท้ายที่เกาะแน่นที่สุดมีป้ายว่า “ผ่อน 0% 10 เดือน” มันไม่ยอมปล่อย จนภูมิกดลบแอปทิ้งทั้งแอป มันถึงร้องเสียงหลงแล้วระเบิดเป็นกากเพชร

ฟ้ากลับมาเป็นสีม่วงเหมือนเดิม ภูมินั่งหอบอยู่กลางอากาศ ตัวเปียกเหงื่อเหมือนเพิ่งวิ่งหนีหมา

“นั่นมันอะไรวะ” เขาถาม

“ศัตรูที่น่ารักที่สุดในจักรวาล” เหรียญตอบ “ไม่มีใครเกลียดมันหรอก นั่นแหละที่ทำให้มันอันตราย มันไม่เคยขโมยเงินนาย มันแค่ทำให้นายอยากยื่นให้มันเอง”

หยดเล็กๆ ที่มองไม่เห็น

พวกเขาบินต่อไปจนเจอเส้นที่ทำให้ภูมิหยุดบิน

มันเล็กมาก เล็กจนเกือบมองไม่เห็น ไม่ได้ไหลเป็นสาย แต่หยดทีละหยด ติ๋ง... ติ๋ง... ติ๋ง... ลงในแก้วกาแฟเย็นใบยักษ์ที่ลอยอยู่กลางอวกาศ แก้วใบนั้นมีหลอดสีเขียวปักอยู่ และมีโลโก้ร้านกาแฟหน้าออฟฟิศของเขา

“แค่แปดสิบบาทเอง” ภูมิพูด เขาพูดประโยคนี้กับตัวเองมาเป็นพันครั้ง

“คูณสามสิบ” เหรียญตอบ แล้วหมุนตัวหนึ่งรอบ ตัวเลขเรืองแสงก็ปรากฏขึ้นกลางอากาศตรงหน้า

฿80 × 30 วัน = ฿2,400

“เกือบเท่าค่าเดินทางทั้งเดือนของนาย” เหรียญบอก “ถ้าคูณสิบสองเดือน ก็สองหมื่นแปดพันแปด มากกว่าเงินเดือนนายทั้งเดือนเสียอีก นายทำงานหนึ่งเดือนเต็มทุกปีเพื่อจ่ายค่ากาแฟ”

ภูมิอ้าปากค้าง

“ฉันไม่ได้บอกให้เลิกกินนะ” เหรียญรีบเสริม “กาแฟไม่ใช่ผู้ร้าย ความสุขเล็กๆ ไม่ผิด ฉันแค่อยากให้นายเห็นมัน แล้วเลือกเอง ว่ามันคุ้มกับหนึ่งเดือนของชีวิตนายไหม การเลือกเองกับการปล่อยให้มันไหลไปเรื่อยๆ ต่างกันมากนะ”

หมอกแห่งความจำไม่ได้

ข้างหน้ามีกลุ่มหมอกสีเทาหนาทึบลอยอยู่ สายธารเส้นเล็กๆ หลายเส้นไหลเข้าไปในนั้นแล้วหายไปเลย

“ต้องเข้าไปไหม” ภูมิกลืนน้ำลาย

“ต้องเข้า” เหรียญเปล่งแสงสีฟ้าจากดวงตาให้เป็นไฟฉาย “ที่นี่เรียกว่าหมอกแห่งความจำไม่ได้ เงินที่นายจ่ายไปแล้วนึกไม่ออกว่าจ่ายค่าอะไร จะมาจบที่นี่หมด”

ข้างในหมอกเงียบจนได้ยินเสียงหัวใจตัวเอง ภูมิเดินตามแสงไฟของเหรียญ แล้วค่อยๆ เห็นเงาของสิ่งของลอยผ่าน เคสมือถืออันที่สามที่ซื้อเพราะเบื่ออันเดิม ซองใส่บัตรที่ไม่เคยใช้ ค่าแท็กซี่ตอนฝนตก ของขวัญงานเลี้ยงรุ่นน้อง เงินร่วมทำบุญที่หัวหน้าเวียนมา เสื้อยืดที่ใส่ครั้งเดียว ค่าปรับคืนหนังสือห้องสมุดช้า เกมมือถือที่เติมไปสามครั้งตอนนอนไม่หลับ

ไม่มีชิ้นไหนใหญ่เลย ทุกชิ้นเล็กจนน่าขำ แต่พอภูมิจดทีละรายการจนครบ แล้วบวกกัน

฿3,500

“สามพันห้า...” ภูมิมองตัวเลข “ผมไม่เคยรู้เลยว่าตัวเองมีค่าใช้จ่ายที่จำไม่ได้มากขนาดนี้”

“ไม่มีใครรู้หรอก” เหรียญพูดเบาๆ “นั่นคือเหตุผลที่มันเรียกว่าจำไม่ได้”

ทันทีที่เขาจดรายการสุดท้าย หมอกรอบตัวก็จางลงเป็นช่องเล็กๆ สายธารที่เคยหายไปกลับมาเป็นเส้นสีทองให้เห็นชัด ภูมิรู้สึกเบาขึ้นอย่างประหลาด ไม่ใช่เพราะเงินเพิ่มขึ้น แต่เพราะเขาเพิ่งรู้ว่าศัตรูหน้าตาเป็นอย่างไร

ขอบของความมืด

สายสุดท้ายไม่ได้ไหลไปที่ดาวดวงไหน มันไหลออกไปนอกเมือง ไกลออกไปในความมืด ภูมิบินตามไปจนแสงของดาวเงินเดือนเหลือแค่จุดเล็กๆ ข้างหลัง

ตรงปลายทางมีวงแหวนสีม่วงหมุนวนอยู่รอบจุดดำที่ไม่สะท้อนแสงใดๆ มันสวยอย่างประหลาด เหมือนแสงไฟห้างตอนกลางคืน แต่ยิ่งมองนาน ภูมิก็ยิ่งรู้สึกหนาว สายทองของเขาเส้นหนึ่ง ฿1,800 ไหลเข้าไปในวงแหวนนั้น แล้วหายวับไปโดยไม่มีเสียง

“นั่นอะไร” ภูมิถาม

ไม่มีเสียงตอบ เขาหันไปพบว่าเหรียญหยุดหมุน เป็นครั้งแรกตั้งแต่เจอกัน

“ค่าผ่อนขั้นต่ำบัตรเครดิตของนาย” เหรียญตอบในที่สุด เสียงเล็กลงกว่าเดิม “คนที่นี่เรียกมันว่าหลุมดำสิบหกเปอร์เซ็นต์”

ทันใดนั้นภูมิก็รู้สึกถึงแรงดึง มันไม่ได้แรงมาก แค่เบาๆ เหมือนกระแสน้ำตอนเดินลงทะเล แต่ตัวเขาเริ่มเคลื่อนเข้าหาวงแหวนทีละนิด ทีละนิด โดยที่เขาไม่ได้ขยับเลย

“เหรียญ...”

“ถอย!” เหรียญคว้าคอเสื้อเขาแล้วบินพุ่งกลับ ทั้งสองต้องออกแรงเต็มที่ ภูมิตีขาอยู่กลางอวกาศเหมือนคนว่ายน้ำทวนกระแส นานเกือบนาทีกว่าจะหลุดจากแรงดึงนั้นได้

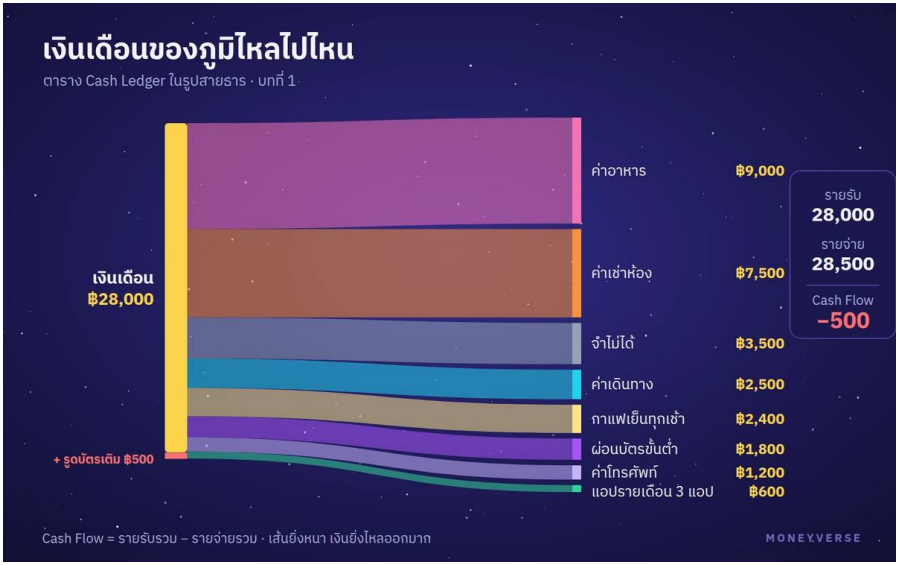
พวกเขาลอยหอบอยู่ไกลออกมา ภูมิมองย้อนกลับไปที่วงแหวนสีม่วง มันยังคงหมุนอย่างสวยงามเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

“เรื่องของมันยาว” เหรียญพูด “เก็บไว้คืนหน้า คืนนี้นายยังมีงานต้องทำให้จบ”

ตัวเลขที่ไม่โกหก

พวกเขากลับมานั่งบนขอบหอนาฬิกา มองลงไปเห็นผู้คนเริ่มวิ่งรอบใหม่บนลู่ เหมือนฝนทองเมื่อครู่ไม่เคยเกิดขึ้น ภูมิเปิดสมุด บวกเลขทุกรายการสองรอบ เพราะไม่เชื่อผลรอบแรก

เงินไหลไปที่	บาท/เดือน
ค่าเช่าห้อง	7,500
ค่าอาหาร	9,000
ค่าใช้จ่ายที่จำไม่ได้	3,500
ค่าเดินทาง	2,500
กาแฟเย็นทุกเช้า	2,400
ผ่อนขั้นต่ำบัตรเครดิต	1,800
ค่าโทรศัพท์	1,200
แอปรายเดือน 3 แอป	600
รวมรายจ่าย	28,500
เงินเดือน	28,000

“ติดลบห้าร้อย” ภูมิพึมพำ “แต่มันเป็นไปไม่ได้ ผมไม่เคยติดลบนะ เหลือสี่ร้อยทุกเดือน”

“เพราะหลุมดำกินส่วนต่างให้นายทุกเดือนไงล่ะ” เหรียญพูดเบาๆ “ทุกสิ้นเดือนนายรูดบัตรอีกนิดหน่อย ตอนเงินไม่พอ เงินในบัญชีเลยดูเหมือนพอ แต่ยอดหนี้ในบัตรค่อยๆ โตขึ้นทีละนิด ทีละนิด นายไม่ได้เหลือเงินสี่ร้อยบาท นายกำลังยืมเงินของตัวเองในอนาคตมาใช้อยู่ทุกเดือน”

ประโยคนั้นทำให้ภูมิเงียบไปนาน

ด้านล่าง เขาเห็นท็อปวิ่งอยู่บนลู่วิ่งชั้นในสุด สวมนาฬิกาเรือนใหม่ วิ่งเร็วกว่าคนอื่นหลายเท่า ท่าทางมั่นใจ ยิ้มให้กล้องที่ลอยตามถ่ายตลอดเวลา แต่สายธารทองที่ไหลออกจากตัวท็อปใหญ่และหนากว่าของภูมิมาก และมีเส้นหนาหลายเส้นพุ่งตรงไปทางทิศที่หลุมดำอยู่

“รายได้มากกว่าไม่ได้แปลว่าหนีแรงดึงได้” เหรียญพูด “ท็อปได้มากกว่านาย แต่ก็จ่ายออกเร็วกว่านาย บางคนยิ่งได้มาก ยิ่งต้องวิ่งเร็วขึ้นเพื่อจ่ายของที่ซื้อไว้ตอนได้มาก”

เงินเดือนเข้า แล้วเงินไหลไปไหน

รายรับ	รายจ่าย	Cash Flow
28,000 บาท/เดือน	28,500 บาท/เดือน	–500 บาท/เดือน

คะแนนความสุข

“แต่เดี๋ยวก่อน” ภูมิแย้ง เขาเริ่มรู้สึกอึดอัด “ถ้าต้องเลิกกาแฟ เลิกกินกับเพื่อน เลิกทุกอย่าง ชีวิตก็ไม่เหลืออะไรสนุกเลยสิ ผมทำงานหนักทั้งเดือนนะ”

“ใครบอกให้เลิกทุกอย่างล่ะ” เหรียญถามกลับ “คนที่เลิกทุกอย่างทีเดียวมักอยู่ได้สามวัน แล้วก็กลับมาจ่ายหนักกว่าเดิมเพราะอัดอั้น ฉันเห็นมาเยอะแล้ว”

มันหมุนตัวหนึ่งรอบ รายการในสมุดของภูมิลอยออกมาเรียงกันกลางอากาศเหมือนป้ายไฟ แต่ละรายการมีช่องว่างเล็กๆ อยู่ข้างหลัง

“ให้คะแนนความสุขทีละรายการ ศูนย์ถึงสิบ ไม่ต้องคิดว่าควรหรือไม่ควร ให้ตามความรู้สึกจริงตอนจ่าย”

ภูมิมองรายการแรก ชาบูวันเกิดพี่โอ๋ เขานึกถึงเสียงหัวเราะทั้งโต๊ะตอนพี่โอ๋เป่าเทียนบนเค้กชิ้นเล็ก “แปด” เขาตอบ “สนุกจริง”

กาแฟเย็นตอนเช้า “ห้า... มั้ง ช่วงแรกชอบมาก ตอนนี้กินเพราะเคยชิน”

มอเตอร์ไซค์รับจ้างตอนตื่นสาย “สอง ตอนนั่งใจเต้นกลัวสายตลอด ไม่ได้มีความสุขเลย”

แอปดูหนังสองแอปที่ลืมยกเลิก ภูมิหัวเราะออกมา “ศูนย์ ศูนย์เต็มๆ ผมไม่รู้ด้วยซ้ำว่ามีอยู่”

ของในหมอกแห่งความจำไม่ได้ เคสมือถืออันที่สาม เสื้อที่ใส่ครั้งเดียว เกมที่เติมตอนนอนไม่หลับ “หนึ่ง สอง หนึ่ง” เสียงเขาเบาลงเรื่อยๆ

พอให้คะแนนครบ ป้ายไฟที่ได้คะแนนสูงก็สว่างเป็นสีทอง ส่วนป้ายที่ได้คะแนนต่ำค่อยๆ หรี่ลงเป็นสีเทา ภูมิมองแล้วพบเรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อน เงินก้อนใหญ่ที่สุดของเขาไม่ได้ไปกับสิ่งที่เขารักที่สุด มันไปกับสิ่งที่เขาไม่ได้สนใจด้วยซ้ำ

“นี่แหละความลับข้อแรก” เหรียญพูด “นายไม่ต้องใช้เงินน้อยลงกับทุกอย่าง นายแค่ต้องหยุดจ่ายให้สิ่งที่ได้คะแนนต่ำ แล้วเก็บเงินไว้ให้สิ่งที่ได้คะแนนสูง ชาบูกับเพื่อนไม่ใช่ปัญหา แอปผีต่างหากที่เป็นปัญหา”

“งั้นตื่นเช้าขึ้นสิบห้านาที ก็ไม่ต้องนั่งมอเตอร์ไซค์” ภูมิคิดออกมาดังๆ “ได้คืนเดือนละเป็นพัน แถมไม่ต้องใจเต้น”

“เห็นไหม” เหรียญหมุนอย่างพอใจ “นายคิดเองได้ดีกว่าที่ฉันสอนอีก”

“แล้วมีอะไรพาคนออกจากดาวนี้ได้บ้าง”

“มีอย่างเดียว” เหรียญชูแขนสปริงขึ้นหนึ่งนิ้ว “เงินที่เหลือหลังจ่ายทุกอย่างแล้ว คนที่นี่เรียกมันว่า **Cash Flow** สูตรของมันง่ายที่สุดในจักรวาล”

เขียนตัวเลขเรืองแสงกลางอากาศ

Cash Flow = รายรับรวม – รายจ่ายรวม

“Cash Flow ของนายตอนนี้คือลบห้าร้อย มันคือเครื่องยนต์ของยานอวกาศ ถ้ามันติดลบ ยานจะถอยหลังเข้าหาหลุมดำช้าๆ ถ้ามันเป็นศูนย์ ยานจะลอยนิ่งอยู่ที่เดิมไปตลอดชีวิตเหมือนลุงต้อม ยานจะออกจากดาวนี้ได้ก็ต่อเมื่อมันเป็นบวก และยิ่งบวกมาก ก็ยิ่งไปได้ไกล”

“แล้วผมต้องทำยังไง” ภูมิถาม เสียงเขาจริงจังกว่าทุกครั้งที่เคยถามเรื่องเงิน

เหรียญหมุนอีกครั้ง คราวนี้ช้าเหมือนกำลังคิด “คืนนี้ไม่ต้องทำอะไรเลย นายทำสิ่งที่ยากที่สุดไปแล้ว”

“อะไร”

“มองตัวเลขจริง” เหรียญยิ้ม ถ้าเหรียญยิ้มได้ “คนส่วนใหญ่ในเมืองนี้ไม่กล้าเปิดสมุดเล่มนี้เลยตลอดชีวิต เพราะกลัวสิ่งที่จะเห็น นายเปิดแล้ว และนายยังนั่งอยู่ตรงนี้ ไม่ได้วิ่งหนี”

ภูมิมองตัวเลขลบห้าร้อยในสมุด แปลกที่มันไม่ได้ทำให้เขารู้สึกแย่อย่างที่คิด มันทำให้เขารู้สึกเหมือนคนหลงทางที่เพิ่งได้แผนที่ และรู้แล้วว่าตัวเองยืนอยู่ตรงไหน

เขาพลิกไปหน้าสุดท้ายของสมุด แล้วเขียนบรรทัดหนึ่งด้วยลายมือตัวเอง

เป้าหมาย: ส่งเงินให้แม่เดือนละ ฿5,000 ให้ได้

เหรียญมองบรรทัดนั้นอยู่นาน แล้วพูดเบาๆ “คุณยายคงดีใจ”

เช้าวันที่ 25

หอนาฬิกาเริ่มจางลง เสียงระฆังกลายเป็นเสียงนาฬิกาปลุกบนโทรศัพท์ ภูมิลืมตาขึ้นบนฟูกของตัวเอง แสงแดดเช้าลอดผ่านผ้าม่าน แอปธนาคารแจ้งเตือนว่าเงินเดือนเข้าแล้ว ฿28,000

เขานอนนิ่งอยู่พักหนึ่ง คิดว่าทั้งหมดเป็นความฝัน ความฝันที่ประหลาดและชัดเจนที่สุดในชีวิต

จนกระทั่งเห็นสมุดปกสีน้ำเงินวางอยู่ข้างหมอน ตัวหนังสือสีทองบนปกยังเขียนว่า Cash Ledger และบนปกนั้น เหรียญทองตัว M กำลังหมุนช้าๆ อย่างสบายใจ

“อรุณสวัสดิ์” เหรียญพูด “วันนี้วันแรกของการเดินทาง”

ภูมิลุกขึ้นนั่ง เปิดสมุด ตัวเลขเมื่อคืนยังอยู่ครบทุกบรรทัด เขาหยิบมือถือขึ้นมา สิ่งแรกที่ทำไม่ใช่เปิดโซเชียล แต่เป็นการเข้าไปยกเลิกแอปดูหนังสองแอปที่ไม่ได้ใช้

฿400 ต่อเดือน กลับมาแล้ว

ยังไม่ทันวางมือถือ ก็มีแจ้งเตือนใหม่เด้งขึ้นมา พื้นหลังสีม่วงเข้ม ตัวอักษรสีขาว

ใบแจ้งยอดบัตรเครดิตของคุณพร้อมแล้ว · ยอดชำระขั้นต่ำ ฿1,800

เหรียญหยุดหมุน

ภูมิมองแจ้งเตือนนั้น แล้วนึกถึงวงแหวนสีม่วงที่หมุนอย่างสวยงามอยู่ในความมืด

“คืนนี้” เหรียญพูดเสียงเรียบ “เราจะไปที่นั่นกัน”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 1

บทเรียน: Cash Flow = รายรับรวม – รายจ่ายรวม ถ้าติดลบ คุณกำลังยืมเงินอนาคตมาใช้ แม้บัญชีจะยังไม่เห็นเลขติดลบ และคุณจะแก้สิ่งที่มองไม่เห็นไม่ได้ ขั้นแรกจึงไม่ใช่การประหยัด แต่คือการ “มองเห็น”

ศัตรูที่เจอในบทนี้

- **หยดเล็กๆ:** รายจ่ายเล็กที่เกิดทุกวัน คูณ 30 แล้วคูณ 12 ก่อนตัดสินว่า “แค่” จริงไหม
- **ปลิงโปรโมชั่น:** แจ้งเตือนและโปรลดราคาที่ทำให้อยากจ่ายเอง วิธีที่ได้ผลที่สุดคือปิดแจ้งเตือนแอปช็อปปิ้ง
- **หมอกแห่งความจำไม่ได้:** ค่าใช้จ่ายที่นึกไม่ออก มักใหญ่กว่าที่คิดเสมอ วิธีเดียวที่เห็นคือจด
- **แอปผี:** บริการรายเดือนที่สมัครไว้แล้วลืม ตรวจทุก 3 เดือน

คำศัพท์ประจำบท: รายรับ คือเงินที่ไหลเข้า · รายจ่ายคงที่ คือจ่ายเท่าเดิมทุกเดือน เช่น ค่าเช่า ค่าโทรศัพท์ · รายจ่ายผันแปร คือเปลี่ยนไปตามพฤติกรรม เช่น อาหาร เดินทาง · Cash Ledger คือสมุดบันทึกรับจ่ายที่ทำให้มองเห็นเงินทุกบาท

ตัวอย่างของภูมิ: รายได้ ฿28,000 รายจ่าย ฿28,500 Cash Flow – ฿500 เขาถูกหลุมดำบัตรเครดิตกลบส่วนต่างให้ทุกเดือนจนไม่รู้ตัว

แบบฝึก 10 นาที

- เปิดแอปธนาคารและบัตรเครดิตย้อนหลัง 30 วัน

- แยกทุกรายจ่ายเป็น 5–8 หมวด เช่น ที่อยู่ อาหาร เดินทาง หนี้ บริการรายเดือน จำไม่ได้
- รวมแต่ละหมวด แล้วเติมตารางแบบเดียวกับภูมิ
- คำนวณ Cash Flow ของคุณ บวกหรือลบ?
- หารายจ่ายหยดเล็กของคุณ 1 อย่าง แล้วคูณ 360
- ให้คะแนนความสุข 0–10 กับทุกหมวด แล้วเลือกหมวดที่ได้คะแนนต่ำที่สุดมาลดก่อน

คำถามชวนคิด: ถ้าไม่ต้องห่วงเรื่องเงิน คุณอยากเขียนเป้าหมายอะไรไว้หน้าสุดท้ายของสมุด แบบที่ภูมิเขียนเรื่องแม่?

ในเกม MONEYVERSE: นี่คือส่วน Income Statement และ Cash Ledger บน Player Board ทุกครั้งที่ผ่าน PAYDAY คุณได้เงินเท่ากับ Cash Flow ไม่ใช่เงินเดือน และทุกคนเริ่มเกมที่ L1 Survival บนดาวเงินเดือนเหมือนภูมิ

บทที่ 2

หลุมดำ 16%

หนี้บัตรเครดิต จ่ายขั้นต่ำ ดอกเบี้ยทบต้น

เช้าวัน PAYDAY ภูมิยืนเบียดอยู่ในรถไฟฟ้า มือข้างหนึ่งจับราว อีกข้างถือมือถือที่เปิดอีเมลจากธนาคารค้างไว้ หัวเรื่องว่า ใบแจ้งยอดบัตรเครดิตประจำเดือน เขาเคยเลื่อนผ่านอีเมลนี้มาสิบกว่าครั้ง ไม่เคยเปิด เหมือนคนที่ไม่กล้าขึ้นตาชั่งหลังปีใหม่

แต่เช้านี้มีเหรียญทองตัวเล็กเกาะอยู่บนกระดุมเสื้อเชิ้ตของเขา ตัวจิ๋วเท่าหมุดติดเสื้อ ไม่มีใครในรถไฟฟ้าสังเกตเห็น

“เปิด” มันกระซิบ

“ที่นี่เลยเหรอ คนเยอะนะ”

“หลุมดำไม่สนใจหรอกว่านายอยู่ที่ไหน มันทำงานตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง วันหยุดนักขัตฤกษ์ก็ไม่หยุด”

ภูมิกดเปิด ตัวเลขสองตัวกระโดดเข้าตา

ยอดค้างชำระ **฿18,000**

ยอดชำระขั้นต่ำ **฿1,800**

ตัวเลขตัวหลังตัวใหญ่ ตัวหน้าตัวเล็กจนต้องซูมดู ราวกับธนาคารตั้งใจให้เขามองเห็นแค่ตัวเดียว

“หนึ่งหมื่นแปดพัน...” เขาพึมพำจนคนข้างๆ หันมามอง “ผมไม่ได้ซื้ออะไรเยอะขนาดนั้นนะ”

“ไม่ได้ซื้อทีเดียว” เหรียญตอบ “ตั๋วคอนเสิร์ตปีที่แล้ว โทรศัพท์ที่ผ่อนจบแล้วแต่ยังเหลือเศษ ค่ารักษาฟันตอนนั้น แล้วก็ส่วนต่างเดือนละห้าร้อยที่นายรูดเติมทุกสิ้นเดือน หลุมดำไม่เคยกินทีเดียว มันกินทุกเดือน เดือนละนิด จนนายลืมไปแล้วว่ามันอยู่ตรงนั้น”

โทรศัพท์จากคนใจดี

ตอนบ่ายระหว่างพักเบรก โทรศัพท์ของภูมิดังขึ้น เบอร์ไม่คุ้น

“สวัสดีค่ะ คุณภูมิใช่ไหมคะ ทางธนาคารขอแสดงความยินดีด้วยนะคะ คุณเป็นลูกค้าชั้นดี ชำระตรงเวลาทุกเดือน ธนาคารจึงอนุมัติวงเงินบัตรเพิ่มให้เป็นแปดหมื่นบาท พร้อมสิทธิ์กดเงินสดได้ทันทีโดยไม่ต้องยื่นเอกสารเลยค่ะ”

ภูมิเกือบพูดว่า “ดีเลยครับ” ตามความเคยชิน แปดหมื่นฟังดูเหมือนรางวัล เหมือนมีคนมาบอกว่าเขาเป็นคนเก่ง

เหรียญบนกระดุมเสื้อหมุนเร็วจนเสื้อสั่น

“คุณเป็นลูกค้าชั้นดีเพราะจ่ายขั้นต่ำตรงเวลาทุกเดือน” มันกระซิบ “สำหรับธนาคาร คนแบบนี้คือลูกค้าที่ดีที่สุด เพราะจ่ายดอกเบี้ยทุกเดือนไม่เคยขาด แต่ไม่เคยปิดหนี้หมด”

ภูมิกลืนน้ำลาย “ไม่เป็นไรครับ ขอบคุณครับ วงเงินเดิมพอแล้ว”

“ถ้าเปลี่ยนใจโทรกลับได้ตลอดนะคะ” เสียงปลายสายยังสดใสเหมือนเดิม

เขาวางสาย มือเย็นเฉียบ พี่โอ๋ที่นั่งโต๊ะข้างๆ หันมาถาม “ธนาคารโทรมาเพิ่มวงเงินให้เหรอ ดีจะตาย ทำไมไม่เอา พี่เพิ่งได้มาเดือนที่แล้ว ผ่อนทีวีแปดสิบห้านิ้วศูนย์เปอร์เซ็นต์สิบเดือน คุ้มมาก”

ภูมิยิ้มแหยๆ ไม่ได้ตอบ แต่เขาเห็นภาพปลิงโปรโมชั่นตัวสุดท้ายที่มีป้าย “ผ่อน 0% 10 เดือน” ลอยอยู่ในหัว

ขอบฟ้าสีม่วง

หลุมดำ 16%

ผ่อน 0% นานสูงสุด 10 เดือน	จ่ายแค่ขั้นต่ำก็ได้
รูดก่อน จ่ายทีหลัง	คุณคู่ควรกับสิ่งที่ดีที่สุด

ยิ่งใกล้ ยิ่งต้องเร่งเครื่องเพื่ออยู่กับที่

ดอกเบี้ยเดือนแรก: 18,000 × 16% ÷ 12 = **240 บาท**

จ่าย 1,800 บาท → ดอกเบี้ย 240 บาท + ลดหนี้จริง 1,560 บาท

โดรน “คนเก็บดอก” ตัดสายธารทองทุกเดือน

คืนนั้นภูมิไม่ต้องเขย่ากระปุก เหรียญรออยู่บนหมอนก่อนเขาจะอาบน้ำเสร็จ

“พร้อมไหม”

“ไม่พร้อม” ภูมิตอบตรงๆ

“ดี” เหรียญหมุน “คนที่บอกว่าพร้อมมักยังไม่เข้าใจว่าจะไปไหน”

ห้องจางหายอีกครั้ง คราวนี้ภูมิไม่ได้ร่วงลงไปบนดาวเงินเดือน เขาพบตัวเองยืนอยู่บนแพหินก้อนเล็กที่ลอยอยู่กลางอวกาศ ไกลออกมาจากดาวเงินเดือนจนมันกลายเป็นลูกแก้วสีเทาขนาดเท่ากำปั้น

ตรงหน้าคือวงแหวนสีม่วงที่เขาเห็นเมื่อคืน ใกล้ขนาดนี้ มันสวยกว่าที่คิดมาก สวยอย่างที่ห้างสรรพสินค้าสวยตอนเทศกาลลดราคา แสงไฟสีม่วงชมพูไล่สีกันเป็นเกลียว ป้ายโฆษณาโฮโลแกรมลอยเรียงรอบวงแหวน

ผ่อน 0% นานสูงสุด 10 เดือน

รูดก่อน จ่ายทีหลัง

จ่ายแค่ขั้นต่ำก็ได้ ไม่ต้องกังวล

คุณคู่ควรกับสิ่งที่ดีที่สุด

ภูมิอ่านป้ายสุดท้ายแล้วรู้สึกเหมือนมีใครมากระซิบข้างหู มันเป็นประโยคที่ทำให้ใจอุ่น และนั่นแหละที่ทำให้มันน่ากลัว

บนวงแหวนมียานอวกาศลำเล็กๆ วิ่งวนอยู่นับร้อยลำ ลำที่อยู่รอบนอกดูสบายๆ ลอยช้าๆ ถ่ายรูปป้ายไฟ ลำที่อยู่วงในขึ้นมาหน่อยวิ่งเร็วขึ้น และลำที่อยู่วงในสุดใกล้จุดดำตรงกลาง วิ่งเร็วจนเป็นเส้นแสง เครื่องยนต์คำรามเต็มกำลัง แต่ไม่ได้ไปไหนเลย

“ทำไมลำวงในวิ่งเร็วกว่า” ภูมิถาม

“เพราะยิ่งใกล้ แรงดึงยิ่งแรง” เหรียญตอบ “ต้องเร่งเครื่องเต็มที่เพื่ออยู่กับที่ ไม่ให้ตกลงไป คนในวงในสุดทำงานสองงาน สามงาน ทุกบาทที่หามาได้หมดไปกับการไม่ให้ตัวเองตก”

“แล้วไม่มีใครตกลงไปเลยเหรอ”

เหรียญเงียบไปพักหนึ่ง “มีสิ แต่เขาไม่ได้ติดป้ายบอกไว้หรอก”

คนเก็บดอก

ภูมิสังเกตเห็นสิ่งเล็กๆ บินวนอยู่รอบยานทุกลำ มันเป็นโดรนสีม่วงขนาดเท่าผึ้ง มีกรรไกรเล็กๆ แทนปาก ทุกครั้งที่ยานวิ่งครบหนึ่งรอบ โดรนจะบินเข้าไปตัดสายธารทองของยานลำนั้นออกไปนิดหนึ่ง ฉึบ แล้วบินกลับเข้าหาจุดดำตรงกลาง

“นั่นอะไร”

“คนเก็บดอก” เหรียญอธิบาย “ดอกเบี้ยสิบหกเปอร์เซ็นต์ต่อปี ฟังดูน้อยใช่ไหม แต่มันไม่ได้มาเก็บปีละครั้ง มันมาเก็บทุกเดือน เดือนละประมาณหนึ่งจุดสามสามเปอร์เซ็นต์ ของยอดที่ค้างอยู่”

มันหมุนตัว ตัวเลขเรืองแสงปรากฏกลางอากาศ

฿18,000 × 16% ÷ 12 = ฿240 ต่อเดือน

“เดือนแรกนายจ่ายไปหนึ่งพันแปด โดรนตัดเอาไปสองร้อยสี่สิบก่อนเลย เหลือแค่หนึ่งพันห้าร้อยหกสิบที่ไปลดหนี้จริงๆ”

“แค่สองร้อยสี่สิบเอง” ภูมิพูด แล้วก็หยุดตัวเอง เพราะเพิ่งนึกได้ว่าคำว่า “แค่” คือคำที่ทำให้เขามาอยู่ตรงนี้

“ใช่ แค่สองร้อยสี่สิบ” เหรียญยิ้ม “แต่ถ้านายจ่ายแค่ขั้นต่ำที่ธนาคารบอกทุกเดือน โดรนตัวนี้จะบินมาหานายอีกสองปีเต็ม”

ศูนย์เปอร์เซ็นต์ที่ไม่ฟรี

ระหว่างนั่งดูยานวิ่งวน ภูมินึกถึงทีวีแปดสิบห้านิ้วของพี่โอ๋ “แล้วผ่อนศูนย์เปอร์เซ็นต์ล่ะ ไม่มีดอกเบี้ยนี่ มันผิดตรงไหน”

“ตัวมันเองไม่ผิด” เหรียญตอบ “ถ้านายตั้งใจจะซื้อของชิ้นนั้นอยู่แล้ว วางแผนไว้แล้ว และค่างวดนั้นอยู่ในงบที่เหลือจริงๆ ผ่อนศูนย์เปอร์เซ็นต์ก็คือการได้ใช้เงินช้าลงโดยไม่เสียอะไร คนเก่งเรื่องเงินบางคนก็ใช้”

“แต่?”

“แต่ป้ายนั้นไม่ได้ถูกติดไว้ให้คนที่ตั้งใจจะซื้ออยู่แล้ว” เหรียญชี้ไปที่โฮโลแกรม ผ่อน 0% นานสูงสุด 10 เดือน “มันติดไว้ให้คนที่ไม่ได้ตั้งใจจะซื้อ มันเปลี่ยนคำถามในหัวนาย จาก ‘ของชิ้นนี้หนึ่งหมื่นห้า เราจ่ายไหวไหม’ เป็น ‘เดือนละพันห้า ไหวอยู่แล้ว’ แล้วพอนายมีผ่อนศูนย์เปอร์เซ็นต์สามรายการ สี่รายการ เดือนละพันห้าก็กลายเป็นเดือนละหกพัน เป็นรายจ่ายคงที่ที่กินอนาคตนายไปสิบเดือน”

“แล้วถ้าวันหนึ่งจ่ายไม่ไหว”

“ส่วนที่จ่ายไม่ไหวก็จะไหลกลับมาเป็นยอดบัตรปกติ ดอกเบี้ยสิบหกเปอร์เซ็นต์ แล้วโดรนพวกนั้นก็จะบินมาหานาย” เหรียญชี้ไปที่ฝูงโดรนสีม่วง “กฎง่ายๆ คือ ถ้าไม่มีเงินซื้อสด อย่าผ่อน ถ้ามีเงินซื้อสดแล้วอยากผ่อนศูนย์เปอร์เซ็นต์เพื่อถือเงินไว้ ก็ทำได้ แต่ต้องกันเงินก้อนนั้นไว้แยกจริงๆ”

ภูมิจดลงสมุด ไม่มีเงินซื้อสด = ยังไม่พร้อมผ่อน

ท็อป

ยานลำหนึ่งเงาวับจนแสบตาพุ่งผ่านมาใกล้ๆ สีเงินขัดเงา ไฟหน้าเป็นรูปนาฬิกาเรือนหรู สติกเกอร์ข้างยานเขียนว่า ชีวิตมีครั้งเดียว ภูมิจำได้ทันที

“ท็อป!”

กระจกห้องคนขับเลื่อนลง ท็อปยิ้มกว้างเหมือนในรูปทุกรูปที่เขาโพสต์ “อ้าวภูมิ! มาเที่ยวเหมือนกันเหรอ วิวดีนะตรงนี้ ถ่ายรูปสวย”

แต่พอเหรียญหมุนตัว ตัวเลขเรืองแสงก็ขึ้นเหนือยานของท็อปทันที

บัตร 3 ใบ · รวม ฿240,000

ท็อปเห็นตัวเลขนั้น รอยยิ้มค่อยๆ หายไปจากหน้า เหมือนไฟที่ถูกหรี่ลงช้าๆ

“เดือนหน้าโบนัสออก เดี๋ยวก็ปิดได้” เขาพูดเร็วเกินไป “เงินเดือนเราตั้งหกหมื่น ไม่เหมือนนายหรอก”

ประโยคนั้นควรจะทำให้ภูมิเจ็บ แต่คืนนี้เขาเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็นบนโซเชียล ยานของท็อปไม่ได้อยู่วงนอก มันอยู่ใกล้จุดดำกว่ายานของเขาหลายชั้น เครื่องยนต์คำรามจนตัวยานสั่น และโดรนเก็บดอกบินวนรอบยานลำนั้นเป็นฝูง ไม่ใช่ตัวเดียว

“ดอกเบี้ยของท็อปเดือนละเท่าไหร่” ภูมิกระซิบถามเหรียญ

“ประมาณสามพันสองร้อย” เหรียญตอบเบาๆ “เท่ากับค่าเช่าห้องนายเกือบครึ่งห้อง จ่ายทุกเดือน โดยไม่ได้อะไรกลับมาเลยสักอย่าง”

“ท็อป” ภูมิตะโกนข้ามช่องว่างระหว่างยาน “นายจ่ายบัตรยังไง ตั้งสามใบ”

ท็อปหัวเราะแห้งๆ “ก็เอาใบนี้กดเงินสดไปจ่ายใบนั้น เอาใบนั้นไปจ่ายใบโน้น หมุนไปเรื่อยๆ ก็ได้ ทุกคนเขาก็ทำกัน”

ทันทีที่พูดจบ ยานของท็อปก็ไถลลงไปอีกชั้นหนึ่ง ลึกเข้าไปใกล้จุดดำอีกนิด ท็อปไม่รู้ตัวด้วยซ้ำ

“ท็อป! ระวัง!”

ภูมิคว้าสมุด Cash Ledger แล้วยื่นออกไปสุดแขน อยากโยนให้ อยากบอกว่าลองจดดูสิ ลองมองตัวเลขดูสิ แต่ช่องว่างระหว่างยานมันกว้างเกินไป และเหรียญจับข้อมือเขาไว้

“นายช่วยเขาตอนนี้ไม่ได้” มันพูดเสียงเรียบแต่หนักแน่น “ยานลำนั้นมีคนขับคนเดียว และมีแต่คนขับที่หันพวงมาลัยได้ ถ้านายกระโดดไปตอนนี้ นายจะถูกดึงลงไปด้วย”

“แต่เขาเป็นเพื่อนผม”

“งั้นก็ยิ่งต้องออกไปให้ได้ก่อน” เหรียญตอบ “คนที่จมน้ำช่วยคนจมน้ำไม่ได้ แต่คนที่ยืนบนฝั่งได้ โยนเชือกได้”

ยานของท็อปวนผ่านไปอีกรอบ ท็อปโบกมือให้ ยิ้มอีกครั้ง ยิ้มเหมือนในรูป แล้วก็หายไปในแสงไฟสีม่วง ภูมิยืนมองจนยานลำนั้นเป็นแค่จุดแสงจุดหนึ่ง เขาบอกตัวเองว่าพรุ่งนี้จะทักไปหาเพื่อน แต่ก่อนจะช่วยใคร เขาต้องออกจากวงนี้ให้ได้ก่อน

ภาพจากอนาคต

“ขอดูหน่อยได้ไหม” ภูมิถามขึ้นมา “ว่าถ้าผมไม่เปลี่ยนอะไรเลย อีกสิบปีผมจะอยู่ตรงไหน”

เหรียญลังเล “ภาพนี้ไม่สวยนะ”

“ผมอยากเห็น”

เหรียญหมุนช้าๆ สามรอบ อวกาศตรงหน้าพร่าเหมือนกระจกโดนไอน้ำ แล้วภาพหนึ่งก็ค่อยๆ ชัดขึ้น

ยานลำหนึ่งวิ่งอยู่ในวงแหวนชั้นในใกล้จุดดำ สีถลอกเป็นจุดๆ เครื่องยนต์มีเสียงแหบ ในห้องคนขับคือผู้ชายอายุสามสิบหก ผมเริ่มบาง ตาคล้ำ สวมเสื้อโปโลบริษัทขนส่งตัวเดิมที่ซีดลง บนแผงหน้าปัดมีมือถือสองเครื่อง เครื่องหนึ่งเป็นงานประจำ อีกเครื่องเป็นแอปขับรถส่งของ ตอนกลางคืน

ภูมิรู้ทันทีว่านั่นคือตัวเขาเอง

ภูมิในอนาคตกำลังคุยโทรศัพท์ “แม่ครับ ปีใหม่นี้ผมกลับไม่ได้นะ ต้องรับงานเพิ่ม... ไม่ใช่ครับ ไม่มีอะไร สบายดี” เสียงเหมือนคนที่พูดคำว่า “สบายดี” มาแล้วเป็นพันครั้ง หลังวางสาย เขาเปิดแอปธนาคาร ภาพซูมเข้าไปที่จอ บัตรสี่ใบ ยอดรวมสามแสนสองหมื่น และยอดขั้นต่ำที่ต้องจ่ายเดือนนี้ใหญ่กว่าค่าเช่าห้อง

“หยุด” ภูมิพูดเสียงสั่น “พอแล้ว”

ภาพจางหายไป เหลือแต่อวกาศสีม่วงและเสียงเครื่องยนต์ของยานลำอื่นๆ

“มันยังไม่เกิดขึ้น” เหรียญพูดเบาๆ “อนาคตแบบนั้นไม่ได้มาเพราะการตัดสินใจครั้งใหญ่ครั้งเดียว มันมาจากการตัดสินใจเล็กๆ ที่ดูไม่สำคัญเลย เดือนละครั้ง สิบปี หนึ่งร้อยยี่สิบครั้ง แต่ข่าวดีคือ อนาคตแบบอื่นก็มาด้วยวิธีเดียวกัน”

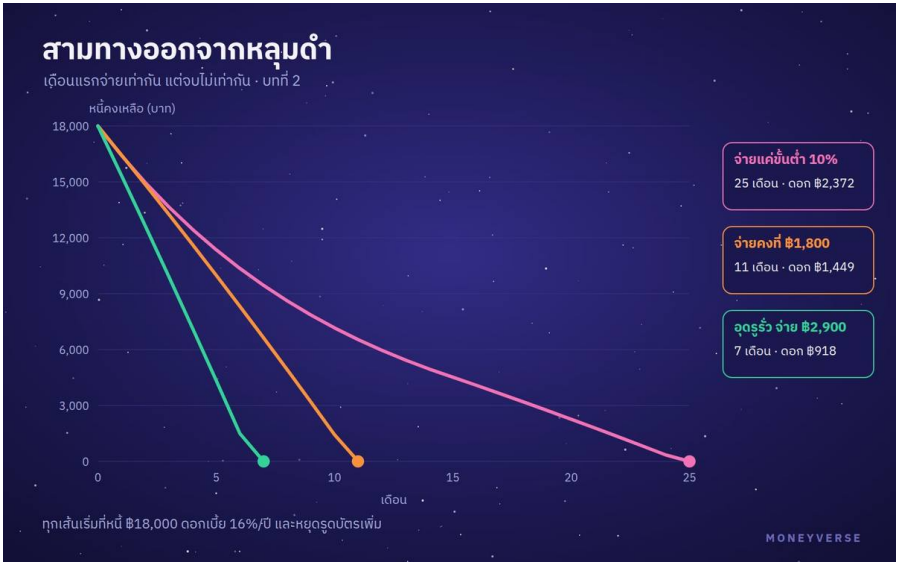
ภูมินั่งนิ่งอยู่นาน แล้วพูดว่า “งั้นเริ่มจากครั้งแรกคืนนี้เลย”

สามทางออก

เหรียญลอยขึ้นไปเหนือแพหิน แล้วใช้แขนสปริงวาดเส้นแสงสามเส้นออกจากตำแหน่งยานของภูมิ เส้นแรกวนเป็นก้นหอยยาวเหยียด หมุนรอบแล้วรอบเล่ากว่าจะหลุดออกไป เส้นที่สองตรงขึ้นมาหน่อย เส้นที่สามสั้นที่สุด พุ่งออกไปเกือบเป็นเส้นตรง

“นี่คือทางออกจากหลุมดำของนาย สามทาง” เหรียญบอก “ทุกทางพาออกไปได้ แต่ราคาไม่เท่ากัน”

ทางออก (หนี้ ฿18,000 ดอกเบี้ย 16%/ปี)	ใช้เวลา	ดอกเบี้ยรวม
จ่ายแค่ขั้นต่ำที่ธนาคารบอก (10% ของยอด ต่ำสุด ฿500)	25 เดือน	฿2,372
จ่ายคงที่ ฿1,800 ทุกเดือน	11 เดือน	฿1,449
อุดรูรั่วก่อน แล้วจ่าย ฿2,900 ทุกเดือน	7 เดือน	฿918

ทุกทางคิดจากเงื่อนไขเดียวกัน: หยุดรูดบัตรใบนี้เพิ่ม

“ทางแรกกับทางที่สองต่างกันยังไง” ภูมิถาม “ก็จ่ายเดือนแรกหนึ่งพันแปดเท่ากัน”

“นี่คือกับดักที่ฉลาดที่สุดของหลุมดำ” เหรียญตอบ “ยอดขั้นต่ำคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของยอดที่เหลือ เดือนแรกหนี้หมื่นแปด ขั้นต่ำหนึ่งพันแปด พอหนี้ลดเหลือหมื่นหก ขั้นต่ำก็ลดเหลือพันหก หนี้ลดเหลือหมื่นสี่ ขั้นต่ำก็ลดเหลือพันสี่ นายจะรู้สึกเบาสบายขึ้นทุกเดือน เหมือนชีวิตดีขึ้น แต่ความจริงคือหนี้หายช้าลงทุกเดือนเหมือนกัน”

“เหมือนวิ่งลงเขาที่ค่อยๆ ราบ” ภูมิพูด “ยิ่งวิ่งยิ่งช้า”

“ใช่ ทางแรกคือทางที่ธนาคารชอบที่สุด ส่วนทางที่สองแค่ล็อกยอดจ่ายไว้เท่าเดิมทุกเดือน ไม่ยอมลดตามขั้นต่ำ เวลาก็หายไปครึ่งหนึ่ง ดอกเบี้ยหายไปเกือบพัน ทั้งที่เดือนแรกจ่ายเท่ากันเป๊ะ”

ภูมิมองเส้นแสงเส้นที่สามที่สั้นที่สุด “แต่ผมไม่มีสองพันเก้านะ Cash Flow ผมยังติดลบห้าร้อยอยู่เลย จ่ายพันแปดยังต้องรูดเติม”

“ก็เพราะอย่างนั้นทางที่สามถึงต้องเริ่มจากสมุดเล่มนั้นไง” เหรียญชี้ไปที่ Cash Ledger ในมือเขา

หนี้ก้อนเดียว ทางออกต่างกัน

จ่ายขั้นต่ำ	คงที่ 1,800 บาท	คงที่ 2,900 บาท
ประมาณ 25 เดือน	ประมาณ 11 เดือน	ประมาณ 7 เดือน

อุดรูรั่ว

ภูมินั่งลงบนแพหิน เปิดสมุด ไล่นิ้วไปตามตารางเมื่อคืน และตามคะแนนความสุขที่เขาให้ไว้ เขาไม่อยากเลิกทุกอย่าง เขาแค่ต้องหาเงินพอให้ Cash Flow พลิกจากลบเป็นบวก

- **กาแฟเย็นทุกเช้า** คะแนนความสุขห้า → เหลือวันเว้นวัน เลือกกินวันที่อยากกินจริงๆ ประหยัด **฿1,200**
- **แอปรายเดือน 3 แอป** สองแอปคะแนนศูนย์ → ยกเลิกไปแล้วเมื่อเช้า เหลือแอปเดียวที่ใช้จริง ประหยัด **฿400**
- **บัตรเครดิต** → ลบออกจากแอปสั่งอาหารและแอปช็อปปิ้งทุกแอป ไม่รูดเพิ่มอีกแม้แต่บาทเดียว

“รวมกันพันหก” เขาคำนวณ “Cash Flow จากลบห้าร้อย กลายเป็นบวกหนึ่งพันหนึ่ง”

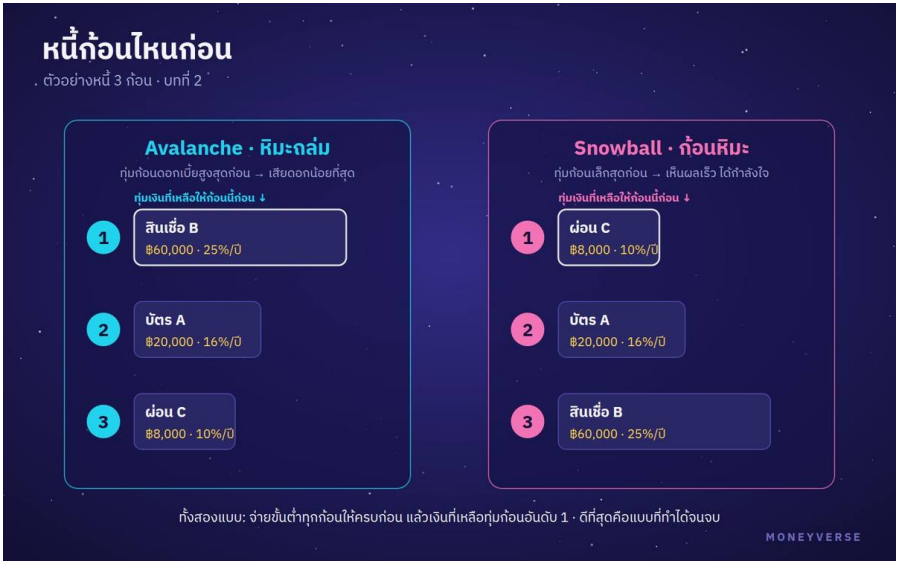
“แล้วนายจะเอาพันหนึ่งนั้นไปทำอะไร”

ภูมิคิดอยู่นาน ใจหนึ่งอยากเก็บไว้ เป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่จะมีเงินเหลือจริงๆ แต่อีกใจหนึ่งเขานึกถึงโดรนเก็บดอกที่บินวนรอบยาน ฉึบ ฉึบ ทุกเดือน

“เอาไปบวกกับพันแปดที่จ่ายอยู่แล้ว” เขาตอบ “เป็นสองพันเก้า แล้วล็อกไว้แบบนั้นทุกเดือน ไม่ลดตามขั้นต่ำ”

พอเขาเขียนตัวเลขสุดท้ายลงสมุด ยานของเขาที่ลอยอยู่ตรงขอบวงแหวนก็สั่นเบาๆ เครื่องยนต์ที่เคยสะอึกเหมือนรถเก่าติดเครื่องเรียบขึ้น แล้วมันก็เริ่มเคลื่อนออกจากวง ช้ามาก ช้าจนเกือบไม่รู้สึก แต่เป็นครั้งแรกในรอบหลายปี ที่มันเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูก

หนี้ก้อนไหนก่อน

“แล้วถ้าคนมีหนี้หลายก้อนแบบท็อปล่ะ” ภูมิถาม “ควรจ่ายก้อนไหนก่อน”

เหรียญดูพอใจกับคำถามนี้มาก มันวาดยานสามลำเล็กๆ ขึ้นกลางอากาศ แทนบัตรสามใบ

“มีสองวิธีที่คนนิยม วิธีแรกเรียกว่า **หิมะถล่ม** (Avalanche) จ่ายขั้นต่ำทุกก้อนให้ครบ แล้วเอาเงินที่เหลือทุ่มให้ก้อนที่ดอกเบี้ยสูงที่สุดก่อน ทางนี้เสียดอกเบี้ยน้อยที่สุดตามหลักคณิตศาสตร์”

“แล้ววิธีที่สอง”

“**ก้อนหิมะ** (Snowball) จ่ายขั้นต่ำทุกก้อนเหมือนกัน แต่ทุ่มให้ก้อนที่ยอดเล็กที่สุดก่อน แม้ดอกเบี้ยจะไม่สูงสุด ทางนี้อาจเสียดอกเบี้ยมากกว่านิดหน่อย แต่นายจะได้เห็นหนี้ก้อนแรกหายไปเร็ว ได้กำลังใจ แล้วกลิ้งเงินที่เคยจ่ายก้อนนั้นไปทุ่มก้อนถัดไป เหมือนก้อนหิมะที่ยิ่งกลิ้งยิ่งใหญ่”

“อันไหนดีกว่า”

“อันที่นายทำได้จนจบ” เหรียญตอบทันที “คนที่เลือกวิธีที่ดีที่สุดแล้วเลิกกลางทาง แพ้คนที่เลือกวิธีที่ดีพอแล้วทำจนจบเสมอ”

ภูมิจดทั้งสองวิธีลงสมุด ใส่ชื่อท็อปไว้ข้างๆ

ยานลากจูงสีขาว

ขณะที่ภูมิกำลังจะออกจากวง ยานสีขาวลำใหญ่ลำหนึ่งก็ลอยผ่านมา ตัวยานเขียนว่า รวมหนี้ · ดอกเบี้ยต่ำกว่า มันกำลังลากยานเล็กๆ สามสี่ลำออกจากวงในไปยังวงที่ห่างออกไป

“นั่นใคร” ภูมิถาม “มาช่วยเหรอ”

“อาจช่วย อาจไม่ช่วย” เหรียญตอบ “นั่นคือการรวมหนี้หรือรีไฟแนนซ์เอาหนี้ดอกเบี้ยสูงหลายก้อนมารวมเป็นก้อนเดียวที่ดอกเบี้ยต่ำกว่า เช่น สินเชื่อส่วนบุคคลหรือโครงการแก้หนี้ของธนาคาร ถ้าดอกเบี้ยใหม่ต่ำกว่าจริง และค่างวดจ่ายไหว มันลากนายออกจากวงในได้เร็วขึ้นมาก”

“แล้วตรงไหนที่ไม่ช่วย”

“ตรงที่คนส่วนใหญ่ทำหลังจากถูกลากออกมา” เหรียญชี้ไปที่ยานลำหนึ่งที่เพิ่งหลุดจากเชือกลาก พอได้วงเงินบัตรคืนมาเต็ม คนขับก็หันหัวยานกลับเข้าไปหาป้ายไฟ ช้อปเลย! ทันที “รวมหนี้แล้วกลับไปรูดบัตรใบเดิมจนเต็มอีกรอบ คือการมีหนี้สองก้อนแทนก้อนเดียว ยานลากจูงช่วยได้แค่คนที่อุดรูรั่วแล้วเท่านั้น”

ภูมิมองตามยานลำนั้นจนหายไป แล้วจดชื่อธนาคารที่เขียนข้างยานลากจูงไว้ในสมุด ข้างๆ ชื่อท็อป เผื่อวันหนึ่งเพื่อนจะพร้อม

บัตรในตู้เย็น

กลับมาที่ห้องตอนตีหนึ่ง ภูมิทำสิ่งที่เขาเคยเห็นในคลิปตลกๆ แต่ไม่เคยคิดว่าจะทำเอง

เขาเอากล่องพลาสติกใส่น้ำ ใส่บัตรเครดิตลงไป แล้วเอาเข้าช่องฟรีซ

“จริงจังเหรอ” เหรียญถาม เสียงกลั้นหัวเราะ

“ไม่ได้ตัดทิ้งนะ” ภูมิแก้ตัว “แค่ถ้าจะใช้ ต้องรอน้ำแข็งละลายสามชั่วโมง พอถึงตอนนั้นความอยากคงหายไปแล้ว”

“ฉันว่ามันเป็นวิธีที่ฉลาดที่สุดที่ฉันเห็นมาในรอบปี” เหรียญหมุนเต้นไปมาบนขอบตู้เย็น

สองสัปดาห์ต่อมา บัตรใบนั้นช่วยเขาไว้ได้จริงๆ คืนวันศุกร์ที่เพื่อนส่งลิงก์ลดราคาหูฟังมาให้ “เหลือเจ็ดร้อย จากสามพัน วันนี้วันเดียว” นิ้วภูมิกดใส่ตะกร้าไปแล้ว พอถึงหน้าจ่ายเงิน แอปบอกว่าไม่มีบัตรผูกไว้ เขาเดินไปเปิดตู้เย็น มองบัตรที่หลับอยู่ในก้อนน้ำแข็งใสๆ แล้วก็ปิดตู้เย็นกลับไปนอน ตื่นเช้ามา เขาจำไม่ได้ด้วยซ้ำว่าเมื่อคืนอยากได้หูฟังรุ่นไหน

ให้ระบบทำแทนใจ

“มีอีกเรื่องหนึ่ง” เหรียญพูดขึ้นในเช้าวันที่ 25 ขณะที่ภูมิกำลังจะออกจากห้อง “นายตั้งใจดีมาก แต่ความตั้งใจเป็นของที่หมดได้ โดยเฉพาะวันที่ 20 ของเดือน ตอนที่เหนื่อยและเงินเหลือน้อย”

“แล้วต้องทำยังไง”

“อย่าให้ความตั้งใจเป็นคนจ่ายหนี้ ให้ระบบเป็นคนจ่าย”

เหรียญพาเขาเปิดแอปธนาคาร ภูมิตั้งรายการโอนอัตโนมัติ ทุกวันที่ 25 ทันทีที่เงินเดือนเข้า ให้ตัดเงิน ฿2,900 ไปจ่ายบัตรเครดิต ก่อนที่เขาจะได้เห็นเงินก้อนนั้นอยู่ในบัญชีด้วยซ้ำ

“เหมือนเงินก้อนนั้นไม่เคยเข้ามาเลย” ภูมิพูด

“ใช่ นั่นแหละประเด็น” เหรียญตอบ “คนส่วนใหญ่ใช้เงินก่อน แล้วค่อยจ่ายหนี้หรือเก็บด้วยเงินที่เหลือ ซึ่งมักไม่เหลือ คนที่หนีออกจากดาวเงินเดือนได้ทำกลับกัน จ่ายสิ่งสำคัญก่อนตั้งแต่วินาทีแรกที่เงินเข้า แล้วใช้ชีวิตด้วยสิ่งที่เหลือ”

“จ่ายตัวเองก่อน” ภูมิทวน เขาเคยได้ยินประโยคนี้ในคลิปสักที่ แต่ไม่เคยเข้าใจว่ามันแปลว่าอะไรในชีวิตจริง จนวันนี้

“ตอนนี้ตัวเองของนายคือคนที่ไม่มีหนี้ในอีกเจ็ดเดือน” เหรียญบอก “นายกำลังจ่ายให้เขา”

เดือนแรกของการเดินทาง

เดือนแรกไม่ง่าย กาแฟวันเว้นวันทำให้เช้าวันอังคารกับพฤหัสฯ ยาวนานผิดปกติ พี่โอ๋ชวนไปกินบุฟเฟ่ต์แล้วเขาต้องบอกว่า “เดือนนี้ขอผ่านครับ” ซึ่งยากกว่าที่คิด คืนวันศุกร์กลุ่มเพื่อนสมัยเรียนในไลน์ชวนไปร้านเหล้าเปิดใหม่ “หัวละพันห้า บุฟเฟ่ต์ดริ๊งก์ไม่อั้น” ภูมินั่งจ้องข้อความนั้นอยู่สิบนาที พิมพ์ว่า “ไม่ว่าง” แล้วลบ พิมพ์ว่า “เดือนนี้ช็อต” แล้วลบอีก สุดท้ายเขาพิมพ์ว่า “เดือนนี้เราเก็บเงินอยู่ ใครว่างมาห้องเราไหม เดี๋ยวทำหมูกระทะ หัวละร้อยห้าสิบ” เขากดส่งแล้วคว่ำมือถือ ใจเต้นเหมือนสารภาพรัก

ห้านาทีต่อมา มีคนตอบว่า “เอาด้วย! เราก็ช็อตเหมือนกัน แต่ไม่กล้าพูด” ตามมาด้วยอีกสองคน คืนนั้นห้องเล็กๆ ชั้นสี่มีคนนั่งล้อมเตาหมูกระทะห้าคน หัวเราะดังกว่าร้านเหล้าไหนๆ ภูมิให้คะแนนความสุขคืนนั้นสิบเต็ม โดยจ่ายไปหนึ่งร้อยห้าสิบบาท

แต่พอสิ้นเดือน ภูมิเปิดแอปธนาคาร แล้วเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาสี่ปี

ยอดหนี้บัตรลดลงจริง จากหมื่นแปดเหลือหมื่นห้าพันสามร้อยกว่า

และเงินในบัญชีวันที่ 24 ไม่ใช่สี่ร้อยสิบสองบาท แต่เป็นสี่ร้อยสิบสองบาทที่ไม่ได้มาจากการรูดบัตรเติม มันเป็นเงินของเขาจริงๆ

ภูมิหยิบปากกาเมจิกมาวาดกล่องเจ็ดกล่องเรียงกันบนกระดาษ A4 แล้วแปะไว้ที่ประตูตู้เย็น ตรงที่บัตรเครดิตหลับอยู่ข้างใน ใต้กล่องแต่ละกล่องเขียนยอดหนี้ที่ควรเหลือในแต่ละเดือน หมื่นห้าพันสามร้อย หมื่นสองพันหก เก้าพันเก้า ไล่ไปจนถึงศูนย์ เขาระบายสีกล่องแรกด้วยสีเขียว

มันดูเหมือนงานศิลปะของเด็กประถม และเขาไม่เคยภูมิใจกับกระดาษแผ่นไหนเท่านี้มาก่อน

“ทำไมต้องวาด” เหรียญถาม “แอปธนาคารก็บอกยอดอยู่แล้ว”

“เพราะแอปไม่ได้อยู่ตรงหน้าผมทุกเช้า” ภูมิตอบ “แต่ตู้เย็นอยู่”

เหรียญหมุนตัวอย่างพอใจ “นายเริ่มคิดแบบนักเดินทางแล้วนะ”

เขาส่งข้อความหาท็อป “ว่างเมื่อไหร่ไปกินข้าวกัน เราเลี้ยงเอง ร้านข้าวมันไก่หน้าซอยนะ” ท็อปตอบกลับมาว่า “555 ได้ๆ”

ข้าวมันไก่หน้าซอย

ท็อปมาจริง วันเสาร์ถัดมา สายไปยี่สิบนาที ขับรถคันใหม่มาจอดหน้าร้านข้าวมันไก่ที่มีโต๊ะพลาสติกสี่ตัว ใส่แว่นกันแดดแบรนด์ที่ภูมิเห็นในรูป

พวกเขาคุยเรื่องเพื่อนเก่า เรื่องงาน เรื่องฟุตบอล ท็อปเล่าเรื่องทริปญี่ปุ่นรอบล่าสุดอย่างออกรส จนข้าวจานที่สองใกล้หมด ภูมิถึงรวบรวมความกล้าได้

“ท็อป เรามีอะไรจะเล่าให้ฟัง” เขาวางสมุดปกสีน้ำเงินลงบนโต๊ะ “เดือนที่แล้วเราเพิ่งรู้ตัวว่าติดหนี้บัตรหมื่นแปด แล้วก็ใช้เงินเกินรายได้ทุกเดือนมาสี่ปี โดยไม่รู้ตัวเลย”

ท็อปเลิกคิ้ว “หมื่นแปด? แค่นั้นเอง”

“ใช่ แค่นั้น” ภูมิยิ้ม “แต่เราจ่ายแค่ขั้นต่ำมาตลอด ถ้าทำแบบนั้นต่อ มันจะอยู่กับเราอีกสองปี เราเลยเริ่มจดทุกบาท ตัดของที่ไม่ได้ทำให้มีความสุขจริงออก เดือนแรกหนี้ลดไปเกือบสามพันแล้ว”

ท็อปไม่พูดอะไรอยู่พักหนึ่ง เขาหมุนแก้วน้ำแข็งบนโต๊ะไปมา แล้วพูดเบาๆ ว่า “ของเราไม่ใช่หมื่นแปดหรอก”

“เรารู้” ภูมิตอบ แล้วรีบเสริม “เดาเอานะ”

ท็อปหัวเราะสั้นๆ แต่ไม่ใช่เสียงหัวเราะแบบในรูป “บางคืนนอนไม่หลับเลย ต้องเปิดดูว่าบัตรใบไหนถึงกำหนดก่อน กดใบไหนไปจ่ายใบไหน แต่พอตื่นมาก็ต้องทำเหมือนทุกอย่างโอเค ทุกคนคิดว่าเราไปได้ดี เราก็เลยต้องไปได้ดี”

ภูมิเลื่อนสมุดไปตรงหน้าเพื่อน เปิดหน้าที่เขียนวิธีหิมะถล่มกับก้อนหิมะไว้ ข้างบนมีชื่อท็อป

“ไม่ต้องทำตอนนี้ก็ได้” ภูมิพูด “แค่อยากบอกว่า ถ้าวันไหนอยากลองนั่งดูตัวเลขด้วยกัน เราว่าง”

ท็อปมองหน้าสมุดอยู่นาน ไม่ได้หยิบ แต่ก็ไม่ได้เลื่อนกลับ “เดี๋ยวขอคิดก่อนนะ” เขาพูด แล้วลุกไปจ่ายเงิน ทั้งที่ภูมิบอกว่าจะเลี้ยง ท็อปยื่นบัตรเครดิตให้แม่ค้า แต่แม่ค้าบอกว่ารับแต่เงินสดกับสแกนจ่าย ท็อปยืนนิ่งไปวินาทีหนึ่ง แล้วภูมิก็สแกนจ่ายไปหนึ่งร้อยสิบบาท

ก่อนขึ้นรถ ท็อปหันมาพูดประโยคหนึ่งที่ภูมิจำได้อีกนาน “ขอบใจนะที่ไม่ได้มาสอน”

เมฆก้อนนั้น

“เจ็ดเดือน” เหรียญพูดคืนนั้น “แล้วนายจะได้เงินสองพันเก้าทุกเดือน กลับมาเป็นของตัวเองตลอดไป”

ภูมิยิ้มเป็นครั้งแรกตั้งแต่เปิดอีเมลฉบับนั้น แต่รอยยิ้มค้างอยู่ได้ไม่นาน เขามองออกไปนอกหน้าต่างในความฝันเห็นเมฆสีเทาก้อนหนึ่งลอยผ่านหน้าดาวเงินเดือนไกลออกไป มีฟ้าแลบเล็กๆ วิ่งอยู่ข้างใน ไม่มีเสียงฟ้าร้อง แต่มันกำลังลอยเข้ามาใกล้

“แล้วถ้าระหว่างเจ็ดเดือนนี้ มีอะไรพังขึ้นมาล่ะ” ภูมิถาม “ผมไม่มีเงินสำรองเลยสักบาท”

เหรียญหยุดหมุน มองตามเมฆก้อนนั้นไปนาน

“นั่นแหละ” มันพูดในที่สุด “คือคำถามของคนที่พร้อมจะไปดาวดวงต่อไปแล้ว”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 2

บทเรียน: จ่ายบัตรแค่ขั้นต่ำคือทางที่แพงและช้าที่สุด วิธีออกคือหยุดรูดเพิ่ม หา Cash Flow บวก แล้วจ่ายยอดคงที่ที่มากที่สุดเท่าที่ทำได้ทุกเดือน โดยไม่ลดตามยอดขั้นต่ำ

ทำไมดอกเบี้ย 16% ถึงอันตราย

- ดอกเบี้ยคิดทุกเดือนจากยอดที่ค้าง ไม่ใช่ปีละครั้ง: ฿18,000 × 16% ÷ 12 = ฿240 ต่อเดือน
- ยอดขั้นต่ำที่ลดลงทุกเดือนทำให้หนี้อยู่นานขึ้นกว่าเท่าตัว (25 เดือน เทียบกับ 11 เดือน)
- คนที่จ่ายขั้นต่ำตรงเวลาทุกเดือน คือลูกค้าที่ทำกำไรให้ธนาคารมากที่สุด
- รายได้สูงไม่ได้ป้องกันหนี้ ถ้ารายจ่ายโตตาม

แผนปลดหนี้ของภูมิ (จ่าย ฿2,900 ทุกเดือน ดอกเบี้ย 16%/ปี)

เดือน	ยอดหนี้คงเหลือโดยประมาณ
เริ่มต้น	฿18,000
1	฿15,340
2	฿12,645
3	฿9,913
4	฿7,145
5	฿4,341
6	฿1,498
7	ปิดหนี้ (จ่ายงวดสุดท้ายราว ฿1,518)

คำศัพท์ประจำบท: ยอดชำระขั้นต่ำ คือยอดน้อยที่สุดที่ต้องจ่ายเพื่อไม่ผิดนัด แต่ไม่ได้ช่วยให้หนี้หมดเร็ว · ดอกเบี้ยต่อปี คืออัตราที่ประกาศ หาร 12 จะได้อัตราต่อเดือนโดยประมาณ · Avalanche (หิมะถล่ม) คือทุ่มจ่ายหนี้ก้อนดอกเบี้ยสูงสุดก่อน · Snowball (ก้อนหิมะ) คือทุ่มจ่ายหนี้ก้อนเล็กสุดก่อนเพื่อกำลังใจ

เครื่องมือกันตัวเองแบบภูมิ

- ลบบัตรออกจากแอปช็อปปิ้งและแอปสั่งอาหารทุกแอป
- ปฏิเสธการเพิ่มวงเงินและบัตรกดเงินสด

- ทำให้การใช้บัตรยากขึ้น (บัตรในตู้เย็น) เพื่อให้ความอยากมีเวลาหายไป
- ตั้งโอนจ่ายหนี้อัตโนมัติทันทีที่เงินเดือนเข้า (จ่ายตัวเองก่อน)
- รวมหนี้หรือรีไฟแนนซ์ได้เมื่อดอกเบี้ยใหม่ต่ำกว่า แต่ต้องอุดรูรั่วก่อนเสมอ

แบบฝึก 10 นาที

- เขียนหนี้ทุกก้อนที่มี: ยอดคงเหลือ ดอกเบี้ยต่อปี ยอดผ่อนต่อเดือน
- คำนวณดอกเบี้ยต่อเดือนของแต่ละก้อน (ยอด × ดอกเบี้ย ÷ 12)
- เรียงจากดอกเบี้ยสูงไปต่ำ และจากยอดเล็กไปใหญ่ แล้วเลือกว่าจะใช้ Avalanche หรือ Snowball
- หา “รูรั่ว” 2 จุดที่อุดได้โดยไม่เสียความสุขมาก แล้วเอาเงินนั้นไปบวกกับยอดจ่ายหนี้
- ตั้งยอดจ่ายคงที่ต่อเดือน แล้วสัญญากับตัวเองว่าจะไม่ลดตามขั้นต่ำ

คำถามชวนคิด: ถ้ามีเพื่อนแบบท็อป คุณจะเริ่มคุยเรื่องเงินกับเขาอย่างไรโดยไม่ทำให้เขารู้สึกถูกตัดสิน?

ในเกม MONEYVERSE: หนี้บัตรเครดิตบน Player Board จ่ายขั้นต่ำ 10% ดอกเบี้ย 16%/ปี กด “ชำระ” เพื่อปิดบางส่วนได้และค่างวดจะลดลงทันที และการปิดหนี้บัตรคือเงื่อนไขหนึ่งของการขึ้น L2

บทที่ 3

เกราะ 3 เดือน

เงินสำรองฉุกเฉิน 3–6 เท่าของรายจ่าย

พายุมาถึงเร็วกว่าที่ภูมิคิด

เดือนที่สองของแผนอุดรูรั่ว เช้าวันจันทร์ที่ฝนตกหนักตั้งแต่ตีห้า ภูมิตื่นตรงเวลาเป็นวันที่สามสิบติดต่อกัน อาบน้ำ แต่งตัว เดินลงบันไดสี่ชั้นไปที่ลานจอดรถใต้ตึก มอเตอร์ไซค์คันเก่าที่แม่ส่งมาให้จากบ้านเมื่อต้นเดือน เพื่อให้เขาเลิกจ่ายค่าวินทุกเช้า จอดรออยู่ที่เดิม

เขาบิดกุญแจ กดสตาร์ท

แชะ... แชะ... แชะ...

ไม่มีเสียงเครื่องยนต์ มีแต่เสียงไฟกะพริบอ่อนแรงเหมือนคนไอ เขาลองอีกสิบครั้ง ลองสตาร์ทเท้า ลองเข็นไปข้างหน้าแล้วกระโดดขึ้น จนเสื้อเชิ้ตเปียกทั้งเหงื่อทั้งฝน มันก็ยังเงียบ

เขาเข็นรถฝ่าฝนไปร้านซ่อมปากซอย ช่างพุงพลุ้ยที่ปากคาบไม้จิ้มฟันก้มดูอยู่สิบห้านาที แล้วเงยหน้าขึ้นพร้อมคำตัดสิน

“แบตเสื่อม ไดชาร์จพัง สายพานก็ใกล้ขาดแล้วน้อง ถ้าจะซ่อมให้ขี่ได้ปลอดภัย ต้องเปลี่ยนหลายอย่าง หกพันห้า ลดให้ไม่ได้แล้ว อะไหล่ขึ้นราคา”

฿6,500

ภูมิยืนนิ่งอยู่หน้าร้านซ่อม มือจับกระเป๋าสตางค์ ในนั้นมีเงินสดสามร้อยสี่สิบบาท ในแอปธนาคารมีอีกแปดร้อยกว่าบาทที่ต้องใช้อีกสิบวันจนถึงวันเงินเดือนออก

และมีบัตรเครดิตใบเดิม ใบที่เขาสัญญากับตัวเองว่าจะไม่รูดเพิ่ม

ใบที่ตอนนี้หลับอยู่ในก้อนน้ำแข็งในช่องฟรีซ

น้ำแข็งที่ละลายไม่ทัน

“รับโอนไหมครับ” ภูมิถาม

“รับโอน รับบัตร ได้หมดน้อง”

“ขอเวลาชั่วโมงหนึ่งนะครับ”

เขาวิ่งกลับห้อง ฝนยังตก ขาสั่นตอนขึ้นบันไดสี่ชั้น เปิดตู้เย็น ดึงกล่องน้ำแข็งออกมา บัตรเครดิตใบนั้นนอนนิ่งอยู่ตรงกลางก้อนน้ำแข็งใส เหมือนแมลงในอำพัน

เขาเปิดน้ำร้อนจากกาต้มน้ำราดลงไป น้ำแข็งละลายช้ากว่าที่คิดมาก เขาราดอีก รอ ราดอีก ระหว่างนั้นก็โทรไปบอกหัวหน้าว่าจะเข้างานสาย หัวหน้าถอนหายใจในสาย “วันจันทร์อีกแล้วนะภูมิ”

เหรียญลอยอยู่บนขอบอ่างล้างจาน เงียบผิดปกติ

“พูดอะไรหน่อยสิ” ภูมิพูดโดยไม่หันไปมอง

“ไม่มีอะไรต้องพูด” เหรียญตอบ “นายไม่ได้ทำอะไรผิด”

“ผมกำลังจะรูดบัตรที่สัญญาว่าจะไม่รูด”

“นายกำลังซ่อมรถที่ต้องใช้ไปทำงาน เพื่อหาเงินมาจ่ายหนี้” เหรียญพูดเสียงนิ่ง “ครั้งนี้ไม่มีทางอื่นจริงๆ แต่พอรูดเสร็จ ฉันอยากพานายไปหาคนคนหนึ่ง”

สี่สิบนาทีต่อมา บัตรหลุดออกจากน้ำแข็ง เปียกและเย็นเฉียบ ภูมิเอาผ้าเช็ดแล้ววิ่งกลับไปร้านซ่อม เสียงเครื่องรูดบัตรดัง ปี๊บ หนึ่งครั้ง ยอดหนี้ที่เขาไล่ลดมาทั้งเดือนกระโดดกลับขึ้นไปสูงกว่าตอนเริ่มเสียอีก

กระดาษเจ็ดกล่องบนประตูตู้เย็น กล่องแรกที่ระบายสีเขียวไว้ ดูเหมือนเรื่องโกหกขึ้นมาทันที

สถานีเกราะกำบัง

คืนนั้นภูมิไม่ได้หลับเพราะเหนื่อย เขาหลับเพราะอยากหนี แต่พอหลับตา เหรียญก็พาเขาลอยออกไปนอกห้องอีกครั้ง

คราวนี้ไม่ใช่ดาวเงินเดือน ไม่ใช่หลุมดำ พวกเขาลอยไปทางด้านข้างของวงโคจร ที่ที่ภูมิไม่เคยสังเกตมาก่อน ตรงนั้นมีสถานีอวกาศขนาดกลางลอยอยู่ รูปร่างเหมือนโล่ทรงกลมขนาดยักษ์ ผิวด้านนอกเต็มไปด้วยรอยบุบนับพันจากอุกกาบาตที่พุ่งชน บางรอยลึกจนเห็นเป็นหลุม แต่ไม่มีรอยไหนทะลุเข้าไปถึงข้างใน

ป้ายเหนือประตูสถานีเขียนว่า สถานีเกราะกำบัง · เปิดตลอด 24 ชั่วโมง

คนที่ยืนรออยู่หน้าประตูเป็นผู้หญิงสูงวัย ผมสีเงินมัดตึงเป็นมวย สวมแว่นกรอบทองที่ห้อยสายสร้อยไว้กับคอ สวมเสื้อคลุมยาวสีน้ำเงินเข้มที่ปักรูปดาวเล็กๆ ไว้ตรงกระเป๋า มือถือแก้วชาที่ไม่มีไอร้อนลอยออกมาเลยสักนิด เหมือนรอใครบางคนมานานจนชาเย็นชืด

“ป้าแก้ว” เหรียญแนะนำ น้ำเสียงนอบน้อมกว่าทุกครั้งที่ภูมิเคยได้ยิน “เธอเคยไปถึงประภาคารดาวส่องทาง แล้วเลือกกลับมาเฝ้าสถานีนี้”

“ประภาคารดาวส่องทาง” ภูมิทวน “ที่ L6 นั่นเหรอครับ”

“ใช่จ้ะ” ป้าแก้วยิ้ม รอยย่นรอบตาลึกเหมือนคนที่หัวเราะมาเยอะ “นั่งก่อนสิ ชาเย็นไปหน่อย แต่ยังหอมอยู่”

“ทำไมกลับมาล่ะครับ” ภูมิหลุดปากถาม “ถ้าไปถึงที่สูงสุดแล้ว”

ป้าแก้วหัวเราะ เป็นเสียงหัวเราะที่ทำให้ภูมิรู้สึกว่าไม่ได้ถามอะไรโง่ๆ “เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ได้ตกจากดาวเพราะหนี้หรอกนะหนู” เธอพูด “หนี้เป็นแค่ปลายทาง จุดเริ่มต้นของการตกส่วนใหญ่คือพายุลูกเล็กๆ ที่ไม่มีใครเตรียมรับ รถเสีย ฟันผุ คนในบ้านเข้าโรงพยาบาล พายุพวกนี้มาหาทุกคน ป้าเลยอยากอยู่ตรงที่คนตกบ่อยที่สุด”

ภูมินึกถึงเช้านี้ กล่องน้ำแข็ง น้ำร้อน เสียงปี๊บของเครื่องรูดบัตร

“ป้าเองก็เคยตกนะ” ป้าแก้วพูดต่อเบาๆ เหมือนกำลังเล่าเรื่องคนอื่น “ตอนนั้นป้าอยู่วงโคจร L4 แล้ว มีรายได้จากทรัพย์สินพอจ่ายค่าใช้จ่ายเกือบหมด มั่นใจมาก มั่นใจจนไม่ได้กันเงินสำรองไว้ เพราะคิดว่าเงินทุกบาทควรเอาไปลงทุนให้งอกเงย แล้วปีนั้นป้าป่วยหนักครึ่งปี ทำงานไม่ได้ ทรัพย์สินที่มีต้องเทขายในจังหวะที่ราคาตกต่ำที่สุด เพราะต้องการเงินสดด่วน ป้าร่วงกลับลงมาที่ L2 ใช้เวลาอีกหกปีกว่าจะขึ้นไปใหม่”

“หกปี” ภูมิพึมพำ

“เพราะไม่มีโล่อันเดียว” ป้าแก้วจิบชาเย็น “เลยอยากให้คนรุ่นหนูมีมันตั้งแต่เนิ่นๆ”

สำรับพายุ

ป้าแก้ววางการ์ดปิดหน้าสิบใบเรียงบนโต๊ะไม้เก่าๆ ด้านหลังการ์ดทุกใบเป็นรูปเมฆสีเทามีฟ้าแลบ

“เปิดดูสิคะ ทีละใบ”

ภูมิพลิกใบแรก รถเสีย ฿6,500 เขาหัวเราะขื่นๆ “อันนี้เพิ่งเจอเช้านี้เลยครับ”

ใบที่สอง ฟันผุ ต้องรักษารากฟัน ฿8,000

ใบที่สาม โทรศัพท์ตกน้ำ ฿12,000

ใบที่สี่ เพื่อนสนิทแต่งงานต่างจังหวัด ค่าเดินทางและซอง ฿5,000

ใบที่ห้า พ่อเข้าโรงพยาบาล ต้องลางานไปเฝ้า 1 สัปดาห์

ใบที่หก บริษัทปรับโครงสร้าง ลดเงินเดือน 3 เดือน

ใบที่เจ็ด แมวป่วย ค่าหมอ ฿4,000

ใบที่แปด เครื่องปรับอากาศพังกลางเดือนเมษายน ฿7,500

ใบที่เก้า เจ้าของห้องขึ้นค่าเช่าพร้อมเรียกเงินประกันเพิ่ม ฿7,500

ใบที่สิบ ตกงาน

ภูมิพลิกใบสุดท้ายแล้ววางลงช้าๆ มือเย็นเฉียบ

“ทุกใบเกิดขึ้นจริงกับคนที่ป้ารู้จัก” ป้าแก้วว่า “ไม่ใช่ทุกคนจะเจอทุกใบ แต่ป้ายังไม่เคยเจอใครเลยสักคนที่ไม่เคยเจอสักใบ คำถามไม่ใช่ว่าจะเกิดไหม คำถามคือเกิดแล้วเงินจะมาจากไหน”

“จากบัตรเครดิต” ภูมิตอบเสียงเบา “เหมือนเช้านี้”

“แล้วหนูก็กลับไปใกล้หลุมดำอีกหนึ่งก้าว” ป้าแก้วพยักหน้า “ไม่ใช่เพราะหนูทำอะไรผิด หนูทำทุกอย่างถูกหมดเลยเดือนที่แล้ว แต่หนูไม่มีเกราะ”

ห้องจำลองพายุ

ยานสองลำ เจอพายุเดียวกัน

รายได้ รายจ่าย และหนี้เท่ากัน · Cash Flow +1,100 บาท/เดือน

ไม่มีเกราะ	เกราะตั้งต้น 10,000 บาท

อุกกาบาตลูกเดียวกัน · ค่าใช้จ่าย 6,500 บาท

ไม่มีเงินสำรอง
ใช้บัตรเครดิต → หนี้เพิ่ม
ยานถอยเข้าหาหลุมดำ

เงินสำรองเหลือ 3,500 บาท
เกราะรับแรงกระแทก
ยานยังอยู่ในวงโคจรเดิม

ต่างกันที่เงินสำรอง 10,000 บาท และต้องค่อยๆ เติมเกราะกลับคืน

ป้าแก้วพาภูมิเดินลึกเข้าไปในสถานี ผ่านทางเดินโค้งที่ผนังเป็นกระจก มองเห็นดาวเงินเดือนอยู่ไกลๆ จนมาถึงห้องกว้างห้องหนึ่งที่ตรงกลางมีที่นั่งคนขับยานสองที่ตั้งอยู่เคียงกัน หน้าจอโค้งขนาดใหญ่ล้อมรอบ

“ห้องจำลองพายุ” ป้าแก้วบอก “ลองขับดูสองลำพร้อมกัน ลำซ้ายไม่มีเกราะ ลำขวามีเกราะตั้งต้นหนึ่งหมื่นบาท นอกนั้นทุกอย่างเหมือนกันหมด รายได้เท่ากัน รายจ่ายเท่ากัน หนี้เท่ากัน”

ภูมินั่งลง จับคันบังคับทั้งสองข้าง หน้าจอสว่างขึ้น ยานสองลำลอยเคียงกันในวงโคจรนอกดาวเงินเดือน ห่างจากวงแหวนสีม่วงพอสมควร เครื่องยนต์ทั้งสองลำทำงานเรียบ ตัวเลข Cash Flow บนแผงหน้าปัดเป็นบวกเท่ากัน +฿1,100

“เดือนที่หนึ่ง” เสียงประกาศดังขึ้น “ท้องฟ้าแจ่มใส”

ยานทั้งสองลำเคลื่อนห่างจากหลุมดำออกไปเท่ากัน ภูมิยิ้ม

“เดือนที่สอง... คำเตือน! อุกกาบาตขนาดกลางกำลังเข้าใกล้ ฿6,500”

ก้อนหินสีเทาขนาดเท่ารถตู้พุ่งเข้ามาจากขอบจอ ภูมิพยายามหักหลบ แต่ทั้งสองลำหลบไม่พ้น

ตูม!

ลำซ้ายโดนเต็มๆ แผงหน้าปัดกะพริบสีแดง ไม่มีเงินสำรอง · กำลังใช้บัตรเครดิต ยานเสียหลัก หมุนคว้าง แล้วถูกดึงถอยกลับเข้าหาวงแหวนสีม่วงไปหลายช่วงตัว โดรนเก็บดอกสองสามตัวบินตามมาเกาะทันที

ลำขวา อุกกาบาตชนเข้ากับโล่ทรงกลมสีฟ้าใสที่กางออกรอบยานพอดี ปั้ง! ก้อนหินแตกกระจาย แผงหน้าปัดขึ้นข้อความสีเหลือง เกราะรับแรงกระแทก · เกราะเหลือ ฿3,500 · กรุณาซ่อมเกราะ ยานสั่นนิดหน่อย แต่ยังอยู่ในวงโคจรเดิม ไม่ถอยแม้แต่ช่วงตัวเดียว

“เดือนที่สาม... คำเตือน! อุกกาบาตขนาดเล็ก ฿4,000”

ลำซ้ายที่ยังเสียหลักจากลูกแรก โดนซ้ำ ถูกดึงลึกลงไปอีก ตอนนี้มันอยู่ในวงที่ต้องเร่งเครื่องเต็มที่เพื่อไม่ให้ตก ตัวเลข Cash Flow บนแผงหน้าปัดลดลงเพราะยอดผ่อนบัตรสูงขึ้น

ลำขวา โล่ที่ภูมิค่อยๆ เติมคืนจาก Cash Flow บวกทุกเดือนยังมีแรงพอรับก้อนหินได้อีกครั้ง สั่นเบาๆ แล้วก็เดินหน้าต่อ

พอจบการจำลองสิบสองเดือน ภาพบนจอหยุดนิ่ง ลำขวาอยู่ห่างจากหลุมดำออกไปไกล หนี้บัตรเป็นศูนย์ ลำซ้ายยังวนอยู่ใกล้วงแหวนสีม่วง หนี้มากกว่าตอนเริ่มต้นเสียอีก

ภูมิปล่อยมือจากคันบังคับ ฝ่ามือชุ่มเหงื่อ

“ทั้งสองลำเจอพายุเท่ากันเป๊ะ” ป้าแก้วพูดเบาๆ ข้างหลังเขา “ต่างกันแค่หนึ่งหมื่นบาท”

“ขอลองอีกรอบได้ไหมครับ” ภูมิถาม “ครั้งนี้ขอพายุใหญ่”

ป้าแก้วเลิกคิ้ว แล้วกดปุ่มบนแผงควบคุม “ตามใจจ้ะ”

หน้าจอรีเซ็ต ยานลำขวาที่มีเกราะตั้งต้นหนึ่งหมื่นลอยอยู่ลำเดียว

“เดือนที่สี่... คำเตือนระดับสูงสุด! พายุแม่เหล็ก · รายได้หยุดชั่วคราว 3 เดือน”

ฟ้าบนจอเปลี่ยนเป็นสีดำสนิท ฟ้าผ่าสีม่วงฟาดลงมารอบยาน ตัวเลขรายได้บนแผงหน้าปัดดับเป็นศูนย์ แต่ตัวเลขรายจ่ายยังเดินอยู่ ฿25,100 ทุกเดือน โล่สีฟ้ากางออกรับเต็มที่ ภูมิเห็นตัวเลขเกราะลดฮวบ ฿10,000 ฿5,000 ฿0 ภายในไม่ถึงครึ่งเดือน แล้วโล่ก็แตกเป็นเสี่ยงๆ เหมือนกระจก ยานถูกฟ้าผ่าซ้ำจนไฟในห้องคนขับกะพริบ แผงหน้าปัดขึ้นสีแดงเต็มจอ ไม่มีเงินสำรอง · กำลังใช้บัตรเครดิต

พายุใหญ่: เมื่อรายได้หยุด 3 เดือน

รายได้เป็นศูนย์ แต่รายจ่ายยังเดินต่อ

เกราะตั้งต้น	รายจ่ายจำเป็น	เกราะหมด
10,000 บาท	**25,100 บาท/เดือน**	**ไม่ถึงครึ่งเดือน**

เงินสำรองตั้งต้นช่วยรับเหตุฉุกเฉินเล็กๆ ส่วนการหยุดรายได้หลายเดือนต้องมีเกราะใหญ่ขึ้น

ภูมิกดหยุดการจำลองเอง หายใจแรง

“เกราะตั้งต้นรับพายุลูกเล็ก” ป้าแก้วพูดนิ่งๆ “แต่พายุแบบนี้ ต้องใช้อีกอัน”

เกราะสองชั้น

ป้าแก้วพาภูมิกลับมาที่โต๊ะ แล้วหยิบโล่สองอันออกมาจากตู้ไม้ข้างผนัง อันหนึ่งเล็กเท่าฝาหม้อ อีกอันใหญ่เท่าประตู

“อันเล็กคือ **เกราะตั้งต้น**” เธอยกโล่อันเล็กขึ้น “สักหนึ่งหมื่น พอรับพายุลูกเล็กอย่างเช้านี้ได้ หนูต้องมีอันนี้ก่อน แม้หนี้บัตรยังไม่หมด ไม่งั้นทุกพายุจะพาหนูกลับไปรูดบัตรซ้ำ แล้วหนูจะรู้สึกว่าวิ่งเท่าไหร่ก็ไม่ไปไหน จนท้อแล้วเลิกไปเอง”

“แล้วอันใหญ่ล่ะครับ”

“**เกราะเต็ม**” ป้าแก้วเคาะโล่อันใหญ่ เสียงดังกังวาน “เงินสำรองเท่ากับรายจ่าย 3 ถึง 6 เดือน เอาไว้รับพายุใหญ่ เช่นตกงาน หรือรายได้หายไปหลายเดือน หนูค่อยๆ สร้างอันนี้หลังปิดหนี้บัตรเสร็จ เพราะตอนนั้นเงินทุกบาทที่เคยจ่ายหนี้จะกลับมาเป็นของหนูเอง”

“ทำไมต้องสามถึงหกเดือนครับ ทำไมไม่เป็นตัวเลขเดียว”

“ขึ้นอยู่กับว่ารายได้ของหนูมั่นคงแค่ไหน” ป้าแก้วอธิบาย “ถ้างานประจำมั่นคง มีคนในบ้านช่วยหารายได้อีกคน สามเดือนก็พอ ถ้าทำงานอิสระ รายได้ขึ้นลง เป็นเสาหลักคนเดียวของบ้าน หรือมีคนต้องดูแลหลายคน ป้าว่าหกเดือนนอนหลับสบายกว่า”

ภูมิมองโล่อันเล็ก “แต่ผมไม่มีเงินหนึ่งหมื่นนะครับ ทุกบาทที่เหลือผมเอาไปจ่ายบัตรหมด ตั้งโอนอัตโนมัติไว้แล้วด้วย”

ป้าแก้วยิ้มแบบคนที่รอคำถามนี้อยู่แล้ว “หนูมีของที่ไม่ได้ใช้บ้างไหม”

เกราะเล็ก กับเกราะเต็ม

เกราะตั้งต้น	สำรอง 3 เดือน	สำรอง 6 เดือน
10,000 บาท	75,300 บาท	150,600 บาท

ตู้เก็บของในหัว

คืนวันเสาร์ ภูมิเปิดตู้ทุกใบในห้องเหมือนนักสำรวจขุดหาสมบัติ เหรียญลอยตามช่วยชี้

กล้องฟิล์มที่ซื้อมาตอนปีหนึ่งเพราะเห็นคนในโซเชียลถ่ายสวย ถ่ายได้ม้วนเดียวแล้วก็เก็บใส่กล่อง ลูวิ่งพับได้ที่ตอนนี้กลายเป็นราวตากผ้า หูฟังคู่เก่าที่ยังใช้ได้ดีแต่เขาซื้อคู่ใหม่มาแล้ว กีตาร์โปร่งที่ตั้งใจจะหัดเล่นตั้งแต่สามปีก่อน รองเท้าวิ่งที่ใส่สองครั้ง ชุดโต๊ะเกมมิ่งที่ซื้อตอนกักตัว

“แต่ละอย่าง ตอนซื้อเราตั้งใจจริงนะ” ภูมิพูด

“ไม่มีใครซื้อของโดยไม่ตั้งใจหรอก” เหรียญตอบ “ปัญหาไม่ใช่ตอนซื้อ ปัญหาคือหลังจากนั้นมันกลายเป็นเงินที่หลับอยู่ในตู้ ไม่ทำงาน ไม่ได้ทำให้นายมีความสุข แค่กินที่”

กีตาร์ทำให้เขาลังเลนานที่สุด สุดท้ายเขาเก็บมันไว้ “เดือนหน้าจะหัดจริงๆ” เขาบอกเหรียญ เหรียญไม่ได้เถียง

ที่เหลือ เขาถ่ายรูปลงขายทั้งหมด ตั้งราคาไม่โลภ ตอบแชทลูกค้าจนดึก นัดรับของหน้าสถานีรถไฟฟ้า คนซื้อกล้องฟิล์มเป็นนักศึกษาตาเป็นประกาย บอกว่าตามหารุ่นนี้มานาน ภูมิรู้สึกแปลกๆ ที่ของซึ่งหลับอยู่ในตู้เขามาสามปี กำลังจะได้ไปทำให้ใครอีกคนมีความสุข

สองสัปดาห์ต่อมาได้เงินรวม **฿9,800**

เขาเปิดบัญชีออมทรัพย์ใหม่ในธนาคารอีกแห่งที่ไม่ผูกกับบัตรใบไหน ไม่ผูกกับแอปไหน ตั้งชื่อบัญชีในแอปว่า เกราะ แล้วโอนเงินทั้งหมดเข้าไป

จากนั้นเขาถอนออกมา ฿6,500 ไปปิดยอดค่าซ่อมรถบนบัตรเครดิตทันที ยอดหนี้กลับลงมาอยู่ที่เดิมก่อนพายุจะมา กล่องสีเขียวบนตู้เย็นกลับมาเป็นความจริงอีกครั้ง

เหลือเกราะตั้งต้น ฿3,300 เขาตั้งใจจะเติมทีละนิดจนครบหนึ่งหมื่น

“ทำไมต้องแยกบัญชี ธนาคารคนละแห่งด้วย” เขาถามเหรียญ

“เงินที่มองเห็นทุกวัน สมองจะเห็นเป็นเงินที่ใช้ได้” เหรียญตอบ “เกราะต้องอยู่ในที่ที่เอาออกมาได้ทันทีเมื่อพายุมา แต่ไม่ใช่ในที่ที่เอาออกมาซื้อกาแฟได้ง่ายๆ”

ข้อความตอนตีหนึ่ง

คืนวันพุธ ตีหนึ่งสิบห้า มือถือของภูมิสั่นบนหัวเตียง ข้อความจากท็อป

ภูมิ หลับยัง ขอยืมเงินสองหมื่นได้ไหม เดือนหน้าคืนแน่นอน ด่วนมาก บัตรใบหนึ่งจะโดนส่งเรื่องแล้ว

ภูมินั่งจ้องข้อความนั้นในความมืด แสงจากจอส่องหน้าเขาเป็นสีฟ้า เหรียญลอยขึ้นมาจากหมอน ดวงตาสองจุดเปล่งแสงจางๆ

“ผมมีแค่สามพันสามในเกราะ” ภูมิกระซิบ “แต่ถ้าผมเอาไปให้ อย่างน้อยก็ช่วยได้บ้าง เขาเป็นเพื่อนผมนะ”

“ฉันไม่ได้จะห้าม” เหรียญตอบเบาๆ “แต่ลองตอบคำถามสามข้อก่อน ข้อแรก ถ้าเงินก้อนนี้ไม่ได้คืนเลย นายรับได้ไหม”

ภูมินิ่งไป สามพันสามคือทุกอย่างที่เขามี เป็นโล่อันเดียวที่ทำให้พายุลูกหน้าไม่พาเขากลับไปหาหลุมดำ

“ข้อสอง เงินสามพันสามจะแก้ปัญหาของท็อปได้จริงไหม หรือแค่เลื่อนมันไปอีกเดือน”

ภูมินึกถึงตัวเลขสองแสนสี่หมื่นที่ลอยอยู่เหนือยานของท็อป นึกถึงประโยค “เอาใบนี้ไปจ่ายใบนั้น” สามพันสามก็คงแค่ไปอุดบัตรใบหนึ่งให้รอดอีกเดือน แล้วเดือนหน้าทุกอย่างก็จะกลับมาเหมือนเดิม

“ข้อสาม” เหรียญพูดต่อ “มีทางอื่นที่นายช่วยได้มากกว่าเงินไหม”

ภูมิคิดอยู่นาน แล้วเริ่มพิมพ์ช้าๆ

ท็อป เราไม่มีสองหมื่นจริงๆ ตอนนี้เรามีเงินสำรองอยู่สามพันกว่าบาท ซึ่งเป็นเงินเดียวที่เรามี แต่เรามีอย่างอื่นที่ให้ได้ พรุ่งนี้เลิกงานเราไปหานะ เอาสมุดไปด้วย นั่งไล่ดูบัตรทุกใบด้วยกัน แล้วโทรหาธนาคารด้วยกัน ขอปรับโครงสร้างหนี้หรือรวมหนี้ ไม่ต้องอายเลย เราเพิ่งรู้ว่าธนาคารมีโครงการแบบนี้

เขากดส่ง แล้วนั่งรอ สิบนาที ยี่สิบนาที ไม่มีคำตอบ ภูมินอนไม่หลับทั้งคืน กลัวว่าจะเสียเพื่อนไป

เช้าวันรุ่งขึ้น มีข้อความเดียวรออยู่ส่งมาตอนตีสามสี่สิบ

โอเค เย็นนี้หกโมง ร้านเดิม

“การให้ยืมเงินเพื่อน มีกฎอยู่ข้อเดียวที่ป้าแก้วสอนฉันมา” เหรียญพูด ขณะภูมิแต่งตัว “ให้ยืมเท่าที่นายให้ได้โดยไม่ต้องหวังคืน และไม่เอาเงินในเกราะไป เพราะถ้าเกราะนายพัง นายจะไม่มีแรงเหลือไปช่วยใครอีก”

“เหมือนบนเครื่องบินเลย” ภูมิพูด “ใส่หน้ากากออกซิเจนให้ตัวเองก่อน แล้วค่อยช่วยคนข้างๆ”

“ใช่” เหรียญหมุน “และบางครั้ง สิ่งที่ช่วยได้มากที่สุดไม่ใช่เงิน แต่คือการนั่งอยู่ข้างๆ ตอนที่เขากล้าเปิดดูตัวเลขเป็นครั้งแรก”

เย็นวันนั้นที่ร้านข้าวมันไก่ ท็อปเปิดแอปธนาคารทั้งสามแอปวางเรียงบนโต๊ะพลาสติก มือสั่นนิดๆ ภูมิเปิดสมุด Cash Ledger หน้าใหม่ เขียนชื่อท็อปไว้บนสุด แล้วพวกเขาก็เริ่มจดด้วยกัน ทีละใบ ทีละยอด จนร้านปิด

กฎสามข้อของเกราะ

วันอาทิตย์ ป้าแก้วเรียกภูมิไปที่สถานีอีกครั้ง คราวนี้บนโต๊ะมีกระดาษแผ่นเดียว ลายมือตัวบรรจง

“ก่อนจะสร้างเกราะต่อ หนูต้องรู้กฎสามข้อ”

ข้อหนึ่ง เอาออกมาได้ทันที พายุไม่รอให้ครบกำหนดฝากประจำ ไม่รอให้ราคาหุ้นกลับมา เกราะต้องเป็นเงินสดหรือเงินฝากที่ถอนได้ภายในวันเดียว

ข้อสอง ต้องไม่ผันผวน หนึ่งหมื่นวันนี้ต้องเป็นหนึ่งหมื่นในวันพายุมา เกราะไม่ใช่ที่สำหรับหาผลตอบแทน ห้ามเอาไปไว้ในหุ้นหรือคริปโต ที่อาจหายไปครึ่งหนึ่งในวันที่หนูต้องใช้

ข้อสาม ต้องไม่อยู่ใกล้มือเกินไป แยกบัญชี ปิดบัตรเดบิต ไม่ผูกแอปจ่ายเงิน ให้มีขั้นตอนนิดหนึ่งก่อนจะถอน

“แล้วดอกเบี้ยล่ะครับ เงินเฉยๆ แบบนี้ไม่เสียโอกาสเหรอ” ภูมิถาม

“เสียนิดหน่อย” ป้าแก้วยอมรับ “ถ้าอยากได้ดอกเบี้ยมากขึ้นนิด ก็หาบัญชีออมทรัพย์ที่ดอกเบี้ยสูงกว่าบัญชีปกติ ที่ยังถอนได้ทันที แต่จำไว้นะ หน้าที่ของเกราะไม่ใช่ทำเงิน หน้าที่ของเกราะคือทำให้เงินส่วนอื่นของหนูไม่ต้องถูกขายทิ้งในวันที่แย่ที่สุด ป้าเสียอะไรไปตอนที่ไม่มีมัน ป้ารู้ดีที่สุด”

อะไรคือพายุจริง

“มีอีกเรื่องที่ต้องฝึก” ป้าแก้วพูด แล้วหยิบการ์ดชุดใหม่ออกมาวางเรียง “ไม่ใช่ทุกอย่างที่ด่วนจะเป็นพายุ ลองแยกดูสิคะ อันไหนควรใช้เกราะ อันไหนไม่ควร”

ภูมิหยิบใบแรก มือถือรุ่นใหม่เปิดตัว ลดราคาเฉพาะวันนี้

“ไม่ใช่พายุ” เขาตอบทันที “ของที่อยากได้ ไม่ใช่ของที่จำเป็น”

ใบที่สอง ฟันปวดจนนอนไม่หลับ

“พายุครับ ทั้งจำเป็นและด่วน”

ใบที่สาม ตั๋วคอนเสิร์ตวงที่ชอบที่สุด เปิดขายพรุ่งนี้

ภูมิลังเล “อันนี้... ด่วนนะครับ บัตรหมดเร็วมาก แต่... ไม่จำเป็น ไม่ใช่พายุ”

“ถ้าอยากไปมากจริงๆ ก็เก็บเงินแยกไว้เป็นกระปุกความสุขต่างหาก” ป้าแก้วว่า “ไม่ใช่เอาเงินในเกราะไป”

ใบที่สี่ งานแต่งเพื่อนสนิท รู้ล่วงหน้าหกเดือน

“อันนี้ไม่ใช่พายุครับ” ภูมิตอบช้าๆ “จำเป็นก็จริง แต่รู้ล่วงหน้า ควรเก็บเงินไว้ก่อน ไม่ใช่รอใช้เกราะ”

ป้าแก้วปรบมือเบาๆ “ข้อนี้คนส่วนใหญ่ตอบผิด สิ่งที่รู้ล่วงหน้าไม่ใช่เหตุฉุกเฉิน มันคือรายจ่ายที่เราลืมวางแผน”

เหรียญเขียนกฎสั้นๆ ไว้กลางอากาศให้ภูมิจดลงสมุด

พายุจริง = จำเป็น + ด่วน + ไม่ได้คาดไว้

“ขาดข้อใดข้อหนึ่ง ไม่ใช่งานของเกราะ” ป้าแก้วสรุป

คำนวณเกราะเต็ม

ป้าแก้วให้ภูมิคำนวณเกราะเต็มที่เขาต้องมี หลังปิดหนี้บัตรเสร็จ รายจ่ายต่อเดือนของเขาจะลดลงเหลือราว ฿25,100 เพราะไม่ต้องผ่อนบัตรอีกแล้ว และเขาตัดกาแฟกับแอปผีไปแล้ว

เกราะ	สูตร	เป้าหมาย
เกราะตั้งต้น	เงินก้อนเล็กที่อุดพายุลูกเล็ก	฿10,000
เกราะเต็มขั้นต่ำ	รายจ่าย × 3	฿75,300
เกราะเต็มแข็งแรง	รายจ่าย × 6	฿150,600

“เจ็ดหมื่นห้า…” ภูมิคำนวณต่อในสมุด “หลังปิดบัตรผมจะมีเงินเหลือเดือนละสองพันเก้า ถ้าเก็บทั้งหมดก็ยี่สิบหกเดือน กว่าสองปี”

“ช้าไหม” ป้าแก้วถาม

“ช้ามากครับ” ภูมิตอบตามตรง “ถ้าระหว่างนั้นมีพายุใหญ่มาอีกล่ะ”

“ดี ที่หนูรู้สึกว่าช้า” ป้าแก้วพยักหน้า “แปลว่าหนูเริ่มถามคำถามที่ถูกแล้ว เก็บให้เร็วขึ้นด้วยการอดอย่างเดียวไม่ได้หรอก เพราะหนูตัดมาเกือบหมดแล้ว หนูต้องมีรายได้มากกว่าเงินเดือน”

เธอชี้ออกไปนอกหน้าต่าง ไกลออกไปมีดาวเคราะห์สีเขียวอ่อนดวงหนึ่ง มีแสงไฟเล็กๆ กะพริบอยู่ทั่วพื้นผิวด้านที่เป็นกลางคืน เหมือนเมืองที่คนไม่ยอมนอน

“ดาวดวงนั้นชื่อดาวงานเสริม คนที่นั่นทำงานหลังเลิกงาน ใช้เวลาว่างบางส่วนแลกกับรายได้เพิ่ม ไม่ใช่ทุกคนที่ไปแล้วจะรุ่ง บางคนเหนื่อยจนหมดแรง บางคนเจอทางที่เปลี่ยนชีวิต แต่เรื่องนั้นไว้คราวหน้า”

ป้าแก้ววางแก้วชาลง มองภูมินิ่งๆ เป็นครั้งแรกที่รอยยิ้มหายไปจากหน้า

“ตอนนี้หนูยังมีอีกเรื่องที่ต้องรู้ก่อน เกราะอย่างเดียวรับพายุบางลูกไม่ไหว”

“ลูกแบบไหนครับ”

“ลูกที่ใหญ่กว่าเงินทั้งชีวิตของหนู” ป้าแก้วตอบเบาๆ แล้วเหลือบมองการ์ดใบที่ห้าบนโต๊ะ ใบที่เขียนว่า พ่อเข้าโรงพยาบาล

เกราะที่ค่อยๆ หนาขึ้น

สามพันสามไม่ใช่หนึ่งหมื่น และภูมิยังส่งเงินทุกบาทที่เหลือไปจ่ายบัตร แต่ป้าแก้วสอนวิธีเติมเกราะโดยไม่ต้องรอเงินก้อนใหญ่

“เงินที่ไม่ได้ตั้งใจจะได้ ให้ไปเกราะครึ่งหนึ่งเสมอ” เธอบอก ภูมิทำตาม เงินโอทีวันเสาร์ ฿800 ครึ่งหนึ่งไปเกราะ เงินที่เพื่อนคืนค่าข้าวเมื่อหลายเดือนก่อน ฿450 เข้าเกราะทั้งหมด เงินคืนจากค่าโทรศัพท์ที่ร้องเรียนว่าโดนคิดเกิน ฿320 เข้าเกราะ

เขายังตั้งเกมเล็กๆ กับตัวเอง ทุกครั้งที่อยากซื้อของที่ไม่ได้วางแผนแล้วอดใจได้ เขาจะโอนเงินครึ่งหนึ่งของราคาของชิ้นนั้นเข้าเกราะ แล้วจดลงสมุดว่า ชนะปลิงโปรโมชั่น ฿__ หูฟังลดราคาที่อดใจไม่ซื้อกลายเป็นเกราะสามร้อยห้าสิบบาท ร่มลายการ์ตูนกลายเป็นเก้าสิบบาท

ตัวเลขในบัญชีเกราะขยับช้าๆ แต่ขยับทุกสัปดาห์ และทุกครั้งที่ขยับ ภูมิรู้สึกเหมือนโล่ทรงกลมสีฟ้าใสในห้องจำลองพายุค่อยๆ หนาขึ้นรอบตัวเขาอีกนิด

เช้าวันที่ 25 อีกครั้ง

เช้าวันเงินเดือนออก ภูมิตื่นมาเห็นการแจ้งเตือนสองรายการเรียงกัน

เงินเดือนเข้า ฿28,000

โอนอัตโนมัติ ฿2,900 ไปบัตรเครดิต สำเร็จ

เขายิ้ม แล้วทำอย่างที่สามด้วยมือตัวเอง โอนเงิน ฿300 เข้าบัญชีเกราะ เงินที่ได้จากการชวนเพื่อนมากินหมูกระทะที่ห้องแทนการไปร้าน มันไม่มาก แต่ตัวเลขในบัญชีเกราะขยับจาก ฿4,910 เป็น ฿5,210 เกินครึ่งทางของเกราะตั้งต้นแล้ว

ตอนเที่ยง แม่โทรมาเหมือนทุกเดือน

“ภูมิ เดือนนี้เงินพอใช้ไหมลูก”

เขานิ่งไปครู่หนึ่ง ครั้งนี้ไม่ได้ตอบว่า “สบายมาก” ทันทีเหมือนทุกครั้ง

“ก็ตึงๆ ครับแม่” เขาตอบ “แต่ผมกำลังวางแผนเรื่องเงินอยู่ จดรายรับรายจ่ายทุกวันเลย ปีหน้าผมว่าจะเริ่มส่งเงินให้แม่ได้แล้ว”

ปลายสายเงียบไปนานจนเขานึกว่าสายหลุด

“แม่ไม่ได้อยากได้เงินหรอกลูก” แม่พูดในที่สุด เสียงสั่นนิดๆ “แม่แค่ดีใจที่ลูกยอมเล่าให้แม่ฟัง”

ภูมิวางสาย แล้วนั่งนิ่งอยู่ที่โต๊ะทำงานนานกว่าปกติ คำโกหกเล็กๆ ที่เขาพูดมาสี่ปีหายไปแล้ว และแปลกที่สุดคือ เขารู้สึกเบากว่าตอนที่มันยังอยู่ เขาเปิดสมุด Cash Ledger หน้าสุดท้าย มองบรรทัดที่เขียนไว้ตั้งแต่คืนแรกว่า ส่งเงินให้แม่เดือนละ ฿5,000 แล้วเขียนต่อท้ายด้วยดินสอตัวเล็กๆ ว่า เริ่มแล้วครับแม่

คืนนั้น ข่าวท้องถิ่นในทีวีห้องข้างๆ ดังทะลุผนังมา เรื่องค่ารักษาพยาบาลที่แพงขึ้นทุกปี กับครอบครัวหนึ่งที่ต้องขายบ้านเพื่อรักษาคนป่วย ภูมิได้ยินแค่ครึ่งๆ กลางๆ แต่เหรียญที่ลอยอยู่บนหัวเตียงหยุดหมุนไปพักหนึ่ง

“ป้าแก้วพูดถึงพายุลูกใหญ่” ภูมิพูดในความมืด “มันคืออะไร”

“พรุ่งนี้” เหรียญตอบ “เราจะไปดูพายุที่ใหญ่กว่าเกราะ และวิธีที่คนฉลาดโยนความเสี่ยงบางส่วนให้คนอื่นแบกแทน”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 3

บทเรียน: เงินสำรองฉุกเฉินคือสิ่งที่กันไม่ให้เรื่องไม่คาดฝันกลายเป็นหนี้ใหม่ เริ่มจากเกราะตั้งต้นก้อนเล็ก แม้หนี้ยังไม่หมด แล้วค่อยสร้างเกราะเต็ม 3–6 เท่าของรายจ่ายหลังปิดหนี้ดอกเบี้ยสูง

สิ่งที่ห้องจำลองพายุสอน: สองคนที่เจอพายุเท่ากันเป๊ะ อาจจบต่างกันมาก เพียงเพราะคนหนึ่งมีเงินสำรองหนึ่งหมื่นบาท

กฎสามข้อของเกราะ

- **ถอนได้ทันที:** เงินสดหรือเงินฝากที่ถอนได้ในวันเดียว
- **ไม่ผันผวน:** ไม่เอาไปไว้ในหุ้นหรือคริปโต
- **ไม่อยู่ใกล้มือเกินไป:** แยกบัญชี ไม่ผูกบัตรหรือแอปจ่ายเงิน

พายุจริง = จำเป็น + ด่วน + ไม่ได้คาดไว้ ขาดข้อใดข้อหนึ่ง ให้ใช้เงินก้อนอื่นที่วางแผนไว้ ไม่ใช่เกราะ

เกราะ 3 หรือ 6 เดือน?

สถานการณ์	เกราะที่แนะนำ
งานประจำมั่นคง มีคนช่วยหารายได้ในบ้าน	3 เดือน
รายได้ไม่แน่นอน ทำงานอิสระ	6 เดือนขึ้นไป
เป็นเสาหลักคนเดียว มีคนต้องดูแล	6 เดือนขึ้นไป

เติมเกราะเร็วขึ้นโดยไม่ต้องรอเงินก้อนใหญ่

- ขายของที่ไม่ได้ใช้มาเกินหนึ่งปี
- เงินที่ไม่ได้ตั้งใจจะได้ (โอที โบนัส เงินคืน) ให้เข้าเกราะอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง
- เกม “ชนะปลิงโปรโมชั่น” อดใจไม่ซื้อของที่ไม่ได้วางแผน แล้วโอนครึ่งหนึ่งของราคาเข้าเกราะ
- ตั้งโอนอัตโนมัติเข้าเกราะทุกวันเงินเดือนออก แม้จะแค่หลักร้อย

กฎให้ยืมเงินเพื่อนแบบภูมิ

- ให้ยืมเท่าที่ให้ได้โดยไม่ต้องหวังคืน
- ไม่เอาเงินในเกราะไปให้ยืม
- ถามตัวเองว่าเงินก้อนนั้นแก้ปัญหาจริง หรือแค่เลื่อนปัญหาไปอีกเดือน
- บางครั้งความช่วยเหลือที่ดีที่สุดคือเวลา การนั่งดูตัวเลขด้วยกัน และการพาไปหาทางออกที่ถูก เช่น คุยกับธนาคารเรื่องปรับโครงสร้างหนี้

คำศัพท์ประจำบท: เงินสำรองฉุกเฉิน คือเงินที่กันไว้สำหรับเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่ได้คาดไว้ · สภาพคล่อง คือความง่ายในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีโดยมูลค่าไม่ลด · รายจ่ายที่รู้ล่วงหน้า เช่น งานแต่ง ต่อทะเบียนรถ ไม่ใช่เหตุฉุกเฉิน ควรเก็บล่วงหน้า

แบบฝึก 10 นาที

- เอารายจ่ายต่อเดือนจากบทที่ 1 คูณ 3 และคูณ 6 จดเป็นเป้าหมายเกราะเต็ม
- ตั้งเป้าเกราะตั้งต้นของคุณ (เช่น ฿10,000 หรือรายจ่ายครึ่งเดือน)

- เดินสำรวจบ้าน หาของ 3 ชิ้นที่ไม่ได้ใช้มาเกินหนึ่งปี แล้วประเมินว่าขายได้เท่าไร
- เปิดบัญชีแยกสำหรับเกราะ ตั้งชื่อให้ชัด และไม่ผูกบัตรหรือแอปจ่ายเงิน
- เขียนรายจ่ายที่รู้ล่วงหน้าในปีนี้ (งานแต่ง ภาษีรถ ของขวัญปีใหม่) แล้วหารสิบสองเพื่อเก็บทีละเดือน
- เล่นเกม “ชนะปลิงโปรโมชั่น” หนึ่งสัปดาห์ ทุกครั้งที่อดใจไม่ซื้อของที่ไม่ได้วางแผน ให้โอนครึ่งหนึ่งของราคาเข้าบัญชีเกราะ แล้วจดไว้ว่าสิ้นสัปดาห์เติมเกราะได้เท่าไร

คำถามชวนคิด: การ์ดสิบใบในสำรับพายุของป้าแก้ว ใบไหนที่คุณกลัวที่สุด และถ้ามันเกิดพรุ่งนี้ เงินจะมาจากไหน?

ในเกม MONEYVERSE: เงื่อนไขขึ้น L2 Stability คือมีเงินสด ≥ 3 เท่าของรายจ่าย และการ์ด LIFE EVENT กับ UNEXPECTED คือพายุที่เกราะนี้เอาไว้รับ

บทที่ 4

พายุที่ใหญ่กว่าเกราะ

ประกัน และ Life Event ที่มาโดยไม่บอก

โทรศัพท์ดังตอนสี่ทุ่มครึ่งของคืนวันอังคาร เป็นเบอร์ป้าสมใจ เพื่อนบ้านของแม่ที่ต่างจังหวัด ภูมิไม่เคยมีเบอร์นี้ในเครื่องมาก่อน จนกระทั่งแม่ให้ไว้เมื่อปีที่แล้ว “เผื่อติดต่อแม่ไม่ได้”

“ภูมิใช่ไหมลูก ป้าสมใจนะ แม่หนูล้มที่ร้าน ตอนเก็บของจะปิดร้าน ลื่นน้ำแกงที่หกอยู่บนพื้น ตอนนี้อยู่โรงพยาบาลอำเภอ หมอบอกกระดูกสะโพกหัก ต้องผ่าตัด”

ภูมิไม่รู้ว่าตัวเองพูดอะไรตอบไป จำได้แค่ว่ามือสั่นจนต้องวางโทรศัพท์ลงบนโต๊ะแล้วกดลำโพง จำได้ว่าตัวเองถามซ้ำสามครั้งว่าแม่เจ็บมากไหม และจำได้ว่าป้าสมใจบอกว่า “แม่ไม่ยอมให้ป้าโทรหาหนูหรอก กลัวหนูเป็นห่วง ป้าแอบโทรเอง”

เหรียญลอยลงมาจากหัวเตียง ไม่ได้หมุน ไม่ได้พูดอะไร แค่ลอยอยู่ข้างๆ

ภูมิเปิดแอปจองตั๋วรถทัวร์เที่ยวตีหนึ่ง แล้วเปิดแอปธนาคารดูเงินในบัญชีเกราะ

฿5,210

สามเดือนก่อน เขาไม่มีแม้แต่บาทเดียว ตอนนี้เขามีห้าพันสองร้อยสิบบาท มันคือความภูมิใจเล็กๆ ที่เขาสร้างมาทีละร้อยบาท แต่ในคืนนี้ ตัวเลขนั้นดูเล็กอย่างน่าใจหาย

โรงพยาบาลตอนตีห้า

รถทัวร์ถึงอำเภอตอนตีห้าครึ่ง ฟ้ายังไม่สว่าง ภูมิวิ่งจากท่ารถไปโรงพยาบาลโดยไม่รอรถสองแถว

แม่นอนอยู่ที่เตียงริมหน้าต่างในหอผู้ป่วยรวม ขาข้างซ้ายถูกดามไว้ หน้าซีดกว่าที่เขาเคยเห็น แต่พอเห็นลูกชายเดินเข้ามา แม่ก็ยิ้มเหมือนทุกครั้งที่เขากลับบ้านช่วงสงกรานต์

“มาทำไมลูก งานล่ะ ไม่ต้องมาหรอก แม่ไม่เป็นไร”

ภูมิจับมือแม่ไว้ มือที่หยาบเพราะตักแกงมาสามสิบปี แล้วก็ร้องไห้ออกมาเหมือนเด็ก

ตอนสายหมอเจ้าของไข้มาอธิบาย การผ่าตัดใส่เหล็กยึดสะโพกทำได้ที่โรงพยาบาลจังหวัดตามสิทธิ์การรักษาของแม่ แต่ต้องส่งตัวไปและรอคิวผ่าตัดราวหนึ่งสัปดาห์ ระหว่างนั้นต้องนอนพักนิ่งๆ

“ถ้าอยากเร็วกว่านี้ ก็มีโรงพยาบาลเอกชนในตัวเมืองครับ” หมอพูดอย่างระมัดระวัง “ผ่าได้ภายในสองวัน แต่ค่าใช้จ่ายรวมห้องพักน่าจะอยู่ราวหนึ่งแสนห้าขึ้นไป ญาติลองพิจารณาดูนะครับ”

฿150,000

ภูมิมองตัวเลขในหัวแล้ววางมันเทียบกับเงินในบัญชีเกราะ ห้าพันสองร้อยสิบ มันไม่ได้แม้แต่จะเข้าใกล้

“ไม่ต้องเลยลูก” แม่พูดทันทีที่หมอเดินออกไป “แม่รอได้ แม่อยู่โรงพยาบาลรัฐมาทั้งชีวิต หมอที่นี่เก่งจะตาย”

“แต่แม่ต้องนอนเจ็บอีกตั้งอาทิตย์”

“เจ็บอาทิตย์เดียว ดีกว่าลูกเป็นหนี้ไปอีกห้าปี” แม่ตอบด้วยน้ำเสียงที่ภูมิรู้ว่าเถียงไม่ได้

คืนนั้นภูมินอนบนเก้าอี้พับข้างเตียงแม่ เหรียญเกาะอยู่บนกระดุมเสื้อเงียบๆ จนแม่หลับ ภูมิถึงกระซิบถามในความมืด

“ป้าแก้วพูดถึงพายุที่ใหญ่กว่าเกราะ นี่ใช่ไหม”

“ใช่” เหรียญตอบ “และนี่ยังไม่ใช่ลูกที่ใหญ่ที่สุดด้วยซ้ำ”

เตียงข้างๆ

เตียงข้างแม่เป็นชายวัยห้าสิบกว่า ขาหักจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ลูกสาวของเขาอายุราวภูมิ มานั่งเฝ้าทุกเย็นหลังเลิกงาน คืนที่สามพวกเขาคุยกันที่ระเบียงหน้าหอผู้ป่วยตอนลูกสาวออกมาโทรศัพท์

“พ่อเป็นช่างไม้รับเหมาค่ะ” เธอเล่า “ทำงานคนเดียว ไม่มีนายจ้าง ไม่มีประกันอะไรเลย พ่อบอกตลอดว่าประกันเป็นเรื่องของคนรวย เงินที่จะจ่ายเบี้ยเอาไปกินดีกว่า”

ภูมิพยักหน้า เขาเคยคิดแบบเดียวกันเป๊ะ

“ค่ารักษาส่วนใหญ่ใช้สิทธิ์ได้ค่ะ แต่พ่อทำงานไม่ได้อย่างน้อยหกเดือน งานที่รับไว้ต้องคืนเงินมัดจำลูกค้า บ้านเราไม่มีเงินเก็บ น้องชายยังเรียนอยู่” เธอหยุดไปครู่หนึ่ง “แม่เลยตัดสินใจขายที่นาแปลงเล็กที่ตาให้ไว้ ขายด่วนเลยได้ราคาไม่ดี”

เธอพูดเรื่องนี้ด้วยน้ำเสียงเรียบๆ เหมือนเล่าเรื่องดินฟ้าอากาศ แต่ภูมิเห็นมือที่กำโทรศัพท์แน่นจนข้อนิ้วซีด

คืนนั้นภูมินอนไม่หลับอีกครั้ง เขานึกถึงห้องจำลองพายุ นึกถึงการ์ดใบที่สิบในสำรับของป้าแก้ว และนึกถึงคำพูดของเธอที่ว่าป้าเองก็เคยต้องเทขายทรัพย์สินในจังหวะที่แย่ที่สุด เรื่องเดียวกันกำลังเกิดขึ้นที่เตียงข้างๆ เขา กับคนที่ทำงานหนักไม่แพ้ใคร

บัญชีที่ไม่มีใครเขียนไว้

สิทธิ์การรักษาของแม่ครอบคลุมค่าผ่าตัดและค่ารักษาส่วนใหญ่ แต่ภูมิค่อยๆ เรียนรู้ว่าพายุไม่ได้มาแค่ในรูปใบเสร็จโรงพยาบาล มันมาเป็นสิบๆ ก้อนเล็กที่ไม่มีใครเขียนไว้ในใบไหน

ค่ารถทัวร์ไปกลับกรุงเทพฯ สองรอบ ค่าข้าวที่โรงอาหารโรงพยาบาล ค่าเช่ารถพาแม่ไปโรงพยาบาลจังหวัด ค่าไม้เท้าค้ำยันกับเก้าอี้นั่งถ่ายที่ต้องซื้อเอง ค่าดัดแปลงห้องน้ำบ้านแม่ให้มีราวจับ และที่ใหญ่ที่สุด คือร้านข้าวแกงของแม่ที่ต้องปิดอย่างน้อยสองเดือน รายได้เดียวของแม่หายไปทั้งก้อน

ภูมิเปิดสมุด Cash Ledger หน้าใหม่ จดทุกรายการตามที่เหรียญสอน

รายการที่ไม่มีในใบเสร็จโรงพยาบาล	บาท
ค่าเดินทางกรุงเทพฯ ไปกลับ 2 รอบ	2,400
ค่าอาหารระหว่างเฝ้าไข้	1,800
เช่ารถรับส่งโรงพยาบาลจังหวัด	1,500
ไม้ค้ำยันและอุปกรณ์ช่วยเดิน	2,300
ทำราวจับในห้องน้ำบ้านแม่	3,000
ค่าใช้จ่ายของแม่ 2 เดือนระหว่างปิดร้าน	8,000
ภูมิลางานไม่รับค่าจ้าง 4 วัน	3,700
รวม	22,700

“สองหมื่นสอง” ภูมิพึมพำ “ทั้งที่สิทธิ์รักษาของแม่จ่ายค่าผ่าตัดให้แล้ว”

“นั่นแหละที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้” เหรียญพูด “เวลาคนในบ้านป่วยหนัก ค่ารักษาเป็นแค่ส่วนหนึ่ง ที่เหลือคือรายได้ที่หายไป เวลาที่ต้องลา และชีวิตที่ต้องปรับใหม่ทั้งหมด”

แผนที่งอแต่ไม่หัก

กลับมากรุงเทพฯ คืนแรก ภูมินั่งมองกระดาษเจ็ดกล่องบนตู้เย็น กล่องที่สองเพิ่งระบายสีเขียวไปเมื่อสัปดาห์ก่อน แผนปลดหนี้เจ็ดเดือนที่เขาภูมิใจ

“ผมคงต้องรูดบัตรอีกแล้วใช่ไหม” เขาถามเหรียญ “สองหมื่นสองเกราะมีห้าพัน”

“ลองคิดดูก่อนว่ามีทางไหนบ้าง ที่ไม่ต้องกลับไปหาหลุมดำ” เหรียญตอบ “แผนที่ดีไม่ใช่แผนที่ไม่เคยเปลี่ยน แผนที่ดีคือแผนที่งอได้โดยไม่หัก”

พวกเขานั่งคิดด้วยกันจนดึก แล้วภูมิก็เขียนแผนใหม่

- ใช้เกราะทั้งหมด **฿5,210** เพราะนี่คือพายุจริง จำเป็น ด่วน และไม่ได้คาดไว้ ครบทั้งสามข้อ

- **พักการจ่ายบัตรเพิ่มสองเดือน** กลับไปจ่ายคงที่ ฿1,800 แทน ฿2,900 เพื่อดึงเงิน ฿1,100 ต่อเดือนมาช่วยแม่ ไม่ลดลงไปเท่ายอดขั้นต่ำ
- พี่สาวของแม่ที่เชียงใหม่ ซึ่งภูมิไม่ได้คุยด้วยมาหลายปี ส่งเงินมาช่วย **฿5,000** โดยไม่ต้องขอ หลังป้าสมใจโทรไปเล่า
- ลุงเจ้าของร้านขายของชำข้างบ้านแม่ จ้างภูมิทำบัญชีร้านและลงข้อมูลสินค้าออนไลน์ ทุกวันเสาร์ทางวิดีโอคอล สองเดือน ได้ **฿4,000**
- ส่วนที่เหลือราว **฿6,300** ไม่มีทางอื่นจริงๆ ต้องรูดบัตร แต่ภูมิตั้งยอดจ่ายคืนไว้ชัดเจนตั้งแต่วันแรก

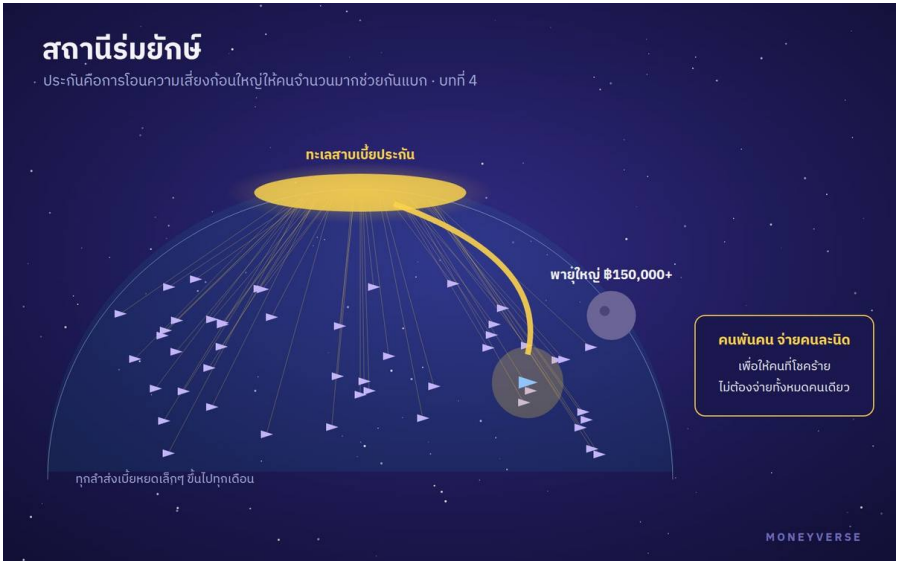
เขารวมตัวเลขสามรอบ แล้วเขียนตัวเลขสุดท้ายลงสมุด แผนปลดหนี้จะยืดจากเจ็ดเดือนเป็นราวสิบเดือน

สิบเดือน ไม่ใช่ตลอดไป

“ถ้าไม่มีเกราะห้าพัน ไม่มีแผนเดิม ไม่ได้จดทุกบาทมาสามเดือน” เหรียญพูด “คืนนี้นายจะรูดบัตรสองหมื่นสองโดยไม่ได้คิด แล้วกลับไปอยู่วงในของหลุมดำ ข้างๆ ท็อป”

ภูมิมองกระดาษบนตู้เย็น แล้วหยิบปากกาเมจิกขึ้นมาวาดกล่องเพิ่มอีกสามกล่องต่อท้าย ไม่ได้รู้สึกแพ้ รู้สึกเหมือนนักเดินทางที่เจอพายุ แล้วแค่เลี้ยวอ้อมไปอีกทางหนึ่ง

สถานีร่มยักษ์

คืนวันศุกร์ เหรียญพาภูมิออกไปในจักรวาลอีกครั้ง ป้าแก้วรออยู่บนแพหินก้อนเดิม แต่คราวนี้เธอพาเขาบินไปไกลกว่าทุกครั้ง ผ่านสถานีเกราะกำบัง ผ่านดาวงานเสริมสีเขียวอ่อน จนถึงที่ที่ภูมิไม่เคยเห็น

มันคือโดมโปร่งแสงขนาดมหึมาที่กางอยู่กลางอวกาศ ใหญ่จนครอบดาวเคราะห์น้อยได้หลายสิบดวง ผิวโดมระยิบระยับเหมือนฟองสบู่ ใต้โดมมียานอวกาศลำเล็กลำน้อยนับพันลำลอยอยู่เป็นระเบียบ ทุกลำต่อเส้นแสงบางๆ ขึ้นไปที่โดม

“สถานีร่มยักษ์” ป้าแก้วแนะนำ “คนข้างนอกเรียกมันว่าประกัน”

“ประกัน” ภูมิทวนคำ เขาเคยได้ยินคำนี้จากพนักงานขายที่โทรมาตอนพักเที่ยงบ่อยกว่าธนาคารเสียอีก และทุกครั้งเขาจะรีบวางสาย

“ดูนะ” ป้าแก้วชี้

ยานลำเล็กทุกลำส่งประกายทองหยดเล็กๆ ขึ้นไปตามเส้นแสงทุกเดือน หยดละนิดเดียว ไม่มีใครดูเดือดร้อน ประกายทองนับพันหยดรวมกันอยู่บนยอดโดม กลายเป็นทะเลสาบสีทองขนาดใหญ่

แล้วจู่ๆ อุกกาบาตลูกหนึ่งก็พุ่งเข้ามา ใหญ่กว่าที่ภูมิเห็นในห้องจำลองพายุหลายเท่า มันพุ่งตรงเข้าหายานลำหนึ่งที่อยู่ขอบโดม ภูมิกลั้นหายใจ

ทันใดนั้น ทะเลสาบสีทองบนยอดโดมก็ไหลลงมาตามเส้นแสงของยานลำนั้นลำเดียว กลายเป็นโล่สีทองหนาเตอะที่รับอุกกาบาตไว้ได้ทั้งลูก ยานสั่นอย่างแรง ไฟในห้องคนขับกะพริบ แต่ไม่ถูกดึงเข้าหาหลุมดำแม้แต่ช่วงตัวเดียว

“เห็นไหม” ป้าแก้วพูด “คนหนึ่งพันคนจ่ายคนละนิด เพื่อให้คนหนึ่งคนที่โชคร้ายไม่ต้องจ่ายทั้งหมดคนเดียว ปีนี้เป็นเขา ปีหน้าอาจเป็นใครก็ได้ ในนั้น ไม่มีใครรู้ว่าเป็นใคร นั่นแหละประเด็น”

“งั้นทุกคนที่จ่ายแล้วไม่ได้ใช้ ก็เสียเงินฟรีน่ะสิครับ”

ป้าแก้วหัวเราะ “หนูซื้อร่มแล้วฝนไม่ตก หนูเสียเงินฟรีไหม”

ภูมินิ่งคิด “ไม่ครับ... ผมได้ไม่ต้องกังวลว่าจะเปียก”

“ประกันที่ดีที่สุดคือประกันที่หนูไม่เคยได้ใช้ และหนูดีใจที่ไม่ได้ใช้” ป้าแก้วว่า “เราไม่ได้ซื้อประกันเพื่อกำไร เราซื้อเพื่อโอนความเสี่ยงบางอย่างที่ใหญ่เกินกว่าที่เราจะแบกคนเดียวได้ ไปให้คนจำนวนมากช่วยกันแบก”

สองยานที่ผิดพลาด

ยังไม่ทันที่ภูมิจะถามต่อ เสียงสัญญาณเตือนก็ดังขึ้นทั่วสถานี อุกกาบาตอีกลูกพุ่งเข้ามาจากอีกด้าน มุ่งตรงไปที่ยานสีส้มลำหนึ่งที่ลอยอยู่ใต้โดม

ภูมิรอให้ทะเลสาบสีทองไหลลงมาช่วยเหมือนครั้งก่อน แต่มันไม่ไหล เส้นแสงที่ควรเชื่อมยานลำนั้นกับโดมขาดเป็นช่วงๆ กะพริบสีแดง

ตูม!

ยานสีส้มถูกกระแทกเต็มแรง หมุนคว้างออกนอกโดม ไถลไปทางวงแหวนสีม่วงที่อยู่ไกลออกไป

“ทำไมร่มไม่ช่วยเขา!”

“เขาหยุดจ่ายเบี้ยเมื่อสามเดือนก่อน” ป้าแก้วตอบเสียงเบา “เดือนที่เงินตึง เขาคิดว่าตัดประกันออกก่อนก็ได้ เพราะไม่เห็นได้ใช้มาหลายปี กรมธรรม์ขาดอายุ และพายุก็มาตอนนั้นพอดี”

ภูมินึกถึงตัวเองเมื่อสามเดือนก่อน ตอนที่ไล่หารูรั่วในสมุด เขาคงเป็นคนที่ตัดประกันทิ้งก่อนอย่างอื่นเหมือนกัน ถ้ามีประกันให้ตัด

“แล้วลำนั้นล่ะครับ” เขาชี้ไปที่ยานอีกลำที่ลอยนิ่งอยู่ไม่ไกล มันมีร่มกางอยู่บนหลังคาสิบกว่าคัน ซ้อนกันเต็มไปหมด จนตัวยานแทบมองไม่เห็นเครื่องยนต์คำรามแต่ยานไม่ขยับ

“อันนั้นอีกแบบหนึ่ง” ป้าแก้วว่า “ซื้อทุกแผนที่มีคนมาเสนอ ประกันซ้ำซ้อนกันหลายฉบับ เบี้ยรวมกันกินเงินเกือบหมด จนไม่เหลือเงินเติมเกราะ ไม่เหลือเงินปลดหนี้ ไม่เหลือเงินไปปลูกอะไรเลย ร่มเยอะจนยานหนักบินไม่ขึ้น”

“เหมือนคนที่กลัวฝนจนไม่กล้าออกจากบ้าน” ภูมิพูด

“ใช่จ้ะ” ป้าแก้วพยักหน้า “ร่มที่ดีต้องพอดีกับคน และต้องกางไว้ตลอด ไม่ใช่ปิดๆ เปิดๆ ตามอารมณ์”

อะไรควรอยู่ใต้ร่ม

“แล้วผมควรทำประกันทุกอย่างไหมครับ” ภูมิถาม “ป้าเห็นไหม เมื่อกี้มีป้ายประกันมือถือ ประกันกระเป๋าเดินทาง ประกันจอแตก”

“นั่นแหละคำถามที่ดี” ป้าแก้วหยิบกระดานแผ่นหนึ่งขึ้นมา วาดเส้นตั้งกับเส้นนอนแบ่งเป็นสี่ช่อง “เส้นนอนคือ โอกาสที่จะเกิด เส้นตั้งคือ ความเสียหายถ้าเกิด ทุกความเสี่ยงในชีวิตตกอยู่ในช่องใดช่องหนึ่ง”

เธอเขียนลงไปทีละช่อง

ช่องที่หนึ่ง เกิดบ่อย เสียหายน้อย มือถือจอแตก ฟันผุ รถเสียเล็กน้อย พวกนี้คืองานของเกราะ ไม่ต้องทำประกัน เพราะเบี้ยที่จ่ายทุกปีมักใกล้เคียงกับความเสียหายอยู่แล้ว

ช่องที่สอง เกิดยาก เสียหายมหาศาล ป่วยหนักต้องนอนโรงพยาบาลนาน อุบัติเหตุร้ายแรง เสาหลักของบ้านเสียชีวิต นี่คืองานของประกัน ช่องนี้ช่องเดียวที่ร่มยักษ์คุ้มที่สุด

ช่องที่สาม เกิดบ่อย เสียหายมาก ขับรถเร็วทุกวัน กินอาหารที่ทำร้ายร่างกายทุกมื้อ ไม่มีประกันไหนช่วยได้ดีเท่าการลดมันเอง

ช่องที่สี่ เกิดยาก เสียหายน้อย ร่มหาย กระเป๋าสตางค์หล่น ปล่อยไปเถอะ ยอมรับมันได้

“สรุปง่ายๆ” ป้าแก้ววางปากกา “ประกันมีไว้สำหรับเรื่องที่ถ้าเกิดแล้วหนูจ่ายเองไม่ไหว ไม่ใช่สำหรับทุกเรื่องที่อาจจะเกิด”

เกราะกับร่ม ทำหน้าที่ร่วมกัน

เงินสำรอง

รับเรื่องฉุกเฉินที่จ่ายเองได้

ประกัน

รับความเสี่ยงใหญ่ตามความคุ้มครอง

งบประมาณ

เลือกให้เหมาะกับภาระของเรา

ประกันที่ภูมิมีอยู่แล้ว

ป้าแก้วให้ภูมิทำสิ่งที่เขาไม่เคยทำมาสี่ปี คือเปิดดูว่าตัวเองมีความคุ้มครองอะไรอยู่แล้วบ้าง

ภูมิแปลกใจที่พบว่ามันมีมากกว่าที่คิด

- ในฐานะลูกจ้างบริษัท เขามี **ประกันสังคม** ที่ถูกหักจากเงินเดือนทุกเดือน ครอบคลุมการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลตามสิทธิ์ และมีเงินทดแทนบางส่วนถ้าตกงาน
- บริษัทมี **ประกันกลุ่ม** ให้พนักงาน ครอบคลุมค่ารักษาแบบผู้ป่วยในวงเงินหนึ่ง กับประกันอุบัติเหตุ ภูมิเพิ่งรู้ตอนเปิดอีเมลฝ่ายบุคคลเมื่อสองปีก่อนที่ไม่เคยอ่าน
- แม่มี **สิทธิ์รักษาพยาบาลของรัฐ** ซึ่งเพิ่งช่วยจ่ายค่าผ่าตัดไปเกือบทั้งหมด

“หนูเห็นไหม” ป้าแก้วพูด “หลายคนซื้อประกันซ้ำซ้อนกับสิ่งที่มีอยู่แล้ว เพราะไม่เคยเปิดดู อีกหลายคนคิดว่าตัวเองคุ้มครองครบ ทั้งที่มีรูโหว่ใหญ่อยู่ตรงกลาง ก่อนซื้ออะไรใหม่ ให้รู้ก่อนว่าตัวเองมีอะไร”

“แล้วรูโหว่ของผมอยู่ตรงไหนครับ”

ป้าแก้วชี้ไปที่ประกันกลุ่มของบริษัท “อันนี้ดี แต่มันอยู่กับงาน ไม่ได้อยู่กับหนู วันไหนหนูลาออก ตกงาน หรือย้ายไปบริษัทที่ไม่มี มันจะหายไปทันที ในวันที่หนูอาจต้องการมันที่สุด”

ภูมิจดลงสมุด ประกันกลุ่มอยู่กับงาน ไม่ได้อยู่กับเรา

ราคาของการรอ

“งั้นผมควรซื้อประกันสุขภาพเพิ่มเลยไหมครับ ตอนนี้” ภูมิถาม “ซื้อให้แม่ด้วย”

ป้าแก้วเงียบไปพักหนึ่ง แล้วตอบด้วยน้ำเสียงที่อ่อนลง

“สำหรับแม่หนู ตอนนี้อาจจะยากแล้วจ้ะ” เธอพูด “บริษัทประกันส่วนใหญ่รับประกันสุขภาพคนอายุมากได้จำกัด และเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว อย่างสะโพกที่เพิ่งผ่าตัด มักไม่คุ้มครอง เพราะร่มต้องกางก่อนฝนตก ไม่ใช่หลังจากเปียกแล้ว”

ภูมิรู้สึกเหมือนมีอะไรบีบที่อก

“นี่คือเหตุผลที่ป้าอยากให้คนรุ่นหนูรู้เรื่องนี้ตั้งแต่ยังหนุ่ม” ป้าแก้วพูดต่อ “ตอนที่หนูยังแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว เบี้ยประกันถูกที่สุด และบริษัทรับง่ายที่สุดในชีวิตหนู ทุกปีที่รอ ราคาจะแพงขึ้น และวันหนึ่งประตูอาจปิดไปเลย”

“แล้วแม่ล่ะครับ ผมทำอะไรได้บ้าง”

“สร้างเกราะให้แม่แทน” ป้าแก้วตอบ “เกราะที่หนูสร้างให้ตัวเอง หนูสร้างอีกอันให้แม่ได้ ทีละนิด เหมือนเดิม แล้วถามสิทธิ์ทุกอย่างที่แม่มีให้ครบ ซึ่งบางทีมากกว่าที่คิด”

ภูมิจดลงหน้าสุดท้ายของสมุด ใต้บรรทัดที่เขียนไว้ตั้งแต่คืนแรก ส่งเงินให้แม่เดือนละ ฿5,000 เขาเขียนเพิ่มอีกบรรทัด เกราะของแม่

ร่มรั่วกับร่มปลอม

ระหว่างบินกลับ ป้าแก้วพาภูมิผ่านอีกด้านของสถานีร่มยักษ์ ด้านนี้มีร่มเล็กๆ กางอยู่หลายร้อยคัน หลายคันดูสวยงาม ประดับไฟ มีป้ายเขียนว่า ออมด้วย คุ้มครองด้วย ได้เงินคืนทุกปี!

“อันนี้ดีกว่าไหมครับ” ภูมิถาม “ได้ทั้งคุ้มครองทั้งเงินคืน”

“ไม่ใช่ว่าไม่ดีนะ” ป้าแก้วตอบอย่างระมัดระวัง “ประกันแบบออมทรัพย์เหมาะกับบางคน คนที่เก็บเงินเองไม่ได้ อยากได้วินัยบังคับ หรืออยากได้สิทธิ์ลดหย่อนภาษี แต่หนูต้องรู้ว่ามันคือสองอย่างที่ผูกรวมกัน ส่วนที่เป็นความคุ้มครองมักน้อยกว่าที่คิดเมื่อเทียบกับเบี้ยที่จ่าย และส่วนที่เป็นเงินออมก็มักได้ผลตอบแทนไม่มาก ถ้าเลิกกลางทาง อาจได้เงินคืนน้อยกว่าที่จ่ายไป”

“แล้วถ้าแยกกันล่ะครับ”

“บางคนเลือกซื้อประกันแบบคุ้มครองล้วน ซึ่งเบี้ยถูกกว่ามากเมื่อเทียบกับความคุ้มครองที่ได้ แล้วเอาเงินส่วนต่างไปออมหรือลงทุนเอง” ป้าแก้วว่า “ไม่มีทางไหนถูกสำหรับทุกคน แต่ก่อนเซ็นอะไร หนูต้องถามคำถามห้าข้อนี้ให้ได้คำตอบ”

เธอยื่นการ์ดใบเล็กให้ภูมิ

- ประกันนี้ **คุ้มครองอะไร** และวงเงินสูงสุดเท่าไร
- อะไรที่ **ไม่คุ้มครอง** (ข้อยกเว้น) โดยเฉพาะโรคที่เป็นอยู่ก่อน
- มี **ระยะเวลารอคอย** ไหม ซื้อวันนี้ คุ้มครองโรคไหนได้เมื่อไร
- **เบี้ยปีนี้เท่าไร** และจะขึ้นเท่าไรเมื่ออายุมากขึ้น
- ถ้า **เลิกกลางทาง** จะได้เงินคืนเท่าไร

“และกฎข้อสุดท้าย” ป้าแก้วพูด “เบี้ยประกันต้องไม่กินเงินจนเกราะไม่โต และหนี้ไม่ลด ร่มที่แพงจนหนูไม่มีเงินกินข้าว ก็ไม่ใช่ร่มที่ดี”

ใบเสนอราคา

สัปดาห์ถัดมา ภูมินัดคุยกับพี่เมย์ ตัวแทนประกันที่เพื่อนร่วมงานแนะนำ เขาพกการ์ดห้าคำถามของป้าแก้วไปด้วย และสมุด Cash Ledger

พี่เมย์เปิดแท็บเล็ต เสนอแผนแรกทันที “แผนนี้ขายดีที่สุดเลยค่ะ ออมทรัพย์สิบห้าปี จ่ายเบี้ยปีละสามหมื่น ครบสัญญาได้เงินคืนพร้อมผลประโยชน์ ระหว่างนั้นคุ้มครองชีวิตด้วย”

“ปีละสามหมื่น” ภูมิทวน แล้วเปิดสมุด “ตอนนี้ผมมีเงินเหลือเดือนละพันกว่าบาทครับ ยังมีหนี้บัตรอยู่ และเกราะยังไม่ครบ”

พี่เมย์มองสมุดที่จดทุกบาทอย่างละเอียด แล้วยิ้มแบบที่ภูมิไม่คาดคิด “น้องเป็นลูกค้าคนแรกในปีนี้ที่เอาสมุดบัญชีมาคุยกับพี่” เธอปิดแผนแรก แล้วเปิดอีกหน้าหนึ่ง “งั้นพี่ว่าน้องยังไม่ต้องการแผนออม น้องต้องการความคุ้มครองที่จำเป็นที่สุดในราคาที่จ่ายไหว”

ภูมิหยิบการ์ดห้าคำถามขึ้นมาถามทีละข้อ คุ้มครองอะไร วงเงินเท่าไร ไม่คุ้มครองอะไร มีระยะรอคอยไหม เบี้ยขึ้นตามอายุแค่ไหน เลิกกลางทางได้อะไรคืน พี่เมย์ตอบทุกข้อ บางข้อต้องเปิดเอกสารดู บางข้อจดไว้แล้วบอกว่าจะส่งคำตอบเป็นลายลักษณ์อักษรให้

สุดท้ายภูมิได้ทางเลือกที่ตรงกับเขา ประกันสุขภาพแบบผู้ป่วยในที่คุ้มครองล้วน ไม่มีเงินคืน เบี้ยปีละราวเก้าพันบาท ตกเดือนละประมาณเจ็ดร้อยห้าสิบ กับประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลอีกปีละไม่กี่ร้อย

“ผมขอเริ่มประกันอุบัติเหตุก่อน” ภูมิตัดสินใจ “ส่วนประกันสุขภาพ ผมจะเริ่มเดือนที่ปิดหนี้บัตรเสร็จ ตอนนั้นจะมีเงินพอ โดยไม่ต้องหยุดเติมเกราะ”

“เดือนที่ปิดหนี้เสร็จ พี่จะโทรมาเตือนนะคะ” พี่เมย์ว่า แล้วก็โทรมาจริงในอีกหลายเดือนต่อมา

ประกันชีวิตมีไว้ให้ใคร

ระหว่างนั่งรถไฟฟ้ากลับ ภูมิถามเหรียญ “แล้วประกันชีวิตล่ะ ผมต้องมีไหม”

“ถามกลับก่อน” เหรียญตอบ “ถ้าพรุ่งนี้นายไม่อยู่แล้ว ใครจะลำบากเรื่องเงิน”

ภูมินิ่งไป คำถามนี้ไม่มีใครเคยถามเขาตรงๆ แบบนี้ “ตอนนี้... ยังไม่มีใครพึ่งเงินผมจริงจังครับ แต่ถ้าวันหนึ่งผมส่งเงินให้แม่ทุกเดือนได้ แม่ก็จะพึ่งเงินก้อนนั้น”

“นั่นแหละคำตอบ” เหรียญว่า “ประกันชีวิตไม่ได้มีไว้ให้คนที่ตาย มันมีไว้ให้คนที่ยังอยู่และเคยพึ่งพาคนที่จากไป คนโสดที่ไม่มีใครพึ่งพาอาจยังไม่ต้องการมันมาก แต่คนที่มีลูก มีพ่อแม่ที่ต้องเลี้ยง มีหนี้บ้านที่คนในครอบครัวต้องรับต่อ ต้องการมันมาก”

“งั้นวันที่ผมเริ่มส่งเงินให้แม่ ผมค่อยคิดเรื่องนี้”

“ใช่ และตอนนั้นนายจะรู้แล้วว่าต้องถามห้าคำถามอะไร” เหรียญหมุนอย่างพอใจ

ข่าวจากวงใน

วันอาทิตย์ ท็อปส่งข้อความมา ไม่ใช่ตอนตีหนึ่งเหมือนครั้งก่อน แต่เป็นตอนบ่ายสองโมง

ภูมิ ไปคุยกับธนาคารมาแล้ว รวมบัตรสามใบเป็นสินเชื่อก้อนเดียว ดอกเบี้ยต่ำลง ผ่อนห้าปี ค่างวดต่อเดือนลดลงเกือบครึ่ง ยกเลิกบัตรไปสองใบ เหลือใบเดียวแช่ตู้เย็นตามนาย 555

ข้อความถัดมา

ขายรถด้วยนะ เปลี่ยนเป็นคันเล็กมือสอง ตอนแรกอายมาก ตอนนี้นอนหลับสบายสุดในรอบปี

แล้วก็มีอีกข้อความ

แม่นายเป็นไงบ้าง ป้าสมใจบอกแม่เรา

ภูมิยิ้มกับจอ เล่าเรื่องแม่ให้ท็อปฟังสั้นๆ ท็อปตอบกลับมาว่า

เดือนหน้าเราไปเยี่ยมแม่นายด้วยนะ เดี๋ยวเราขับไป รถคันเล็กประหยัดน้ำมัน

“ยานของท็อปกำลังเคลื่อนออกจากวงในแล้ว” เหรียญพูดเบาๆ “ช้ามาก แต่ไปในทางที่ถูก”

“เพราะเขาหันพวงมาลัยเอง” ภูมิพูด

“เพราะมีคนโยนเชือกให้ ตอนที่เขาพร้อมจะจับ” เหรียญแก้

เดือนที่สิบ

แม่ผ่าตัดสำเร็จ หมอบอกว่ากระดูกติดดี แต่ต้องทำกายภาพอีกหลายเดือน เดือนที่สามแม่เริ่มเดินด้วยไม้เท้าได้ เดือนที่ห้า แม่เปิดร้านข้าวแกงอีกครั้ง โดยมีน้องสาวของป้าสมใจมาช่วยตักแกง แม่บอกว่าจะทำแค่ครึ่งวัน “แก่แล้ว ต้องรู้จักพัก” ซึ่งเป็นประโยคที่ภูมิไม่เคยได้ยินจากปากแม่มาก่อน

ภูมิกลับไปที่แผนเดิมในเดือนที่สาม ล็อกยอดจ่ายบัตรกลับเป็น ฿2,900 งานลงข้อมูลสินค้าให้ร้านของชำ ลุงเจ้าของร้านชวนทำต่อเพราะยอดขายออนไลน์ดีขึ้น เดือนละ ฿2,000 ภูมิเอาเงินก้อนนั้นแบ่งครึ่ง ครึ่งหนึ่งเติมเกราะ อีกครึ่งเปิดบัญชีใหม่ชื่อ เกราะของแม่

แล้วเช้าวันที่ 25 ของเดือนที่สิบ ก็มาถึง

เงินเดือนเข้า ฿28,000

โอนอัตโนมัติไปบัตรเครดิต ฿2,048 · ยอดคงเหลือ ฿0

ภูมิอ่านบรรทัดที่สองสามรอบ แล้วเดินไปที่ตู้เย็น ระบายสีเขียวลงในกล่องสุดท้ายจากทั้งหมดสิบกล่อง มือเขาสั่นนิดๆ เหมือนตอนที่แม่โทรมาครั้งนั้น แต่คราวนี้เป็นความสั่นอีกแบบหนึ่ง

เขาเปิดช่องฟรีซ หยิบก้อนน้ำแข็งที่มีบัตรเครดิตหลับอยู่ข้างในออกมามองนานๆ แล้ววางกลับเข้าไปที่เดิม

“ไม่ตัดทิ้งเหรอ” เหรียญถาม

“ไม่” ภูมิตอบ “มันไม่ใช่ผู้ร้าย ผมแค่ยังไม่พร้อมจะใช้มันโดยไม่ต้องมีน้ำแข็งกั้น”

เหรียญหมุนตัวเร็วจนกลายเป็นวงทองระยิบระยับ ช่วงเวลาที่มันดีใจที่สุด ภูมิสังเกตว่ามันจะหมุนแบบนี้เสมอ

“นายรู้ไหมว่าตั้งแต่เดือนหน้า นายจะมีเงินเหลือเดือนละเท่าไร” มันถาม

ภูมิคำนวณในหัว เงินที่เคยจ่ายบัตรสองพันเก้า บวกเงินจากร้านของชำ “ราวสี่พันกว่าบาท”

บ่ายวันนั้นพี่เมย์โทรมาตามสัญญา ภูมิเริ่มประกันสุขภาพแบบคุ้มครองล้วนที่เลือกไว้ เบี้ยเดือนละประมาณเจ็ดร้อยห้าสิบบาท เขาจดมันลงสมุดเป็นรายจ่ายคงที่บรรทัดใหม่ แล้วให้คะแนนความสุขไปเจ็ด ไม่ใช่เพราะมันสนุก แต่เพราะคืนนั้นเขานอนหลับได้โดยไม่ต้องนึกถึงเตียงข้างๆ แม่ที่โรงพยาบาลอำเภอ

“หักเบี้ยประกันแล้ว นายยังเหลือราวสี่พันบาททุกเดือน” เหรียญคำนวณให้ “สี่พันบาทที่ไม่ต้องจ่ายให้ใครอีกแล้ว ป้าแก้วอยากเจอนายคืนนี้ มีอะไรอยากให้ดู”

คืนนั้น ภูมิไม่ได้ถูกพาไปที่สถานีเกราะ ไม่ได้ถูกพาไปที่ร่มยักษ์ ป้าแก้วยืนรออยู่บนแพหิน ชี้ไปที่ดาวเคราะห์สีเขียวมรกตดวงหนึ่งที่ภูมิไม่เคยสังเกตมาก่อน มันไม่ได้สว่างเพราะไฟ มันสว่างเพราะมีสิ่งเล็กๆ นับล้านเรืองแสงอยู่บนพื้นผิว เหมือนต้นไม้ที่ออกผลเป็นแสง

“นั่นคือดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์” ป้าแก้วพูด “ที่ที่เงินไม่ได้ไหลออกไปเพียงอย่างเดียว แต่งอกกลับมาได้”

ภูมิมองดาวดวงนั้นเหมือนเด็กที่เห็นทะเลครั้งแรก

“หนูพร้อมจะปลูกเมล็ดแรกหรือยัง” ป้าแก้วถาม

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 4

บทเรียน: เงินสำรองรับพายุลูกเล็ก แต่พายุบางลูกใหญ่เกินกว่าที่ใครจะแบกคนเดียวไหว ประกันคือการจ่ายเงินก้อนเล็กที่แน่นอน เพื่อโอนความเสี่ยงก้อนใหญ่ที่ไม่แน่นอนไปให้คนจำนวนมากช่วยกันแบก

พายุจริงมีมากกว่าใบเสร็จโรงพยาบาล: ค่าเดินทาง เวลาที่ต้องลา รายได้ที่หายไป และชีวิตที่ต้องปรับใหม่ ล้วนเป็นต้นทุนที่ไม่มีใครเขียนไว้

อะไรควรอยู่ใต้ร่ม

	เกิดบ่อย	เกิดยาก
เสียหายมาก	ลดความเสี่ยงเอง	ทำประกัน
เสียหายน้อย	ใช้เงินสำรอง	ยอมรับได้

ห้าคำถามก่อนเซ็นประกัน

- คุ้มครองอะไร วงเงินเท่าไร
- อะไรไม่คุ้มครอง โดยเฉพาะโรคที่เป็นอยู่ก่อน
- มีระยะเวลารอคอยไหม
- เบี้ยปีนี้เท่าไร และจะขึ้นเท่าไรเมื่ออายุมากขึ้น
- เลิกกลางทางได้เงินคืนเท่าไร

สิ่งที่ภูมิเรียนรู้

- เปิดดูความคุ้มครองที่มีอยู่แล้วก่อนซื้อใหม่ เช่น ประกันสังคม ประกันกลุ่มของบริษัท สิทธิ์รักษาพยาบาลของรัฐ
- ประกันกลุ่มอยู่กับงาน ไม่ได้อยู่กับเรา
- จัดลำดับให้เข้ากับงบ: ภูมิเริ่มประกันอุบัติเหตุที่เบี้ยถูกก่อน แล้วเริ่มประกันสุขภาพในเดือนที่ปิดหนี้บัตรเสร็จ โดยไม่หยุดเติมเกราะ
- ซื้อประกันสุขภาพตอนยังแข็งแรงจะถูกและง่ายที่สุด ร่มต้องกางก่อนฝนตก
- ประกันออมทรัพย์คือความคุ้มครองกับการออมที่ผูกรวมกัน เหมาะกับบางคน แต่ต้องเข้าใจก่อนซื้อ
- แผนการเงินที่ดีงอได้แต่ไม่หัก
- อย่าปล่อยให้กรมธรรม์ขาดอายุในเดือนที่เงินตึง และอย่าซื้อซ้ำซ้อนจนเบี้ยกินเงินที่ต้องใช้สร้างเกราะ

คำศัพท์ประจำบท: เบี้ยประกัน คือเงินที่จ่ายเพื่อแลกความคุ้มครอง · ทุนประกันหรือวงเงิน คือจำนวนสูงสุดที่บริษัทจ่าย · ข้อยกเว้น คือสิ่งที่ประกันไม่จ่าย · ระยะเวลารอคอย คือช่วงแรกหลังซื้อที่บางโรคยังไม่คุ้มครอง · ผู้รับประโยชน์ คือคนที่ได้รับเงินเมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิต

แบบฝึก 10 นาที

- เขียนความคุ้มครองที่คุณมีอยู่แล้วทั้งหมด จากงาน จากรัฐ และที่ซื้อเอง
- สำหรับแต่ละอัน เขียนว่าถ้าคุณลาออกพรุ่งนี้ อันไหนยังอยู่ อันไหนหายไป

- นึกถึงพายุใหญ่ 1 ลูกที่กลัวที่สุด แล้วประมาณว่าจะมีค่าใช้จ่ายที่ไม่อยู่ในใบเสร็จโรงพยาบาลเท่าไร
- ถ้ามีคนในครอบครัวที่พึ่งพาคุณ ลองคำนวณว่าถ้ารายได้ของคุณหายไป เขาจะอยู่ได้กี่เดือน
- ถ้าจะซื้อประกันใหม่ เอาห้าคำถามไปถามตัวแทนหรือบริษัทให้ได้คำตอบเป็นลายลักษณ์อักษร

คำถามชวนคิด: ใครในชีวิตคุณที่ถ้าเกิดพายุใหญ่ขึ้น คุณจะเป็นคนแรกที่เขาโทรหา และคุณมีอะไรเตรียมไว้ให้เขาแล้วบ้าง?

หมายเหตุ: สิทธิ์และเงื่อนไขของประกันสังคม สิทธิ์รักษาพยาบาลของรัฐ และกรมธรรม์แต่ละฉบับต่างกันไปและเปลี่ยนแปลงได้ ควรตรวจสอบกับหน่วยงานหรือบริษัทประกันโดยตรงก่อนตัดสินใจ

ในเกม MONEYVERSE: ประกันสุขภาพไม่บังคับ ถ้าทำ จะมีเบี้ยเป็นรายจ่ายทุก PAYDAY และช่วยลดความเสียหายจากการ์ดเจ็บป่วย ผู้เล่นต้องชั่งเองว่าเบี้ยรายเดือนคุ้มกับความเสี่ยงที่จะเปิดเจอการ์ด LIFE EVENT หรือไม่ เหมือนที่ภูมิต้องชั่งในชีวิตจริง

บทที่ 5

เมล็ดพันธุ์เมล็ดแรก

ทรัพย์สิน vs หนี้สิน งบดุลส่วนตัว

ภาค 2 · ให้เงินทำงานแทน

เช้าวันที่ 25 ของเดือนแรกที่ไม่มีหนี้บัตร ภูมิตื่นก่อนนาฬิกาปลุกสิบนาที เขานอนรอแจ้งเตือนจากแอปธนาคารเหมือนเด็กรอเปิดของขวัญวันเกิด

เงินเดือนเข้า ฿28,000

ไม่มีบรรทัดที่สอง ไม่มีโอนอัตโนมัติไปบัตรเครดิต ไม่มีโดรนเก็บดอกตัวไหนบินมาตัดสายธารของเขาอีกแล้ว

เขาลุกขึ้นนั่ง มองไปที่ประตูตู้เย็น กระดาษที่มีกล่องสิบกล่องระบายสีเขียวครบทุกกล่องยังแปะอยู่ตรงนั้น ขอบกระดาษเริ่มม้วนเพราะความชื้น เขาตัดสินใจว่าจะไม่เอามันออก

“รู้สึกยังไง” เหรียญถาม มันนั่งไขว่ห้างอยู่บนขอบแก้วน้ำ

“เหมือนวิ่งมาราธอนจบ” ภูมิตอบ “แต่คราวนี้ไม่ต้องลุกขึ้นมาวิ่งใหม่ตั้งแต่เส้นสตาร์ท”

“ผิด” เหรียญหัวเราะ “นายยังต้องวิ่ง แค่คราวนี้ไม่มีอะไรถ่วงขาแล้ว และนายจะได้เลือกเองว่าจะวิ่งไปทางไหน”

รางวัลที่ตั้งใจ

ตอนเที่ยง พี่โอ๋ชวนไปกินบุฟเฟ่ต์ซูชิฉลองวันเงินเดือนออกเหมือนทุกเดือน ภูมิเคยปฏิเสธมาสิบเดือนติดต่อกัน ทุกคนในแผนกเลิกชวนเขาไปแล้วยกเว้นพี่โอ๋

“วันนี้ไปครับ” เขาตอบ

พี่โอ๋ทำตาโต “จริงเหรอ ฝนจะตกไหมเนี่ย”

ภูมิเปิดสมุด Cash Ledger ให้เหรียญดูตรงหน้าที่เขาเขียนไว้เมื่อคืน กระปุกความสุข เดือนนี้ ฿800 · บุฟเฟ่ต์กับพี่โอ๋ ฿599

“นี่ไม่ใช่การกลับไปใช้เงินแบบเดิมนะ” เขาบอกเหรียญ “ผมวางแผนไว้แล้ว”

“ฉันไม่ได้ว่าอะไรสักคำ” เหรียญหมุนตัวอย่างพอใจ “คนที่ประหยัดจนไม่ให้รางวัลตัวเองเลย มักระเบิดในวันใดวันหนึ่ง คนที่ใช้เงินกับความสุขโดยตั้งใจ จะเดินทางได้ไกลกว่า”

บ่ายวันนั้นภูมิกินซูชิอย่างมีความสุขที่สุดในรอบปี ไม่ใช่เพราะซูชิอร่อยกว่าเดิม แต่เพราะเป็นครั้งแรกที่เขากินโดยไม่ต้องคิดว่าเงินก้อนนี้กำลังยืมมาจากตัวเองในอนาคต

ดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์

คืนนั้นป้าแก้วรออยู่บนแพหินก้อนเดิม ข้างๆ เธอมีชายหนุ่มคนหนึ่งยืนอยู่ด้วย อายุน่าจะมากกว่าภูมิไม่กี่ปี ผิวคล้ำแดด สวมหมวกปีกกว้างเหมือนชาวสวน มือเปื้อนดินสีทอง

“นี่ต้นกล้า” ป้าแก้วแนะนำ “เขาดูแลสวนบนดาวดวงนั้นมาเจ็ดปีแล้ว เริ่มจากศูนย์เหมือนหนูนั่นแหละ”

“ศูนย์จริงๆ ครับ” ต้นกล้ายิ้มกว้าง ฟันขาว “ติดลบด้วยซ้ำตอนเริ่ม ผมเคยเป็นพนักงานขายมือถือ หนี้กยศ. ยังไม่หมด”

พวกเขาบินลงไปยังดาวเคราะห์สีเขียวมรกตที่ภูมิเห็นเมื่อคืนก่อน ใกล้ขนาดนี้ เขาเห็นว่าแสงระยิบระยับบนพื้นผิวคือต้นไม้นับล้านต้นที่ออกผลเป็นเหรียญทองเล็กๆ ผลเหล่านั้นค่อยๆ สุก แล้วร่วงลงมาในตะกร้าที่วางอยู่โคนต้น ต้นใหญ่ร่วงเยอะ ต้นเล็กร่วงน้อย แต่ทุกต้นร่วงทุกเดือน

“นี่คือสิ่งที่นายต้องเข้าใจก่อนทุกอย่าง” เหรียญกระซิบ “บนดาวเงินเดือน เงินมาจากการที่นายวิ่ง หยุดวิ่งเมื่อไหร่เงินหยุด บนดาวดวงนี้ เงินมาจากต้นไม้ ต้นไม้ไม่สนใจว่านายหลับหรือตื่น”

“รายได้จากทรัพย์สิน” ภูมิพูด “Passive income”

“ใช่ แต่อย่าเพิ่งตื่นเต้น” ต้นกล้าหัวเราะ “ต้นไม้ทุกต้นที่นายเห็น เริ่มจากเมล็ดเล็กนิดเดียว และใช้เวลานานกว่าที่ใครอยากรอ”

ต้นไม้ที่กินเงิน

พวกเขาเดินผ่านแปลงต้นไม้ไปเรื่อยๆ จนถึงสวนอีกส่วนหนึ่งที่หน้าตาต่างออกไปมาก ต้นไม้ในส่วนนี้สวยงามเกินจริง ใบเป็นสีเงินวาววับ ลำต้นประดับไฟ บางต้นเป็นรูปรถสปอร์ต บางต้นเป็นรูปคอนโดหรู บางต้นเป็นรูปนาฬิกาเรือนใหญ่ เจ้าของแต่ละต้นยืนถ่ายรูปกับต้นไม้ของตัวเองอย่างภาคภูมิ

แต่ภูมิสังเกตเห็นสิ่งหนึ่ง ต้นไม้ในส่วนนี้ไม่มีผลทองร่วงลงมาเลย ตรงกันข้าม รากของมันชอนไชลงไปในดิน แล้วดูดเหรียญทองจากตะกร้าของเจ้าของไปทุกเดือน ฉึบ ฉึบ ทั้งค่างวด ค่าประกัน ค่าซ่อม ค่าส่วนกลาง

“ต้นไม้กินเงิน” ต้นกล้าบอก “หน้าตาเหมือนสินทรัพย์ เจ้าของก็เรียกมันว่าสินทรัพย์ แต่มันดูดเงินออกจากกระเป๋าทุกเดือน”

ภูมิเห็นต้นหนึ่งที่เป็นรูปรถยนต์สีเงินคันใหญ่ รากของมันดูดแรงกว่าต้นอื่น ป้ายชื่อที่โคนต้นเขียนว่า ท็อป แต่ต้นนั้นกำลังเหี่ยว ใบร่วง และมีป้ายใหม่ปักอยู่ข้างๆ ขายแล้ว

“เพื่อนหนูถอนต้นนี้ทิ้งไปแล้วนะ” ป้าแก้วพูดเบาๆ “ยากที่สุดในชีวิตเขาเลยมั้ง”

นิยามที่ต้นกล้าใช้

ต้นกล้าพาภูมินั่งลงใต้ต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ผลทองร่วงลงในตะกร้าเป็นระยะ ติ๊ง... ติ๊ง... เสียงเหมือนกระดิ่งลม

“ผมใช้นิยามง่ายๆ ข้อเดียวมาเจ็ดปี” ต้นกล้าพูด แล้วเขียนลงบนดินด้วยกิ่งไม้

สินทรัพย์ คือสิ่งที่ใส่เงินเข้ากระเป๋าเรา

หนี้สิน คือสิ่งที่เอาเงินออกจากกระเป๋าเรา

“นักบัญชีอาจเถียงผมนะ” เขาหัวเราะ “ในบัญชีจริง บ้านที่เราอยู่หรือรถที่เราขับก็นับเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่า และมันก็มีมูลค่าจริงๆ ขายได้เงินจริงๆ แต่ถ้าถามว่าเดือนนี้มันเพิ่มหรือลดเงินในกระเป๋าเรา ส่วนใหญ่คำตอบคือลด ผมเลยแยกให้ชัดในหัว ว่าอะไรคือต้นไม้ที่ออกผล อะไรคือต้นไม้ที่กินเงิน”

“แต่รถก็จำเป็นนะครับ บ้านก็ต้องมีที่อยู่” ภูมิแย้ง

“จำเป็นแน่นอน” ต้นกล้าพยักหน้า “ผมไม่ได้บอกว่าห้ามมี ผมบอกแค่ว่าอย่าหลอกตัวเองว่ามันจะทำให้รวย รถที่ใช้ไปทำงานคือเครื่องมือ บ้านที่อยู่คือที่อยู่ ซื้อได้ แต่ให้ซื้อในขนาดที่ไม่ดูดเงินจนต้นไม้ที่ออกผลไม่มีน้ำรด”

เกมทายต้นไม้

ป้าแก้วชอบเกม เธอหยิบการ์ดออกมาอีกสำรับ คราวนี้ด้านหลังเป็นรูปเมล็ดพันธุ์

“ทายสิว่า ต้นไม้ออกผล หรือ ต้นไม้กินเงิน”

ภูมิพลิกใบแรก คอนโดที่ซื้ออยู่เอง ผ่อนเดือนละหนึ่งหมื่นห้า

“ต้นไม้กินเงินครับ” เขาตอบ “ถึงจะมีมูลค่า แต่เดือนนี้มันเอาเงินออกไปหมื่นห้า”

ใบที่สอง คอนโดปล่อยเช่า ได้ค่าเช่าเดือนละหนึ่งหมื่นสอง ผ่อนเดือนละหนึ่งหมื่น รวมค่าส่วนกลาง

“ออกผลครับ” ภูมิคิดเลขในหัว “เหลือเดือนละสองพัน”

“ถ้าเดือนไหนไม่มีคนเช่าล่ะ” ต้นกล้าถามทันที

ภูมิชะงัก “ก็... กลายเป็นกินเงินเดือนละหมื่น”

“นั่นแหละ” ต้นกล้ายิ้ม “ต้นไม้บางต้นออกผลบ้าง กินเงินบ้าง ขึ้นอยู่กับฤดู นี่คือเหตุผลที่ต้องมีเกราะก่อนปลูก”

ใบที่สาม รถกระบะที่ใช้ขนของขายทุกวัน

“อันนี้... ออกผลครับ ถ้ามันทำให้หาเงินได้มากกว่าค่าผ่อนกับค่าน้ำมัน”

ใบที่สี่ คอร์สเรียนทำบัญชีออนไลน์ ฿3,500

ภูมินึกถึงงานลงบัญชีให้ร้านของชำข้างบ้านแม่ “ถ้าเรียนแล้วรับงานได้มากขึ้น ก็ออกผลครับ แต่ถ้าซื้อแล้วไม่ได้เรียน ก็เหมือนลู่วิ่งในห้องผม”

ป้าแก้วปรบมือ “การลงทุนกับตัวเองเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดีที่สุดเมล็ดหนึ่งถ้าปลูกจริง”

ใบที่ห้า มือถือรุ่นใหม่ล่าสุด ผ่อน 0% สิบเดือน

“กินเงินครับ” ภูมิกับเหรียญตอบพร้อมกัน แล้วก็หัวเราะ

งบดุลของภูมิ

“ทีนี้มาดูสวนของหนูกัน” ป้าแก้วพูด “ไม่ใช่สวนในอนาคต สวนตอนนี้เลย”

ต้นกล้ายื่นกระดาษแผ่นใหญ่ให้ ด้านบนเขียนว่า งบดุลส่วนตัว แบ่งเป็นสองฝั่ง ซ้ายคือสิ่งที่มี ขวาคือสิ่งที่ติดค้าง

ภูมินั่งไล่เขียนทีละบรรทัด สิ่งที่เขาไม่เคยทำเลยในชีวิต

สิ่งที่มี	บาท	สิ่งที่ติดค้าง	บาท
เงินในบัญชีเกราะ	6,800	หนี้บัตรเครดิต	0
เงินในบัญชีเกราะของแม่	6,000	หนี้อื่นๆ	0
เงินในบัญชีใช้จ่าย	1,200		
มอเตอร์ไซค์ (ราคาขายต่อโดยประมาณ)	15,000		
กีตาร์โปร่ง	2,500		
รวมสิ่งที่มี	31,500	รวมสิ่งที่ติดค้าง	0

“สิ่งที่มีลบสิ่งที่ติดค้าง เรียกว่า **ความมั่งคั่งสุทธิ** หรือ Net Worth” ต้นกล้าอธิบาย “ของนายตอนนี้คือสามหมื่นหนึ่งพันห้า”

ภูมิมองตัวเลขนั้นนิ่งๆ ทำงานมาสี่ปีกว่า ความมั่งคั่งของเขามีแค่สามหมื่นกว่าบาท และส่วนใหญ่เป็นมอเตอร์ไซค์คันเก่ากับกีตาร์ที่ยังไม่ได้หัด

“ดูน้อยใช่ไหม” ป้าแก้วถาม เหมือนอ่านใจได้

“น้อยมากครับ”

“สิบเดือนก่อนตัวเลขนี้คือเท่าไรจ้ะ”

ภูมิคิด ตอนนั้นมีหนี้บัตรหมื่นแปด ไม่มีเงินเก็บสักบาท มีมอเตอร์ไซค์กับกีตาร์ “ประมาณ... ศูนย์ หรือติดลบนิดหน่อยครับ”

“หนูเพิ่มความมั่งคั่งไปสามหมื่นในสิบเดือน ด้วยเงินเดือนสองหมื่นแปดในปีที่แม่เข้าโรงพยาบาล” ป้าแก้วพูดช้าๆ “ป้าว่าไม่น้อยเลย”

“แต่มีอีกเรื่องที่ต้องดู” ต้นกล้าชี้ไปที่ตาราง “ในสิ่งที่นายมีทั้งหมด มีอะไรเป็นต้นไม้ที่ออกผลบ้าง”

ภูมิไล่นิ้วดู เงินในบัญชีเกราะได้ดอกเบี้ยนิดหน่อย มอเตอร์ไซค์ไม่ได้ออกผล ค่าน้ำมันกับค่าซ่อมยังดูดเงินออกด้วยซ้ำ กีตาร์ก็ไม่ได้ออกผล

“ไม่มีเลยครับ” เขายอมรับ

“ถูกต้อง” ต้นกล้าว่า “และนั่นคือเหตุผลที่นายต้องปลูกเมล็ดแรก”

สวนของท็อป

วันเสาร์ถัดมา ภูมิกับท็อปนั่งรถคันเล็กมือสองของท็อปไปเยี่ยมแม่ที่ต่างจังหวัดตามที่นัดกันไว้ ระหว่างทาง ภูมิเล่าเรื่องงบดุลให้ท็อปฟัง แล้วท็อปก็ขอลองทำบ้าง

ภูมิจดให้ระหว่างท็อปขับรถ ท็อปบอกตัวเลขทีละรายการ เสียงเบาลงเรื่อยๆ

	เมื่อหนึ่งปีก่อน	ตอนนี้
รถยนต์	900,000	180,000 (คันเล็กมือสอง)
หนี้รถ	850,000	0 (ขายแล้วปิดหนี้)
หนี้บัตร / สินเชื่อรวมหนี้	240,000	205,000
เงินสด	10,000	25,000
ของแบรนด์เนม (ราคาขายต่อ)	60,000	30,000
ความมั่งคั่งสุทธิ	−120,000	+30,000

ท็อปจอดรถข้างทางเมื่อเห็นบรรทัดสุดท้าย

“เราติดลบแสนสองตอนที่ทุกคนคิดว่าเรารวยที่สุด” เขาพูด หัวเราะแห้งๆ “ตอนนี้ทุกคนคิดว่าเราจนลง แต่เรามีมากกว่าตอนนั้น”

“เกือบเท่าเราแล้ว” ภูมิแซว ตัวเลขของทั้งคู่ใกล้กันจนน่าขำ

“รถคันใหญ่ทำให้เรารู้สึกรวย” ท็อปพูดต่อ มองออกไปนอกกระจก “แต่มันไม่ได้ทำให้เรารวย มันแค่ทำให้คนอื่นคิดว่าเรารวย”

ท็อปออกรถอีกครั้ง ขับเงียบๆ ไปเกือบสิบนาที แล้วพูดขึ้นมาว่า “เดือนหน้าเราจะเริ่มทำเกราะบ้าง หมื่นแรกก่อน แล้วค่อยคิดเรื่องปลูก” เขาเหลือบมองภูมิ “แต่ขอเก็บรูปนาฬิกาไว้ในไอจีนะ ลบไม่ลงจริงๆ”

ภูมิหัวเราะจนน้ำตาไหล ตลอดทางที่เหลือ พวกเขาเปิดเพลงสมัยมัธยมร้องตามกันเสียงดัง ไม่มีใครถ่ายรูปลงโซเชียลเลยสักรูป และภูมิคิดว่านั่นคือทริปที่ดีที่สุดที่เขาเคยไปกับท็อป

สามเส้นทางสู่ต้นไม้

คืนนั้นที่บ้านแม่ ภูมินอนบนฟูกในห้องเก่าสมัยเด็ก เหรียญพาเขากลับไปที่ดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ ต้นกล้ารออยู่ที่ประตูโรงเก็บเมล็ดพันธุ์

ในโรงเก็บมีชั้นวางเมล็ดพันธุ์เรียงเป็นแถวยาวสุดลูกหูลูกตา แต่ละถุงติดป้ายต่างกัน

“เมล็ดพันธุ์มีหลายแบบ” ต้นกล้าเดินนำ “แต่ละแบบให้ผลไม่เท่ากัน ใช้เวลาโตไม่เท่ากัน และเสี่ยงไม่เท่ากัน”

- **เมล็ดเงินฝาก** ปลอดภัยที่สุด แต่โตช้ามาก บางปีโตช้ากว่าราคาของที่แพงขึ้นด้วยซ้ำ เหมาะเป็นเกราะ ไม่เหมาะเป็นสวน
- **เมล็ดงานเสริมและธุรกิจเล็ก** ต้องใช้เวลาและแรงของนายรดน้ำ แต่โตเร็วถ้าดูแลดี
- **เมล็ดอสังหาริมทรัพย์** ต้นใหญ่ ต้องใช้เงินดาวน์ก้อนโต และมีหนี้ผูกติดมา
- **เมล็ดหุ้นและกองทุน** ซื้อได้ทีละน้อย ปลูกได้ทุกเดือน แต่ผลขึ้นลงตามฤดูกาลของตลาด บางปีร่วงหนัก

“เราจะไปดูทีละแบบในการเดินทางครั้งต่อๆ ไป” ต้นกล้าว่า “แต่ก่อนจะเลือกเมล็ด ต้องเข้าใจสิ่งที่สำคัญกว่าเมล็ดเสียอีก”

“อะไรครับ”

“เวลา”

คนสวนสองคน

ต้นกล้าพาภูมิไปที่แปลงทดลองสองแปลงที่อยู่ติดกัน ทั้งสองแปลงมีป้ายชื่อ

แปลงแรกเขียนว่า ก้อย · เริ่มปลูกอายุ 25

แปลงที่สองเขียนว่า เก่ง · เริ่มปลูกอายุ 35

“ก้อยปลูกเดือนละสองพันบาท ตั้งแต่อายุยี่สิบห้า ปลูกอยู่สิบปี พออายุสามสิบห้า มีลูก ค่าใช้จ่ายเยอะ เลยหยุดปลูก ไม่เติมอีกเลย แต่ปล่อยต้นไม้ไว้ตามเดิม” ต้นกล้าเล่า “เก่งไม่ได้ปลูกตอนหนุ่ม มาเริ่มตอนสามสิบห้า ปลูกเดือนละสองพันเท่ากัน ปลูกต่อเนื่องยี่สิบปีไม่หยุดเลย”

“เก่งปลูกนานเป็นสองเท่า ใส่เงินเป็นสองเท่า” ภูมิคำนวณ “ก้อยใส่สองแสนสี่ เก่งใส่สี่แสนแปด”

“ถูก ทีนี้ดูต้นไม้ตอนทั้งคู่อายุห้าสิบห้า สมมติว่าต้นไม้โตเฉลี่ยปีละหกเปอร์เซ็นต์ทั้งสองแปลง”

ต้นกล้าแตะป้าย ตัวเลขเรืองแสงขึ้นเหนือแต่ละแปลง

	ก้อย	เก่ง
เริ่มปลูก	อายุ 25	อายุ 35
ปลูกนาน	10 ปี แล้วหยุด	20 ปี ไม่หยุด
เงินที่ใส่ไปทั้งหมด	฿240,000	฿480,000
มูลค่าตอนอายุ 55	ราว ฿1,080,000	ราว ฿920,000

ภูมิอ้าปากค้าง “ก้อยใส่เงินครึ่งเดียว แต่ได้มากกว่า”

“เพราะต้นไม้ของก้อยมีเวลาโตนานกว่าสิบปี” ต้นกล้าอธิบาย “ผลที่ร่วงลงมา ไม่ได้ถูกเก็บไปกิน แต่ถูกฝังกลับลงไปในดินเป็นเมล็ดใหม่ ต้นใหม่ก็ออกผล ผลนั้นก็ถูกฝังกลับลงไปอีก ยิ่งนาน ยิ่งทบ เขาเรียกว่า **ดอกเบี้ยทบต้น** หรือผลตอบแทนทบต้น”

“ตัวเลขหกเปอร์เซ็นต์นี่แน่นอนเหรอครับ”

“ไม่แน่นอนเลย” ต้นกล้าตอบตรงๆ “บางปีโตสิบห้า บางปีร่วงยี่สิบ ไม่มีใครรับประกันได้ ตัวเลขนี้แค่สมมติให้เห็นภาพ แต่ภาพที่เห็นเป็นเรื่องจริงเสมอ คือยิ่งเริ่มเร็ว เวลายิ่งทำงานแทนนายได้มาก”

ภูมินั่งลงบนขอบแปลงของก้อย เขาอายุยี่สิบหก เกือบยี่สิบเจ็ดแล้ว ช้ากว่าก้อยไปปีกว่า แต่เร็วกว่าเก่งราวแปดปี

“ผมเสียเวลาไปสี่ปี” เขาพึมพำ

“หรือหนูเริ่มก่อนคนส่วนใหญ่หลายปี” ป้าแก้วที่เดินตามมาข้างหลังพูดขึ้น “แก้วน้ำใบเดียวกัน มองได้สองแบบเสมอ”

เวลาเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุน

ก้อย เริ่มอายุ 25	เก่ง เริ่มอายุ 35	มูลค่าตอนอายุ 55
ปลูก 10 ปี แล้วปล่อยให้โต	ปลูกต่อเนื่อง 20 ปี	ราว 1.08 ล้าน กับ 0.92 ล้าน

ลำดับก่อนปลูก

“งั้นผมเริ่มปลูกคืนนี้เลยได้ไหมครับ” ภูมิถาม ตื่นเต้นจนลืมว่าตอนนี้ตีหนึ่งแล้ว

ป้าแก้วยกมือขึ้นห้าม “ใจเย็นจ้ะ ก่อนปลูก ทบทวนลำดับก่อน”

เธอวาดบันไดห้าขั้นลงบนดิน

- **รู้ว่าเงินไปไหน** จดบัญชี มี Cash Flow เป็นบวก — ทำแล้ว
- **เกราะตั้งต้น** — ทำแล้ว
- **ปิดหนี้ดอกเบี้ยสูง** — ทำแล้ว
- **ร่มที่จำเป็น** ประกันสุขภาพและอุบัติเหตุ — ทำแล้ว
- **เกราะเต็ม พร้อมกับเริ่มปลูก** — ขั้นนี้

“ขั้นที่ห้าคือขั้นที่หลายคนเถียงกัน” ป้าแก้วว่า “บางคนว่าต้องเกราะเต็มก่อนค่อยปลูก บางคนว่าปลูกเลย ป้าชอบทำพร้อมกันสำหรับคนที่หนี้หมดแล้ว แบ่งเงินที่เหลือเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเติมเกราะจนเต็ม อีกส่วนเริ่มปลูก จะได้ไม่เสียเวลาที่ต้นไม้ควรได้โต และไม่ต้องกลัวพายุมาเมื่อไม่มีเกราะ”

ภูมิเปิดสมุด เขาจะมีเงินเหลือราวสี่พันบาทต่อเดือน เขาแบ่งมันใหม่

เงินที่เหลือต่อเดือน ราว ฿4,000	บาท
เติมเกราะของตัวเองจนครบ 3 เดือน	1,800
เติมเกราะของแม่	700
กระปุกความสุข	500
เมล็ดแรก: ลงทุนรายเดือน	1,000

“หนึ่งพันบาท” ภูมิมองตัวเลข “ดูน้อยจัง”

“เมล็ดทุกเมล็ดดูน้อย” ต้นกล้าว่า “ไม่มีใครเริ่มจากต้นไม้ใหญ่ และหนึ่งพันบาททุกเดือนที่ไม่เคยหยุด ดีกว่าหนึ่งแสนบาทที่ปลูกครั้งเดียวแล้วถอนทิ้งตอนตกใจ”

ต้นกล้าแตะสมุดของภูมิ แล้วตัวเลขชุดหนึ่งก็ลอยขึ้นมา

ลงทุนเดือนละ ฿1,000 สมมติผลตอบแทนเฉลี่ย 5% ต่อปี	เงินที่ใส่ไป	มูลค่าโดยประมาณ
10 ปี	฿120,000	฿155,000
20 ปี	฿240,000	฿411,000
30 ปี	฿360,000	฿832,000

“และนี่คือแค่พันบาท” ต้นกล้ายิ้ม “ถ้าวันหนึ่งนายปลูกได้เดือนละห้าพัน หมื่นหนึ่งล่ะ”

เมล็ดที่ภูมิเลือก

ภูมิใช้เวลาสองสัปดาห์อ่าน ถาม และฟังก่อนจะตัดสินใจ ต้นกล้าไม่ยอมบอกว่าควรซื้ออะไร แต่สอนคำถามที่ควรถามแทน

- มันคืออะไร และเงินของเราไปอยู่ในอะไรจริงๆ
- ค่าธรรมเนียมรายปีเท่าไร เพราะค่าธรรมเนียมก็เป็นโดรนเก็บดอกอีกแบบหนึ่ง
- กระจายไปกี่ต้น หรือฝากทั้งหมดไว้ที่ต้นเดียว
- ถ้าวันหนึ่งราคาร่วงครึ่งหนึ่ง เราจะนอนหลับไหม

สุดท้ายภูมิเลือกกองทุนรวมที่กระจายลงทุนในหุ้นหลายร้อยบริษัท ค่าธรรมเนียมต่ำ ตั้งซื้ออัตโนมัติเดือนละหนึ่งพันบาททุกวันที่ 26 วันถัดจากเงินเดือนออก เหมือนที่เขาเคยตั้งโอนจ่ายบัตร แต่คราวนี้เงินไม่ได้ไหลไปเป็นอาหารของหลุมดำ มันไหลไปเป็นเมล็ดพันธุ์

เช้าวันที่ 26 แจ้งเตือนเด้งขึ้นมา

ซื้อหน่วยลงทุนสำเร็จ ฿1,000

ภูมิมองแจ้งเตือนนั้นนานกว่าแจ้งเตือนเงินเดือนเข้าเสียอีก มันไม่ได้ทำให้เขารวยขึ้นในวันนั้น แต่มันทำให้เขารู้สึกเหมือนเป็นเจ้าของอะไรบางอย่างเป็นครั้งแรกในชีวิต

คืนนั้นในจักรวาล บนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ ในแปลงเล็กๆ ที่มีป้ายชื่อเขียนว่า ภูมิ มีต้นอ่อนสีทองโผล่พ้นดินขึ้นมาหนึ่งต้น สูงไม่ถึงข้อนิ้ว ใบเล็กสองใบ

เหรียญลอยลงไปข้างๆ ต้นอ่อนนั้น แล้วหมุนตัวช้าๆ อย่างอ่อนโยนที่สุดเท่าที่ภูมิเคยเห็น

“ยินดีด้วย” มันพูด “นายเพิ่งได้คนงานคนแรกที่ทำงานให้นายตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง โดยไม่ต้องจ่ายเงินเดือน”

พ่อค้าเมล็ดวิเศษ

สัปดาห์ที่สองหลังเริ่มปลูก มีข้อความเด้งเข้ามาในไลน์จากเพื่อนสมัยมัธยมที่ไม่ได้คุยกันมาหกปี

ภูมิ สบายดีไหม ช่วงนี้เราทำอันนี้อยู่ ลงทุนหมื่นเดียว ได้ปันผลเดือนละสามพัน การันตี ไม่มีขาดทุน ถ้าชวนเพื่อนมาได้ โบนัสอีก ตอนนี้เราถอนได้แล้วสองรอบนะ สนใจเปล่า

ข้อความถัดมาเป็นรูปสลิปโอนเงินเข้าบัญชีหลายใบ กับรูปเพื่อนยืนข้างรถคันใหม่หน้าโรงแรมหรู

ภูมิจ้องข้อความนั้นอยู่นาน เดือนละสามพันจากเงินหมื่นเดียว เขาเพิ่งคำนวณว่าเงินพันบาทต่อเดือนต้องใช้เวลาสามสิบปีกว่าจะเป็นแปดแสน แต่นี่... สามสิบเปอร์เซ็นต์ต่อเดือน

คืนนั้นบนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ มีชายสวมสูทสีทองแววววาวยืนอยู่หน้าแปลงของภูมิ ในมือถือถุงเมล็ดพันธุ์ที่เรืองแสงสีรุ้ง

“เมล็ดวิเศษครับ” ชายคนนั้นยิ้มกว้าง “ปลูกคืนนี้ พรุ่งนี้เช้าออกผลเลย ไม่ต้องรอสามสิบปีให้เสียเวลาชีวิต”

ภูมิยื่นมือไปครึ่งทาง แล้วเหรียญก็พุ่งเข้ามาขวาง

“ถามเขาสามข้อ” เหรียญกระซิบ “ข้อแรก ผลมาจากไหน”

“ผลมาจากไหนครับ” ภูมิถาม

“ก็... มาจากระบบที่ทีมผู้เชี่ยวชาญของเราบริหาร” ชายสูททองตอบเร็ว “เป็นความลับทางธุรกิจครับ”

“ข้อสอง ทำไมต้องชวนคนอื่น”

“เพื่อขยายเครือข่ายครับ ยิ่งชวนมาก ยิ่งได้มาก”

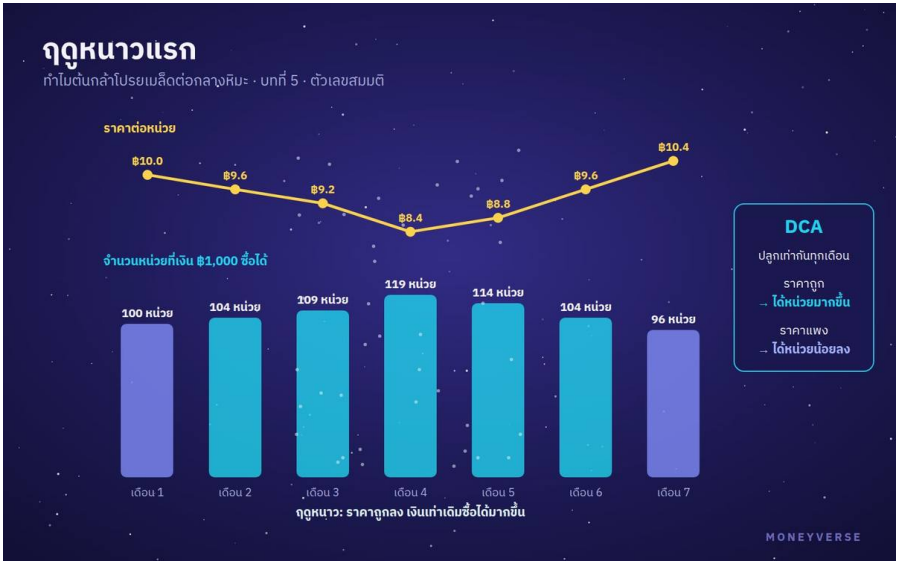
“ข้อสาม ถ้ามันดีขนาดนั้น ทำไมเขาต้องมาขายให้นาย”

ชายสูททองหยุดยิ้มไปวินาทีหนึ่ง แล้วร่างของเขาก็ค่อยๆ จางลงเหมือนภาพลวงตา ถุงเมล็ดพันธุ์สีรุ้งในมือกลายเป็นถุงกระดาษเปล่า

“ผลตอบแทนสูงมาก การันตีไม่ขาดทุน อธิบายไม่ได้ว่าเงินมาจากไหน และต้องชวนคนเพิ่ม” เหรียญไล่นับทีละนิ้ว “สี่อย่างนี้มาพร้อมกันเมื่อไหร่ ให้วิ่งหนีเลย เงินปันผลที่เพื่อนนายได้ ส่วนใหญ่มักมาจากเงินของคนที่เพิ่งเข้ามาทีหลัง พอไม่มีคนใหม่ เมล็ดวิเศษทั้งหมดก็จะหายไปพร้อมกัน”

ภูมิตอบไลน์เพื่อนอย่างสุภาพว่าไม่สนใจ หกเดือนต่อมา ข่าวในทีวีรายงานว่าผู้บริหารของระบบนั้นหลบหนีไปพร้อมเงินของผู้เสียหายหลายพันคน เพื่อนคนนั้นโพสต์ข้อความยาวในเฟซบุ๊กขอโทษทุกคนที่เขาชวนเข้าไป

ฤดูหนาวแรก

เดือนที่สามหลังเริ่มปลูก ภูมิเปิดแอปดูกองทุนตอนพักเที่ยง แล้วใจหล่นวูบ

มูลค่าเงินลงทุน ฿2,760 · ขาดทุน –฿240 (–8%)

เขาใส่ไปสามพัน ตอนนี้เหลือสองพันเจ็ดร้อยหกสิบ ข่าวเศรษฐกิจทุกช่องพูดถึงตลาดหุ้นร่วง เพื่อนร่วมงานที่เล่นหุ้นบ่นกันทั้งแผนก พี่โอ๋พูดเสียงดังว่า “ขายหมดแล้ว ไม่เล่นแล้ว เจ็บพอแล้ว”

“ผมควรขายก่อนมันจะร่วงอีกไหม” ภูมิกระซิบถามเหรียญ มือเย็นเฉียบเหมือนวันที่เปิดใบแจ้งยอดบัตร

คืนนั้นดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ไม่ได้เป็นสีเขียวมรกตอีกต่อไป หิมะสีเงินตกลงมาทั่วทั้งดาว ต้นไม้ทุกต้นทิ้งใบจนเหลือแต่กิ่งเปล่า ผลทองที่เคยร่วงลงตะกร้าน้อยลงจนเกือบหยุด ต้นอ่อนของภูมิโดนหิมะทับจนเอียง

หลายแปลงรอบๆ มีคนถือพลั่วกำลังขุดต้นไม้ของตัวเองทิ้ง สีหน้าตื่นตระหนก

ต้นกล้ายืนอยู่กลางหิมะ ไม่ได้ถือพลั่ว เขากำลังโปรยเมล็ดพันธุ์ลงในแปลงของตัวเองเหมือนทุกเดือน

“พี่ไม่กลัวเหรอครับ” ภูมิตะโกนถามท่ามกลางลมหนาว

“ผมผ่านฤดูหนาวมาสี่ครั้งแล้ว” ต้นกล้าตอบ “ครั้งแรกผมเกือบขุดทิ้งเหมือนพวกเขา ดีที่ป้าแก้วมาห้ามไว้”

เขาคุกเข่าลงข้างต้นอ่อนของภูมิ ปัดหิมะออกเบาๆ แล้วชี้ให้ดูใต้ดิน รากเล็กๆ สีทองยังคงแผ่ขยายอยู่ แม้ใบจะร่วงหมดแล้ว

“ฤดูหนาวไม่ได้ฆ่าต้นไม้ที่รากดี” ต้นกล้าพูด “มันแค่ทำให้คนที่ใจไม่ถึงถอนต้นไม้ทิ้งตอนที่ราคาถูกที่สุด แล้วไปปลูกใหม่ตอนที่ราคาแพงที่สุด”

“แต่มูลค่ามันลดลงจริงนะครับ”

“มูลค่าบนกระดาษลดลง” ต้นกล้ายื่นถุงเมล็ดพันธุ์ให้ภูมิดู “แต่นายรู้ไหมว่าเดือนนี้ เงินพันบาทของนายซื้อเมล็ดได้มากกว่าเดือนแรกเท่าไร”

ภูมิเปิดแอปดูอีกครั้ง เงินหนึ่งพันบาทเดือนนี้ซื้อหน่วยลงทุนได้มากกว่าเดือนแรกเกือบหนึ่งในสิบ

“นี่แหละข้อดีของการปลูกเท่ากันทุกเดือน” ต้นกล้าอธิบาย “ตอนราคาแพง นายได้เมล็ดน้อย ตอนราคาถูก นายได้เมล็ดเยอะ ไม่ต้องเดาว่าเมื่อไหร่จะขึ้นหรือลง แค่ปลูกต่อไปเรื่อยๆ เขาเรียกว่า DCA”

ภูมิไม่ได้ขาย เขาปิดแอป และตั้งกฎใหม่ในสมุดว่าจะเปิดดูมูลค่ากองทุนแค่เดือนละครั้ง ในวันที่ 26 วันเดียว

สี่เดือนต่อมา หิมะบนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ละลาย ใบไม้ผลิออกใหม่ทั่วทั้งดาว ต้นอ่อนของภูมิตั้งตรงขึ้นอีกครั้ง สูงขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย และพี่โอ๋ก็กลับมาซื้อหุ้นใหม่ในราคาที่แพงกว่าตอนที่เธอขายไป

น้ำที่ไม่พอ

ภูมินั่งมองต้นอ่อนของตัวเองนาน แล้วมองไปที่ต้นไม้ใหญ่ของต้นกล้าที่ร่วงผลทองลงตะกร้าไม่หยุด

“พี่ต้นกล้าครับ ต้นใหญ่ขนาดนั้นต้องปลูกนานแค่ไหน”

“เจ็ดปี” ต้นกล้าตอบ “แต่ผมไม่ได้ปลูกด้วยเงินเดือนอย่างเดียวนะ”

“หมายความว่าไงครับ”

ต้นกล้าชี้ขึ้นไปบนฟ้า ไกลออกไปมีดาวเคราะห์สีเขียวอ่อนที่ภูมิเคยเห็นจากหน้าต่างสถานีเกราะ ดาวที่มีแสงไฟเล็กๆ กะพริบทั่วด้านกลางคืน

“ดาวงานเสริม” ต้นกล้าพูด “เงินเดือนของนายคือน้ำประปา ไหลเข้ามาเท่าเดิมทุกเดือน รดได้แค่นั้น ถ้าอยากให้สวนโตเร็วขึ้น นายต้องหาแหล่งน้ำใหม่”

“แต่ผมมีเวลาแค่นี้เองนะครับ ทำงานวันละแปดชั่วโมง เดินทางอีกสองชั่วโมง”

ต้นกล้ายิ้มกว้าง “นั่นแหละคำถามที่ถูกต้อง นายมีเวลาเท่าไรจริงๆ และนายใช้มันไปกับอะไร เวลาคือเงินสกุลเดียวที่ทุกคนได้เท่ากัน วันละยี่สิบสี่ชั่วโมง ไม่มีใครได้มากกว่า ไม่มีใครกู้เพิ่มได้”

เขาล้วงกระเป๋าเสื้อ หยิบเหรียญทองแดงเล็กๆ ออกมาหกเหรียญ วางเรียงบนฝ่ามือภูมิ แต่ละเหรียญสลักรูปนาฬิกาและตัวเลข 4 ชม.

“นี่คือ Time Token ของนาย หกเหรียญ เหรียญละสี่ชั่วโมง คือหนึ่งวันของนาย” ต้นกล้าพูด “คืนหน้า เราจะไปดูกันว่านายใช้มันไปกับอะไรบ้าง”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 5

บทเรียน: สินทรัพย์คือสิ่งที่ใส่เงินเข้ากระเป๋า หนี้สินคือสิ่งที่เอาเงินออกจากกระเป๋า งบดุลส่วนตัวบอกว่าคุณมีอะไรจริงๆ และดอกเบี้ยทบต้นทำให้เวลากลายเป็นคนงานที่สำคัญที่สุดในสวนของคุณ

งบดุลส่วนตัว

- **สิ่งที่มี (สินทรัพย์):** เงินสด เงินฝาก การลงทุน และของที่ขายได้ ประเมินด้วยราคาขายต่อจริง ไม่ใช่ราคาตอนซื้อ
- **สิ่งที่ติดค้าง (หนี้สิน):** หนี้บัตร หนี้รถ หนี้บ้าน หนี้ทุกชนิด
- **ความมั่งคั่งสุทธิ (Net Worth)** = สิ่งที่มี – สิ่งที่ติดค้าง

ต้นไม้ออกผล หรือ ต้นไม้กินเงิน

ตัวอย่าง	เดือนนี้เพิ่มหรือลดเงินในกระเป๋า
คอนโดที่อยู่เอง ผ่อนทุกเดือน	ลด (มีมูลค่า แต่ไม่ได้ออกผล)
คอนโดปล่อยเช่า ค่าเช่ามากกว่าค่าใช้จ่าย	เพิ่ม (ถ้ามีคนเช่า)
รถที่ใช้ทำมาหากิน	เพิ่ม ถ้ารายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย
รถคันใหญ่เพื่อภาพลักษณ์	ลด
คอร์สเรียนที่นำไปใช้หารายได้จริง	เพิ่มในระยะยาว

ลำดับก่อนปลูก: จดบัญชีจน Cash Flow บวก → เกราะตั้งต้น → ปิดหนี้ดอกเบี้ยสูง → ประกันที่จำเป็น → เกราะเต็มควบคู่กับเริ่มลงทุน

ดอกเบี้ยทบต้น: ผลตอบแทนที่ได้ถูกนำกลับไปลงทุนต่อ จึงงอกผลซ้อนกันไปเรื่อยๆ ตัวอย่างของก้อยกับเก่งแสดงว่าเวลามีพลังมากกว่าจำนวนเงิน (ตัวเลขในบทนี้สมมติผลตอบแทนคงที่เพื่อให้เห็นภาพ ผลตอบแทนจริงขึ้นลงและไม่มีการรับประกัน)

สัญญาณอันตรายของ “เมล็ดวิเศษ” ถ้าเจอข้อใดข้อหนึ่ง ให้ระวัง ถ้าเจอหลายข้อพร้อมกัน ให้ถอยทันที

- ผลตอบแทนสูงผิดปกติ เช่น หลายเปอร์เซ็นต์ต่อเดือน
- การันตีว่าไม่ขาดทุน
- อธิบายไม่ได้ว่าเงินปันผลมาจากไหน หรืออ้างว่าเป็นความลับ
- ได้ผลตอบแทนเพิ่มจากการชวนคนอื่น
- เร่งให้ตัดสินใจเร็ว และใช้รูปสลิปหรือรถหรูเป็นหลักฐาน

เมื่อสวนเจอฤดูหนาว

- อย่าตัดสินใจในวันที่ตกใจ ตั้งกฎดูพอร์ตแค่เดือนละครั้ง
- ถ้ายังปลูกด้วยเงินที่ไม่ต้องใช้ในหลายปีข้างหน้า และมีเกราะพอ การปลูกต่อตามแผนทำให้ได้หน่วยลงทุนมากขึ้นในราคาที่ถูกลง
- เงินที่อาจต้องใช้ภายในไม่กี่ปี ไม่ควรอยู่ในสวนที่ขึ้นลงแรง

คำถามก่อนเลือกเมล็ด: เงินไปอยู่ในอะไรจริงๆ · ค่าธรรมเนียมเท่าไร · กระจายความเสี่ยงไหม · ถ้าราคาร่วงครึ่งหนึ่งจะนอนหลับไหม

คำศัพท์ประจำบท: สินทรัพย์ คือสิ่งที่มีมูลค่าและควรเพิ่มเงินให้เรา · หนี้สิน คือภาระที่ต้องจ่ายคืน · Net Worth คือความมั่งคั่งสุทธิ · Passive Income คือรายได้ที่ไม่ต้องแลกด้วยเวลาทำงานโดยตรง · ดอกเบี้ยทบต้น คือผลตอบแทนที่งอกจากผลตอบแทนเดิม · DCA คือการลงทุนจำนวนเท่ากันสม่ำเสมอทุกงวด

แบบฝึก 10 นาที

- ทำงบดุลส่วนตัวแบบเดียวกับภูมิ ประเมินของทุกอย่างด้วยราคาขายต่อจริง
- คำนวณ Net Worth ของคุณ แล้วจดวันที่ไว้ เพื่อกลับมาเทียบในอีก 6 เดือน
- วงกลมทุกอย่างในฝั่งสินทรัพย์ที่ใส่เงินเข้ากระเป๋าคุณจริงๆ ทุกเดือน มีกี่อย่าง?
- หา “ต้นไม้กินเงิน” ที่ใหญ่ที่สุดของคุณ แล้วคิดว่ามันดูดเงินไปเดือนละเท่าไร
- ทบทวนบันไดห้าขั้น แล้วเขียนว่าตอนนี้คุณอยู่ขั้นไหน
- ถ้าเคยได้รับชวนลงทุนที่ฟังดูดีเกินจริง ลองไล่เช็กกับ “สัญญาณอันตรายของเมล็ดวิเศษ” ว่าตรงกี่ข้อ

คำถามชวนคิด: ถ้าต้นไม้ที่คุณปลูกวันนี้จะโตเต็มที่ในอีกยี่สิบปี คุณอยากให้ผลของมันไปใช้กับอะไร?

หมายเหตุ: บทนี้เป็นเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ ไม่ใช่คำแนะนำการลงทุนเฉพาะบุคคล การลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญก่อนตัดสินใจ

ในเกม MONEYVERSE: ฝั่งสินทรัพย์ในงบดุลบน Player Board คือสวนของคุณ ทรัพย์สินทุกชิ้นที่ซื้อจากกองโอกาสเล็ก กลาง ใหญ่ มี Cash Flow ต่อเดือนติดมา และรายได้จากทรัพย์สิน (Passive) คือสิ่งที่ค่อยๆ พาคุณจากดาวเงินเดือนไปสู่วงโคจรที่สูงขึ้น

บทที่ 6

งานเสริมในคืนไร้ดาว

Side hustle และค่าของเวลา (Time Token)

ภูมิวางเหรียญทองแดงหกเหรียญเรียงบนโต๊ะทำงานในห้อง ใต้แสงไฟโต๊ะ แต่ละเหรียญสลักรูปนาฬิกากับตัวเลข 4 ชม. มันหนักกว่าเหรียญธรรมดา และเย็นเหมือนหินในลำธาร

“หกเหรียญ ยี่สิบสี่ชั่วโมง” เหรียญทองตัว M ลอยวนรอบเหรียญทองแดงเหมือนผู้คุมสอบ “ทุกคนบนโลกได้เท่ากันทุกวัน ไม่ว่าจะรวยหรือจน เก็บสะสมไว้ใช้พรุ่งนี้ไม่ได้ กู้ล่วงหน้าก็ไม่ได้ ใช้ไม่หมดก็หายไปตอนเที่ยงคืน”

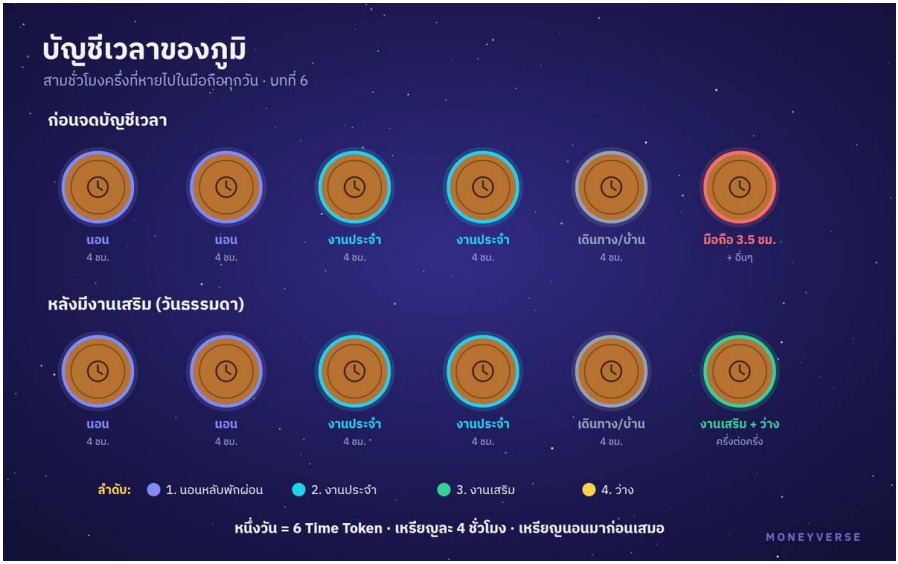
“เหมือนเงินเดือนที่ไม่มีวันเหลือ” ภูมิพูด

“เหมือนเงินเดือนที่ใช้ไม่หมดก็ไม่ได้เก็บ” เหรียญแก้ “คืนนี้ฉันอยากให้นายทำสิ่งที่นายเคยทำกับเงินมาแล้ว”

“จดบัญชีเหรอ”

“จดบัญชีเวลา”

บัญชีเวลา

ภูมิใช้เวลาหนึ่งสัปดาห์จดทุกชั่วโมงลงสมุด Cash Ledger หน้าใหม่ เหมือนที่เคยจดทุกบาทเมื่อปีที่แล้ว ตื่นกี่โมง นั่งรถไฟฟ้ากี่นาที ทำงานจริงกี่ชั่วโมง นั่งเลื่อนมือถือกี่ชั่วโมง เขาเปิดดูเวลาหน้าจอในโทรศัพท์ด้วย ตัวเลขที่มือถือบอกทำให้เขาเงียบไปนาน

พอสิ้นสัปดาห์ เขาสรุปวันธรรมดาหนึ่งวันออกมาเป็นหกเหรียญ

Time Token (เหรียญละ 4 ชม.)	ใช้ไปกับ
เหรียญ 1–2	นอนหลับพักผ่อน ราว 7–8 ชั่วโมง
เหรียญ 3–4	งานประจำ 8 ชั่วโมง (ไม่รวมพักเที่ยง)
ครึ่งเหรียญที่ 5	เดินทางไปกลับ 2 ชั่วโมง
ครึ่งเหรียญที่ 5 + เหรียญ 6	อาบน้ำ กินข้าว งานบ้าน 2 ชั่วโมง · เลื่อนมือถือ 3 ชั่วโมงครึ่ง · อื่นๆ

“สามชั่วโมงครึ่ง” ภูมิพึมพำ “ทุกวัน สัปดาห์ละยี่สิบกว่าชั่วโมง เท่ากับทำงานพาร์ตไทม์อีกงานหนึ่ง โดยไม่ได้เงิน”

“ฉันไม่ได้จะบอกให้เลิกเล่นมือถือนะ” เหรียญรีบพูด เสียงเหมือนตอนบอกว่าไม่ได้ห้ามกินกาแฟ “เวลาว่างคือของมีค่าที่สุดในเกมนี้ คนที่ไปถึงวงโคจรสูงสุดได้รางวัลเป็นเวลาว่าง ไม่ใช่เงิน แต่ลองให้คะแนนความสุขกับสามชั่วโมงครึ่งนั้นดูสิ”

ภูมินึกถึงคืนที่นั่งดูคลิปสั้นทีละสิบห้าวินาทีจนตีหนึ่ง แล้วตื่นมาจำไม่ได้ว่าดูอะไรไป “สาม” เขาตอบตามตรง “บางช่วงอาจสี่”

ราคาของหนึ่งชั่วโมง

“ต่อไป” เหรียญว่า “นายรู้ไหมว่าชั่วโมงหนึ่งของนายมีราคาเท่าไร”

ภูมิคำนวณแบบที่ทุกคนคำนวณ เงินเดือนสองหมื่นแปด หารยี่สิบสองวันทำงาน หารแปดชั่วโมง “ชั่วโมงละร้อยห้าสิบเก้าบาท”

“นั่นคือราคาที่บริษัทจ่าย” เหรียญหมุน “ทีนี้ลองนับเวลาทั้งหมดที่นายต้องเสียไปเพื่อเงินก้อนนี้ รวมเวลาพักเที่ยงที่ออกไปไหนไม่ได้ กับเวลาเดินทางไปกลับด้วย”

ภูมิคำนวณใหม่ วันละสิบเอ็ดชั่วโมง ยี่สิบสองวัน

฿28,000 ÷ (22 วัน × 11 ชม.) ≈ ฿116 ต่อชั่วโมง

“ร้อยสิบหกบาท” เขามองตัวเลข “ถ้าคิดแบบนี้ กาแฟแก้วละแปดสิบคือสี่สิบนาทีของชีวิตผม ทีวีแปดสิบห้านิ้วของพี่โอ๋คือ…” เขาคิดเลขในหัว “สามร้อยกว่าชั่วโมง”

“ตอนนี้นายเข้าใจแล้วว่าทำไมคนบนดาวเงินเดือนต้องวิ่งตลอดเวลา” เหรียญพูด “ทุกอย่างที่ซื้อ ไม่ได้จ่ายด้วยเงิน แต่จ่ายด้วยชั่วโมงของชีวิต”

ดาวงานเสริม

คืนวันศุกร์ ต้นกล้ามารับภูมิที่แพหิน พวกเขาบินไปยังดาวเคราะห์สีเขียวอ่อนที่ภูมิเห็นแสงไฟกะพริบมาหลายครั้งแล้ว

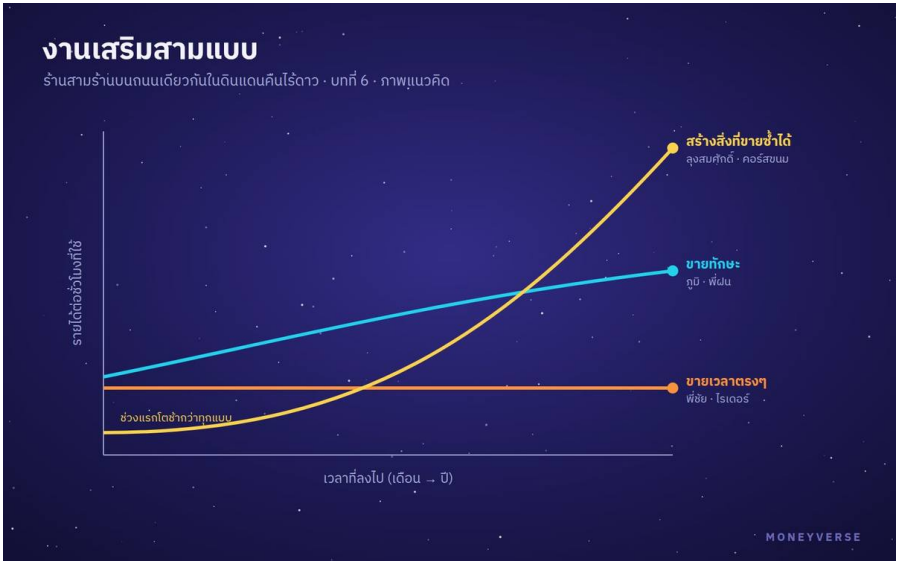
ใกล้เข้าไป ภูมิเห็นว่าดาวดวงนี้ไม่มีกลางวัน ท้องฟ้ามืดสนิทตลอดเวลา ไม่มีดาวสักดวง แต่พื้นผิวสว่างไสวด้วยไฟจากร้านค้าเล็กๆ นับล้านร้าน เรียงกันเหมือนตลาดนัดกลางคืนที่ไม่มีวันวาย บางร้านขายอาหาร บางร้านรับสอนพิเศษ บางร้านรับออกแบบ บางร้านรับขับรถส่งของ บางร้านเป็นแค่โต๊ะตัวเดียวกับคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กหนึ่งเครื่อง

“ดาวงานเสริม” ต้นกล้าแนะนำ “ที่นี่ไม่มีกลางวันเพราะคนส่วนใหญ่มาทำงานหลังเลิกงานประจำ เขาเรียกที่นี่ว่าดินแดนคืนไร้ดาว”

“ทุกคนที่นี่ทำงานสองงานเหรอครับ”

“ส่วนใหญ่ใช่” ต้นกล้าพยักหน้า “บางคนมาที่นี่เพราะจำเป็น เงินเดือนไม่พอ บางคนมาเพราะอยากเร่งสวนให้โตเร็วขึ้น บางคนมาเพราะอยากลองทำสิ่งที่รัก และบางคน...” เขาชี้ไปที่ร้านหนึ่งที่ไฟกะพริบอ่อนแรง “มาจนลืมกลับบ้าน”

สามร้านบนถนนเดียวกัน

ต้นกล้าพาภูมิเดินไปตามถนนสายหนึ่ง แล้วหยุดหน้าร้านสามร้านที่อยู่ติดกัน

ร้านแรก ไฟสว่างจ้า มีชายวัยสามสิบสวมเสื้อแจ็กเก็ตไรเดอร์นั่งอยู่บนมอเตอร์ไซค์ หน้าจอมือถือเด้งงานส่งอาหารไม่หยุด เขารับงาน ขี่ออกไป กลับมา รับงานใหม่ ทุกครั้งที่กลับมา เหรียญทองตกลงในกระเป๋าเขาจำนวนเท่าๆ กัน

“พี่ชัย” ต้นกล้าแนะนำ “งานเสริมแบบที่หนึ่ง **ขายเวลาตรงๆ** ทำหนึ่งชั่วโมงได้เงินหนึ่งชั่วโมง เริ่มได้เร็วที่สุด ไม่ต้องลงทุน ไม่ต้องมีทักษะพิเศษ แต่หยุดทำเมื่อไหร่ เงินหยุดทันที เหมือนงานประจำอีกงานหนึ่ง”

ร้านที่สอง ไฟเกือบดับ มีผู้หญิงคนหนึ่งนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์สามจอ ตาแดงก่ำ ข้างตัวมีแก้วกาแฟเปล่าวางเรียงกันเป็นแถว บนผนังมีป้ายรับงานแปดอย่าง รับแปลเอกสาร รับทำสไลด์ รับตัดต่อ รับพิมพ์งาน... ข้างใต้มีโน้ตเขียนด้วยลายมือว่า รับทุกงาน ด่วนได้

“พี่ฝน” ต้นกล้าพูดเบาๆ “เธอเคยเป็นคนที่เก่งที่สุดในถนนนี้ แต่รับทุกงานที่เข้ามา ไม่เคยปฏิเสธใคร ไม่เคยขึ้นราคา ตอนนี้ไม่ได้นอนเต็มอิ่มมาสามเดือน งานประจำเริ่มพลาด หมอบอกว่าความดันขึ้น”

ภูมิมองเหรียญทองแดงที่วางอยู่บนโต๊ะพี่ฝน มีแค่ห้าเหรียญ เหรียญที่หกแตกเป็นเสี่ยงๆ

“เหรียญนอน” ต้นกล้าว่า “เธอเอาเหรียญนอนมาแลกเงิน จนมันแตก”

ร้านที่สาม ไฟสว่างนวลๆ ไม่จ้าเท่าร้านแรก มีผู้ชายวัยห้าสิบนั่งดื่มชาสบายๆ อยู่หน้าร้าน บนชั้นวางมีคอร์สสอนทำขนมไทยแบบวิดีโอ หนังสือสูตรขนม และกล่องวัตถุดิบสำเร็จรูป มีคนแวะมาซื้อเรื่อยๆ ทั้งที่เจ้าของร้านไม่ได้ลุกไปไหน

“ลุงสมศักดิ์” ต้นกล้ายิ้ม “ตอนแรกลุงทำขนมขายทีละกล่อง ขายเวลาเหมือนพี่ชัย ห้าปีต่อมา ลุงอัดคลิปสอนทำขนมขาย เขียนหนังสือ ทำชุดวัตถุดิบ ตอนนี้ลุงทำงานวันละสองชั่วโมง แต่ร้านขายของได้ทั้งวันทั้งคืน **งานเสริมที่กลายเป็นสินทรัพย์** ทำครั้งเดียว ขายได้หลายครั้ง”

ภูมิมองสามร้านสลับไปมา “ผมอยากเป็นแบบลุงสมศักดิ์”

“ทุกคนอยากครับ” ต้นกล้าหัวเราะ “แต่ลุงสมศักดิ์ก็เคยเป็นพี่ชัยมาก่อนห้าปี ส่วนใหญ่ต้องเริ่มจากขายเวลา แล้วค่อยๆ เปลี่ยนเวลาให้กลายเป็นของที่ขายซ้ำได้ ที่สำคัญคืออย่ากลายเป็นพี่ฝนระหว่างทาง”

งานเสริมสามแบบ ใช้เวลาต่างกัน

ขายเวลา

หยุดทำ รายได้หยุด

ขายทักษะ

เพิ่มมูลค่าต่อชั่วโมง

ขายสิ่งที่ทำซ้ำได้

สร้างครั้งหนึ่ง ขายได้หลายครั้ง

กฎของเหรียญนอน

คืนนั้นป้าแก้วมาสมทบที่ร้านน้ำชาของลุงสมศักดิ์ เธอหยิบเหรียญทองแดงหกเหรียญของภูมิมาเรียงบนโต๊ะใหม่ตามลำดับ

“เหรียญมีลำดับนะหนู” เธอพูด “ต้องจัดสรรตามนี้เสมอ”

- **นอนหลับพักผ่อน** ก่อนอย่างอื่นทั้งหมด สองเหรียญ ห้ามแตะ
- **งานประจำ** รายได้หลักที่จ่ายค่าใช้จ่ายทุกเดือน
- **งานเสริม** ใช้เหรียญที่เหลือบางส่วน
- **ว่าง** เวลาของตัวเอง ครอบครัว และสิ่งที่รัก

“ทำไมนอนต้องมาก่อนงานประจำครับ”

“เพราะคนที่ไม่ได้นอนทำงานประจำไม่ได้ดี ทำงานเสริมก็ไม่ได้ดี และวันหนึ่งร่างกายจะเรียกเก็บดอกเบี้ยคืน แพงกว่าหลุมดำสิบหกเปอร์เซ็นต์เสียอีก” ป้าแก้วมองไปทางร้านพี่ฝน “เหรียญนอนแตกแล้วซ่อมยาก”

“แล้วเหรียญว่างล่ะครับ ต้องเก็บไว้ด้วยเหรอ ถ้าผมเอามาทำงานเสริมทั้งหมด ก็ได้เงินมากขึ้นสิครับ”

“จุดหมายของการเดินทางทั้งหมดนี้คืออะไรจ้ะ” ป้าแก้วถามกลับ

ภูมินึกถึงภาพลุงต้อมบนลู่วิ่ง นึกถึงประภาคารดาวส่องทาง นึกถึงคำว่าอิสรภาพทางการเงิน “ได้เวลาของตัวเองคืนมาครับ”

“ถ้าหนูขายเวลาว่างทั้งหมดไปเพื่อซื้อเวลาว่างในอนาคต” ป้าแก้วยิ้ม “ระวังจะลืมไปว่ารออยู่เพื่ออะไร งานเสริมคือการยืมเวลาว่างวันนี้ไปลงทุน ไม่ใช่การขายมันทิ้งถาวร”

สุดสัปดาห์บนมอเตอร์ไซค์

ก่อนจะคิดเรื่องทักษะ ภูมิอยากลองแบบพี่ชัยก่อน เขาสมัครเป็นไรเดอร์ส่งอาหารด้วยมอเตอร์ไซค์คันเก่าที่เพิ่งซ่อมเสร็จ แล้วออกวิ่งทั้งวันเสาร์

แดดเดือนเมษายนแผดเผา เขาหลงซอยสองครั้ง รอร้านอาหารที่คิวยาวครึ่งชั่วโมง ลูกค้าคนหนึ่งให้ทิปยี่สิบบาทพร้อมรอยยิ้ม อีกคนหนึ่งด่าว่ามาช้าทั้งที่ร้านเป็นคนทำช้า ภูมิตอบกลับด้วยประโยคที่เขาพูดมาสี่ปี “ขออภัยในความไม่สะดวกครับ” แล้วก็หัวเราะกับตัวเองบนอานมอเตอร์ไซค์

ตกเย็นเขานั่งคำนวณในสมุด

- รายได้ทั้งวัน ฿1,050
- ค่าน้ำมัน ฿180
- ค่าข้าวกับน้ำระหว่างวัน ฿120
- เวลาที่ใช้ 10 ชั่วโมง

“เหลือเจ็ดร้อยห้าสิบ สิบชั่วโมง” เขาคำนวณ “ชั่วโมงละเจ็ดสิบห้าบาท ยังไม่นับค่าสึกหรอของรถ”

“น้อยกว่างานประจำของนายอีก” เหรียญว่า “แต่งานแบบนี้ไม่ผิดนะ สำหรับหลายคนมันคือทางเดียวที่เริ่มได้ทันที และพี่ชัยก็เลี้ยงครอบครัวได้ด้วยมัน แค่นายอาจมีทางที่ใช้สิ่งที่นายมีอยู่แล้วได้ดีกว่า”

ภูมิปวดหลังไปสามวัน แต่ได้บทเรียนที่ซื้อไม่ได้ ว่าก่อนจะเลือกงานเสริม ต้องคำนวณค่าแรงต่อชั่วโมงจริงหลังหักต้นทุนทุกอย่าง

ทักษะที่มีอยู่แล้ว

“แล้วผมจะทำงานเสริมอะไรดีครับ” ภูมิถาม “ผมไม่ได้มีทักษะพิเศษอะไรเลย ทำงานรับสายลูกค้า”

ต้นกล้าหยิบกระดาษแผ่นหนึ่งวางตรงหน้า “เขียนสามคอลัมน์ สิ่งที่นายทำได้ สิ่งที่นายชอบทำ สิ่งที่คนยอมจ่ายเงิน แล้วหาจุดที่สามคอลัมน์ทับกัน”

ภูมินั่งเขียนนานเกือบชั่วโมง

ทำได้: คุยกับลูกค้าที่โมโหให้ใจเย็น ใช้ Excel พอได้ จดบัญชีละเอียด (จดมาหนึ่งปีเต็ม) ลงข้อมูลสินค้าออนไลน์ (ทำให้ร้านลุงข้างบ้านแม่มาเกือบปี)

ชอบทำ: จัดของให้เป็นระเบียบ เห็นตัวเลขที่ลงตัว ช่วยคนที่ไม่รู้จะเริ่มยังไง

คนยอมจ่าย: ร้านค้าเล็กที่เจ้าของไม่มีเวลาทำบัญชี ร้านที่อยากขายออนไลน์แต่ไม่รู้จะเริ่มยังไง

“เห็นอะไรไหม” ต้นกล้าถาม

ภูมิมองสามคอลัมน์ แล้วเห็นจุดที่มันทับกันชัดเจนเหมือนแสงไฟร้านลุงสมศักดิ์ “รับทำบัญชีรายรับรายจ่ายกับดูแลหน้าร้านออนไลน์ให้ร้านค้าเล็กๆ ครับ”

“งานที่นายทำได้อยู่แล้ว และมีลูกค้าคนแรกแล้วด้วย” ต้นกล้าว่า “บางทีทักษะพิเศษก็คือสิ่งที่เราทำทุกวันจนลืมไปว่ามันพิเศษ”

ลูกค้าคนที่สอง

ภูมิเริ่มจากถามลุงเจ้าของร้านของชำข้างบ้านแม่ ว่ารู้จักใครที่อยากได้คนช่วยแบบเดียวกันไหม สามวันต่อมา ลุงส่งเบอร์โทรมาให้ ร้านขายผ้าไหมของป้าวรรณาในตลาดอำเภอ ที่ลูกสาวย้ายไปทำงานต่างประเทศ ไม่มีใครช่วยตอบแชทลูกค้าออนไลน์

ภูมิโทรไปคุย ตั้งราคาที่ตัวเองคิดว่าไม่แพง เดือนละสองพัน ป้าวรรณาตกลงทันทีโดยไม่ต่อรอง ซึ่งทำให้ภูมิคิดว่าเขาอาจตั้งราคาต่ำไป

“จดเวลาที่ใช้ทำงานนี้ทุกนาทีนะ” เหรียญบอก “เดี๋ยวนายจะรู้ว่าทำไม”

เดือนแรก ภูมิใช้เวลากับร้านป้าวรรณาแปดชั่วโมง ถ่ายรูปสินค้าใหม่ ตั้งหน้าร้าน เขียนคำบรรยาย ตอบแชทลูกค้าตอนค่ำ ทำบัญชีรายรับรายจ่ายให้ทุกสัปดาห์ และวิดีโอคอลสอนป้าวรรณาส่งของ

“สองพันบาท แปดชั่วโมง” เขาคำนวณ “ชั่วโมงละสองร้อยห้าสิบ”

“มากกว่างานประจำของนายเกินเท่าตัวแล้วนะ” เหรียญชี้ “ถ้าคิดแบบรวมเวลาเดินทาง”

ภูมิยิ้ม แต่ยังไม่ทันได้ฉลอง เดือนที่สองก็มีคนติดต่อมาอีกสามร้าน

ลูกค้าที่โมโหที่สุด

สัปดาห์ที่สองของการดูแลร้านป้าวรรณา มีลูกค้าคนหนึ่งทักแชทมาตอนห้าทุ่ม พิมพ์ตัวอักษรใหญ่ทั้งประโยค ผ้าไหมที่สั่งไปสีไม่ตรงกับรูป จะแจ้งความ จะรีวิวให้ร้านเจ๊ง จะบอกเพื่อนทั้งเฟซบุ๊ก

ป้าวรรณาโทรมาหาภูมิเสียงสั่น “ป้าทำยังไงดีลูก ป้าไม่เคยเจอแบบนี้”

ภูมิยิ้มกับตัวเอง นี่คือสิ่งที่เขาทำมาวันละหกสิบครั้งตลอดสี่ปี

เขาตอบแชทช้าๆ ทีละประโยค ขอโทษก่อนอธิบาย ถามรายละเอียดก่อนแก้ตัว ขอรูปผ้าที่ได้รับ แล้วอธิบายว่าแสงในรูปต่างจากของจริงอย่างไร เสนอสองทางเลือกให้ลูกค้าเลือกเอง เปลี่ยนสีใหม่โดยร้านออกค่าส่ง หรือคืนเงินเต็มจำนวน

ลูกค้าเลือกเปลี่ยนสี สามวันต่อมา เธอโพสต์รีวิวห้าดาวพร้อมรูปตัวเองใส่ผ้าไหมผืนใหม่ และเขียนว่า แอดมินใจเย็นที่สุดในโลก เดือนถัดมาเธอสั่งผ้าไหมอีกสิบผืนเป็นของชำร่วยงานแต่งงานน้องสาว

“เห็นไหม” เหรียญหมุนบนบ่าภูมิ “สี่ปีที่นายคิดว่าเสียเปล่าบนดาว เงินเดือน มันคือการฝึกทักษะที่คนอื่นยอมจ่ายเงินซื้อ”

คืนที่เหรียญเริ่มร้าว

ภูมิรับทั้งสามร้าน

ร้านกาแฟของเพื่อนพี่โอ๋ ร้านขายต้นไม้ของคนที่ป้าวรรณาแนะนำ ร้านขายเสื้อผ้ามือสองของรุ่นน้องท็อป รวมกับร้านลุงและร้านป้าวรรณา ห้าร้าน เดือนละเกือบหนึ่งหมื่นบาท เกือบครึ่งของรายจ่ายทั้งเดือนของเขา

เดือนนั้นภูมินอนวันละห้าชั่วโมง ตอบแชทลูกค้าในห้องน้ำ ทำบัญชีบนรถไฟฟ้า เวลาพักเที่ยงหายไป เวลาวันเสาร์อาทิตย์หายไป กีตาร์ที่ตั้งใจจะหัดยังคงพิงผนังอยู่ที่เดิมพร้อมฝุ่นบางๆ

สัปดาห์ที่สาม ภูมิทำพลาดครั้งแรก เขาลงยอดขายร้านต้นไม้สลับกับร้านเสื้อผ้า เจ้าของร้านต้นไม้โทรมาตอนสี่ทุ่มด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ สัปดาห์ที่สี่ เขาพลาดครั้งที่สองในงานประจำ ส่งอีเมลตอบลูกค้าผิดคน หัวหน้าเรียกเข้าห้อง

“ช่วงนี้ภูมิดูเหนื่อยๆ นะ” หัวหน้าพูดน้ำเสียงเป็นห่วงมากกว่าดุ “มีอะไรหรือเปล่า ถ้ามีอะไรบอกพี่ได้นะ ภูมิเป็นคนที่พี่ไว้ใจที่สุดในทีม อย่าให้พี่ต้องเปลี่ยนใจ”

คืนนั้นภูมิกลับห้องแล้วนั่งนิ่งอยู่บนเตียง เหรียญทองแดงหกเหรียญวางอยู่บนโต๊ะ เหรียญที่สอง เหรียญนอน มีรอยร้าวเส้นเล็กๆ วิ่งผ่านกลางรูปนาฬิกา

“ผมกำลังจะเป็นพี่ฝน” เขาพูดเสียงแหบ

“ใช่” เหรียญตอบ ไม่ได้ปลอบ “แต่นายรู้ตัวก่อนที่มันจะแตก นั่นคือข้อแตกต่างที่สำคัญที่สุด”

ขึ้นราคา ไม่ใช่เพิ่มชั่วโมง

วันเสาร์ ภูมินัดเจอต้นกล้าที่ร้านกาแฟ เล่าทุกอย่างให้ฟัง ต้นกล้าฟังจนจบแล้วถามคำถามเดียว

“ในห้าร้าน ร้านไหนที่ใช้เวลานายน้อยที่สุด จ่ายดีที่สุด และนายชอบทำที่สุด”

ภูมิเปิดสมุดที่จดเวลาไว้ทุกนาที ร้านป้าวรรณากับร้านลุงใช้เวลาน้อยลงทุกเดือนเพราะเขาเริ่มชิน ร้านกาแฟวุ่นวายและเจ้าของเปลี่ยนใจบ่อย ร้านต้นไม้จ่ายช้า ร้านเสื้อผ้ามือสองสนุกที่สุดแต่ได้น้อยที่สุด

“งั้นทำสามอย่าง” ต้นกล้าว่า แล้วชูนิ้วทีละนิ้ว

“หนึ่ง **ขึ้นราคา** นายตั้งราคาแรกต่ำเกินไป ป้าวรรณาตกลงโดยไม่ต่อรองแปลว่านายยังถูกกว่าที่เธอยอมจ่าย ลูกค้าใหม่ทุกร้าน เริ่มที่สามพัน

“สอง **ทำระบบ** ทุกอย่างที่นายทำซ้ำทุกสัปดาห์ ทำแม่แบบไว้ครั้งเดียว ไฟล์บัญชีสำเร็จรูป ข้อความตอบลูกค้าที่ใช้บ่อย คู่มือส่งของให้เจ้าของร้านทำเอง แปดชั่วโมงจะกลายเป็นสี่

“สาม **เลือกลูกค้า** บอกร้านที่ไม่เหมาะอย่างสุภาพว่าทำต่อไม่ได้ และแนะนำคนอื่นให้แทน”

“แต่ถ้าขึ้นราคาแล้วลูกค้าหนีล่ะครับ”

“บางร้านจะหนี” ต้นกล้ายักไหล่ “และนั่นไม่ใช่เรื่องแย่ นายจะได้เหรียญนอนคืนมา”

ภูมิกลับไปทำตามทีละข้อ เขาใช้วันอาทิตย์ทั้งวันทำแม่แบบไฟล์บัญชีกับคู่มือ ลงคอร์สออนไลน์เรื่องการทำบัญชีร้านค้าเล็กราคาสามพันห้า ที่เขาเคยยกเป็นตัวอย่างในเกมทายต้นไม้ของป้าแก้ว คราวนี้เขาเรียนจนจบจริงๆ

เขาคุยกับร้านกาแฟและร้านต้นไม้อย่างตรงไปตรงมา ว่าทำต่อไม่ได้ และแนะนำรุ่นน้องที่ทำงานคล้ายกันให้แทน ส่วนร้านเสื้อผ้ามือสอง เขาเก็บไว้ทั้งที่ได้น้อย เพราะมันคือร้านที่ทำให้เขามีความสุข

“เหลือสามร้าน” เขาสรุปในสมุดเมื่อสิ้นเดือนที่สี่

ร้าน	ค่าบริการ/เดือน	เวลาที่ใช้/เดือน
ร้านของชำของลุง	฿2,000	3 ชม.
ร้านผ้าไหมป้าวรรณา (ปรับราคาตอนต่อสัญญา)	฿2,500	4 ชม.
ร้านเสื้อผ้ามือสอง	฿1,500	3 ชม.
รวม	฿6,000	10 ชม.

“หกพันบาท สิบชั่วโมง” ภูมิอ่านตัวเลข “ชั่วโมงละหกร้อย”

“น้อยกว่าตอนห้าร้านเกือบครึ่ง” เหรียญว่า “แต่ใช้เวลาไม่ถึงหนึ่งในสาม และเหรียญนอนของนายกลับมาครบสองเหรียญ”

ภูมิมองเหรียญที่สองบนโต๊ะ รอยร้าวยังอยู่ แต่จางลงจนแทบมองไม่เห็น

พี่ฝนกับคำว่าไม่

ก่อนกลับจากดาวงานเสริมคืนหนึ่ง ภูมิแวะผ่านร้านพี่ฝนอีกครั้ง ไฟในร้านสว่างขึ้นกว่าเดิม ป้ายรับงานแปดอย่างบนผนังเหลือแค่สองอย่าง รับแปลเอกสารภาษาญี่ปุ่น · รับเฉพาะงานล่วงหน้า 7 วัน

พี่ฝนนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์จอเดียว หน้าตาสดใสขึ้นกว่าคราวก่อนจนภูมิแทบจำไม่ได้ เหรียญทองแดงบนโต๊ะเธอครบหกเหรียญ เหรียญที่หกมีรอยกาวซ่อมเป็นเส้นสีทอง

“น้องคนที่มากับต้นกล้าใช่ไหม” เธอทักก่อน “พี่ได้ยินว่าน้องเกือบเป็นแบบพี่”

ภูมิพยักหน้าเขินๆ

“พี่ใช้เวลาสามเดือนกว่าจะกล้าปฏิเสธงานแรก” พี่ฝนเล่า “กลัวว่าถ้าปฏิเสธแล้วลูกค้าจะไม่กลับมา กลัวว่าเดือนหน้าจะไม่มีงาน สุดท้ายพี่เลือกเก็บแค่งานที่พี่เก่งที่สุดและได้ค่าตอบแทนดีที่สุด ขึ้นราคาเท่าตัว ลูกค้าหายไปครึ่งหนึ่ง แต่รายได้เท่าเดิม และพี่ได้นอนวันละแปดชั่วโมงอีกครั้ง”

“แล้วลูกค้าที่หายไปล่ะครับ”

“บางคนกลับมาทีหลังด้วยราคาใหม่” เธอยิ้ม “คำว่า ‘ไม่’ คือทักษะที่สำคัญที่สุดของคนทำงานเสริมที่พี่เคยเรียน และเรียนแพงที่สุดด้วย”

ส่วนที่ต้องจ่ายให้รัฐ

“อีกเรื่องหนึ่งที่คนทำงานเสริมชอบลืม” ป้าแก้วพูดขึ้นในคืนหนึ่ง “ รายได้จากงานเสริมก็เป็นเงินได้ ต้องยื่นภาษีเหมือนเงินเดือน”

ภูมิสะดุ้ง เขาไม่เคยคิดถึงเรื่องนี้เลย

“ไม่ต้องตกใจ” ป้าแก้วว่า “แค่จดรายรับทุกบาทที่ได้จากงานเสริม เก็บหลักฐาน แล้วยื่นให้ครบตอนต้นปี กันเงินไว้ส่วนหนึ่งเผื่อภาษีด้วย คนที่ซ่อนรายได้ไว้ อาจต้องจ่ายมากกว่าเดิมเมื่อถูกตรวจพบ อีกเรื่องหนึ่งคือ ดูสัญญางานประจำด้วยว่าห้ามทำงานแบบไหน บางบริษัทไม่อนุญาตงานที่แข่งกับธุรกิจของบริษัท”

ภูมิจดลงสมุดสองบรรทัด กันเงินงานเสริม 10% ไว้เผื่อภาษี กับ เช็กสัญญางานประจำ วันจันทร์เขาเปิดอ่านสัญญาจ้างอีกครั้ง ไม่มีข้อห้ามเรื่องงานเสริมที่ไม่เกี่ยวกับธุรกิจขนส่ง เขาเล่าให้หัวหน้าฟังตรงๆ ว่ารับทำบัญชีให้ร้านค้าเล็กๆ ช่วงเย็น หัวหน้าหัวเราะแล้วบอกว่า “ตอนนั้นนึกว่าภูมิไปสมัครงานที่อื่น”

น้ำใหม่สำหรับสวน

พอตัวเลขลงตัว ภูมิกลับไปแบ่งเงินในสมุดใหม่ ตอนนี้นอกจากเงินเดือน เขามีรายได้จากงานเสริมเดือนละหกพัน หักกันไว้เผื่อภาษีหกร้อย เหลือห้าพันสี่

เงินที่เหลือต่อเดือนหลังรายจ่าย	ก่อนมีงานเสริม	หลังมีงานเสริม
เติมเกราะของตัวเอง	฿1,800	฿3,000
เติมเกราะของแม่	฿700	฿1,000
กระปุกความสุข	฿500	฿900
ลงทุนรายเดือน	฿1,000	฿3,000
ส่งเงินให้แม่	฿0	฿1,500

ภูมิมองบรรทัดสุดท้ายนานที่สุด

ส่งเงินให้แม่ หนึ่งพันห้า ยังไม่ถึงห้าพันตามที่เขาเขียนไว้คืนแรกในสมุด แต่มันไม่ใช่ศูนย์อีกต่อไป

เขาโอนเงินก้อนแรกให้แม่เช้าวันที่ 26 พร้อมข้อความสั้นๆ ค่าขนมแม่ครับ เดือนละครั้ง ไม่ต้องคืน สิบนาทีต่อมา แม่โทรมา เสียงแม่สั่นจนพูดไม่ค่อยเป็นประโยค ได้ยินเสียงป้าสมใจอยู่ข้างๆ บอกว่า “แม่หนูร้องไห้อยู่หน้าร้านเลยเนี่ย ลูกค้ามองกันใหญ่”

คืนนั้นบนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ ต้นอ่อนในแปลงของภูมิได้น้ำมากกว่าเดิมสามเท่า มันโตขึ้นจนสูงเท่าเข่า แตกใบใหม่สีทองหลายใบ และที่ปลายกิ่งเล็กๆ กิ่งหนึ่ง มีจุดสีทองขนาดเท่าเม็ดถั่วเริ่มก่อตัวขึ้น

“ผลแรก” ต้นกล้าคุกเข่าลงมองใกล้ๆ “ยังไม่สุก แต่กำลังมา”

ท็อปกับกล้องตัวเก่า

ท็อปก็มาที่ดาวงานเสริมเหมือนกัน แต่ไม่ได้มาเพราะภูมิชวน

กล้องตัวที่ท็อปซื้อไว้ถ่ายรูปลงไอจีตอนยังมีรถคันใหญ่ กลายเป็นเครื่องมือหาเงินชิ้นแรกของเขา เขารับถ่ายรูปสินค้าให้ร้านค้าออนไลน์เริ่มจากร้านเสื้อผ้ามือสองที่ภูมิดูแลอยู่ แล้วค่อยๆ มีร้านอื่นตามมา

“ตลกดีนะ” ท็อปพูดตอนนั่งกินข้าวมันไก่ร้านเดิม “ของที่เราซื้อมาอวดคนอื่น กลายเป็นของที่ช่วยเราใช้หนี้”

“ต้นไม้กินเงินกลายเป็นต้นไม้ออกผล” ภูมิพูด แล้วก็ต้องอธิบายให้ท็อปฟังว่าหมายถึงอะไร

ท็อปฟังเรื่องพี่ฝนกับเรื่องการขึ้นราคาอย่างตั้งใจ เขาเล่าว่าตอนนี้รับถ่ายรูปชุดละห้าร้อยบาท ใช้เวลาครึ่งวันรวมแต่งรูป ภูมิช่วยคำนวณให้ตกชั่วโมงละไม่ถึงร้อย

“นายถ่ายรูปสวยกว่าคนที่คิดชุดละสองพันอีกนะ” ภูมิบอก “เพราะนายถ่ายรูปตัวเองให้ดูรวยมาหลายปี นั่นคือการฝึกที่แพงที่สุดในชีวิตนาย”

ท็อปหัวเราะจนสำลักน้ำแข็ง แต่สัปดาห์ต่อมาเขาขึ้นราคาเป็นชุดละหนึ่งพันห้า ทำแพ็กเกจรายเดือนให้ร้านประจำ และเลิกรับงานด่วนข้ามคืน เขาส่งรูปหน้าจอแอปธนาคารมาให้ภูมิดูตอนสิ้นเดือน ยอดหนี้สินเชื่อรวมหนี้ลดลงเร็วกว่าตารางที่ธนาคารให้มาเป็นครั้งแรก

เหรียญว่างเหรียญแรก

คืนวันอาทิตย์หนึ่ง หลังจากงานเสริมเข้าที่ ภูมิพบว่าตัวเองมีเวลาเหลือทั้งคืนเป็นครั้งแรกในรอบหลายเดือน ไม่มีแชทลูกค้า ไม่มีบัญชีต้องลง ไม่มีอะไรต้องทำ

เขามองไปที่มุมห้อง กีตาร์โปร่งยังพิงผนังอยู่ตรงนั้น ฝุ่นบางๆ เกาะบนตัวกีตาร์เหมือนผ้าห่มผืนบาง

เขาเช็ดฝุ่น ตั้งสายตามแอปในมือถือ แล้วเปิดคลิปสอนคอร์ดแรกสำหรับมือใหม่ นิ้วเจ็บตั้งแต่นาทีที่สิบ เสียงที่ออกมาเหมือนแมวเหยียบสาย แต่เขาเล่นต่อไปจนเกือบเที่ยงคืน จนจับคอร์ด C กับ G ได้พอฟังเป็นเพลง

เหรียญนั่งฟังอยู่บนหัวเตียง ไม่ได้วิจารณ์สักคำ

“นี่ได้เงินไหม” ภูมิถามเล่นๆ

“ไม่ได้สักบาท” เหรียญตอบ “แต่ลองให้คะแนนความสุขดูสิ”

ภูมิมองนิ้วที่แดงเป็นรอยสาย “เก้า” เขาตอบ “หรือสิบ”

“จำความรู้สึกนี้ไว้” เหรียญพูด “นี่คือสิ่งที่นายกำลังซื้อคืนด้วยทุกบาทที่ปลูกลงสวน เวลาที่ไม่ต้องขายให้ใคร”

ตั้งแต่คืนนั้น ภูมิเก็บเหรียญว่างไว้หนึ่งเหรียญทุกวันอาทิตย์ ไม่รับงาน ไม่ตอบแชท เขาเรียกมันว่าเหรียญกีตาร์

ดาวที่มีเงินดาวน์

ปีครึ่งหลังจากคืนที่เขย่ากระปุกหมู ภูมินั่งทำงบดุลใหม่ เกราะของเขาโตขึ้นเกือบสามหมื่น ยังไม่ครบสามเดือน แต่ขยับทุกเดือน ต้นไม้ในสวนโตขึ้นเรื่อยๆ งานเสริมเดินไปได้ด้วยระบบที่ทำไว้ และเขาเริ่มมีคำถามใหม่ที่ไม่เคยกล้าถามมาก่อน ว่าวันหนึ่งคนที่เงินเดือนสองหมื่นแปดอย่างเขาจะมีทรัพย์สินชิ้นใหญ่ที่สร้างรายได้ได้ไหม

คืนนั้นป้าแก้วพาเขาบินไปไกลกว่าทุกครั้ง ผ่านดาวงานเสริม ผ่านดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ จนถึงดาวเคราะห์สีส้มอิฐดวงใหญ่ที่เต็มไปด้วยอาคารรูปทรงต่างๆ บ้าน คอนโด ตึกแถว โกดัง และร้านค้า แต่ละอาคารมีสายธารสีทองไหลเข้าและไหลออกพร้อมกัน

“ดาวเครื่องจักร” ป้าแก้วพูด “ที่นี่ต้นไม้ไม่ได้โตจากเมล็ดเล็กๆ แต่ต้องใช้เงินก้อนแรกที่เรียกว่าเงินดาวน์ และหนี้ก้อนใหญ่ที่ถ้าใช้ถูก จะกลายเป็นเครื่องยนต์ แต่ถ้าใช้ผิด...”

เธอไม่พูดต่อ แต่ภูมิมองเห็นอาคารหลังหนึ่งไกลออกไป มีโดรนเก็บดอกบินวนรอบเป็นฝูงสีม่วง

“หนี้ที่ดีมีจริงเหรอครับ” เขาถาม “ผมเพิ่งหนีจากหลุมดำมาเอง”

ป้าแก้วยิ้ม “นั่นแหละ คือคำถามของคืนหน้า”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 6

บทเรียน: เวลาคือทรัพยากรเดียวที่ทุกคนได้เท่ากัน งานเสริมคือการเอาเวลาบางส่วนไปเพิ่มรายได้ เพื่อเร่งสวนให้โตเร็วขึ้น แต่ต้องไม่แลกกับการนอน สุขภาพ และงานหลัก

ลำดับของ Time Token: นอนหลับพักผ่อน → งานประจำ → งานเสริม → ว่าง เหรียญนอนมาก่อนเสมอ

ราคาจริงของหนึ่งชั่วโมง = รายได้ ÷ (ชั่วโมงทำงาน + เวลาเดินทาง + เวลาที่ต้องเสียเพื่องานนั้น) ของที่ซื้อทุกชิ้นจ่ายด้วยชั่วโมงชีวิต

งานเสริมสามแบบ

แบบ	ตัวอย่าง	ข้อดี	ข้อควรระวัง
ขายเวลาตรงๆ	ขับรถส่งของ รับจ้างรายชั่วโมง	เริ่มได้ทันที	หยุดทำ เงินหยุด
ขายทักษะ	ทำบัญชี ออกแบบ ถ่ายรูป สอนพิเศษ	ราคาต่อชั่วโมงสูงขึ้นตามความเชี่ยวชาญ	รับมากเกินจะหมดแรง
สร้างสิ่งที่ขายซ้ำได้	คอร์สออนไลน์ หนังสือ สินค้าของตัวเอง	ทำครั้งเดียว ขายได้หลายครั้ง	ใช้เวลานานกว่าจะเห็นผล

หางานเสริมจากจุดตัดสามวง: สิ่งที่ทำได้ ∩ สิ่งที่ชอบทำ ∩ สิ่งที่คนยอมจ่าย

เมื่องานล้นมือ: ขึ้นราคา → ทำระบบและแม่แบบ → เลือกลูกค้า อย่าแก้ด้วยการเพิ่มชั่วโมง

อย่าลืม: รายได้จากงานเสริมต้องยื่นภาษี กันเงินไว้ส่วนหนึ่ง และอ่านสัญญางานประจำว่าห้ามงานแบบไหน

สิ่งที่ภูมิเรียนรู้จากงานเสริม

- ทักษะที่ใช้ทุกวันในงานประจำ อาจเป็นสิ่งที่คนอื่นยอมจ่ายเงินซื้อ
- ราคาแรกมักตั้งต่ำเกินไป ถ้าลูกค้าตกลงทันทีโดยไม่ต่อรอง ให้ทบทวนราคา
- เก็บเหรียญว่างไว้อย่างน้อยหนึ่งเหรียญต่อสัปดาห์ เพื่อจำได้ว่ากำลังสร้างอิสรภาพไปเพื่ออะไร

คำศัพท์ประจำบท: Time Token คือหน่วยเวลาในเกม หนึ่งวันมี 6 เหรียญ เหรียญละ 4 ชั่วโมง · Side Hustle คืองานเสริมนอกเวลางานหลัก · ค่าแรงต่อชั่วโมงจริง คือรายได้หารด้วยเวลาทั้งหมดที่ต้องเสีย · Scalable คือรายได้ที่เพิ่มได้โดยไม่ต้องเพิ่มเวลาเท่ากัน

แบบฝึก 10 นาที

- ดูเวลาหน้าจอในมือถือย้อนหลังหนึ่งสัปดาห์ แล้วจดเวลาหนึ่งวันของคุณเป็นหกเหรียญแบบภูมิ
- คำนวณค่าแรงต่อชั่วโมงจริงของคุณ โดยรวมเวลาเดินทาง
- เลือกของที่อยากซื้อชิ้นหนึ่ง แล้วแปลงราคาเป็นชั่วโมงทำงาน ยังอยากซื้ออยู่ไหม?
- เขียนสามคอลัมน์ ทำได้ ชอบทำ คนยอมจ่าย แล้ววงจุดที่ทับกัน

- ถ้าเริ่มงานเสริมได้สัปดาห์ละ 1 เหรียญ (4 ชั่วโมง) คุณจะเอาไปจากช่วงเวลาไหน โดยไม่แตะเหรียญนอน
- ถ้ามีงานเสริมอยู่แล้ว ลองคำนวณค่าแรงต่อชั่วโมงหลังหักต้นทุนทุกอย่าง แล้วถามตัวเองว่าถึงเวลาขึ้นราคาหรือยัง

คำถามชวนคิด: ถ้าวันหนึ่งคุณได้เหรียญว่างครบทั้งหกเหรียญ โดยไม่ต้องทำงานเพื่อเงินอีกเลย คุณจะใช้มันทำอะไร?

ในเกม MONEYVERSE: Time Token มีลำดับ นอนหลับพักผ่อน → งานประจำ → งานเสริม → ว่าง การเปิดการ์ด SIDE HUSTLE ใช้ 1 Token และการ Upskill ทำให้รายได้งานเสริมเพิ่ม 10% เหมือนที่ภูมิเรียนคอร์สแล้วทำงานได้เร็วขึ้น ส่วนเวลาว่างคือคะแนนที่ผู้เล่นระดับสูงไล่ตาม

บทที่ 7

เงินดาวน์กับหนี้ดี

กู้ซื้อทรัพย์สินที่ให้กระแสเงินบวก

“หนี้ดี” ภูมิทวนคำนี้ในใจตลอดทางกลับจากดาวเครื่องจักร ปีครึ่งก่อนคำว่าหนี้ทำให้เขานึกถึงวงแหวนสีม่วง โดรนเก็บดอก และบัตรเครดิตที่หลับอยู่ในก้อนน้ำแข็ง การเอาคำว่าดีมาวางข้างคำว่าหนี้ ฟังดูเหมือนคนพูดว่างูพิษที่น่ารัก

“นายไม่เชื่อใช่ไหม” เหรียญถามขณะลอยวนรอบหัวเขาในห้อง

“ไม่เชื่อ” ภูมิตอบตรงๆ “ผมเพิ่งหนีออกมาจากหนี้เองนะ จะให้กลับไปกู้อีกเหรอ”

“ฉันไม่ได้บอกให้กู้” เหรียญหมุน “ฉันบอกให้ไปดู แล้วเข้าใจ คนที่ไม่เข้าใจหนี้มีสองแบบ แบบแรกกลัวมันจนไม่กล้าแตะอะไรเลย แบบที่สองไม่กลัวมันเลยจนโดนมันกลืน นายเคยเป็นแบบที่สองมาแล้ว อย่ากลายเป็นแบบแรกเพราะเข็ด”

ดาวเครื่องจักร

ป้าแก้วพาภูมิไปที่ดาวเคราะห์สีส้มอิฐอีกครั้ง คราวนี้ลงไปถึงพื้นผิว

ที่นี่เต็มไปด้วยเครื่องจักรรูปร่างแปลกตาวางเรียงกันสุดลูกหูลูกตา บางเครื่องเป็นรูปตึกแถว บางเครื่องเป็นรูปห้องเช่า บางเครื่องเป็นรูปร้านค้าโกดัง รถกระบะ ตู้กดน้ำ เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ ทุกเครื่องมีท่อสองเส้น ท่อเส้นหนึ่งดูดเหรียญทองเข้าไป อีกเส้นหนึ่งพ่นเหรียญทองออกมา

“ดูให้ดีนะหนู” ป้าแก้วชี้ไปที่เครื่องจักรรูปตึกแถวหลังหนึ่ง

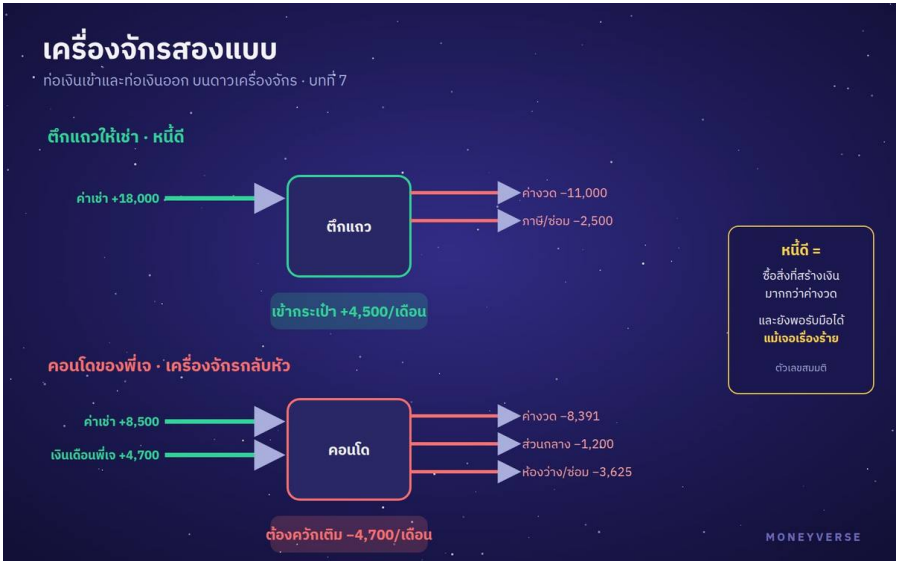
ท่อดูดเข้าของมันต่อกับถังเหรียญขนาดใหญ่ที่เขียนว่า ธนาคาร ส่วนท่อพ่นออกพ่นเหรียญทองลงในถังสองใบ ใบใหญ่ไหลกลับไปคืนธนาคาร ใบเล็กไหลเข้ากระเป๋าเจ้าของ

“นี่คือเครื่องจักรที่สร้างด้วยหนี้” ป้าแก้วอธิบาย “เจ้าของจ่ายเงินดาวน์ส่วนหนึ่ง กู้ธนาคารส่วนใหญ่มาซื้อตึกแถวให้เช่า ค่าเช่าที่ได้ทุกเดือนเอาไปจ่ายค่างวดคืนธนาคาร ส่วนที่เหลือเข้ากระเป๋า พอหนี้หมด ตึกทั้งหลังก็เป็นของเขา และค่าเช่าทั้งหมดก็เข้ากระเป๋าเขา”

“เขาใช้เงินคนอื่นซื้อสินทรัพย์” ภูมิพูดช้าๆ

“ใช่ และคนเช่าเป็นคนจ่ายหนี้ให้” ป้าแก้ววางมือบนเครื่องจักร “นั่นคือหนี้ดี หนี้ที่เอาไปซื้อสิ่งที่ใส่เงินเข้ากระเป๋ามากกว่าที่ต้องจ่ายคืน”

เครื่องจักรที่กลับหัว

ไม่ไกลจากตึกแถวหลังนั้น มีเครื่องจักรอีกเครื่องที่หน้าตาคล้ายกันมาก รูปคอนโดสูงทันสมัย ไฟประดับสวยงาม แต่ภูมิสังเกตเห็นว่าท่อของมันทำงานกลับด้าน

ท่อพ่นออกพ่นเหรียญทองลงถังธนาคารเต็มกำลัง แต่ค่าเช่าที่ไหลเข้ามามีไม่พอ ท่ออีกเส้นหนึ่งจึงต้องดูดเหรียญจากกระเป๋าของเจ้าของไปเติมทุกเดือน

เจ้าของเป็นผู้ชายวัยสามสิบกว่าที่ภูมิคุ้นหน้า เขาคือพี่เจ เพื่อนร่วมงานรุ่นพี่ที่แผนกบัญชี คนที่เคยอวดในห้องทานข้าวว่าซื้อคอนโดใหม่ปล่อยเช่า “ลงทุนอสังหา ยังไงก็ไม่ขาดทุน”

“พี่เจ” ภูมิเรียก

พี่เจหันมา ยิ้มฝืดๆ “อ้าว ภูมิ ก็... ดีอยู่นะ เดี๋ยวราคาคอนโดขึ้นก็ขายได้กำไร”

เหรียญหมุนตัว ตัวเลขเรืองแสงปรากฏเหนือเครื่องจักรของพี่เจ

คอนโดปล่อยเช่าของพี่เจ (ต่อเดือน)	บาท
ค่าเช่าที่ได้	+8,500
ค่างวดธนาคาร (กู้ 1.2 ล้าน 30 ปี ดอกเบี้ยราว 6%)	−7,195
ค่าส่วนกลาง	−1,200
เหลือ ในเดือนที่มีคนเช่า	+105

“เหลือร้อยห้าบาท” ภูมิอ่าน “ก็ยังบวกนะครับ”

“ในเดือนที่มีคนเช่า” ป้าแก้วเน้น “ปีที่แล้วห้องว่างไปสามเดือน ช่วงเปลี่ยนคนเช่า ต้องทาสีใหม่ เปลี่ยนแอร์อีกหนึ่งตัว และปีนี้ดอกเบี้ยขยับขึ้น”

เหรียญหมุนอีกรอบ ตัวเลขเปลี่ยนไป

ถ้าเกิดเรื่องจริงในหนึ่งปี	เฉลี่ยต่อเดือน
ห้องว่าง 3 เดือน ค่าเช่าหายไป	–2,125
ทาสี เปลี่ยนแอร์ (หารสิบสอง)	–1,500
ดอกเบี้ยขึ้นเป็นราว 7.5% ค่างวดเพิ่ม	–1,196
กระแสเงินสดจริงเฉลี่ย	ราว –4,700

“ติดลบเดือนละสี่พันเจ็ด” ภูมิพึมพำ “พี่เจต้องเอาเงินเดือนตัวเองไปเติมทุกเดือน”

“เครื่องจักรกลับหัว” ป้าแก้วพูดเบาๆ “หน้าตาเหมือนสินทรัพย์ มีมูลค่าจริง อาจขายได้กำไรในอนาคตก็ได้ แต่ระหว่างรอ มันดูดเงินออกจากกระเป๋าทุกเดือน และถ้าวันหนึ่งพี่เจตกงาน หรือดอกเบี้ยขึ้นอีก เครื่องนี้จะพาเขาไปที่ไหน หนูรู้ดีกว่าใคร”

ภูมิมองตามท่อสีม่วงจางๆ ที่ต่อจากเครื่องจักรของพี่เจ ไกลออกไปที่ขอบฟ้า มันพาดยาวไปทางที่วงแหวนสีม่วงอยู่

หนี้ดี หนี้เสีย

คืนนั้นที่ร้านน้ำชาของลุงสมศักดิ์บนดาวงานเสริม ป้าแก้ววาดตารางลงบนกระดาษ

“หนี้ไม่ได้ดีหรือเสียเพราะชื่อของมัน” เธอพูด “หนี้บ้านก็เสียได้ หนี้บัตรเครดิตก็ใช้แบบไม่เสียได้ถ้าจ่ายเต็มทุกเดือน หนี้ดีหรือเสียขึ้นอยู่กับว่าเงินที่กู้มาไปทำอะไร”

หนี้เสีย กู้มาซื้อสิ่งที่เอาเงินออกจากกระเป๋า หรือกู้มากินมาใช้ ของที่ซื้อหมดค่าไปก่อนหนี้จะหมด

หนี้ที่จำเป็น กู้มาซื้อสิ่งที่ต้องใช้ชีวิต เช่น บ้านหลังแรกที่พอดีกับรายได้ ไม่ทำให้รวยขึ้น แต่ก็ไม่ควรทำให้จนลง ขอให้ผ่อนไหวสบายๆ

หนี้ดี กู้มาซื้อสิ่งที่สร้างเงินได้มากกว่าค่างวด อย่างมั่นคง และยังบวกอยู่แม้เจอเรื่องร้าย

“คำสำคัญคือคำสุดท้าย” ป้าแก้วเคาะปากกาที่บรรทัดนั้น “ยังบวกอยู่แม้เจอเรื่องร้าย คอนโดของพี่เจบวกในวันที่ทุกอย่างดี แต่ติดลบทันทีที่มีเรื่อง นั่นไม่ใช่หนี้ดี นั่นคือการพนันที่ใส่สูท”

ไอเดียแรกของภูมิ

ภูมิกลับมาเปิดสมุด เขาอยากมีเครื่องจักรของตัวเองตั้งแต่เห็นตึกแถวหลังนั้น แต่ตัวเลขในสมุดบอกความจริงที่ไม่ค่อยสนุก

เกราะของเขาเพิ่งเกือบสามหมื่น ยังไม่ครบสามเดือน กองทุนที่ปลูกไว้มีมูลค่าราวสองหมื่น รายได้รวมทั้งเงินเดือนและงานเสริมราวสามหมื่นสี่ ห่างไกลจากเงินดาวน์คอนโดหนึ่งแสนห้าแบบพี่เจมาก และหลังจากเห็นเครื่องจักรกลับหัว เขาก็ไม่อยากได้คอนโดแบบนั้นอีกต่อไป

“เครื่องจักรต้องใหญ่เสมอไหมครับ” เขาถามต้นกล้าในคืนถัดมา

ต้นกล้าหัวเราะ “ไม่เลย เครื่องจักรของผมเครื่องแรกเป็นตู้กดน้ำดื่มหยอดเหรียญสองตู้ หน้าหอพักแถวบ้าน ราคาไม่ถึงห้าหมื่น”

ภูมินึกถึงร้านข้าวแกงของแม่ ตั้งอยู่ในซอยข้างวิทยาลัยเทคนิคประจำอำเภอ ซอยนั้นมีหอพักนักศึกษาสี่ห้าแห่ง และไม่มีร้านซักผ้าหยอดเหรียญสักร้าน นักศึกษาต้องหิ้วผ้าไปซักที่ตลาด ซึ่งห่างออกไปสองกิโล

“เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ” เขาพูดออกมาดังๆ “หน้าร้านแม่”

สำรวจก่อนซื้อ

ป้าแก้วไม่ให้ภูมิซื้อทันที

“ก่อนสร้างเครื่องจักร ต้องไปยืนดูที่หน้างานจริงก่อน” เธอบอก “ไม่ใช่นั่งคิดตัวเลขในห้อง”

ภูมิใช้สองสุดสัปดาห์กลับบ้านแม่ เขาเดินนับหอพักในซอย ได้ห้าแห่ง รวมราวสองร้อยห้อง เขาคุยกับนักศึกษาที่มากินข้าวแกงร้านแม่ ถามว่าซักผ้าที่ไหน สัปดาห์ละกี่ครั้ง ยอมจ่ายครั้งละเท่าไร เขานั่งรถไปดูร้านซักผ้าหยอดเหรียญที่ตลาด นับคนเข้าออกตอนเย็นหนึ่งชั่วโมง ถามเจ้าของร้านเรื่องค่าน้ำค่าไฟอย่างสุภาพ เจ้าของร้านคนนั้นใจดีกว่าที่คิด เล่าให้ฟังว่าเครื่องเสียบ่อยแค่ไหน ช่วงปิดเทอมเงียบแค่ไหน

เขาจดทุกอย่างลงสมุด แล้วพบสิ่งที่ไม่ได้คาดไว้

“ปิดเทอมสามเดือน” เขาพูดกับเหรียญ “นักศึกษากลับบ้านเกือบหมด รายได้จะหายไปเกินครึ่ง”

“ดีมากที่เจอตอนนี้” เหรียญว่า “ไม่ใช่เจอหลังจากซื้อแล้ว”

แม่ฟังแผนของลูกชายด้วยความตื่นเต้น “หน้าร้านแม่มีที่ว่างตรงนั้นพอดี ข้างโอ่ง น้ำไฟก็ต่อจากร้านได้” แล้วแม่ก็ถามคำถามที่ภูมิไม่ได้คิด “แล้วใครจะเก็บเหรียญ ใครจะดูแลเวลาเครื่องเสีย ลูกอยู่กรุงเทพฯ นะ”

เครื่องจักรของภูมิ

พวกเขานั่งวางแผนด้วยกันที่โต๊ะในร้านข้าวแกงจนดึก ภูมิ แม่ และเหรียญที่ลอยอยู่บนกระปุกน้ำปลาโดยที่แม่มองไม่เห็น

แผนสุดท้ายออกมาเป็นแบบนี้

- ซื้อเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญมือสองสภาพดี 3 เครื่อง พร้อมค่าติดตั้งและเดินท่อ รวม **฿60,000**
- จ่ายเงินดาวน์ **฿30,000** จากเงินที่ภูมิเก็บแยกไว้ห้าเดือน โดยพักการลงทุนรายเดือนและพักเติมเกราะชั่วคราว ไม่ถอนเกราะ ไม่ขายกองทุน
- กู้สินเชื่อจากธนาคาร **฿30,000** ผ่อน 24 เดือน ดอกเบี้ยราว 12% ต่อปี ค่างวดราว **฿1,412**
- แม่เป็นคนเก็บเหรียญทุกเย็น ดูแลความสะอาด และโทรเรียกช่างเมื่อเครื่องเสีย ภูมิจ่ายค่าเช่าพื้นที่และค่าดูแลให้แม่เดือนละ **฿1,500**

แล้วภูมิก็คำนวณกระแสเงินสด โดยตั้งสมมติฐานแบบระวังตัว ใช้ตัวเลขที่ต่ำกว่าที่นักศึกษาบอก

เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ 3 เครื่อง (ต่อเดือน ช่วงเปิดเทอม)	บาท
ซักเฉลี่ย 3 ครั้ง/เครื่อง/วัน × ฿30 × 3 เครื่อง × 30 วัน	+8,100
ค่าน้ำค่าไฟ	−2,000
กันเงินไว้ซ่อมเครื่อง	−1,000
ค่าพื้นที่และค่าดูแลให้แม่	−1,500
ก่อนจ่ายหนี้	+3,600
ค่างวดธนาคาร	−1,412
กระแสเงินสดเข้ากระเป๋าภูมิ	+2,188

“สองพันกว่าบาทต่อเดือน” ภูมิมองตัวเลข “จากเงินที่ใส่ไปสามหมื่น”

“คิดเป็นต่อปีเท่าไร” ต้นกล้าถาม

ภูมิคำนวณ สองพันหนึ่งร้อยแปดสิบแปด คูณสิบสอง ได้สองหมื่นหกพันกว่า หารด้วยสามหมื่น “ราวแปดสิบเจ็ดเปอร์เซ็นต์ต่อปีของเงินที่ผมใส่ไปจริง”

“ตัวเลขนี้เขาเรียกว่า **ผลตอบแทนจากเงินสดที่ลงไป**” ต้นกล้าอธิบาย “ดูสูงมากใช่ไหม เพราะนี่คือธุรกิจเล็กที่นายกับแม่ต้องลงแรงดูแลด้วย ไม่ได้ปล่อยทิ้งไว้เฉยๆ เหมือนกองทุน แต่ก่อนจะดีใจ...”

“ต้องผ่านห้องจำลองพายุก่อน” ภูมิพูดต่อให้

ต้นกล้ายิ้มกว้าง

รายรับของเครื่องจักร ไม่ใช่กำไรทั้งหมด

รายรับช่วงเปิดเทอม	ค่าใช้จ่ายและค่างวด	เหลือสุทธิ
8,100 บาท/เดือน	5,912 บาท/เดือน	2,188 บาท/เดือน

ห้องจำลองพายุ ภาคเครื่องจักร

ป้าแก้วพาภูมิกลับไปที่สถานีเกราะกำบัง ห้องจำลองพายุห้องเดิม แต่หน้าจอเปลี่ยนไป ตรงกลางจอมีเครื่องซักผ้าสามเครื่องลอยอยู่ ท่อทองไหลเข้าไหลออก

“เราจะทดสอบเครื่องจักรของหนูด้วยพายุสามลูก” ป้าแก้วว่า “ถ้ามันยังไม่พาหนูกลับไปหาหลุมดำ ถือว่าผ่าน”

“พายุลูกที่หนึ่ง” เสียงประกาศดังขึ้น “ปิดเทอม รายได้ลดลงเหลือหนึ่งในสาม”

ท่อทองที่ไหลเข้าเครื่องจักรหดเล็กลงทันที ตัวเลขบนจอเปลี่ยน รายได้ ฿2,700 หักค่าน้ำไฟที่ลดลงตาม เงินกันซ่อม ค่าดูแลแม่ และค่างวด กระแสเงินสดกลายเป็น **–฿1,879** ต่อเดือน ตลอดสามเดือน

ภูมิกลั้นหายใจ

“ติดลบ” เขาพึมพำ

“แต่ดูต่อสิ” ป้าแก้วชี้

บนจอ ภูมิเห็นตัวเองเอาเงินที่สะสมจากเดือนเปิดเทอมเก้าเดือนมาจ่ายส่วนที่ขาด เครื่องจักรสั่น แต่ไม่ล้ม รวมทั้งปี ยังเหลือเงินเข้ากระเป๋าหมื่นสี่กว่า

“ผ่าน” ป้าแก้วพยักหน้า “แต่หนูต้องรู้ไว้ตั้งแต่วันแรกว่าจะมีสามเดือนที่ต้องควักเงินเติม และต้องกันเงินไว้ล่วงหน้า”

“พายุลูกที่สอง” เสียงประกาศดังอีก “เครื่องหนึ่งพังหนัก ค่าซ่อม ฿8,000”

เครื่องซักผ้าเครื่องหนึ่งบนจอพ่นควันออกมา แต่ถังเงินกันซ่อมที่ภูมิกันไว้เดือนละพันบาทกางออกรับได้ทันที ถ้าพังหลังจากเปิดมาแปดเดือนขึ้นไป เงินกันซ่อมพอพอดี ถ้าพังเร็วกว่านั้น ส่วนที่ขาดต้องดึงจากกำไรเดือนอื่น

“ผ่าน” ป้าแก้วว่า “เพราะหนูกันเงินซ่อมไว้ตั้งแต่ในตัวเลข ไม่ใช่รอให้พังก่อนค่อยคิด”

“พายุลูกที่สาม” เสียงประกาศเปลี่ยนเป็นจริงจัง “มีคนเปิดร้านซักผ้าคู่แข่งในซอยเดียวกัน รายได้ลดลงหนึ่งในสามถาวร”

ท่อทองหดลงอีกครั้ง คราวนี้ไม่ได้กลับมาเหมือนเดิม ตัวเลขเปลี่ยน รายได้ช่วงเปิดเทอมเหลือ ฿5,400 กระแสเงินสดหลังจ่ายค่างวดเหลือแค่ **+฿155** ต่อเดือน พอรวมสามเดือนปิดเทอมที่ติดลบหนักขึ้น ทั้งปีติดลบราวหกพันกว่าบาท

ภูมินั่งนิ่ง

“ลูกนี้แหละที่ต้องคิดหนัก” ป้าแก้วพูดเบาๆ “ถ้าเกิดขึ้น หนูมีทางออกไหม”

ภูมิคิดอยู่นาน แล้วตอบทีละข้อ “ผมยังจ่ายค่างวดไหวจากเงินเดือนกับงานเสริม โดยไม่ต้องกู้เพิ่ม หนี้ก้อนนี้แค่สองปี พอหนี้หมด ต่อให้รายได้ลดลง เครื่องจักรก็ยังบวกได้ปีละราวหนึ่งหมื่น หรือถ้าแย่จริงๆ ผมขายเครื่องมือสองต่อได้ ขาดทุนบ้าง แต่ไม่จมอยู่กับมันสามสิบปี”

“นี่แหละคือความต่างจากคอนโดของพี่เจ” ป้าแก้วยิ้ม “ไม่ใช่ว่าเครื่องจักรของหนูไม่มีวันขาดทุน แต่หนูรู้ว่าแย่ที่สุดจะเป็นยังไง และหนูรับมันได้โดยไม่ตกลงไปในหลุมดำ ลูกนี้หนูไม่ผ่านแบบสวยๆ แต่หนูรอด”

กฎข้อแปลกของต้นกล้า

คืนก่อนเซ็นสัญญา ต้นกล้านั่งดื่มชากับภูมิที่ร้านลุงสมศักดิ์ แล้วพูดประโยคหนึ่งที่ภูมิงงอยู่นาน

“คนที่ใช้หนี้ได้ดีที่สุด คือคนที่ไม่จำเป็นต้องใช้มัน”

“หมายความว่ายังไงครับ”

“ถ้านายกู้เพราะไม่มีทางเลือก นายจะรับเงื่อนไขอะไรก็ได้ที่ธนาคารยื่นให้ จะซื้อเครื่องจักรอะไรก็ได้ที่มีคนขาย เพราะร้อนเงิน” ต้นกล้าว่า “แต่ถ้านายมีเกราะ มีเงินเดือน มีงานเสริม มีสวนที่โตอยู่แล้ว นายกู้เพราะเลือกที่จะกู้ นายต่อรองได้ รอได้ เดินหนีได้ถ้าตัวเลขไม่สวย”

ภูมินึกถึงท็อปตอนตีหนึ่งที่ขอยืมเงินสองหมื่น นึกถึงตัวเองหน้าร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์ตอนที่ต้องละลายน้ำแข็ง

“ตอนนั้นผมไม่มีทางเลือก” เขาพูด

“ตอนนี้นายมี” ต้นกล้ายิ้ม “และนั่นคือสิ่งที่ทำให้หนี้ก้อนนี้ต่างจากหนี้ก้อนนั้น ไม่ใช่ที่ตัวหนี้ แต่ที่ตัวนาย”

เงินดาวน์ไม่ใช่เกราะ

ก่อนภูมิจะเซ็นสัญญากู้ ป้าแก้วเรียกเขาไปคุยอีกครั้ง

“มีคนมากมายที่ป้าเห็นพลาดตรงนี้” เธอพูด “พอเจอโอกาสดี เขาเอาเงินเกราะทั้งหมดไปเป็นเงินดาวน์ คิดว่าเดี๋ยวกำไรก็มาเติมเกราะคืนเอง”

“แล้วเกิดอะไรขึ้นครับ”

“พายุมาก่อนกำไรเสมอ” ป้าแก้วตอบ “รถเสียเดือนเดียวกับเครื่องจักรพัง แม่ป่วยเดือนเดียวกับปิดเทอม ตอนนั้นไม่มีเกราะ ก็ต้องรูดบัตร หนี้ดีที่ดูดี กลายเป็นตัวลากหนี้เสียกลับมา”

ภูมิเปิดสมุดให้ดู เงินดาวน์สามหมื่นมาจากบัญชีแยกที่เขาเรียกว่า ถังเงินดาวน์ ซึ่งเก็บจากเงินที่เคยลงทุนและเติมเกราะรายเดือน ห้าเดือน เกราะของเขายังอยู่ครบ เกราะของแม่ยังอยู่ครบ กองทุนในสวนยังไม่ได้ถูกขาย

ป้าแก้วพยักหน้าช้าๆ “หนูพร้อมแล้ว”

โต๊ะของเจ้าหน้าที่สินเชื่อ

เช้าวันจันทร์ ภูมิลางานครึ่งวันไปธนาคารใกล้บ้านแม่ เขาใส่เสื้อเชิ้ตตัวที่ดีที่สุด พกแฟ้มเอกสารที่เตรียมมาสามวัน สลิปเงินเดือนย้อนหลังหกเดือน สมุดบัญชี ใบเสนอราคาเครื่องซักผ้า และแผนตัวเลขที่พิมพ์ใส่กระดาษสองหน้า

เจ้าหน้าที่สินเชื่อเป็นผู้หญิงวัยสี่สิบกว่า ใส่แว่นกรอบหนา เธอพลิกเอกสารเงียบๆ อยู่นาน นานจนภูมิเริ่มเหงื่อออก

“เมื่อสองปีก่อน คุณมีหนี้บัตรเครดิตจ่ายขั้นต่ำต่อเนื่องหลายปี” เธอพูดโดยไม่เงยหน้า “ข้อมูลเครดิตบอกไว้”

ภูมิกลืนน้ำลาย อดีตที่เขาคิดว่าจบไปแล้ว ยังตามมาอยู่ในระบบ

“แต่หลังจากนั้น” เธอพลิกหน้าถัดไป “คุณไม่เคยจ่ายช้าเลย ปิดหนี้บัตรหมดภายในไม่ถึงปี และไม่ได้สร้างหนี้ใหม่” เธอเงยหน้าขึ้นมอง เป็นครั้งแรก “คนที่จ่ายหนี้เก่าหมดแล้วไม่กลับไปสร้างใหม่ เราเจอไม่บ่อยนะคะ”

เธออธิบายสิ่งที่ธนาคารดู ภูมิจดลงสมุดทุกข้อ

- **ประวัติการชำระหนี้** จ่ายตรงเวลาไหม เคยค้างชำระไหม
- **ภาระหนี้เทียบกับรายได้** ค่างวดทุกก้อนรวมกัน ต้องไม่สูงเกินสัดส่วนที่ธนาคารกำหนดของรายได้ต่อเดือน
- **ความมั่นคงของรายได้** ทำงานที่เดิมมานานแค่ไหน มีรายได้อื่นที่มีหลักฐานไหม
- **แผนการใช้เงิน** เงินกู้เอาไปทำอะไร และจะจ่ายคืนจากไหน

“แผนตัวเลขของคุณ” เธอแตะกระดาษสองหน้านั้น “ส่วนใหญ่คนมากู้เพื่อทำธุรกิจ จะเขียนแต่เดือนที่ดี คุณเขียนเดือนปิดเทอมที่ติดลบไว้ด้วย และบอกว่าจะเอาเงินจากไหนมาจ่าย”

“ผมมีครูที่ดีครับ” ภูมิตอบ นึกถึงป้าแก้วกับห้องจำลองพายุ

สามวันต่อมา สินเชื่อได้รับอนุมัติ ภูมิอ่านสัญญาทุกบรรทัดก่อนเซ็น ถามเจ้าหน้าที่เรื่องค่าปรับถ้าปิดหนี้ก่อนกำหนด เรื่องดอกเบี้ยลอยตัวหรือคงที่ และจดคำตอบลงสมุดเหมือนตอนถามห้าคำถามเรื่องประกัน

เหรียญแรกจากเครื่องจักร

ร้านซักผ้าหยอดเหรียญหน้าร้านข้าวแกงเปิดวันแรกในสัปดาห์ที่สองของการเปิดเทอม แม่ให้ป้าสมใจช่วยเขียนป้ายด้วยลายมือตัวโตๆ ซักผ้า 30 บาท ผงซักฟอกฟรี ภูมิแอบเพิ่มประโยคที่สองเอง เพราะนักศึกษาบอกตอนสำรวจว่าเรื่องที่ขี้เกียจที่สุดคือการหิ้วผงซักฟอกมาเอง เขาคำนวณไว้แล้วว่าค่าผงซักฟอกต่อครั้งไม่กี่บาท แต่ทำให้ร้านต่างจากที่ตลาด

วันแรกมีคนมาซักแค่สี่ครั้ง ภูมิใจหาย วันที่สามสิบสองครั้ง สิ้นสัปดาห์แรกมีนักศึกษาต่อคิว เพราะใครคนหนึ่งโพสต์ในกลุ่มหอพักว่า มีร้านซักผ้าหน้าร้านข้าวแกงป้า ผงฟรี ซักไปกินข้าวไป ดีงาม

ท็อปขับรถคันเล็กมาช่วยในวันเปิดร้าน พกกล้องตัวเก่ามาด้วย เขาถ่ายรูปแม่ยืนยิ้มข้างเครื่องซักผ้าทั้งสามเครื่อง ถ่ายรูปนักศึกษาที่มาซักคนแรก แล้วทำโพสต์สวยๆ ส่งเข้ากลุ่มหอพักทุกกลุ่มในอำเภอ

“ค่าถ่ายรูปเท่าไรครับคุณช่างภาพ” ภูมิแซว

“ฟรี” ท็อปตอบ “แลกกับข้าวแกงแม่นายหนึ่งปี”

แม่ได้ยินแล้วหัวเราะจนต้องวางทัพพี “ได้เลยลูก มากินทุกวันก็ได้”

ภูมิมองเพื่อนกับแม่หัวเราะอยู่หน้าร้าน แล้วนึกถึงคืนที่เห็นยานของท็อปหายไปในแสงไฟสีม่วง สองปีผ่านไป ไม่มีใครในสามคนนี้อยู่ที่เดิมแล้ว

ตอนสิ้นเดือน แม่ส่งรูปมาทางไลน์ รูปกระป๋องนมข้นหวานที่อัดแน่นไปด้วยเหรียญสิบ กับข้อความว่า เดือนแรก ซักไปสามร้อยกว่าครั้ง แม่นับมือเมื่อยเลย

ภูมิคำนวณแล้วตัวเลขสูงกว่าที่ประมาณไว้ เพราะเปิดเทอมใหม่คนซักเยอะ แต่เขาไม่ได้เปลี่ยนตัวเลขในแผน เขารู้แล้วว่าเดือนดีจะไม่ได้ดีทุกเดือน ส่วนเกินทั้งหมดเขาโยนเข้า ถังปิดเทอม เตรียมไว้จ่ายสามเดือนที่จะติดลบ

เดือนที่สี่ เครื่องที่สองค้างกลางรอบ น้ำไม่ระบาย นักศึกษาคนหนึ่งโทรหาแม่ตอนสามทุ่มเสียงตกใจ แม่โทรหาภูมิต่ออีกที เสียงตกใจกว่า

“ลูก เครื่องพังแล้ว ทำยังไงดี เงินที่ลงไปจะหายไหม”

ภูมิสูดหายใจลึก เปิดสมุดดูถังเงินกันซ่อม สะสมไว้แล้วสี่พันบาท “ไม่เป็นไรครับแม่ เราเตรียมไว้แล้ว พรุ่งนี้เช้าโทรหาช่างเบอร์ที่แปะไว้ข้างเครื่องนะครับ แล้วคืนเงินให้น้องคนนั้นสามสิบบาท พร้อมขอโทษ”

ค่าซ่อมสองพันห้าร้อยบาท จ่ายจากถังกันซ่อม เครื่องกลับมาทำงานบ่ายวันรุ่งขึ้น นักศึกษาคนนั้นได้เงินคืนพร้อมคูปองซักฟรีหนึ่งครั้งที่ภูมิให้แม่เขียนด้วยมือ สัปดาห์ต่อมาเขาพาเพื่อนมาซักอีกสามคน

“พอมีเงินเตรียมไว้ เรื่องที่เคยน่ากลัวกลายเป็นแค่เรื่องที่ต้องจัดการ” เหรียญพูดคืนนั้น

“เหมือนเกราะ” ภูมิว่า “แค่เป็นเกราะของเครื่องจักร”

ส่วนแม่ได้ค่าพื้นที่และค่าดูแลเดือนละหนึ่งพันห้า บวกกับเงินที่ภูมิส่งให้อยู่แล้วอีกหนึ่งพันห้า รวมเป็นสามพัน

“ครึ่งทางแล้วนะลูก” แม่พูดในสาย

“อะไรครับแม่”

“ห้าพันที่ลูกเขียนไว้ในสมุด ป้าสมใจแอบเห็นตอนลูกกลับมาคราวก่อน”

ภูมิหัวเราะจนน้ำตาซึม

พี่เจกับกระดาษสองแผ่น

สัปดาห์ต่อมา ภูมินั่งกินข้าวเที่ยงกับพี่เจ เขาไม่ได้ตั้งใจจะเทศน์ แต่พี่เจเป็นคนถามก่อน หลังเห็นภูมิจดตัวเลขในสมุดระหว่างกินข้าว

“เครื่องซักผ้าเหรอ ได้เดือนละเท่าไร”

ภูมิเล่าให้ฟังตรงๆ ทั้งเดือนดี เดือนปิดเทอม และพายุสามลูก แล้วยื่นกระดาษตารางทดสอบพายุให้ดู พี่เจอ่านนานกว่าที่คิด แล้วเงียบไป

“พี่ไม่เคยคิดเดือนที่ห้องว่างเลย” พี่เจพูดในที่สุด “ตอนซื้อ เซลส์บอกว่าห้องแบบนี้ปล่อยเช่าได้ทั้งปี ยังไงก็ไม่ขาดทุน พี่เชื่อ”

ภูมิไม่ได้บอกว่าพี่เจทำผิด เขาแค่ถามคำถามที่ป้าแก้วเคยถามเขา “ถ้าแย่ที่สุด พี่มีทางออกอะไรบ้างครับ”

พวกเขานั่งคิดด้วยกันจนหมดเวลาพักเที่ยง หาผู้เช่าระยะยาวที่จ่ายล่วงหน้าแลกกับค่าเช่าที่ถูกลงนิดหน่อย ขอธนาคารรีไฟแนนซ์ให้ดอกเบี้ยลดลง ลดค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อสร้างเกราะไว้รองรับเดือนที่ติดลบ หรือถ้าตัวเลขยังไม่ดีขึ้นจริงๆ ก็ขายตอนที่ยังขายได้ราคาพอรับไหวก่อนจะถูกบังคับให้ขายตอนที่แย่ที่สุด

“ไม่มีทางไหนสนุกเลย” พี่เจหัวเราะแห้งๆ

“ไม่มีครับ” ภูมิยอมรับ “แต่ทุกทางดีกว่าการไม่ดูมัน”

สามเดือนต่อมา พี่เจได้ผู้เช่าระยะยาวสองปี และรีไฟแนนซ์สำเร็จ คอนโดของเขายังไม่ได้กลายเป็นเครื่องจักรที่ดี แต่อย่างน้อยท่อของมันก็ไม่ได้ดูดเงินจากกระเป๋าเขาแรงเท่าเดิม

ดาวเครื่องจักรเมื่อมองจากข้างบน

คืนนั้นบนดาวเครื่องจักร ภูมิเห็นเครื่องจักรเล็กๆ ของตัวเองตั้งอยู่ท่ามกลางตึกแถวและอาคารใหญ่โต มันเป็นเครื่องซักผ้าสามเครื่องสีขาวที่ดูจิ๋วมากเมื่อเทียบกับเครื่องจักรรอบข้าง ท่อดูดเข้าต่อกับถังธนาคารเส้นเล็กๆ ท่อพ่นออกพ่นเหรียญทองสองสาย สายหนึ่งไปธนาคาร สายหนึ่งไปกระเป๋าภูมิ และมีสายเล็กๆ อีกสายหนึ่งไหลไปที่ร้านข้าวแกงของแม่

“เครื่องจักรเครื่องแรกของนาย” เหรียญพูด “เล็กที่สุดบนดาวดวงนี้”

“แต่มันเป็นของผม” ภูมิตอบ “และมันไม่ได้กลับหัว”

พวกเขาลอยขึ้นไปสูงขึ้นเรื่อยๆ จนเห็นภาพรวมของจักรวาลการเดินทางของภูมิ ดาวเงินเดือนสีเทาอยู่ไกลออกไป หลุมดำสีม่วงยังหมุนอยู่ที่ขอบฟ้า สถานีเกราะ ร่มยักษ์ ดาวงานเสริม ดาวเคราะห์สวน สินทรัพย์ และดาวเครื่องจักร เชื่อมกันด้วยสายธารสีทองบางๆ ที่ไหลเข้าหาภูมิจากหลายทิศทาง

เงินเดือน งานเสริม กองทุน และเครื่องซักผ้า

“สี่สายแล้วนะ” เหรียญนับ “สองปีก่อนนายมีสายเดียว และมันไหลออก”

ภูมินับตามทีละสาย สายใหญ่ที่สุดยังเป็นเงินเดือน รองลงมาคืองานเสริมจากร้านค้าสามร้าน แล้วจึงเป็นเครื่องซักผ้าสามเครื่องหน้าร้านแม่ และสายเล็กที่สุดคือกองทุนที่ยังเป็นต้นเล็กอยู่ในสวน

ภูมินับรายได้จากทรัพย์สินที่ไม่ต้องแลกด้วยเวลาทำงานโดยตรง ผลตอบแทนเฉลี่ยจากกองทุนที่ยังเล็ก กับกระแสเงินสดจากเครื่องซักผ้ารวมกันยังไม่ถึงหนึ่งในสิบของรายจ่ายทั้งเดือน

“ยังห่างไกลจากอิสรภาพมาก” เขาพูด

เขานึกถึงตารางก้อยกับเก่งบนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ นึกถึงพี่ฝนที่เกือบทำเหรียญนอนแตก นึกถึงพี่เจที่นั่งมองกระดาษสองแผ่นนั้นอยู่นาน แต่ละคนสอนเขาคนละเรื่อง และทุกเรื่องมาบรรจบกันตรงนี้ ตรงสายธารเล็กๆ สี่สายที่ไหลเข้าหาเขา แทนที่จะไหลออกเหมือนคืนแรกที่ตามสายธารสีทองไปจนถึงขอบหลุมดำ

ความรู้สึกนั้นไม่ใช่ความรวย ภูมิรู้ดี มันคือความรู้สึกของคนที่หันหัวยานไปถูกทิศ และเครื่องยนต์เริ่มมีแรงมากขึ้นทุกเดือน

“ใช่” เหรียญตอบ “แต่ต่อจากนี้ เครื่องจักรทุกเครื่องที่นายสร้าง จะช่วยสร้างเครื่องต่อไปให้เร็วขึ้น”

ทันใดนั้นท้องฟ้าทั้งจักรวาลก็สั่นไหว ดาวเครื่องจักรสั่นสะเทือน ราคาบนป้ายของเครื่องจักรทุกเครื่องกะพริบเป็นสีแดง บนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ไกลออกไป หิมะเริ่มตกหนักกว่าฤดูหนาวครั้งไหนที่ภูมิเคยเห็น

ป้าแก้วปรากฏตัวข้างเขา สีหน้าจริงจังที่สุดตั้งแต่รู้จักกัน

“พายุตลาด” เธอพูด “ลูกใหญ่ หนูเตรียมใจไว้นะ เพราะนี่คือบททดสอบว่าหนูเข้าใจสวนของตัวเองจริงหรือเปล่า”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 7

บทเรียน: หนี้ไม่ได้ดีหรือเสียเพราะชื่อ แต่ขึ้นอยู่กับว่าเงินที่กู้ไปทำอะไร หนี้ดีคือหนี้ที่ซื้อสิ่งที่สร้างเงินได้มากกว่าค่างวด อย่างมั่นคง และยังพอรับมือได้แม้เจอเรื่องร้าย

หนี้สามแบบ

แบบ	ตัวอย่าง	คำถามสำคัญ
หนี้เสีย	กู้ซื้อของฟุ่มเฟือย กู้มากินใช้	ของหมดค่าก่อนหนี้หมดไหม
หนี้ที่จำเป็น	บ้านหลังแรกที่พอดีกับรายได้	ผ่อนไหวสบายๆ แม้รายได้ลดไหม
หนี้ดี	กู้ซื้อทรัพย์สินที่กระแสเงินสดสุทธิเป็นบวก	ยังพอรับมือได้ไหมถ้าเจอเรื่องร้าย

ก่อนสร้างเครื่องจักรด้วยหนี้

- **สำรวจหน้างานจริง** นับลูกค้า ดูคู่แข่ง คุยกับคนที่ทำอยู่แล้ว
- **คำนวณแบบระวังตัว** ใช้รายได้ต่ำกว่าที่คาด ใส่ค่าใช้จ่ายให้ครบ รวมเงินกันซ่อมและค่าดูแล
- **ทดสอบพายุ** ห้องว่าง ช่วงรายได้ตก เครื่องพัง ดอกเบี้ยขึ้น คู่แข่งมา
- **รู้ทางออก** ถ้าแย่ที่สุด จะจ่ายไหวไหม ขายได้ไหม เสียหายเท่าไร
- **เงินดาวน์ไม่ใช่เกราะ** เก็บแยก อย่าใช้เงินสำรองฉุกเฉินไปดาวน์

ตัวชี้วัดง่ายๆ

- **กระแสเงินสดสุทธิ** = รายได้ – ค่าใช้จ่ายทั้งหมด – ค่างวด (ต้องเป็นบวกแม้คิดแบบระวังตัว)
- **ผลตอบแทนจากเงินสดที่ลงไป** = กระแสเงินสดสุทธิต่อปี ÷ เงินที่ใส่ไปจริง (เงินดาวน์ + ค่าใช้จ่ายเริ่มต้น)

ตัวอย่างในบทนี้ เป็นตัวเลขสมมติเพื่อให้เห็นภาพ รายได้ ค่าใช้จ่าย และดอกเบี้ยจริงขึ้นอยู่กับทำเล สภาพตลาด และเงื่อนไขของแต่ละธนาคาร

สิ่งที่ธนาคารดูก่อนให้กู้

- ประวัติการชำระหนี้ จ่ายตรงเวลาไหม
- ภาระหนี้รวมเทียบกับรายได้ต่อเดือน
- ความมั่นคงของรายได้ และหลักฐานรายได้อื่น
- แผนการใช้เงินกู้ และแหล่งเงินที่จะใช้จ่ายคืน

ก่อนเซ็นสัญญา: อ่านทุกบรรทัด ถามเรื่องค่าปรับปิดหนี้ก่อนกำหนด ดอกเบี้ยคงที่หรือลอยตัว และค่าธรรมเนียมอื่นๆ ให้ได้คำตอบชัดเจน

คำศัพท์ประจำบท: เงินดาวน์ คือเงินสดส่วนที่จ่ายเองตอนซื้อ · Leverage คือการใช้เงินกู้ขยายขนาดการลงทุน ขยายได้ทั้งกำไรและขาดทุน · กระแสเงินสดติดลบ คือเดือนที่ต้องควักเงินเติม · ค่าส่วนกลาง คือค่าดูแลพื้นที่ร่วมของอาคารชุด · Stress Test คือการทดสอบว่าแผนยังรอดไหมเมื่อเจอสถานการณ์แย่

แบบฝึก 10 นาที

- เขียนหนี้ทุกก้อนที่คุณมี แล้วจัดว่าเป็นหนี้เสีย หนี้ที่จำเป็น หรือหนี้ดี

- ถ้าคุณมี (หรืออยากมี) ทรัพย์สินปล่อยเช่า ลองทำตารางกระแสเงินสดแบบพี่เจ แล้วใส่ “เรื่องจริงในหนึ่งปี” ลงไป ยังบวกอยู่ไหม?
- มองรอบตัวคุณ มีความต้องการอะไรในย่านที่อยู่ ที่ยังไม่มีใครตอบ (แบบร้านซักผ้าในซอยแม่ภูมิ)
- คำนวณผลตอบแทนจากเงินสดที่ลงไปของไอเดียนั้น โดยใช้ตัวเลขแบบระวังตัว
- เขียนพายุสามลูกที่อาจเกิดกับไอเดียนั้น และทางออกของแต่ละลูก
- ขอรายงานข้อมูลเครดิตของตัวเองมาดูสักครั้ง เพื่อรู้ว่าธนาคารเห็นประวัติของคุณแบบไหน

คำถามชวนคิด: ถ้าวันหนึ่งคุณมีเครื่องจักรที่สร้างรายได้ คุณอยากให้สายธารเล็กๆ จากมันไหลไปหาใคร แบบที่ภูมิให้ไหลไปที่ร้านข้าวแกงของแม่?

หมายเหตุ: บทนี้เป็นเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ ไม่ใช่คำแนะนำการลงทุนหรือการกู้ยืมเฉพาะบุคคล ก่อนกู้เงินควรศึกษาเงื่อนไขสัญญาให้ครบและประเมินความสามารถในการผ่อนของตัวเอง

ในเกม MONEYVERSE: การ์ดจากกองโอกาสเล็ก กลาง ใหญ่ แบ่งตามขนาดเงินดาวน์ ทุกใบบอกราคา เงินดาวน์ หนี้ และ Cash Flow ต่อเดือน ซื้อแล้วหนี้จะผ่อนทุก Payday และ Cash Flow จะเข้ามาเป็นรายได้จากทรัพย์สิน ก่อนซื้อลองถามตัวเองแบบภูมิว่า ถ้าเปิดเจอการ์ด MARKET หรือ UNEXPECTED หลังจากนี้ ยังรับไหวไหม

บทที่ 8

พายุตลาดหุ้น

หุ้นขึ้นลง การกระจายความเสี่ยง ไม่ตื่นตูม

ทุกจอในออฟฟิศเป็นสีแดง

จอทีวีที่แขวนอยู่ในห้องพักพนักงานเปิดช่องข่าวเศรษฐกิจ ผู้ประกาศพูดเร็วกว่าปกติ ตัวอักษรวิ่งด้านล่างจอเขียนว่า ตลาดหุ้นทั่วโลกร่วงหนักสุดในรอบหลายปี กราฟเส้นบนจอดิ่งลงเหมือนคนตกหน้าผา

พี่โอ๋นั่งกุมขมับอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ แท็บเว็บไซต์หุ้นเปิดค้างไว้ “ขายหมดแล้ว” เธอพูดกับใครก็ได้ที่ฟังอยู่ “ขาดทุนไปสามหมื่น ไม่เล่นแล้ว ไม่เอาแล้ว หุ้นมันพนันชัดๆ”

ภูมิเปิดแอปกองทุนในมือถือใต้โต๊ะ ทั้งที่สัญญากับตัวเองไว้ว่าจะดูแค่เดือนละครั้งวันที่ 26

มูลค่าเงินลงทุน ฿38,500 · ขาดทุน −฿16,500 (−30%)

เดือนก่อนตัวเลขนี้ยังเป็นห้าหมื่นห้า เงินที่เขาปลูกมากว่าสองปี ทีละพัน ทีละสามพัน หายไปเกือบหนึ่งในสามในเวลาสามสัปดาห์

มือเขาเย็นเฉียบเหมือนวันที่เปิดใบแจ้งยอดบัตรเครดิตครั้งแรก

“นี่คือฤดูหนาวที่ป้าแก้วพูดถึงใช่ไหม” เขากระซิบกับเหรียญที่เกาะอยู่บนกระดุมเสื้อ

“ไม่ใช่ฤดูหนาว” เหรียญตอบเบาๆ “นี่คือพายุ”

พายุบนดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์

คืนนั้นดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ไม่มีหิมะตกเบาๆ เหมือนครั้งก่อน ลมพายุสีเทาพัดกระหน่ำไปทั้งดาว กิ่งไม้หักโค่นเกลื่อนพื้น ผลทองที่ยังไม่สุกปลิวว่อนในอากาศ ต้นไม้หลายต้นเอนจนเกือบล้ม

ทั่วทั้งสวน ผู้คนวิ่งวุ่น หลายคนถือพลั่ว ขุดต้นไม้ของตัวเองทิ้งทั้งที่รากยังแข็งแรง แล้ววิ่งหนีไปที่โรงเก็บเงินสด บางคนร้องไห้ บางคนตะโกนด่าฟ้า

ภูมิวิ่งไปที่แปลงของตัวเอง ต้นไม้ที่เคยสูงถึงอกตอนนี้เอนไปทางหนึ่ง ใบร่วงไปเกือบครึ่ง ผลที่กำลังก่อตัวหลุดหายไปหมด

เขาคุกเข่าลงข้างต้นไม้ มือสั่น

“ผมควรขุดมันขึ้นมาก่อนไหม” เขาตะโกนแข่งกับเสียงลม “ก่อนที่มันจะพังไปมากกว่านี้”

ไม่มีใครตอบ จนกระทั่งมือข้างหนึ่งวางลงบนไหล่เขา

ต้นกล้ายืนอยู่ข้างหลัง หมวกปีกกว้างปลิวหายไปแล้ว ผมยุ่งเหยิงเพราะลม แต่สีหน้าเขาสงบเหมือนกำลังยืนดูฝนตกจากใต้ชายคา

“มากับผมก่อน” ต้นกล้าพูด “มีอะไรอยากให้ดู”

ต้นไม้คือบริษัท

ต้นกล้าพาภูมิหลบเข้าไปในโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ เสียงลมข้างนอกยังดังสนั่น แต่ข้างในเงียบสงบ

“ก่อนตัดสินใจอะไร นายต้องตอบคำถามนี้ให้ได้ก่อน” ต้นกล้าพูด “ต้นไม้ในสวนของนายคืออะไร”

“กองทุนรวมครับ”

“แล้วกองทุนนั้นมีอะไรอยู่ข้างใน”

ภูมินึกถึงเอกสารที่อ่านตอนเลือกกองทุน “หุ้นของบริษัทหลายร้อยบริษัทครับ”

“หุ้นคืออะไร”

ภูมินิ่งไป เขาไม่เคยคิดถึงคำถามนี้จริงจัง สำหรับเขา หุ้นคือตัวเลขในแอปที่ขึ้นลงทุกวัน

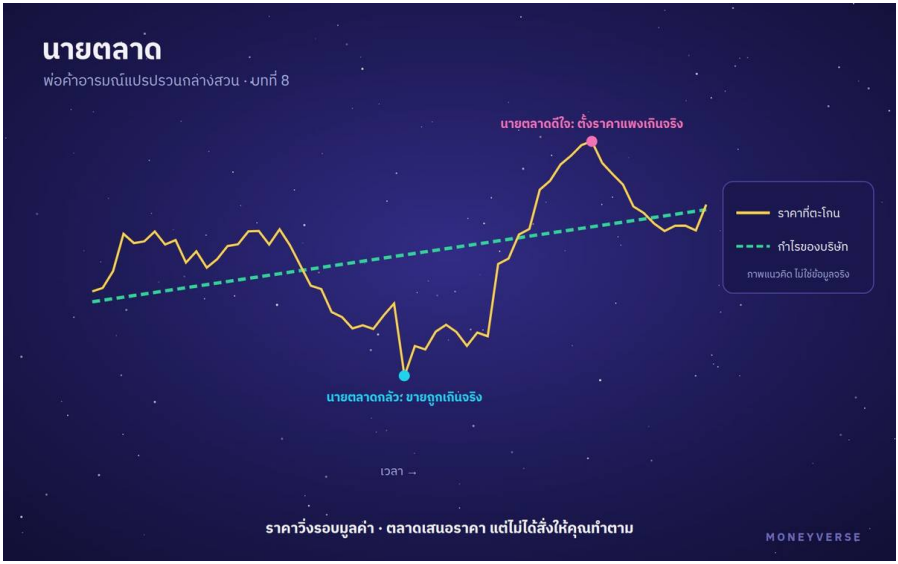
“หุ้นคือการเป็นเจ้าของบริษัทส่วนเล็กๆ” ต้นกล้าตอบให้ “ต้นไม้แต่ละต้นในสวนคือบริษัทจริงๆ ที่มีคนทำงาน มีลูกค้า มีสินค้า มีกำไร ร้านกาแฟที่นายซื้อทุกเช้า บริษัทมือถือที่นายใช้ ธนาคารที่นายฝากเงิน โรงพยาบาลที่แม่นายรักษา ถามหน่อยว่าคืนนี้ บริษัทพวกนั้นหยุดทำงานหรือยัง”

ภูมินึกถึงเมื่อเช้า ร้านกาแฟหน้าออฟฟิศยังเปิด คนยังต่อคิว รถไฟฟ้ายังวิ่ง ธนาคารยังเปิด

“ยังครับ”

“ราคาหุ้นคือสิ่งที่คนยอมจ่ายเพื่อเป็นเจ้าของบริษัทในวันนั้น” ต้นกล้าว่า “บางวันคนตื่นเต้นก็จ่ายแพง บางวันคนกลัวก็ขายถูก แต่บริษัทข้างในไม่ได้เปลี่ยนเร็วขนาดราคา”

พ่อค้าอารมณ์แปรปรวน

ต้นกล้าเปิดประตูโรงเก็บแง้มไว้นิดหนึ่ง ให้ภูมิมองออกไปข้างนอก กลางสวนท่ามกลางพายุ มีชายร่างท้วมคนหนึ่งยืนอยู่บนกล่องไม้ ตะโกนราคาต้นไม้ด้วยเสียงแหบแห้ง

“ขายถูก! ขายถูก! ต้นไม้ทุกต้นลดสามสิบเปอร์เซ็นต์! วันนี้วันเดียว! พรุ่งนี้อาจแย่กว่านี้!”

“นั่นใครครับ”

“เขาชื่อนายตลาด” ต้นกล้าหัวเราะ “มาที่สวนนี้ทุกวัน ตะโกนราคาต้นไม้ทุกวัน แต่อารมณ์เขาไม่เคยคงที่ บางวันเขาดีใจจนตะโกนราคาแพงเกินจริงสองเท่า บางวันเขากลัวจนขายทิ้งในราคาครึ่งเดียว”

“แล้วเราต้องทำตามเขาไหมครับ”

“ไม่ต้องเลย” ต้นกล้าว่า “นี่คือความลับที่สำคัญที่สุด นายตลาดไม่ได้มาสั่งนาย เขามาเสนอราคาให้นาย นายจะซื้อตามที่เขาเสนอ ขายตามที่เขาเสนอ หรือเมินเขาก็ได้ วันที่เขากลัวจนขายถูก คนที่ซื้อจากเขาคือคนที่ได้เปรียบ วันที่เขาดีใจจนตั้งราคาแพง คนที่ขายให้เขาคือคนที่ได้เปรียบ คนที่เสียเปรียบที่สุด คือคนที่ปล่อยให้อารมณ์ของนายตลาดกลายเป็นอารมณ์ของตัวเอง”

ภูมิมองพี่โอ๋ในใจ คนที่ซื้อตอนนายตลาดตะโกนราคาแพงเมื่อปีก่อน แล้วขายตอนนายตลาดกลัวในวันนี้

พิพิธภัณฑ์พายุ

ป้าแก้วรออยู่ที่ปลายทางเดินด้านหลังโรงเก็บ ตรงนั้นมีประตูไม้เก่าๆ ป้ายเหนือประตูเขียนว่า พิพิธภัณฑ์พายุ

ข้างในเป็นห้องโถงยาวที่ผนังทั้งสองข้างแขวนภาพวาดของสวนในช่วงเวลาต่างๆ ทุกภาพเป็นภาพพายุ บางภาพหิมะตกหนัก บางภาพพายุทรายสีแดง บางภาพน้ำท่วม ใต้แต่ละภาพมีแผ่นป้ายเล็กๆ บอกชื่อพายุ

ภูมิอ่านป้ายบางแผ่นที่จำได้ พายุวิกฤตการเงินโลก พายุโรคระบาด และอีกหลายแผ่นที่เขาไม่รู้จัก

“ทุกภาพในห้องนี้” ป้าแก้วพูด “ตอนเกิด ทุกคนคิดว่ามันคือจุดจบ ข่าวทุกช่องบอกว่าครั้งนี้ไม่เหมือนครั้งไหน ผู้เชี่ยวชาญบอกว่าจะแย่ลงอีก”

เธอพาภูมิเดินไปที่ปลายห้องโถง ผนังด้านนั้นแขวนภาพเดียว ภาพสวนเดียวกันในวันนี้ ต้นไม้หนาแน่นกว่าในภาพพายุทุกภาพ

“แต่หลังพายุทุกลูกในห้องนี้ สวนก็กลับมาโตอีก” ป้าแก้วว่า “บางลูกใช้เวลาไม่กี่เดือน บางลูกใช้เวลาหลายปี บางสวนที่ปลูกต้นไม้ไว้แค่ไม่กี่ต้นก็ไม่ได้กลับมาเลย แต่สวนที่ปลูกกระจายไว้หลายร้อยต้น ส่วนใหญ่กลับมาโตกว่าเดิมเมื่อเวลาผ่านไปนานพอ”

“ป้ารับประกันได้ไหมครับว่าครั้งนี้จะกลับมาเหมือนเดิม”

ป้าแก้วส่ายหัว “ไม่มีใครรับประกันได้ ใครรับประกันเรื่องนี้กับหนู ให้ระวังเขาให้มาก ป้าบอกได้แค่ว่าประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นแบบนี้ และคนที่รอดพายุมาได้ดีที่สุด ไม่ใช่คนที่เดาเก่งที่สุด แต่เป็นคนที่เตรียมตัวไว้ก่อนพายุมา”

ไข่ทั้งหมดในตะกร้าใบเดียว

ระหว่างเดินกลับ ภูมิเห็นแปลงหนึ่งที่เสียหายหนักกว่าแปลงอื่นมาก มันไม่ได้มีต้นไม้หลายต้นเหมือนแปลงของเขา มีแค่ต้นไม้ต้นเดียว ต้นใหญ่ที่เคยสูงเสียดฟ้า ตอนนี้โค่นล้มลงทั้งต้น รากถอนขึ้นมาจากดิน

ข้างต้นไม้ที่ล้ม มีคนคนหนึ่งนั่งคุกเข่าอยู่ ภูมิจำได้ทันที

“ท็อป!”

ท็อปเงยหน้าขึ้น ตาแดงก่ำ

“อย่าบอกนะว่าเราโง่” เขาพูดก่อนที่ภูมิจะทันได้พูดอะไร

ภูมินั่งลงข้างเพื่อน แล้วท็อปก็เล่าทุกอย่าง หกเดือนก่อน เพื่อนในกลุ่มไลน์นักลงทุนแนะนำหุ้นเทคโนโลยีตัวหนึ่ง ราคาขึ้นมาสามเท่าในปีเดียว ทุกคนในกลุ่มบอกว่าจะขึ้นอีกสิบเท่า ท็อปเอาเงินเกราะสี่หมื่นที่เพิ่งเก็บได้ไปซื้อทั้งหมด แล้วตอนราคาขึ้นอีก เขาก็เปิดบัญชีกู้เงินจากโบรกเกอร์มาซื้อเพิ่มอีกเท่าตัว

“ตอนนั้นได้กำไรเกือบสองหมื่นนะ” ท็อปหัวเราะขื่นๆ “คิดว่าตัวเองเก่ง คิดว่าเจอทางลัดแล้ว ไม่ต้องรอสามสิบปีเหมือนนาย”

พอพายุมา หุ้นตัวนั้นร่วงหกสิบเปอร์เซ็นต์ เพราะเงินที่ยืมมาซื้อโบรกเกอร์บังคับขายทิ้งตอนราคาต่ำที่สุดเพื่อเอาเงินคืน เงินเกราะสี่หมื่นของท็อปเหลือไม่ถึงหกพัน

“ตอนนี้ไม่มีเกราะแล้ว” ท็อปพูดเสียงเบา “ถ้าเกิดอะไรขึ้น เราไม่รู้จะทำยังไง”

ภูมินั่งนิ่งอยู่ข้างเพื่อนนาน เขาไม่ได้พูดว่าท็อปโง่ เพราะเขาจำได้ว่าเกือบจะยื่นมือรับเมล็ดวิเศษจากชายสูททองเมื่อสองปีก่อน และถ้าไม่มีเหรียญขวางไว้ เขาอาจอยู่ในจุดเดียวกับท็อปตอนนี้ก็ได้

“นายไม่ได้โง่” ภูมิพูดในที่สุด “นายทำผิดกฎสามข้อพร้อมกัน เอาเงินเกราะไปลงทุน ใส่ไว้ต้นเดียว และกู้เงินมาลงทุนเพิ่ม แต่ละข้อทำให้เจ็บ สามข้อรวมกันทำให้ล้ม”

“เราจะเริ่มใหม่ยังไง”

“เหมือนที่เราเริ่ม” ภูมิว่า “เกราะตั้งต้นหนึ่งหมื่นก่อน”

กฎสามข้อที่ท็อปทำผิด

คืนนั้นป้าแก้วเขียนกฎสามข้อไว้บนกระดานในร้านน้ำชาลุงสมศักดิ์ ให้ทั้งภูมิและท็อปอ่าน

ข้อหนึ่ง เงินเกราะไม่ใช่เงินลงทุน เกราะต้องอยู่ในที่ปลอดภัยเสมอ เพราะพายุตลาดกับพายุชีวิตมักมาพร้อมกัน วันที่หุ้นร่วงคือวันที่บริษัทเลิกจ้าง และวันนั้นคือวันที่หนูต้องใช้เกราะ

ข้อสอง อย่าใส่ไข่ทั้งหมดในตะกร้าใบเดียว ต้นไม้ต้นเดียวต่อให้แข็งแรงแค่ไหนก็ล้มได้ สวนที่มีหลายร้อยต้นจากหลายประเภท หลายประเทศ หลายอุตสาหกรรม ไม่ล้มพร้อมกันทั้งสวน นี่เรียกว่า **การกระจายความเสี่ยง**

ข้อสาม ระวังการกู้เงินมาลงทุนในสิ่งที่ราคาขึ้นลงแรง เงินกู้ขยายกำไรได้ แต่ขยายการขาดทุนได้เท่ากัน และเมื่อราคาร่วงหนัก คนที่ให้กู้อาจบังคับขายทิ้งในจังหวะที่แย่ที่สุด ทำให้ไม่มีโอกาสรอให้ราคากลับมา

“แล้วเครื่องซักผ้าของผมล่ะครับ” ภูมิถาม “ผมก็กู้มาซื้อนะ”

“ต่างกัน” ป้าแก้วอธิบาย “เครื่องซักผ้าของหนูมีกระแสเงินสดจ่ายค่างวดทุกเดือน ไม่มีใครมาบังคับขายเครื่องซักผ้าทิ้งเพราะราคาเครื่องซักผ้ามือสองลดลง หนูทดสอบพายุไว้แล้วว่าจ่ายค่างวดไหวแม้รายได้ตก แต่เงินที่ท็อปยืมมาซื้อหุ้น ไม่มีกระแสเงินสดอะไรช่วยจ่าย มีแต่การหวังว่าราคาจะขึ้น”

ท็อปจดกฎสามข้อลงสมุดเล่มใหม่ที่เพิ่งซื้อ ปกสีเขียว หน้าแรกเขียนว่า Cash Ledger ของท็อป · เริ่มใหม่

พายุลูกที่สอง

สองสัปดาห์หลังจากตลาดร่วง ฝ่ายบุคคลส่งอีเมลเชิญประชุมพนักงานทั้งบริษัท ภูมิรู้ทันทีว่าเรื่องอะไรก่อนจะเปิดอ่าน

บริษัทขนส่งที่เขาทำงานมาเจ็ดปีประกาศปรับโครงสร้าง ลูกค้ารายใหญ่หลายรายชะลอการสั่งสินค้าเพราะเศรษฐกิจไม่ดี ฝ่ายบริการลูกค้าต้องลดคนลงหนึ่งในห้า รายชื่อจะประกาศในอีกสองสัปดาห์

สองสัปดาห์นั้นเป็นสองสัปดาห์ที่ยาวที่สุดในชีวิตภูมิ ทั้งออฟฟิศเงียบคนคุยกันน้อยลง ทุกคนทำงานหนักขึ้นเหมือนพยายามพิสูจน์ตัวเอง

คืนหนึ่ง ภูมินั่งทำสิ่งที่เขาไม่เคยคิดว่าจะต้องทำ จำลองว่าถ้าตกงานพรุ่งนี้ จะเกิดอะไรขึ้น

ถ้าตกงาน (ต่อเดือน)	บาท
รายจ่ายรวม (รวมเบี้ยประกัน และเงินที่ส่งให้แม่)	27,300
รายได้จากงานเสริม (หักกันภาษี)	+5,400
กระแสเงินสดจากเครื่องซักผ้า (เฉลี่ยทั้งปี)	+1,200
ขาดต่อเดือน	−20,700
เกราะที่มีอยู่	68,000
อยู่ได้โดยไม่ต้องขายกองทุน	ราว 3 เดือน

“สามเดือน” ภูมิพึมพำ “แถมยังมีเงินทดแทนจากประกันสังคมอีกส่วนหนึ่ง กับเงินชดเชยตามกฎหมายถ้าโดนเลิกจ้าง”

เขานั่งมองตัวเลขอยู่นาน ไม่ได้รู้สึกสบายใจ แต่ก็ไม่ได้รู้สึกตื่นตระหนก มันคือความรู้สึกของคนที่รู้ว่าพายุอาจมา และรู้ว่าตัวเองมีที่หลบ

“สามปีก่อน ถ้านายตกงาน นายอยู่ได้กี่วัน” เหรียญถาม

ภูมินึกถึงตัวเลข ฿412.50 คืนที่เขย่ากระปุกหมู “ไม่ถึงครึ่งวันครับ”

“และที่สำคัญที่สุด” เหรียญพูดต่อ “ถ้าวันนี้นายตกงาน นายไม่ต้องขายต้นไม้ในสวนตอนที่นายตลาดกำลังขายถูกที่สุด นายรอได้ เพราะมีเกราะ นี่คือเหตุผลที่ป้าแก้วให้สร้างเกราะก่อนปลูก”

รายชื่อ

วันประกาศรายชื่อ ชื่อของภูมิไม่อยู่ในนั้น หัวหน้าเรียกเขาเข้าห้องแล้วบอกว่าเขาจะได้ดูแลลูกค้ากลุ่มใหญ่ขึ้น เพราะ “ภูมิใจเย็นที่สุดในทีม และไม่เคยพลาดเรื่องตัวเลขเลยตั้งแต่ปีที่แล้ว”

แต่ชื่อพี่โอ๋อยู่ในนั้น

พี่โอ๋เก็บของใส่กล่องกระดาษในบ่ายวันนั้น ภูมิช่วยถือกล่องไปส่งที่ลานจอดรถ ระหว่างทางพี่โอ๋พูดน้อยมาก จนถึงรถ เธอวางกล่องลงที่เบาะหลังแล้วหันมา

“ภูมิ พี่ขอถามอะไรหน่อยได้ไหม” เสียงเธอสั่น “ช่วงสองปีที่ผ่านมา ภูมิทำยังไงถึงดูไม่กังวลเลย ทั้งที่เงินเดือนน้อยกว่าพี่ตั้งเยอะ”

ภูมินิ่งไปครู่หนึ่ง แล้วล้วงสมุดปกสีน้ำเงินที่ยับเยินออกมาจากกระเป๋า

“เริ่มจากจดว่าเงินไปไหนครับพี่” เขาพูด “แล้วก็สร้างเงินสำรองไว้ก่อนทุกอย่าง”

พี่โอ๋หัวเราะทั้งน้ำตา “พี่ไม่มีเงินสำรองเลย ผ่อนทีวี ผ่อนมือถือ ผ่อนรถ แล้วก็ขายหุ้นทิ้งตอนที่ขาดทุนไปแล้ว”

คืนวันศุกร์นั้น ภูมิกับพี่โอ๋นั่งที่ร้านข้าวมันไก่ร้านเดิม เปิดแอปธนาคารของพี่โอ๋ทีละแอป จดทุกรายจ่ายลงสมุดเล่มใหม่ที่ภูมิซื้อมาฝาก ท็อปตามมาสมทบทีหลัง พร้อมเรื่องเล่าว่าเขาเพิ่งเริ่มเกราะตั้งต้นใหม่ได้สองพันบาท

พี่โอ๋เล่าว่าเงินเดือนสุดท้ายกับเงินชดเชยจะพาเธอไปได้ราวห้าเดือน ภูมิช่วยเธอวางลำดับ ตัดรายจ่ายที่ได้คะแนนความสุขต่ำ ติดต่อขอปรับค่างวดรถ และกันเงินชดเชยส่วนหนึ่งไว้เป็นเกราะก่อนจะเอาไปทำอย่าง

อื่น สามคนนั่งล้อมโต๊ะพลาสติก ทำบัญชีด้วยกันจนร้านปิด ภูมินึกถึงคืนแรกที่นั่งบนขอบหอนาฬิกาบนดาวเงินเดือนคนเดียว กับเหรียญที่เพิ่งตื่นจากกระปุกหมู

ปลูกต่อในพายุ

ตลาดยังไม่ฟื้น เดือนที่สองร่วงลงอีก เดือนที่สามทรงตัว ข่าวยังแย่ ผู้เชี่ยวชาญในทีวียังบอกว่าอาจแย่ลงอีก

ภูมิทำสิ่งที่ต้นกล้าสอนไว้ เขาไม่ขาย และไม่หยุดปลูก เงินสามพันบาทยังถูกตัดอัตโนมัติไปซื้อหน่วยลงทุนทุกวันที่ 26 เหมือนเดิม

“นายไม่กลัวเหรอว่ามันจะร่วงลงอีก” ท็อปถาม

“กลัวสิ” ภูมิตอบ “แต่ผมไม่ได้ซื้อเพราะเดาว่ามันจะขึ้นพรุ่งนี้ ผมซื้อเพราะนี่คือแผนที่วางไว้ก่อนพายุมา ผมจะปลูกต่อไปอีกยี่สิบปี เดือนนี้ราคาถูก เงินสามพันซื้อได้มากกว่าเดือนที่แพง ผมไม่ได้รู้ว่าก้นอยู่ตรงไหน และไม่จำเป็นต้องรู้”

“แล้วถ้ามันไม่กลับมาเลยล่ะ”

ภูมิคิดอยู่นาน “ถ้าบริษัทหลายร้อยบริษัททั่วโลกไม่กลับมาทำกำไรอีกเลยตลอดยี่สิบปี เงินในกองทุนของผมก็คงเป็นเรื่องเล็กที่สุดที่ต้องกังวลแล้วล่ะ”

ท็อปหัวเราะ เป็นครั้งแรกตั้งแต่ต้นไม้ของเขาล้ม

ในขณะที่กองทุนร่วง เครื่องซักผ้าสามเครื่องหน้าร้านแม่ยังหมุนเหมือนเดิม นักศึกษายังต้องซักผ้าทุกสัปดาห์ไม่ว่าตลาดหุ้นจะเป็นยังไง กระป๋องนมข้นหวานของแม่ยังเต็มไปด้วยเหรียญสิบทุกสิ้นเดือน และร้านค้าสามร้านที่ภูมิทำบัญชีให้ก็ยังต้องการคนทำบัญชีเหมือนเดิม

“นี่คือสิ่งที่ป้าแก้วหมายถึงตอนพูดเรื่องกระจายความเสี่ยงสินะ” ภูมิพูดกับเหรียญ “ไม่ใช่แค่กระจายในหุ้น แต่กระจายแหล่งรายได้ด้วย”

“สวนที่มีแต่ต้นไม้พันธุ์เดียว เจอโรคเดียวก็ตายหมด” เหรียญว่า “สวนของนายมีทั้งต้นไม้ เครื่องจักร และงานที่ใช้ทักษะ พายุตลาดหุ้นพัดต้นไม้เอนได้ แต่พัดเครื่องซักผ้าไม่ล้ม”

สัดส่วนที่นอนหลับได้

เดือนที่สี่ของพายุ ป้าแก้วเรียกภูมิไปนั่งคุยที่สถานีเกราะ บนโต๊ะมีกระดาษแผ่นเดียว เธอวาดวงกลมแล้วแบ่งเป็นชิ้นเหมือนพิซซ่า

“หนูรอดพายุนี้มาได้ ไม่ใช่เพราะโชค” ป้าแก้วพูด “แต่เพราะสัดส่วนของสวนหนูพอดีกับชีวิตหนู ลองดูสิ”

ภูมิช่วยเธอแบ่งวงกลมตามสิ่งที่เขามีจริง

ส่วนของสวน	มูลค่าโดยประมาณ	ทำหน้าที่
เกราะ (เงินฝากที่ถอนได้ทันที)	฿68,000	รับพายุชีวิต ไม่ขึ้นลงตามตลาด
กองทุนหุ้นที่กระจายหลายร้อยบริษัท	฿41,000 (หลังร่วง)	โตระยะยาว ขึ้นลงแรง
เครื่องซักผ้า (หักหนี้ที่เหลือ)	฿40,000	กระแสเงินสดรายเดือน ไม่ขึ้นลงตามตลาดหุ้น

“เห็นไหม” ป้าแก้วชี้ “ส่วนที่ขึ้นลงแรงที่สุดของหนูมีแค่ราวหนึ่งในสี่ของทั้งหมด ต่อให้มันร่วงครึ่งหนึ่ง ความมั่งคั่งทั้งหมดของหนูก็ลดลงราวหนึ่งในเจ็ดเท่านั้น หนูถึงยังนอนหลับได้”

“แล้วสัดส่วนที่ถูกต้องคือเท่าไรครับ”

“ไม่มีสัดส่วนเดียวที่ถูกสำหรับทุกคน” ป้าแก้วตอบ “คนหนุ่มที่มีงานมั่นคง มีเวลาอีกยี่สิบปี ใส่หุ้นได้มากกว่า คนที่ใกล้เกษียณหรือต้องใช้เงินก้อนในไม่กี่ปี ควรใส่น้อยกว่า แต่มีกฎข้อหนึ่งที่ป้าใช้เสมอ”

เธอเขียนลงบนกระดาษ

เงินที่ต้องใช้ภายในห้าปี ไม่ควรอยู่ในสิ่งที่อาจร่วงครึ่งหนึ่งได้

“และอีกข้อ” เธอเขียนต่อ “สัดส่วนที่ดีที่สุด คือสัดส่วนที่ทำให้หนูไม่ขายทิ้งตอนพายุมา ถ้าหนูใส่หุ้นมากจนนอนไม่หลับทุกครั้งที่ตลาดร่วง วันหนึ่งหนูจะขายทิ้งในวันที่แย่ที่สุด แบบพี่โอ๋”

สวนที่มีหลายแหล่ง ช่วยกระจายความเสี่ยง

เกราะเงินสำรอง	กองทุนหุ้น หลังร่วง	เครื่องซักผ้า หักหนี้
68,000 บาท	41,000 บาท	40,000 บาท

ปรับสมดุลสวน

“อีกเรื่องหนึ่ง” ต้นกล้าเสริมเมื่อมาสมทบ “ปีละครั้ง ให้นายดูสัดส่วนสวนอีกรอบ ถ้าส่วนไหนโตเร็วจนเกินสัดส่วนที่ตั้งไว้มาก ก็ย้ายบางส่วนไปเติมส่วนที่หดลง เขาเรียกว่า **การปรับสมดุลพอร์ต**”

“เหมือนการตัดแต่งกิ่ง” ภูมิว่า

“ใช่ และมันบังคับให้นายทำสิ่งที่ยากที่สุดโดยอัตโนมัติ” ต้นกล้ายิ้ม “ขายบางส่วนตอนที่นายตลาดดีใจ แล้วซื้อเพิ่มตอนที่นายตลาดกลัว โดยไม่ต้องเดาอะไรเลย”

อาหารข่าว

คืนหนึ่งในช่วงพายุ ภูมินั่งดูคลิปวิเคราะห์ตลาดหุ้นติดกันห้าคลิป คลิปแรกบอกว่าตลาดจะร่วงอีกสามสิบเปอร์เซ็นต์ คลิปที่สองบอกว่านี่คือโอกาสซื้อครั้งใหญ่ในชีวิต คลิปที่สามบอกให้ถือทองคำ คลิปที่สี่บอกให้ถือเงินสด คลิปที่ห้าขายคอร์สสอนเทรดหุ้นราคาห้าหมื่น

เขาปิดมือถือด้วยความรู้สึกสับสนกว่าตอนเริ่มดู

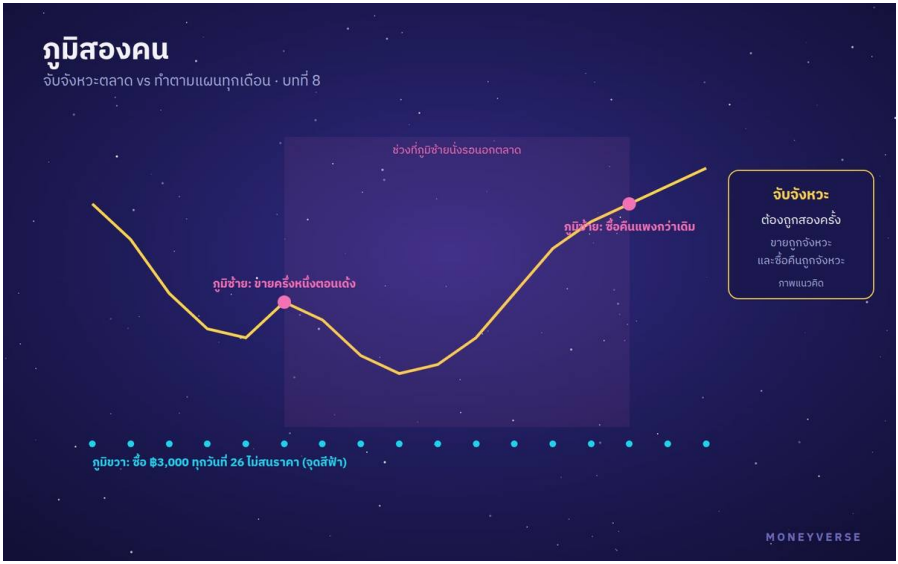
“รู้สึกยังไง” เหรียญถาม

“เหมือนกินบุฟเฟ่ต์จนอาเจียน” ภูมิตอบ “ได้ข้อมูลเยอะ แต่ไม่ได้อะไรเลย”

“ข่าวการเงินส่วนใหญ่ถูกทำมาให้นายดูต่อ ไม่ได้ถูกทำมาให้นายรวย” เหรียญว่า “ความกลัวกับความโลภทำให้คนกดดู สำหรับคนที่ปลูกสวนระยะยาว ข่าวรายวันเหมือนการพยากรณ์อากาศรายชั่วโมงสำหรับคนที่ปลูกต้นมะม่วง น่าสนใจ แต่แทบไม่เปลี่ยนสิ่งที่ต้องทำ”

ภูมิเลิกติดตามช่องวิเคราะห์หุ้นรายวันในคืนนั้น เหลือไว้แค่อ่านสรุปข่าวเศรษฐกิจสัปดาห์ละครั้ง และเปิดดูพอร์ตแค่วันที่ 26 เหมือนเดิม

ภูมิสองคน

เดือนที่ห้าของพายุ ตลาดเด้งขึ้นมาแรงสองสัปดาห์ติด ข่าวบอกว่าพายุอาจผ่านไปแล้ว แล้วสัปดาห์ถัดมาก็ร่วงลงไปต่ำกว่าเดิม ภูมิเริ่มมีความคิดที่ไม่เคยมีมาก่อน

“ถ้าผมขายครึ่งหนึ่งตอนมันเด้งขึ้น แล้วรอซื้อคืนตอนมันลงไปต่ำกว่านี้ ผมจะได้หน่วยเพิ่มขึ้นใช่ไหม” เขาถามเหรียญ “ฉลาดกว่า DCA เฉยๆ อีก”

เหรียญไม่ตอบ มันหมุนตัวสามรอบ แล้วภาพสองภาพก็ปรากฏขึ้นกลางห้อง ภูมิสองคนนั่งอยู่หน้าจอมือถือ

ภูมิคนซ้ายขายครึ่งหนึ่งในวันที่ตลาดเด้ง ภาพเร่งเวลาให้ดู ตลาดร่วงลงต่อจริงๆ ภูมิคนซ้ายยิ้ม รอซื้อคืน แต่ทุกครั้งที่ราคาลงอีกนิด เขาก็คิดว่ามันจะลงอีก รอต่อ แล้ววันหนึ่งตลาดก็พุ่งกลับขึ้นมาเร็วจนเขาตั้งตัวไม่ทัน ภูมิคนซ้ายนั่งมองราคาที่สูงกว่าตอนที่เขาขาย ลังเลอยู่สามเดือน สุดท้ายซื้อคืนในราคาแพงกว่าเดิม ได้หน่วยน้อยกว่าที่เคยมี

ภูมิคนขวาไม่ทำอะไรเลย ปล่อยให้เงินสามพันถูกตัดไปซื้อทุกวันที่ 26 ไม่ได้ซื้อที่ก้นพอดี ไม่ได้ขายที่ยอดพอดี แต่จบด้วยหน่วยลงทุนมากกว่าภูมิคนซ้าย

“การจับจังหวะตลาดต้องถูกสองครั้ง” เหรียญพูดในที่สุด “ถูกว่าเมื่อไหร่ควรขาย และถูกว่าเมื่อไหร่ควรซื้อคืน คนส่วนใหญ่ถูกครั้งแรกบ้าง แต่น้อยคนที่ถูกทั้งสองครั้งซ้ำๆ ตลอดยี่สิบปี วันที่ตลาดขึ้นแรงที่สุดมักอยู่ใกล้กับวันที่ตลาดลงแรงที่สุด คนที่ออกไปนั่งรอข้างนอกมักพลาดวันพวกนั้น”

“แต่ภูมิคนซ้ายอาจโชคดีก็ได้”

“อาจ” เหรียญยอมรับ “แล้วนายอยากฝากอนาคตไว้กับโชค หรือกับแผนที่ทำซ้ำได้”

ภูมิปิดแอปโบรกเกอร์ที่เปิดค้างไว้ แล้วไปเล่นกีตาร์แทน

หลังพายุ

พายุผ่านไปช้ากว่าที่ทุกคนหวัง แต่เร็วกว่าที่ทุกคนกลัว

สิบสี่เดือนหลังจากวันที่ทุกจอในออฟฟิศเป็นสีแดง ภูมิเปิดแอปกองทุนในเช้าวันที่ 26

มูลค่าเงินลงทุน ฿112,000 · กำไร +฿15,000

เขาจ้องตัวเลขนั้นนาน ระหว่างพายุ เขาใส่เงินเพิ่มไปอีกสี่หมื่นกว่าบาทในช่วงที่ราคาถูก เงินจำนวนเท่าเดิมซื้อหน่วยลงทุนได้มากขึ้นเกือบครึ่ง พอราคากลับมา หน่วยเหล่านั้นทำให้สวนของเขาโตเร็วกว่าตอนก่อนพายุ

เขาไม่ได้รู้สึกเก่ง เขารู้ว่าตัวเองแค่ทำตามแผน และโชคดีที่พายุครั้งนี้ไม่ยาวนานเกินไป แต่เขารู้สึกขอบคุณตัวเองเมื่อสี่ปีก่อนที่เริ่มสร้างเกราะก่อนเริ่มปลูก

พี่โอ๊ได้งานใหม่ที่บริษัทประกันภัย เงินเดือนน้อยกว่าเดิมนิดหน่อย เธอส่งรูปสมุดบัญชีเล่มใหม่มาให้ภูมิดูทุกสิ้นเดือน ตอนนี้มีเกราะตั้งต้นครบหนึ่งหมื่นแล้ว และเธอเริ่มปลูกกองทุนเดือนละห้าร้อยบาท รอบนี้พี่จะไม่ขายตอนนายตลาดตะโกน เธอเขียนมา

ท็อปสร้างเกราะใหม่ได้สองหมื่น ปลดสินเชื่อรวมหนี้ได้ไปเกือบครึ่ง และเลิกอยู่ในกลุ่มไลน์เชียร์หุ้นทุกกลุ่ม เขาส่งข้อความมาหาภูมิคืนหนึ่งว่าต้นไม้ต้นเดียวของเราล้ม แต่อย่างน้อยรอบนี้เราจะปลูกเป็นสวน แล้วแนบรูปหน้าจอการตั้งซื้อกองทุนรวมแบบกระจายเดือนละหนึ่งพันบาท ภูมิส่งสติกเกอร์ต้นไม้กลับไปหนึ่งตัว แล้วนั่งยิ้มอยู่คนเดียวในห้องนานกว่าปกติ

ประตูที่มองเห็นได้

คืนนั้น ป้าแก้ว ต้นกล้า และเหรียญ พาภูมิขึ้นไปบนยอดสถานีเกราะ จุดที่สูงที่สุดที่ภูมิเคยไป มองลงไปเห็นจักรวาลการเดินทางทั้งหมดของเขาเหมือนแผนที่

ป้าแก้วชี้ไปไกลที่สุด เลยดาวเครื่องจักรออกไป ตรงนั้นมีประตูโค้งสีทองขนาดยักษ์ลอยอยู่กลางอวกาศ ใหญ่จนดาวเคราะห์ทั้งดวงลอดผ่านได้ แสงจากอีกฝั่งของประตูส่องลอดออกมาอบอุ่นเหมือนแสงแดดยามเช้า

“ประตูอิสรภาพ” ป้าแก้วพูด “เมื่อรายได้จากสวนและเครื่องจักรของหนู มากพอจ่ายค่าใช้จ่ายทั้งหมดในแต่ละเดือน โดยไม่ต้องพึ่งเงินเดือน หนูจะลอดประตูนั้นได้”

ภูมิมองประตูนั้นนาน แล้วมองสายธารสีทองที่ไหลเข้าหาเขา ตอนนี้รายได้จากทรัพย์สินที่ไม่ต้องแลกด้วยเวลาทำงานโดยตรงของเขา รวมผลตอบแทนเฉลี่ยจากกองทุนกับกระแสเงินสดจากเครื่องซักผ้า เพิ่งเริ่มเข้าใกล้หนึ่งในสิบของรายจ่ายทั้งเดือน

“ยังอีกไกลมาก” เขาพูด

“ไกล” ป้าแก้วยอมรับ “แต่สี่ปีก่อน หนูมองไม่เห็นประตูนี้ด้วยซ้ำ วันนี้หนูเห็นมันแล้ว และรู้ว่าต้องเดินไปทางไหน”

เธอหันมามองเขา รอยยิ้มอ่อนโยนเหมือนครั้งแรกที่เจอกันหน้าสถานีเกราะกำบัง

“ภาคที่สองของการเดินทางจบแล้ว หนูเรียนรู้วิธีให้เงินทำงานแทน ภาคต่อไปจะยากกว่าเดิมในแบบที่หนูไม่คาดคิด เพราะคำถามจะไม่ใช่ ‘ทำยังไงให้มีเงิน’ อีกต่อไป”

“แล้วจะเป็นคำถามอะไรครับ”

ป้าแก้วชี้ไปที่ประตูทองคำ

“ ‘มีเงินแล้วจะใช้ชีวิตยังไง’ ”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 8

บทเรียน: หุ้นคือการเป็นเจ้าของบริษัทจริง ราคาขึ้นลงตามอารมณ์ของตลาดเร็วกว่าตัวบริษัทเปลี่ยนมาก คนที่รอดพายุตลาดได้ดีไม่ใช่คนที่เดาเก่งที่สุด แต่เป็นคนที่เตรียมตัวไว้ก่อน มีเกราะ กระจายความเสี่ยง และไม่ขายทิ้งด้วยความกลัว

กฎสามข้อที่ท็อปทำผิด

- เงินเกราะไม่ใช่เงินลงทุน พายุตลาดกับพายุชีวิตมักมาพร้อมกัน
- อย่าใส่ไข่ทั้งหมดในตะกร้าใบเดียว กระจายไปหลายบริษัท หลายอุตสาหกรรม หลายประเทศ
- ระวังการกู้เงินมาลงทุนในสิ่งที่ราคาขึ้นลงแรง อาจถูกบังคับขายในจังหวะที่แย่ที่สุด

นายตลาด: ตลาดเสนอราคาให้ทุกวัน แต่ไม่ได้สั่งให้คุณทำตาม วันที่ตลาดกลัวจนขายถูก และวันที่ตลาดดีใจจนตั้งราคาแพง อย่าปล่อยให้อารมณ์ของตลาดกลายเป็นอารมณ์ของคุณ

สัดส่วนที่นอนหลับได้

- เงินที่ต้องใช้ภายในห้าปี ไม่ควรอยู่ในสิ่งที่อาจร่วงครึ่งหนึ่งได้
- สัดส่วนที่ดีที่สุด คือสัดส่วนที่ทำให้คุณไม่ขายทิ้งตอนพายุมา
- ปีละครั้ง ปรับสมดุลพอร์ตกลับสู่สัดส่วนที่ตั้งไว้

ระหว่างพายุ ภูมิทำอะไร

- ไม่ขาย ไม่หยุด DCA ตามแผนเดิม

- คำนวณว่าถ้าตกงาน เกราะจะพาไปได้กี่เดือน
- ลดการเสพข่าวรายวัน ดูพอร์ตเดือนละครั้ง
- ช่วยคนรอบตัวเริ่มต้นใหม่ ด้วยบทเรียนที่ตัวเองเคยผ่าน

ทำไมการจับจังหวะตลาดถึงยาก

- ต้องถูกสองครั้ง คือขายถูกจังหวะ และซื้อคืนถูกจังหวะ
- วันที่ตลาดขึ้นแรงที่สุดมักอยู่ใกล้วันที่ตลาดลงแรงที่สุด คนที่ออกไปรอข้างนอกมักพลาด
- แผนที่ทำซ้ำได้ทุกเดือน มักชนะการเดาที่ต้องถูกตลอดหลายสิบปี

กระจายแหล่งรายได้ด้วย ไม่ใช่แค่กระจายหุ้น: งานประจำ งานเสริมที่ใช้ทักษะ ธุรกิจเล็ก และการลงทุน มักไม่ร่วงพร้อมกันทั้งหมด

คำศัพท์ประจำบท: หุ้น คือส่วนความเป็นเจ้าของบริษัท · ความผันผวน คือการที่ราคาขึ้นลงแรงและเร็ว · การกระจายความเสี่ยง คือการไม่ลงทุนทั้งหมดในสิ่งเดียว · การกู้เงินมาลงทุนในหุ้น (Margin) คือการยืมเงินโบรกเกอร์มาซื้อหุ้นเพิ่ม · Asset Allocation คือการแบ่งสัดส่วนเงินในสินทรัพย์ต่างประเภท · Rebalance คือการปรับสัดส่วนกลับสู่ที่ตั้งไว้

แบบฝึก 10 นาที

- ถ้าการลงทุนที่ขึ้นลงแรงของคุณร่วงลง 30% พรุ่งนี้ คุณจะเสียเงินเท่าไร และคุณจะรู้สึกอย่างไร
- จำลองว่าถ้าตกงานพรุ่งนี้ คุณอยู่ได้กี่เดือนโดยไม่ต้องขายการลงทุน
- แบ่งเงินทั้งหมดที่มีเป็นวงกลมแบบภูมิ ส่วนไหนขึ้นลงตามตลาด ส่วนไหนไม่ขึ้นลง
- เช็กว่าคุณมีเงินที่ต้องใช้ภายในห้าปี อยู่ในสิ่งที่ผันผวนสูงหรือไม่

- เขียน “แผนตอนพายุมา” ไว้ล่วงหน้าหนึ่งย่อหน้า ว่าคุณจะทำอะไร และจะไม่ทำอะไร แล้วเก็บไว้อ่านในวันที่ตลาดร่วง
- นับว่าคุณมีแหล่งรายได้กี่สาย และถ้าสายใหญ่ที่สุดหยุดไหล สายที่เหลือพาคุณไปได้ไกลแค่ไหน

คำถามชวนคิด: ถ้ามีคนรู้จักขายการลงทุนทิ้งตอนตลาดร่วงหนัก คุณจะพูดอะไรกับเขา โดยไม่ทำให้เขารู้สึกแย่ไปกว่าเดิม?

หมายเหตุ: บทนี้เป็นเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ ไม่ใช่คำแนะนำการลงทุนเฉพาะบุคคล ผลการดำเนินงานในอดีตไม่ได้รับประกันผลในอนาคต การลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจ

ในเกม MONEYVERSE: ตลาดหุ้นในเกมมีหุ้น 6 ตัวที่ราคาเปลี่ยนทุก PAYDAY และการ์ด MARKET อาจทำให้ราคาขึ้นหรือลงแรง ผู้เล่นซื้อขายได้เฉพาะตาที่ตก ASSET, MARKET หรือผ่าน PAYDAY ลองสังเกตว่าคุณขายตอนราคาร่วงเพราะกลัวหรือเปล่า และผู้เล่นที่ไม่มีเงินสดสำรองมักเจ็บหนักที่สุดเมื่อการ์ด LIFE EVENT มาพร้อมกับตลาดร่วง

บทที่ 9

ประตูอิสรภาพ

Passive income ≥ รายจ่าย คืออะไร

ภาค 3 · ซื้อเวลาคืน

“เลขอิสรภาพของหนูคือเท่าไรจ้ะ”

ป้าแก้วถามคำถามนี้ในคืนแรกหลังพายุตลาดผ่านไป พวกเขานั่งอยู่บนยอดสถานีเกราะ มองไปที่ประตูโค้งสีทองที่ลอยอยู่ไกลสุดขอบจักรวาล

ภูมิไม่เคยได้ยินคำนี้มาก่อน “เลขอิสรภาพคืออะไรครับ”

“จำนวนเงินที่ต้องมีในสวนและเครื่องจักร เพื่อให้ผลที่ร่วงลงมาทุกปีพอจ่ายค่าใช้จ่ายทั้งปี โดยไม่ต้องทำงานเพื่อเงินอีก” ป้าแก้วอธิบาย “คนที่ไปถึงประตูนั้น ไม่ได้ไปถึงเพราะโชค เขารู้ตัวเลขนี้ก่อน แล้วเดินไปหามันทีละก้าว”

กฎยี่สิบห้าเท่า

ต้นกล้าหยิบกิ่งไม้ขึ้นมาเขียนบนพื้นสถานีที่มีฝุ่นดาวเกาะบางๆ

“มีกฎง่ายๆ ที่นักวางแผนการเงินหลายคนใช้เป็นจุดตั้งต้น” เขาพูด “ถ้านายถอนเงินออกจากสวนปีละประมาณสี่เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าทั้งหมด สวนที่กระจายการลงทุนดีๆ มีโอกาสสูงที่จะเลี้ยงนายได้นานหลายสิบปี เพราะต้นไม้ที่เหลือยังโตต่อไปทุกปี”

เขาเขียนสูตรลงบนพื้น

เลขอิสรภาพ ≈ รายจ่ายต่อปี × 25

“ยี่สิบห้าเท่าเพราะสี่เปอร์เซ็นต์คือหนึ่งในยี่สิบห้า” ต้นกล้าว่า “นี่ไม่ใช่กฎฟิสิกส์นะ มันมาจากการศึกษาตลาดในอดีต บางคนใช้สามเปอร์เซ็นต์หรือสามจุดห้าเพื่อให้ปลอดภัยขึ้น โดยเฉพาะถ้าตั้งใจจะหยุดทำงานตั้งแต่ยังหนุ่ม แต่เริ่มจากยี่สิบห้าเท่าก่อน จะได้เห็นภาพ”

ภูมิเปิดสมุด รายจ่ายต่อเดือนของเขาตอนนี้รวมเบี้ยประกันและเงินที่ส่งให้แม่ ราวสองหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท

“สองหมื่นเจ็ดพันสาม คูณสิบสอง” เขาคำนวณ “สามแสนสองหมื่นเจ็ดพันหกร้อยต่อปี คูณยี่สิบห้า...”

ตัวเลขที่ออกมาทำให้เขาวางปากกาลง

฿8,190,000

“แปดล้านกว่า” เขาพึมพำ “ผมมีอยู่แสนห้า”

“ใช่” ป้าแก้วพยักหน้า ไม่ได้ปลอบ “ห่างไกลมาก”

สิ่งที่สำคัญกว่าเงินเดือน

ภูมินั่งนิ่งมองตัวเลขแปดล้านอยู่นาน แล้วถามคำถามที่ทุกคนถาม

“ผมต้องมีเงินเดือนเท่าไรถึงจะไปถึงครับ”

“ผิดคำถาม” ต้นกล้ายิ้ม “ไม่ใช่เงินเดือนเท่าไร แต่เก็บได้กี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้”

เขาเขียนตารางลงบนพื้น

เก็บและลงทุนได้กี่ % ของรายได้	ปีที่ต้องใช้กว่าจะถึงเลขอิสรภาพ (เริ่มจากศูนย์)
10%	ราว 52 ปี
20%	ราว 37 ปี
30%	ราว 28 ปี
40%	ราว 22 ปี
50%	ราว 17 ปี
60%	ราว 13 ปี
70%	ราว 9 ปี

สมมติผลตอบแทนหลังหักเงินเฟ้อ 5% ต่อปี และถอนใช้ 4% ต่อปี เป็นตัวเลขเพื่อให้เห็นภาพ ไม่มีการรับประกัน

“ทำไมเงินเดือนไม่อยู่ในตารางเลยครับ”

“เพราะมันตัดกันเอง” ต้นกล้าอธิบาย “คนเงินเดือนแสนที่ใช้เก้าหมื่น เก็บได้สิบเปอร์เซ็นต์ ต้องทำงานห้าสิบกว่าปี คนเงินเดือนสามหมื่นที่ใช้หมื่นห้า เก็บได้ห้าสิบเปอร์เซ็นต์ ใช้สิบเจ็ดปี ยิ่งใช้น้อย ยิ่งเก็บได้มาก และยิ่งเลขอิสรภาพของเขาเล็กลงด้วย เพราะเขาต้องการเงินน้อยกว่าในการใช้ชีวิต การใช้จ่ายมีผลสองทางพร้อมกัน”

ภูมินึกถึงท็อปในวันที่มีรถคันใหญ่ เงินเดือนหกหมื่น แต่ติดลบทุกเดือน

“ตอนนี้ผมเก็บได้ประมาณเท่าไรครับ” เขาเปิดสมุดคำนวณ รายได้รวมทั้งเงินเดือน งานเสริม และเครื่องซักผ้าราวสามหมื่นห้า เขาเก็บเข้าเกราะ กองทุน และถังเงินดาวน์รวมกันราวแปดพันบาท “ประมาณยี่สิบสามเปอร์เซ็นต์ครับ”

“สามสิบกว่าปี” ต้นกล้าว่า “ถ้าไม่เปลี่ยนอะไรเลย นายจะลอดประตูตอนอายุหกสิบ”

“เท่ากับลุงต้อม” ภูมิพูดเบาๆ

“แต่นายไม่จำเป็นต้องไม่เปลี่ยนอะไรเลย” ป้าแก้วว่า “ทุกเปอร์เซ็นต์ที่เพิ่มขึ้นในการเก็บ ทุกเครื่องจักรที่สร้างเพิ่ม ประตูจะขยับเข้ามาใกล้ขึ้น”

ประตูเล็กระหว่างทาง

“แปดล้านมันไกลเกินจนผมมองไม่เห็นเลยครับ” ภูมิสารภาพ “มีอะไรที่ใกล้กว่านี้ให้วิ่งไปหาไหม”

ต้นกล้าหัวเราะ “มีสิ ไม่มีใครวิ่งมาราธอนโดยมองแค่เส้นชัย เขามองป้ายกิโลเมตรถัดไป”

เขาวาดประตูเล็กๆ ห้าบานเรียงกันบนพื้น ก่อนถึงประตูทองคำบานใหญ่

- **ประตูหายใจ** เกราะครบสามถึงหกเดือน ตกงานได้โดยไม่ตื่นตระหนก
- **ประตูครึ่งทาง** รายได้จากทรัพย์สินจ่ายค่าใช้จ่ายได้ครึ่งหนึ่ง ทำงานน้อยลงได้ถ้าอยากทำ
- **ประตูหยุดเติม** สวนใหญ่พอที่ถ้าไม่เติมเงินอีกเลย แล้วปล่อยให้โตไปเอง ตอนอายุหกสิบก็จะถึงเลขอิสรภาพ จากนี้ทำงานแค่ให้พอจ่ายค่าใช้จ่ายวันนี้ก็พอ
- **ประตูอิสรภาพแบบประหยัด** รายได้จากทรัพย์สินพอจ่ายค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ถ้ายอมใช้ชีวิตเรียบง่าย
- **ประตูอิสรภาพเต็ม** รายได้จากทรัพย์สินพอจ่ายชีวิตแบบที่อยากมีจริงๆ

“ประตูแต่ละบานทำให้ชีวิตเบาลงทีละนิด” ต้นกล้าว่า “คนส่วนใหญ่ลืมฉลองประตูเล็ก เพราะมองแต่บานใหญ่ แล้วก็ท้อกลางทาง”

ภูมิเขียนประตูทั้งห้าบานลงในสมุด แล้ววงกลมบานแรก ตอนนี้เกราะของเขาเกือบครบสามเดือนแล้ว ประตูหายใจอยู่ห่างไปแค่ไม่กี่เดือน

ปลวกเงินเฟ้อ

ระหว่างบินกลับ ภูมิสังเกตเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ตัวเล็กๆ สีน้ำตาล นับล้านตัวคลานอยู่บนเหรียญทองทุกเหรียญในจักรวาล ทั้งเหรียญในกระเป๋าคนบนดาวเงินเดือน เหรียญในถังธนาคาร แม้แต่เหรียญในบัญชีเกราะของเขาเอง พวกมันแทะขอบเหรียญเบาๆ ทีละนิด จนเหรียญเล็กลงช้าๆ เกือบมองไม่เห็น

“นั่นอะไรครับ”

“ปลวกเงินเฟ้อ” เหรียญตอบ “ทุกปีมันแทะมูลค่าของเงินไปนิดหน่อย ก๋วยเตี๋ยวที่เคยชามละสี่สิบ ตอนนี้ห้าสิบ เงินห้าสิบบาทไม่ได้เปลี่ยน แต่มันซื้อของได้น้อยลง”

“ปีละเท่าไรครับ”

“ไม่แน่นอน บางปีน้อย บางปีมาก เฉลี่ยในหลายประเทศมักอยู่ที่ไม่กี่เปอร์เซ็นต์ต่อปี” เหรียญว่า “ฟังดูน้อย แต่ถ้าปีละสามเปอร์เซ็นต์ ยี่สิบสี่ปี ข้าวของจะแพงขึ้นราวเท่าตัว”

ภูมินึกถึงตัวเลขแปดล้าน “งั้นเลขอิสรภาพของผมก็ต้องโตขึ้นทุกปี”

“ใช่ และนี่คือเหตุผลที่เงินในเกราะต้องมีพอดี ไม่ใช่มากเกินไป” เหรียญอธิบาย “เงินที่นอนนิ่งในบัญชีออมทรัพย์ดอกเบี้ยต่ำ โดนปลวกแทะทุกปี เงินที่อยู่ในสวนที่ต้นไม้โตเร็วกว่าที่ปลวกแทะ คือเงินที่ชนะเงินเฟ้อ ส่วนเครื่องจักรอย่างร้านซักผ้า ค่าบริการก็ขึ้นตามราคาข้าวของได้”

กฎครึ่งหนึ่ง

ปีที่สามสิบเอ็ดของชีวิต ภูมิได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าทีมบริการลูกค้ากลุ่มองค์กร เงินเดือนขึ้นจากสองหมื่นแปดเป็นสี่หมื่นห้า

คืนที่ได้รับจดหมายแต่งตั้ง เขานั่งมองตัวเลขสี่หมื่นห้าอยู่นาน แล้วรู้สึกถึงสิ่งที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อน เสียงกระซิบเบาๆ ที่ดังขึ้นในหัว

ตอนนี้ย้ายไปอยู่คอนโดดีๆ ได้แล้วนะ

ซื้อรถสักคันเถอะ เป็นหัวหน้าแล้ว

รางวัลตัวเอง เพราะชีวิตมีครั้งเดียว

ประโยคสุดท้ายทำให้เขาสะดุ้ง มันคือแคปชันใต้รูปนาฬิกาของท็อปเมื่อสี่ปีก่อน

“ได้ยินเหมือนกันใช่ไหม” เหรียญถาม มันลอยอยู่ข้างหูเขา

“เสียงอะไรครับ”

“เขาเรียกมันว่าเงินเฟ้อของไลฟ์สไตล์” เหรียญว่า “ยิ่งได้มาก ยิ่งรู้สึกว่าต้องใช้มาก คนส่วนใหญ่ที่เงินเดือนขึ้นไม่ได้รวยขึ้น เขาแค่จนในระดับที่แพงขึ้น”

ภูมินั่งคิดนาน เขาไม่อยากเป็นคนที่ใช้ชีวิตเหมือนเดิมทุกอย่างทั้งที่ได้เงินเพิ่มขึ้นกว่าครึ่ง และไม่อยากเป็นท็อปในวันที่มีรถคันใหญ่ด้วย

ป้าแก้วเสนอวิธีที่เธอใช้มาตลอดชีวิต

“กฎครึ่งหนึ่ง” เธอพูด “ทุกครั้งที่รายได้เพิ่ม ให้ครึ่งหนึ่งไปอนาคต อีกครึ่งหนึ่งให้ชีวิตวันนี้ดีขึ้นได้ ไม่ต้องรู้สึกผิด”

เงินเดือนเพิ่มขึ้นหนึ่งหมื่นเจ็ด ภูมิแบ่งครึ่ง แปดพันห้าไปลงทุนเพิ่ม อีกแปดพันห้าเขาเลือกอย่างตั้งใจ

เขาย้ายจากห้องเช่าชั้นสี่ไม่มีลิฟต์ ไปอยู่ห้องที่ใหญ่ขึ้นนิดหน่อยใกล้สถานีรถไฟฟ้า ค่าเช่าแพงขึ้นสี่พัน แต่เวลาเดินทางลดลงจากวันละสองชั่วโมงเหลือสี่สิบนาที

“นายซื้ออะไรด้วยเงินสี่พันนั้น” เหรียญถาม

ภูมิคำนวณ “ชั่วโมงยี่สิบนาทีต่อวัน สัปดาห์ละเกือบเจ็ดชั่วโมง เกือบสองเหรียญ”

“นายซื้อเวลา” เหรียญหมุนอย่างพอใจ “ของที่แพงที่สุดในจักรวาลนี้ในราคาที่ถูกที่สุดที่นายจะหาได้”

ส่วนที่เหลือ เขาเพิ่มเงินส่งให้แม่ และเพิ่มกระปุกความสุขอีกนิดสำหรับคอร์สกีตาร์แบบมีครูสอน

งานเลี้ยงหัวหน้าใหม่

สัปดาห์แรกในตำแหน่งใหม่ ลูกทีมแปดคนจัดงานเลี้ยงต้อนรับที่ร้านปิ้งย่างเกาหลีใกล้ออฟฟิศ ทุกคนสั่งเต็มที่ เบียร์ทาวเวอร์มาถึงโต๊ะสามรอบ พอใกล้เที่ยงคืน น้องคนหนึ่งตะโกนแซวว่า “หัวหน้าใหม่เลี้ยงนะครับ!” ทั้งโต๊ะปรบมือ

ภูมิมองบิลที่พนักงานยื่นมา หนึ่งหมื่นสองพันบาท มากกว่ากระปุกความสุขของเขาสามเดือนรวมกัน

ห้าปีก่อน เขาคงยิ้มรับ แล้วรูดบัตรโดยไม่คิด เพราะไม่อยากเป็นหัวหน้าที่ขี้เหนียวตั้งแต่วันแรก แล้วนั่งปวดหัวกับยอดบัตรไปอีกสามเดือน

คืนนี้เขาหายใจลึกๆ แล้วยืนขึ้น

“ขอบคุณทุกคนมากที่จัดงานให้นะครับ” เขาพูดพร้อมรอยยิ้ม “คืนนี้พี่ขอออกครึ่งหนึ่ง ส่วนที่เหลือหารกันนะ แต่ทุกวันศุกร์สิ้นเดือน พี่จะเลี้ยงกาแฟทั้งทีม ทุกเดือน ไม่ใช่ครั้งเดียว”

โต๊ะเงียบไปวินาทีหนึ่ง แล้วน้องที่ตะโกนแซวก็หัวเราะ “ดีลครับหัวหน้า กาแฟทุกเดือนคุ้มกว่า”

ภูมิกลับบ้านคืนนั้นพร้อมความรู้สึกแปลกๆ เขาจ่ายไปหกพัน มากกว่าที่ตั้งใจ แต่น้อยกว่าที่ความเกรงใจจะทำให้จ่าย และสัญญากาแฟทุกสิ้นเดือนที่เขาให้ไว้ ทำให้ทีมรู้สึกว่าหัวหน้าใส่ใจพวกเขาจริงๆ มากกว่างานเลี้ยงครั้งเดียว

“ความเกรงใจเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่มีใบเสร็จ” เหรียญพูดคืนนั้น “และเป็นหนึ่งในค่าใช้จ่ายที่แพงที่สุดของคนไทย”

ครูสอนกีตาร์

ครูสอนกีตาร์ชื่อแพร เปิดสตูดิโอเล็กๆ ชั้นสองของตึกแถวใกล้ห้องใหม่ของภูมิ เธอสอนเด็กประถมตอนเย็นวันธรรมดา และสอนผู้ใหญ่วันเสาร์

คาบแรก แพรหัวเราะตอนภูมิเล่นคอร์ด C ให้ฟัง “หัดเองจากคลิปมาใช่ไหมคะ นิ้วนางผิดหมดเลย”

คาบที่สาม เธอสังเกตเห็นสมุดปกสีน้ำเงินยับเยินที่โผล่ออกมาจากกระเป๋าเขา “จดอะไรเยอะแยะ เป็นนักเขียนเหรอคะ”

“จดว่าเงินไปไหนครับ” ภูมิตอบตามตรง เตรียมใจจะถูกมองว่าแปลก

แพรเงียบไปครู่หนึ่ง แล้วล้วงสมุดปกสีชมพูออกมาจากกระเป๋าตัวเอง “ของฉันจดตั้งแต่เปิดสตูดิโอ ตอนนั้นติดหนี้ค่าเช่าที่สามเดือน เกือบปิดร้าน”

คาบที่สิบสอง ภูมิเล่นเพลงแรกได้จบเพลงโดยไม่ผิดคอร์ด แพรปรบมือแล้วถามว่าวันอาทิตย์ว่างไหม มีร้านข้าวมันไก่อร่อยแถวนี้

“ผมรู้จักร้านที่อร่อยกว่าครับ” ภูมิตอบ “แต่อยู่หน้าซอยห้องเก่าผม”

ปีที่เดินเร็ว

หลังจากนั้น ปีต่างๆ ผ่านไปเร็วกว่าที่ภูมิคิด เหมือนยานที่เครื่องยนต์ติดเต็มกำลังแล้ว ไม่ต้องออกแรงดันเหมือนช่วงแรก

อายุสามสิบสอง งานทำบัญชีให้ร้านค้าเล็กโตจนรับเองไม่ไหว ภูมิชวนรุ่นน้องที่เคยแนะนำร้านกาแฟให้ มาช่วยทำ แล้วทำระบบ แม่แบบ และคู่มือทุกอย่างที่เคยทำไว้ให้รุ่นน้องใช้ได้ทันที เขาตั้งชื่อธุรกิจเล็กๆ นี้ว่า บัญชีบ้านภูมิ

อายุสามสิบสาม ร้านซักผ้าหน้าร้านแม่ปลดหนี้หมด ภูมิเปิดสาขาที่สองหน้าหอพักพยาบาลในตัวเมือง โดยให้ลูกสาวป้าสมใจที่ช่วยดูแลสาขาแรกอยู่แล้วเป็นคนวางระบบและจ้างคนดูแล ใช้เงินดาวน์จากกระแสเงินสดของสาขาแรก เครื่องจักรเครื่องแรกเริ่มสร้างเครื่องที่สอง

อายุสามสิบสี่ เกราะครบหกเดือน สวนกองทุนผ่านพายุลูกเล็กอีกสองครั้ง ภูมิไม่ขายเลยสักครั้ง

ปีเดียวกันนั้น ท็อปปิดสินเชื่อรวมหนี้ก้อนสุดท้ายได้ เขาจัดปาร์ตี้หมูกระทะเล็กๆ ที่ห้องเช่าของตัวเอง ห้องเล็กกว่าคอนโดเก่าครึ่งหนึ่ง แต่มีผนังทั้งด้านแปะรูปที่เขาถ่ายให้ลูกค้า งานถ่ายภาพสินค้าของเขาโตจนเปิดสตูดิโอเล็กๆ ได้ “ความมั่งคั่งสุทธิบวกครั้งแรกในชีวิตตอนอายุสามสิบสี่” เขาประกาศพร้อมชูแก้วน้ำอัดลม “ช้ากว่าภูมิห้าปี แต่ยังเร็วกว่าลุงต้อม” แล้วก็หัวเราะเสียงดังกว่าทุกคน

อายุสามสิบห้า ภูมิกับแพรแต่งงานกันในงานเล็กๆ ที่บ้านแม่ ท็อปเป็นเพื่อนเจ้าบ่าวและช่างภาพในเวลาเดียวกัน พี่โอ๋มาพร้อมสมุดบัญชีเล่มใหม่เป็นของขวัญ ต้นกล้าส่งต้นไม้ในกระถางมาให้หนึ่งต้น ติดการ์ดว่าสวนของสองคน ป้าแก้วไม่ได้มาในงานจริง แต่คืนนั้นภูมิฝันเห็นเธอยืนยิ้มอยู่ไกลๆ บนแพหิน

ภูมิกับแพรนั่งทำงบดุลร่วมกันครั้งแรกในคืนหลังงานแต่ง ตกลงกันว่าจะมีบัญชีกลางสำหรับค่าใช้จ่ายบ้าน และบัญชีส่วนตัวที่แต่ละคนใช้ได้อิสระโดยไม่ต้องรายงาน “จะได้ไม่ทะเลาะกันเรื่องเงิน” แพรว่า “แม่ฉันกับพ่อทะเลาะกันเรื่องนี้ทุกเดือน”

ทริปญี่ปุ่นของพ่อแม่แพร

ปีแรกหลังแต่งงาน ภูมิกับแพรทะเลาะกันเรื่องเงินเป็นครั้งแรก ไม่ใช่เพราะใช้มากเกินไป แต่เพราะภูมิเก็บมากเกินไป

“พ่อกับแม่ฉันอยากไปญี่ปุ่นมาทั้งชีวิต” แพรพูด เสียงสั่นนิดๆ “ตอนนี้ท่านเจ็ดสิบแล้ว ฉันอยากพาไปปีนี้ ก่อนที่ท่านจะเดินไม่ไหว ค่าใช้จ่ายรวมราวแปดหมื่น”

ภูมิเปิดสมุดตามความเคยชิน “แปดหมื่นคือเกือบสี่เดือนของเงินที่เราลงทุนนะ ถ้าเอาไปลงทุนแทน อีกยี่สิบปีมันจะ...”

“ภูมิ” แพรตัดบท “ฉันไม่ได้ถามว่าอีกยี่สิบปีมันจะเป็นเท่าไร ฉันถามว่าพ่อแม่ฉันจะยังเดินได้ไหมในอีกยี่สิบปี”

ภูมินิ่งไป คืนนั้นเขานอนไม่หลับ เหรียญลอยลงมาข้างหมอนเงียบๆ

“นายคิดเลขถูกทุกตัว” เหรียญพูด “แต่ลืมคิดบรรทัดที่สำคัญที่สุด”

“บรรทัดไหน”

“บรรทัดที่ไม่มีตัวเลข” เหรียญตอบ “นายเดินทางมาทั้งหมดนี้เพื่ออะไร เพื่อให้มีเงินแปดล้านในวันที่ไม่เหลือใครให้ไปเที่ยวด้วยเหรอ”

ภูมินึกถึงแม่ นึกถึงสิบปีที่เขาสัญญาว่าจะส่งเงินให้แม่ “สักวัน” ที่ไม่เคยมาถึงจนเกือบสาย

เช้าวันรุ่งขึ้น เขาขอโทษแพร แล้วทั้งคู่นั่งทำบัญชีใหม่ด้วยกัน พวกเขาเปิดบัญชีที่สี่ ต่อจากบัญชีกลาง บัญชีส่วนตัวของภูมิ และบัญชีส่วนตัวของแพร ตั้งชื่อว่า กระปุกความฝันร่วม สำหรับสิ่งที่มีเวลาจำกัด ทริปกับพ่อแม่ งานรวมญาติ ประสบการณ์ที่ถ้าไม่ทำตอนนี้จะไม่มีโอกาสอีก เดือนละห้าพัน ทริปญี่ปุ่นปีนั้นใช้เงินจากกระปุกนี้บวกกับกระปุกความสุขของทั้งคู่ ไม่ได้แตะสวนกองทุนเลยสักบาท

ในรูปที่ท็อปช่วยแต่งให้ทีหลัง พ่อของแพรยืนยิ้มกว้างใต้ต้นซากุระ ถือไม้เท้าข้างหนึ่ง อีกมือจับมือแม่ของแพรไว้แน่น ภูมิอัดรูปนั้นใส่กรอบวางไว้ข้างสมุดบัญชี

“ประตูอิสรภาพจะยังอยู่ตรงนั้นเสมอ” เขาบอกแพรคืนที่กลับมา “แต่บางประตู ถ้าไม่เดินผ่านตอนนี้ มันจะปิดไปเลย”

อายุสามสิบหก สาขาที่สามของร้านซักผ้าเปิดหน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏในจังหวัดใกล้เคียง บัญชีบ้านภูมิ มีลูกค้ายี่สิบร้าน และพนักงานสองคน ภูมิใช้เวลากับมันแค่สัปดาห์ละไม่กี่ชั่วโมง ส่วนใหญ่เป็นการตรวจงานและคุยกับลูกค้าใหม่

อายุสามสิบเจ็ด วันที่ 26 ของเดือนมีนาคม ภูมิโอนเงินเข้าบัญชีแม่ และครั้งนี้ตัวเลขไม่ใช่หนึ่งพันห้า ไม่ใช่สามพัน

ห้าพันบาท

฿5,000 · ค่าขนมแม่ครับ ต่อจากนี้ทุกเดือน

เขากดส่ง แล้วเปิดสมุดปกสีน้ำเงินเล่มแรก เล่มที่ยับเยินที่สุด ขอบกระดาษเปื่อยเป็นขุย หน้าสุดท้ายยังมีบรรทัดที่เขาเขียนในคืนแรกบนขอบหอนาฬิกาบนดาวเงินเดือน

เป้าหมาย: ส่งเงินให้แม่เดือนละ ฿5,000 ให้ได้

ใต้บรรทัดนั้นมีอีกสองบรรทัดที่เขาเขียนต่อทีหลัง เริ่มแล้วครับแม่ กับเกราะของแม่

ภูมิหยิบปากกาขึ้นมา แล้ววาดเครื่องหมายถูกตัวใหญ่ไว้ข้างบรรทัดแรก

สิบนาทีต่อมา แม่โทรมา แม่อายุเจ็ดสิบสามแล้ว เลิกขายข้าวแกงไปเมื่อปีก่อน ร้านกลายเป็นที่นั่งพักของนักศึกษาที่มารอผ้าซักเสร็จ แม่ชอบนั่งคุยกับพวกเขา

“ลูก แม่บอกแล้วไงว่าไม่ต้องส่งเยอะ แม่มีเงินจากร้านซักผ้าแล้ว มีเกราะที่ลูกทำให้แล้ว”

“ผมรู้ครับแม่” ภูมิตอบ “แต่ผมสัญญากับตัวเองไว้ตั้งแต่สิบเอ็ดปีก่อน ตอนที่ผมโกหกแม่ว่าสบายดี ทั้งที่เหลือเงินสี่ร้อยบาท”

ปลายสายเงียบไปนาน

“แม่รู้ตั้งแต่ตอนนั้นแล้วลูก” แม่พูดในที่สุด เสียงสั่น “แม่ได้ยินในเสียงลูก”

อายุสามสิบแปดถึงสี่สิบ ไม่มีเหตุการณ์ใหญ่อะไรเลย และนั่นคือสิ่งที่ดีที่สุด ภูมิกับแพรเก็บเงินได้เกือบครึ่งของรายได้ทุกเดือน สวนกองทุนโตเงียบๆ ร้านซักผ้าสามสาขาหมุนทุกวัน บัญชีบ้านภูมิ ได้ลูกค้าใหม่จากการบอกต่อ ภูมิยังทำงานประจำในตำแหน่งหัวหน้าทีม เพราะเขาชอบทีมของเขา ไม่ใช่เพราะต้องการเงิน

จุดตัด

คืนหนึ่งตอนภูมิอายุสี่สิบ เขานั่งทำบัญชีประจำเดือนที่โต๊ะทำงานจนดึก แพรหลับไปนานแล้ว เขาบวกรายได้จากทรัพย์สินทุกสาย แล้วเทียบกับรายจ่ายทั้งเดือน ตัวเลขที่ออกมาทำให้เขาคำนวณซ้ำด้วยมือตัวเองสามรอบ เหมือนคืนแรกบนขอบหอนาฬิกา ตัวเลขยังเหมือนเดิม

แพรตื่นมาเห็นเขานั่งยิ้มอยู่คนเดียวตอนตีสาม “ยังไม่นอนอีกเหรอ”

“คิดเลข” ภูมิตอบ แล้วยื่นสมุดให้เธอดู

แพรอ่านอยู่นาน แล้ววางสมุดลงช้าๆ กอดเขาไว้แน่นโดยไม่พูดอะไร เธอรู้ดีกว่าใครว่าตัวเลขสองบรรทัดนั้นมีความหมายแค่ไหน เพราะเธออยู่ข้างเขามาตั้งแต่ตอนที่ตัวเลขยังห่างกันหลายหมื่น

ภูมิไม่ได้ฝันถึงจักรวาลมาหลายเดือนแล้ว แต่คืนนั้นพอหลับตาลงข้างแพร เหรียญก็ลอยลงมาจากหัวเตียง ตอนนี้มันหมุนช้ากว่าเมื่อสิบสี่ปีก่อน แต่ดวงตาสีฟ้ายังสว่างเหมือนเดิม

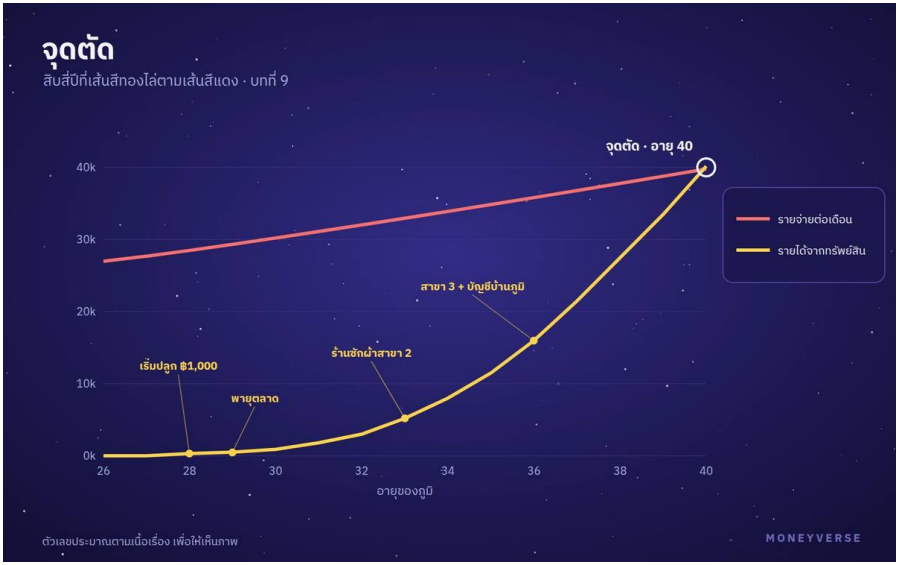
“มีอะไรอยากให้ดู” มันพูด

พวกเขาลอยขึ้นไปจนเห็นจักรวาลทั้งหมด ภูมิแทบจำไม่ได้ ดาวเคราะห์สวนสินทรัพย์ในแปลงของเขามีต้นไม้ใหญ่หลายสิบต้น ผลทองร่วงลงตะกร้าไม่หยุด บนดาวเครื่องจักร เครื่องซักผ้าของเขามีสามกลุ่ม สายธารทองจากแต่ละกลุ่มไหลมาบรรจบกัน บัญชีบ้านภูมิ กลายเป็นร้านเล็กๆ บนดาวงานเสริมที่ไฟสว่างอยู่ทั้งที่เจ้าของไม่ได้นั่งอยู่หน้าร้าน

เหรียญหมุนตัว แล้วกราฟเส้นใหญ่ก็ปรากฏขึ้นกลางอวกาศ เส้นสองเส้นวิ่งจากซ้ายไปขวา เส้นสีแดงคือรายจ่ายต่อเดือน ค่อยๆ ไต่ขึ้นตามปลวกเงินเฟ้อและชีวิตที่เปลี่ยนไป เส้นสีทองคือรายได้จากทรัพย์สินที่ไม่ต้องแลกด้วยเวลาทำงานประจำ เริ่มจากศูนย์ตอนภูมิอายุยี่สิบหก คลานอยู่ใกล้ศูนย์อยู่หลายปี แล้วค่อยๆ โค้งขึ้นเร็วขึ้นเรื่อยๆ

และที่ปลายกราฟ ตรงเดือนนี้พอดี เส้นสีทองแตะเส้นสีแดง

รายได้จากทรัพย์สินต่อเดือน (โดยประมาณ)	บาท
ถอนจากสวนกองทุน 4% ต่อปี (มูลค่าราว 3.9 ล้าน)	13,100
ร้านซักผ้าสาขา 2 และ 3 (สาขาแรกยกให้แม่แล้ว เฉลี่ยทั้งปี หลังหักทุกอย่าง)	12,000
กำไรจาก บัญชีบ้านภูมิ ที่มีพนักงานดูแล	15,100
รวม	40,200
รายจ่ายส่วนของภูมิต่อเดือน	39,800

“สี่หมื่นสองร้อย กับสามหมื่นเก้าพันแปด” ภูมิอ่านช้าๆ เหมือนกลัวว่าตัวเลขจะเปลี่ยน ตัวเลขเดียวกับที่เขาเพิ่งคำนวณด้วยมือที่โต๊ะทำงานเมื่อไม่กี่ชั่วโมงก่อน แต่การได้เห็นมันเป็นเส้นสองเส้นที่วิ่งมาบรรจบกันหลังจากสิบสี่ปี ทำให้มันจริงขึ้นมาอย่างประหลาด เขาไล่สายตาย้อนกลับไปตามเส้นสีทอง เห็นจุดเล็กๆ ที่มันเริ่มขยับขึ้นจากศูนย์ เดือนที่เขาเริ่มปลูกกองทุนหนึ่งพันบาทแรก เห็นรอยหยักลงตอนพายุตลาด และเห็นช่วงที่เส้นโค้งชันขึ้นหลังจากร้านซักผ้าสาขาที่สองเปิด

“เขาเรียกจุดนี้ว่าจุดตัด” เหรียญพูดเบาๆ “เดือนแรกที่เงินทำงานแทนนายได้มากกว่าที่นายต้องใช้”

ภูมินั่งนิ่งอยู่กลางอวกาศ เขาคิดว่าจะรู้สึกตื่นเต้น อยากตะโกน อยากกระโดด แต่สิ่งที่รู้สึกกลับเงียบกว่านั้นมาก มันเหมือนการวางกระเป๋าหนักๆ ที่แบกมาทั้งชีวิตลงบนพื้น แล้วเพิ่งรู้ว่าไหล่ปวดมาตลอด

“รายได้จากบัญชีบ้านภูมิยังนับเป็นรายได้จากทรัพย์สินจริงๆ ได้ไหม” เขาถาม นักบัญชีในตัวเขายังไม่ยอมปล่อยผ่าน “ผมยังต้องเข้าไปดูอยู่บ้างนะ”

“คำถามดี” เหรียญยอมรับ “มันอยู่ตรงกลางระหว่างงานกับทรัพย์สิน ถ้านายอยากปลอดภัยกว่านี้ ให้นับมันแค่ครึ่งหนึ่ง แล้วรอให้สวนโตอีกสองสามปี แต่ไม่ว่าจะนับแบบไหน นายก็มาถึงหน้าประตูแล้ว”

เมื่อรายได้จากทรัพย์สินแตะรายจ่าย

รายได้จากทรัพย์สิน	รายจ่าย	ส่วนต่าง ณ จุดนี้
40,200 บาท/เดือน	39,800 บาท/เดือน	+400 บาท/เดือน

หน้าประตู

เหรียญพาภูมิบินต่อไปจนถึงประตูโค้งสีทองที่เขามองเห็นจากไกลๆ มาสิบเอ็ดปี ใกล้ขนาดนี้ มันใหญ่จนมองไม่เห็นยอด ผิวประตูสลักภาพเล็กๆ นับล้านภาพ ภาพคนกำลังทำสิ่งที่รัก คนสอนหนังสือ คนปลูกผัก คนเล่นกับหลาน คนนั่งเขียนหนังสือ คนเดินทาง คนนอนอ่านหนังสือใต้ต้นไม้

ป้าแก้วยืนรออยู่ตรงธรณีประตู ผมสีเงินของเธอเป็นสีขาวทั้งหัวแล้ว แต่ยืนตรงเหมือนเดิม ข้างๆ เธอคือต้นกล้า ที่ตอนนี้มีผมหงอกแซมที่ขมับ

“ยินดีด้วยจ้ะ” ป้าแก้วพูด เสียงอบอุ่นที่สุดตั้งแต่รู้จักกันมา “หนูมาถึงแล้ว”

“ผมต้องลาออกจากงานไหมครับ” ภูมิถามสิ่งแรกที่อยู่ในหัว “ถ้าลอดประตูนี้ไป”

ป้าแก้วหัวเราะ เสียงหัวเราะแบบที่เธอหัวเราะในคืนแรกที่หน้าสถานีเกราะ

“นี่คือความเข้าใจผิดที่ใหญ่ที่สุดของคนที่มาถึงตรงนี้” เธอว่า “อิสรภาพทางการเงิน ไม่ได้แปลว่าต้องหยุดทำงาน มันแปลว่าหนูไม่ต้องทำงานเพื่อเงินอีกต่อไป หนูจะทำงานต่อก็ได้ ถ้าหนูรักมัน ลดเวลาทำงานลงก็ได้ เปลี่ยนไปทำสิ่งที่อยากทำแต่ไม่กล้าเพราะรายได้น้อยก็ได้ หรือหยุดพักสักปีก็ได้”

เธอยื่นมือออกไป บนฝ่ามือมีเหรียญทองแดงหกเหรียญ เหรียญที่ต้นกล้าให้ภูมิเมื่อหลายปีก่อน ตอนนี้ทั้งหกเหรียญเปลี่ยนเป็นสีทองอ่อน

“ตลอดทางที่ผ่านมา หนูจัดสรรเหรียญพวกนี้ตามความจำเป็น นอน งานประจำ งานเสริม และเหรียญว่างอีกนิดหน่อย” ป้าแก้วพูด “ต่อจากนี้ หนูจัดสรรมันตามความต้องการของหนูเองได้แล้ว นั่นแหละคือสิ่งที่อยู่หลังประตูนี้ ไม่ใช่เงิน แต่เป็นเหรียญที่เป็นของหนูทั้งหมด”

ภูมิมองเหรียญทองหกเหรียญในมือป้าแก้ว แล้วนึกถึงลุงต้อมที่วิ่งอยู่บนลู่มาสามสิบปีและไม่รู้ว่าเกษียณแล้วจะทำอะไร

“ผมยังไม่รู้เลยครับว่าจะใช้มันทำอะไร” เขาสารภาพ

“ดีแล้ว” ป้าแก้วยิ้ม “คนที่บอกว่ารู้แน่นอน มักยังไม่ได้คิดจริงจัง ลอดประตูไปก่อน แล้วค่อยหาคำตอบ แต่ระวังนะ อีกฝั่งของประตูมีกับดักของมันเหมือนกัน”

ภูมิก้าวผ่านประตู แสงสีทองอบอุ่นห่อหุ้มตัวเขาเหมือนแสงแดดยามเช้าที่ลอดผ่านผ้าม่านห้องชั้นสี่ในวันที่ 25 เมื่อสิบสี่ปีก่อน

และที่อีกฝั่งของประตู ข้างทางเดิน มีการ์ดใบหนึ่งวางคว่ำอยู่บนแท่นหิน ด้านหลังการ์ดเป็นรูปดาวดวงใหญ่สีทองที่ภูมิไม่เคยเห็นในสำรับไหน

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 9

บทเรียน: อิสรภาพทางการเงินคือจุดที่รายได้จากทรัพย์สินพอจ่ายค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยไม่ต้องทำงานเพื่อเงิน ตัวเลขที่ต้องรู้คือเลขอิสรภาพของตัวเอง และสิ่งที่ทำให้ไปถึงเร็วที่สุดไม่ใช่เงินเดือน แต่คือสัดส่วนที่เก็บและลงทุนได้

เลขอิสรภาพ ≈ รายจ่ายต่อปี × 25 (มาจากแนวคิดถอนใช้ราว 4% ต่อปี เป็นจุดตั้งต้นที่หลายคนใช้ บางคนเลือก 28–33 เท่าเพื่อความปลอดภัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้าหยุดทำงานตั้งแต่อายุน้อย)

สัดส่วนการเก็บ สำคัญกว่าเงินเดือน: ยิ่งใช้น้อย ยิ่งเก็บได้มาก และเลขอิสรภาพยิ่งเล็กลง การใช้จ่ายจึงมีผลสองทางพร้อมกัน

ศัตรูใหม่ในบทนี้

- **ปลวกเงินเฟ้อ:** ราคาข้าวของขึ้นทุกปี เงินที่นอนนิ่งซื้อของได้น้อยลง เลขอิสรภาพต้องโตตาม
- **เงินเฟ้อของไลฟ์สไตล์:** ยิ่งได้มาก ยิ่งรู้สึกว่าต้องใช้มาก คนจำนวนมากรายได้เพิ่มแต่ไม่ได้รวยขึ้น

กฎครึ่งหนึ่ง: ทุกครั้งที่รายได้เพิ่ม ให้ครึ่งหนึ่งไปอนาคต อีกครึ่งหนึ่งให้ชีวิตวันนี้ดีขึ้นอย่างตั้งใจ ถ้าเลือกได้ ให้ใช้ส่วนนั้นซื้อเวลา เช่น ลดเวลาเดินทาง

จุดตัด (Crossover): เดือนแรกที่รายได้จากทรัพย์สินมากกว่ารายจ่าย รายได้จากธุรกิจที่ยังต้องดูแลบ้างควรนับแบบระวังตัว

อิสรภาพทางการเงินไม่ได้แปลว่าต้องหยุดทำงาน แต่แปลว่าไม่ต้องทำงานเพื่อเงิน เลือกได้ว่าจะทำต่อ ลดลง เปลี่ยนงาน หรือพัก

ประตูเล็กห้าบานก่อนถึงอิสรภาพ

- ประตูหายใจ: เกราะ 3–6 เดือน
- ประตูครึ่งทาง: รายได้จากทรัพย์สินจ่ายได้ครึ่งหนึ่งของรายจ่าย
- ประตูหยุดเติม: สวนใหญ่พอที่จะโตถึงเลขอิสรภาพเองตอนอายุเกษียณ แม้ไม่เติมเพิ่ม
- ประตูอิสรภาพแบบประหยัด: พอจ่ายค่าใช้จ่ายพื้นฐาน
- ประตูอิสรภาพเต็ม: พอจ่ายชีวิตที่อยากมีจริงๆ

ความเกรงใจคือค่าใช้จ่ายที่ไม่มีใบเสร็จ: หาวิธีที่ทั้งใจกว้างและอยู่ในแผน เช่น เลี้ยงน้อยแต่สม่ำเสมอ แทนการเลี้ยงก้อนใหญ่ครั้งเดียว

กระปุกความฝันร่วม: สำหรับสิ่งที่มีเวลาจำกัด ทริปกับพ่อแม่ ประสบการณ์กับคนที่รัก อย่าให้การเดินทางสู่อิสรภาพทำให้พลาดสิ่งที่ซื้อคืนไม่ได้

คำศัพท์ประจำบท: FI (Financial Independence) คืออิสรภาพทางการเงิน · FIRE คืออิสรภาพทางการเงินแล้วเลือกเกษียณเร็ว · อัตราการถอนใช้ คือเปอร์เซ็นต์ที่ถอนจากเงินลงทุนต่อปี · เงินเฟ้อ คือการที่ราคาสินค้าโดยรวมสูงขึ้นจนเงินจำนวนเดิมซื้อของได้น้อยลง · Savings Rate คือสัดส่วนรายได้ที่เก็บและลงทุน

แบบฝึก 10 นาที

- คำนวณรายจ่ายต่อปีของคุณ แล้วคูณ 25 นี่คือเลขอิสรภาพตั้งต้นของคุณ
- คำนวณสัดส่วนการเก็บของคุณ (เงินที่เก็บและลงทุนต่อเดือน ÷ รายได้ต่อเดือน) แล้วเทียบกับตารางของต้นกล้า

- ถ้าลดรายจ่ายลง 10% เลขอิสรภาพจะลดลงเท่าไร และจะเก็บได้มากขึ้นเท่าไร
- ครั้งต่อไปที่รายได้เพิ่ม คุณจะใช้ “ครึ่งหนึ่งของชีวิตวันนี้” ซื้ออะไร ลองหาสิ่งที่ซื้อเวลาคืนได้
- เขียนว่าถ้าวันหนึ่งไม่ต้องทำงานเพื่อเงิน คุณจะใช้หกเหรียญในหนึ่งวันอย่างไร
- วงกลมประตูเล็กที่คุณอยู่ใกล้ที่สุด แล้วเขียนว่าต้องทำอะไรอีกบ้างถึงจะผ่านมันไป

คำถามชวนคิด: เป้าหมายแรกที่คุณอยากขีดเครื่องหมายถูกในสมุดของตัวเอง แบบที่ภูมิขีดถูกเรื่องห้าพันบาทของแม่ คืออะไร?

หมายเหตุ: ตัวเลขผลตอบแทน อัตราการถอนใช้ และเงินเฟ้อในบทนี้เป็นสมมติฐานเพื่อการเรียนรู้ ไม่มีการรับประกัน การวางแผนเกษียณจริงควรปรับตามสถานการณ์ของแต่ละคน และอาจปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

ในเกม MONEYVERSE: การขึ้น L4 FIRE คือเมื่อ Passive income ชนะรายจ่าย ผู้เล่นจะเห็นเส้นรายได้จากทรัพย์สินค่อยๆ ไล่ตามรายจ่ายบน Player Board และเมื่อแซงได้ ชีวิตในเกมก็เปลี่ยนจาก “ต้องทำ” เป็น “เลือกทำ” เหมือนที่ภูมิได้เหรียญทองหกเหรียญคืนมา

บทที่ 10

การ์ดที่ใครไม่กล้าซื้อ

มองโอกาส ความกล้า และ Upskill

ภาค 3 · ซื้อเวลาคืน

ภูมิพลิกการ์ดดาวทองขึ้นมา

ด้านหน้าไม่มีรูป ไม่มีตัวเลขผลตอบแทน ไม่มีคำว่ารับประกัน มีแค่ตัวหนังสือสีทองสองบรรทัด

สร้างสิ่งที่ยังไม่มีใครสร้าง

ราคา: ความกลัวของคุณ

“ราคาแปลกจัง” ภูมิพึมพำ

“การ์ดดาวทองเป็นแบบนี้ทุกใบ” ป้าแก้วว่า เธอเดินตามเขาผ่านประตูมา “เงินเป็นแค่ส่วนเล็กๆ ของราคา”

อีกฝั่งของประตูอิสรภาพไม่ใช่สวนสวรรค์อย่างที่ภูมิเคยนึกภาพ มันคือตลาดกว้างใหญ่ใต้ท้องฟ้าสีม่วงเข้ม การ์ดนับพันใบลอยหมุนช้าๆ อยู่เหนือแผงที่เรียงไปจนสุดสายตา

แต่ภูมิสังเกตเห็นสิ่งแปลกอย่างหนึ่ง ตรงมุมที่การ์ดดาวทองลอยอยู่ ไม่มีใครยืนเลย ทุกคนเดินผ่าน บางคนหยุดมอง ยื่นมือออกไปเกือบแตะ แล้วก็ชักมือกลับ เดินต่อไปที่แผงการ์ดสีเงินที่คนยืนต่อแถวยาว

“ทำไมไม่มีใครซื้อการ์ดดาวทองเลยครับ”

“เพราะคนที่มาถึงตรงนี้ มีอะไรต้องเสียแล้ว” ป้าแก้วตอบ “ตอนหนูยังมีเงินสี่ร้อยบาท หนูกล้าลองทุกอย่างเพราะไม่มีอะไรจะเสีย ตอนนี้หนูมีสวน มีเครื่องจักร มีประตูที่เพิ่งเดินผ่าน ความกลัวจะเสียสิ่งเหล่านี้ไปหนักกว่าความอยากได้สิ่งใหม่ นี่แหละกับดักแรกของอีกฝั่งประตู”

“กับดักอะไรครับ”

“กับดักความสบาย” เธอว่า “คนจำนวนมากเดินมาถึงตรงนี้ แล้วก็หยุด โต เฝ้าสวนตัวเองแน่นจนไม่กล้าปลูกอะไรใหม่ ไม่เรียนรู้อะไรใหม่ ผ่านไปสิบปี โลกเปลี่ยนไปหมด แต่เขายังยืนอยู่ที่เดิม”

ทักษะที่เริ่มเก่า

หกเดือนหลังคืนที่ตัวเลขสองบรรทัดเท่ากัน ภูมิขอลดวันทำงานประจำเหลือสี่วันต่อสัปดาห์ หัวหน้าของเขาอนุมัติทันที เพราะไม่อยากเสียหัวหน้าทีมที่ลูกทีมรักที่สุดในแผนก

วันศุกร์ที่ว่างขึ้นมา ภูมิเล่นกีตาร์ อ่านหนังสือ ไปส่งข้าวกล่องให้แพรที่สตูดิโอ สองเดือนแรกมีความสุขมาก เดือนที่สี่เขาเริ่มนั่งเปิดสมุดบัญชีที่ทำเสร็จไปแล้ว ไล่ดูซ้ำเฉยๆ

แล้ววันหนึ่งที่ออฟฟิศ ก็เกิดเรื่องที่ทำให้เขาตื่น

บริษัทเปลี่ยนระบบดูแลลูกค้าใหม่ทั้งหมด ใช้ผู้ช่วยปัญญาประดิษฐ์ตอบคำถามพื้นฐาน และสรุปเรื่องร้องเรียนให้พนักงานอ่าน ในการประชุมทีมครั้งแรกหลังเปลี่ยนระบบ น้องนัท ลูกทีมอายุยี่สิบสามที่เพิ่งเข้ามาได้ปีเดียว เปิดหน้าจอโชว์ว่าเธอตั้งค่าให้ระบบแยกเรื่องด่วนออกจากเรื่องทั่วไปได้เองในสิบนาที ทั้งทีมปรบมือ

ภูมินั่งมองหน้าจอ แล้วรู้สึกบางอย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาตลอดเกือบยี่สิบปีของการทำงาน

เขารู้สึกแก่

ไม่ใช่แก่ที่ร่างกาย แต่แก่ที่ทักษะ สิ่งที่เขาเก่งที่สุด การจำปัญหาของลูกค้าทุกราย การเขียนอีเมลขอโทษที่ทำให้ลูกค้าหายโกรธ กำลังถูกระบบใหม่ทำแทนทีละอย่าง

คืนนั้นเหรียญลอยลงมาข้างโต๊ะทำงาน

“ปลวกเงินเฟ้อแทะเงินของนาย” มันพูด “แต่ยังมีปลวกอีกฝูงที่นายไม่เคยสังเกต มันแทะทักษะ”

“แทะทักษะยังไงครับ”

“ทักษะบางอย่างอยู่ได้ทั้งชีวิต เช่น การฟังคน การเขียนให้คนเข้าใจ” เหรียญอธิบาย “แต่ทักษะที่ผูกกับเครื่องมือหรือระบบหนึ่ง ค่าของมันลดลงทุกปีที่โลกเปลี่ยน ถ้าไม่เติมใหม่ ค่าตัวของนายก็ค่อยๆ หด เหมือนเงินที่นอนนิ่งในบัญชีดอกเบี้ยต่ำ”

“ผมไม่จำเป็นต้องทำงานเพื่อเงินแล้วนะครับ” ภูมิเถียง “ทักษะเก่าก็ไม่เป็นไรมั้ง”

“ถูกครึ่งหนึ่ง” เหรียญว่า “นายไม่ต้องเรียนเพื่อเงินแล้ว แต่ต้องเรียนเพื่อไม่หยุดโต และตอนนี้นายเลือกเรียนสิ่งที่อยากรู้จริงๆ ได้ ไม่ใช่สิ่งที่หัวหน้าสั่ง”

เสียงที่ได้ยินซ้ำ

สัปดาห์ต่อมา ภูมิไปตรวจงานที่ บัญชีบ้านภูมิ ตามปกติ รุ่นน้องที่ดูแลธุรกิจส่งสมุดจดคำขอของลูกค้าให้ดู

“พี่ครับ ลูกค้าถามเรื่องเดิมอีกแล้ว” รุ่นน้องว่า “สามเดือนนี้มีสิบเอ็ดร้าน”

ภูมิไล่อ่าน คำถามเขียนต่างกัน แต่ความหมายเดียวกันทุกบรรทัด

มีแอปที่จดรายรับรายจ่ายง่ายๆ ไหม แบบถ่ายรูปบิลแล้วจบ

ไม่อยากรอสิ้นเดือน อยากรู้ทุกวันว่าเดือนนี้กำไรหรือขาดทุน

เดือนนี้หยิบเงินร้านกลับบ้านได้เท่าไรโดยไม่กระทบค่าของ

บรรทัดสุดท้ายทำให้ภูมิหยุดอ่าน มันคือคำถามเดียวกับที่แม่เคยถามตัวเองทุกเย็นหน้าร้านข้าวแกงเมื่อยี่สิบปีก่อน แม่ไม่เคยรู้คำตอบ เพราะเงินร้านกับเงินบ้านปนอยู่ในลิ้นชักเดียวกัน

“แอปบัญชีมีเยอะแยะนะพี่” รุ่นน้องว่า “แต่ลูกค้าเราบอกว่ายากเกิน มีศัพท์บัญชีเต็มไปหมด ป้าร้านส้มตำไม่อยากรู้ว่าเดบิตเครดิตคืออะไร แกอยากรู้แค่ว่าพรุ่งนี้ซื้อมะละกอได้กี่กิโล”

คืนนั้นภูมินอนไม่หลับ เขารู้แน่ว่าปัญหานี้มีอยู่จริง เขาเห็นมันมาทั้งชีวิตที่ร้านแม่ ที่ร้านลูกค้าหลายสิบร้าน ที่ร้านกาแฟที่เคยช่วยทำบัญชีตอนหัดทำงานเสริม แต่เขาไม่รู้วิธีเขียนแอปแม้แต่บรรทัดเดียว

เขาหลับไปตอนตีสอง แล้วตื่นขึ้นที่ตลาดการ์ด มือยังถือการ์ดดาวทองใบนั้นอยู่

ตาชั่งของต้นกล้า

“นายถือมันมาครึ่งปีแล้วนะ” ต้นกล้าทัก เขานั่งอยู่บนแผงการ์ดว่างแผงหนึ่ง “จะซื้อหรือจะวางคืน”

ภูมิเล่าเรื่องแอปให้ฟัง ต้นกล้าฟังจนจบ แล้วถามคำถามแรก

“ถ้าทำ ต้องใช้เงินเท่าไร”

“ผมลองถามเพื่อนที่ทำซอฟต์แวร์มาแล้วครับ” ภูมิตอบ “ถ้าจ้างคนเขียนให้ทั้งหมด จนออกมาเป็นแอปที่ใช้ได้จริง น่าจะราวหกแสน และใช้เวลาอย่างน้อยสองปี”

“แล้วถ้าล้มเหลว”

“ก็เสียหกแสนครับ” ภูมิพูดเสียงเบาลง “ราวหนึ่งในหกของสวนกองทุนทั้งหมด”

ต้นกล้าหยิบตาชั่งเล็กๆ สีทองเหลืองออกมาจากกระเป๋า วางบนแผง

“คนส่วนใหญ่ชั่งผิดของ” เขาว่า “เอาความกลัวใส่จานหนึ่ง ความฝันใส่อีกจาน มันไม่มีวันชั่งได้ เพราะทั้งสองอย่างไม่มีน้ำหนักจริง”

“แล้วต้องชั่งอะไรครับ”

“จานซ้าย ใส่สิ่งที่แย่ที่สุดที่จะเกิดได้จริง เป็นตัวเลข” ต้นกล้าว่า “จานขวา ใส่สิ่งที่ได้ แม้ในกรณีที่ล้มเหลว และสิ่งที่อาจได้ถ้ามันสำเร็จ”

ภูมิเริ่มคิด

“แย่ที่สุดคือเสียเงินทั้งหมด” เขาพูด “แต่ผมไม่ต้องลงหกแสนทีเดียวนี่ครับ ผมตั้งเพดานได้”

“ดี ตั้งเท่าไร”

ภูมินึกถึงกฎที่ต้นกล้าเคยสอนตอนพายุตลาด เงินที่ลงไปกับอะไรที่เสี่ยงสูงมาก ไม่ควรเกินส่วนที่เสียไปทั้งหมดแล้วชีวิตยังเดินต่อได้

“สิบเปอร์เซ็นต์ของสวน” เขาตัดสินใจ “สามแสนเก้าหมื่น ถ้าใช้หมดแล้วยังไม่เห็นทาง ผมหยุด ส่วนที่เหลือต้องหาจากรายได้ของแอปเอง ไม่ใช่จากกระเป๋าผม”

“แล้วถ้าเสียสามแสนเก้าหมื่นทั้งหมด ชีวิตนายเปลี่ยนไปแค่ไหน”

ภูมิเปิดสมุดคำนวณ สวนเล็กลงสามแสนเก้าหมื่น เงินที่ถอนใช้ได้ปีละสี่เปอร์เซ็นต์จะลดลงเดือนละราวหนึ่งพันสามร้อยบาท รายได้จากทรัพย์สินจะต่ำกว่ารายจ่ายนิดหน่อย เขากับแพรเก็บเงินได้เกือบครึ่งของรายได้ทุกเดือน ส่วนของเขาเองเติมสวนได้ปีละราวสามแสน

“ประตูถอยหลังไปราวปีกว่าๆ ครับ” เขาพูด “ผมต้องทำงานประจำต่ออีกปีกว่า ซึ่งผมก็ทำอยู่แล้ว”

ต้นกล้าวางเหรียญเล็กๆ สามเหรียญลงบนจานซ้าย ตาชั่งเอียงลงนิดหน่อย

“ทีนี้จานขวา” เขาว่า “ถ้าล้มเหลว นายได้อะไร”

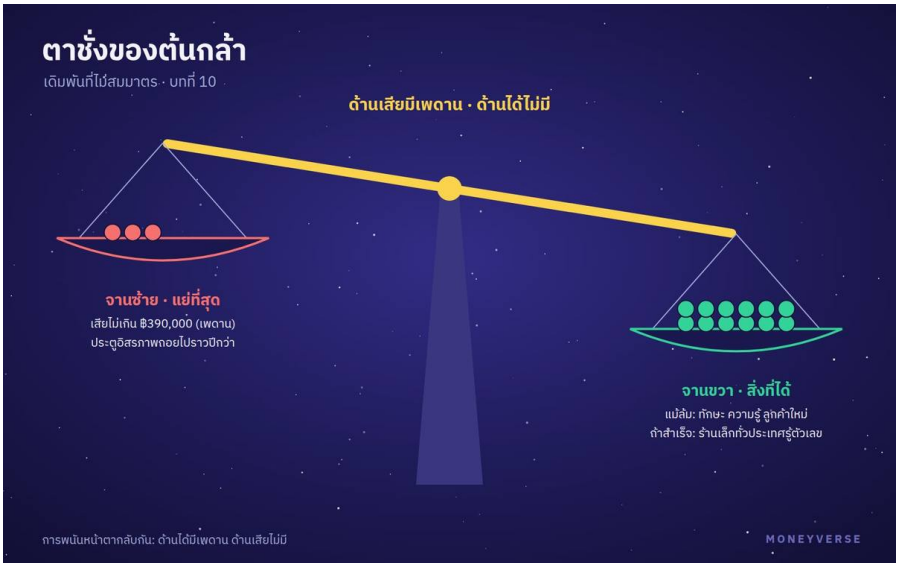
ภูมิคิดนานกว่าเดิม “ได้ทักษะใหม่ ได้รู้ว่าการสร้างของแบบนี้ทำยังไง ได้รู้จักคนใหม่ๆ ได้เข้าใจลูกค้าลึกขึ้น ซึ่ง บัญชีบ้านภูมิ ใช้ต่อได้ และได้ไม่ต้องนั่งสงสัยไปตลอดชีวิตว่าถ้าลองจะเป็นยังไง”

“ถ้าสำเร็จล่ะ”

“ร้านเล็กๆ ทั่วประเทศรู้ว่าตัวเองกำไรหรือขาดทุนทุกวัน” ภูมิพูดช้าๆ “ไม่มีใครต้องเป็นแบบแม่ ที่ทำงานหนักทั้งชีวิตแต่ไม่เคยรู้ว่าเงินไปไหน”

ต้นกล้าวางเหรียญลงบนจานขวาทีละเหรียญ ตาชั่งค่อยๆ เอียงกลับไปอีกด้าน

“นี่คือเดิมพันที่ไม่สมมาตร” ต้นกล้าว่า “ด้านเสียมีเพดาน ด้านได้ไม่มี และแม้แย่ที่สุด นายยังได้ของบางอย่างกลับมา ส่วนการพนันหน้าตากลับกัน”

ทำไมเสียร้อยถึงเจ็บกว่าได้ร้อย

ตาชั่งเอียงไปทางขวาชัดเจน แต่มือของภูมิยังไม่ยอมวางการ์ดลงบนแผงจ่ายเงิน

“ทำไมตัวเลขบอกชัดขนาดนี้ ผมยังกลัวอยู่เลยครับ” เขาถามตรงๆ

เหรียญที่ลอยอยู่ข้างๆ ตอบแทน

“เพราะสมองคนไม่ได้ชั่งได้กับเสียเท่ากัน” มันว่า “นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมพบว่า สำหรับคนส่วนใหญ่ ความเจ็บปวดจากการเสียเงินหนึ่งร้อยบาท แรงกว่าความสุขจากการได้หนึ่งร้อยบาทราวสองเท่า เขาเรียกมันว่าความกลัวการสูญเสีย”

“มันมีประโยชน์ไหมครับ”

“มีสิ มันช่วยไม่ให้นายเอาเงินไปเสี่ยงโง่ๆ” เหรียญว่า “แต่พอนายมีมากขึ้น มันเริ่มทำงานเกินหน้าที่ ทำให้คนไม่กล้าออกจากงานที่ทนไม่ไหว และทำให้คนเดินผ่านการ์ดดาวทองทุกวัน”

ป้าแก้วที่ยืนฟังอยู่เงียบๆ พูดขึ้นมาบ้าง

“ป้าอยู่มานาน” เธอว่า “คุยกับคนแก่มาเยอะ ไม่มีใครเสียใจเรื่องการ์ดที่ซื้อแล้วขาดทุนนานหรอก เจ็บแป๊บเดียวก็ลืม แต่การ์ดที่ไม่กล้าซื้อ หลายคนยังพูดถึงมันจนวันสุดท้าย”

ภูมินึกถึงแม่ ที่เคยไม่กล้าเช่าห้องแถวเปิดร้านที่สองตอนเขาอายุสิบขวบ ทุกวันนี้ห้องแถวนั้นเป็นร้านที่คนต่อคิวยาว และแม่ยังพูดถึงมันทุกครั้งที่ผ่าน

“แต่ผมไม่อยากให้ความกล้ากลายเป็นความบ้าบิ่น” ภูมิว่า

“งั้นมาดูการ์ดอีกใบ” เหรียญพูด “การ์ดที่ทุกคนรีบซื้อ”

การ์ดที่ทุกคนรีบซื้อ

สัปดาห์ต่อมา ท็อปโทรมาตอนสี่ทุ่ม น้ำเสียงตื่นเต้นแบบที่ภูมิไม่ได้ยินมาหลายปีแล้ว แบบเดียวกับวันที่ท็อปโทรมาเล่าเรื่องรถคันใหม่

“ภูมิ มึงต้องฟังเรื่องนี้” ท็อปว่า “เอกเพื่อนมัธยมเรา จำได้ไหม มันชวนลงทุนในกองทุนหุ่นยนต์เทรดอัตโนมัติ ได้เดือนละสี่เปอร์เซ็นต์ การันตีจ่ายทุกสิ้นเดือน มันโชว์สลิปให้ดูด้วย ได้จริงมาแปดเดือนแล้ว”

“เดือนละสี่เปอร์เซ็นต์” ภูมิทวน

“ใช่ ปีนึงเกือบห้าสิบเปอร์เซ็นต์ ไม่ต้องทำอะไรเลย” ท็อปพูดเร็วขึ้น “ที่สำคัญคือรอบนี้ปิดรับวันศุกร์ ถ้าชวนเพื่อนมาได้ยังได้โบนัสเพิ่มอีก กูกะจะถอนเงินจากกองทุนที่เก็บมาหกปี สองแสน มึงลงด้วยกันไหม”

ภูมิเงียบไปครู่หนึ่ง แล้วเปิดสมุดหน้าใหม่

“ท็อป ขอถามห้าข้อก่อนนะ” เขาพูดใจเย็น “ถ้าตอบได้ครบห้าข้อ กูจะไปฟังด้วย”

“ว่ามา”

“หนึ่ง เขาบอกไหมว่าเงินงอกมาจากไหน หุ่นยนต์เทรดอะไร ใครเป็นคู่ค้า มีรายงานที่คนนอกตรวจสอบได้ไหม”

“เขาบอกว่าเป็นความลับทางการค้า”

“สอง บริษัทได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลไหม ลองค้นชื่อในฐานข้อมูลของ ก.ล.ต. หรือยัง”

ท็อปเงียบ

“สาม ทำไมต้องรีบ ถ้าเป็นโอกาสดีจริง ทำไมปิดรับวันศุกร์”

“...”

“สี่ ทำไมชวนเพื่อนแล้วได้โบนัส ถ้าหุ่นยนต์ทำเงินได้ขนาดนั้น ทำไมต้องหาเงินจากคนใหม่”

ท็อปยังเงียบ

“ห้า” ภูมิพูดเบาลง “ถ้ามีวิธีได้เงินปีละห้าสิบเปอร์เซ็นต์โดยไม่เสี่ยงอยู่จริง ทำไมธนาคารทุกแห่งในโลกไม่เอาเงินทั้งหมดไปลงตรงนั้น ทำไมต้องมาชวนเรา”

ปลายสายเงียบไปนานมาก

“เอกอาจจะเชื่อจริงๆ ก็ได้” ภูมิพูดต่อ “แต่หลายครั้ง เงินที่จ่ายให้คนเก่า มาจากเงินของคนใหม่ที่เพิ่งลงทุน มันจะจ่ายได้ตราบที่ยังมีคนใหม่เข้ามา พอคนใหม่หมด ทุกอย่างก็หยุด”

“แชร์ลูกโซ่” ท็อปพูดเสียงแห้ง

“กูไม่รู้แน่ แต่มันมีสัญญาณครบทุกข้อ” ภูมิว่า “สองแสนนั่นคือหกปีของมึงนะท็อป หกปีที่มึงเลิกหนี้ได้ เก็บเงินได้ครั้งแรกในชีวิต”

คืนนั้นท็อปไม่ได้ลง

สี่เดือนต่อมา กลุ่มไลน์ของนักลงทุนหุ่นยนต์เทรดก็ประกาศ “ปิดปรับปรุงระบบชั่วคราว” ถอนเงินไม่ได้ เอกหายไปจากกลุ่มเพื่อนมัธยม ภูมิได้ยินว่าเอกเองก็เสียเงินไปเกือบล้าน รวมเงินที่ยืมพ่อแม่มาลงด้วย

ท็อปส่งรูปมาให้ภูมิในคืนที่ข่าวออก เป็นรูปสมุดบัญชีเล่มแรกของเขา เล่มที่ขอบกระดาษเปื่อยไม่แพ้ของภูมิ ใต้รูปเขียนว่า ขอบใจที่ถามห้าข้อ นะเพื่อน

ในฝันคืนนั้น การ์ดสีเงินที่เขียนว่า การันตี 4% ต่อเดือน ที่คนต่อแถวยาวเหยียด ข้างในกลวงเปล่าทุกใบ

“การ์ดปลอมกับการ์ดจริงหน้าตาต่างกันแบบนี้แหละ” เหรียญพูด “การ์ดปลอมขายง่าย สัญญาเยอะ เร่งให้รีบ บอกว่าไม่ต้องทำอะไร ส่วนการ์ดจริงขายยาก บอกความเสี่ยงตรงๆ ไม่เร่งใคร และต้องลงแรงเอง”

“เลยไม่มีใครซื้อการ์ดจริง” ภูมิว่า

“เลยเป็นโอกาส” เหรียญตอบ “ถ้าการ์ดดาวทองซื้อง่ายเหมือนการ์ดสีเงิน คนคงซื้อหมดไปนานแล้ว”

ลองเล็กก่อน แล้วค่อยใหญ่

ภูมิไม่ได้ซื้อการ์ดดาวทองทั้งใบในคืนเดียว

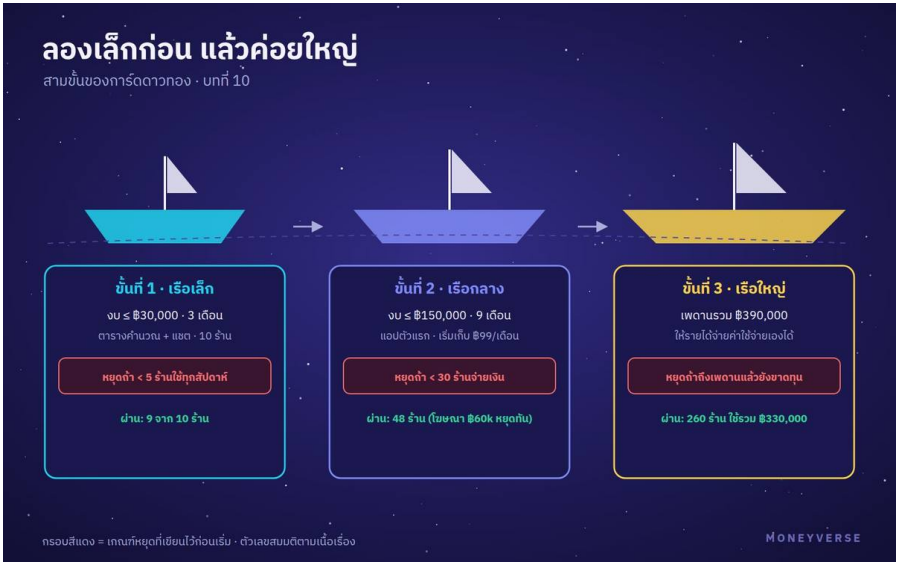
“ไม่มีใครบอกว่าต้องจ่ายทีเดียว” ต้นกล้าว่าตอนภูมิเล่าแผนให้ฟัง “นักสำรวจที่ฉลาดส่งเรือเล็กไปลองความลึกก่อน แล้วค่อยส่งเรือใหญ่ตาม”

ภูมิแบ่งการ์ดใบเดียวออกเป็นสามขั้น และเขียนกฎของแต่ละขั้นไว้ล่วงหน้า ก่อนที่จะใช้เงินบาทแรก

ขั้นที่ 1 · เรือเล็ก ใช้เงินไม่เกินสามหมื่น เวลาสามเดือน ยังไม่เขียนแอป ใช้แค่ตารางคำนวณกับแบบฟอร์มในแชต ให้ร้านส่งรูปบิลมา แล้วภูมิกับรุ่นน้องสรุปตัวเลขส่งกลับทุกเย็น ทดลองกับลูกค้า บัญชีบ้านภูมิ สิบร้าน เกณฑ์หยุด: หลังสองเดือน ถ้ามีไม่ถึงห้าร้านที่ใช้ทุกสัปดาห์ หยุดทันที

ขั้นที่ 2 · เรือกลาง ใช้เงินไม่เกินแสนห้า เวลาเก้าเดือน จ้างนักพัฒนาอิสระทำแอปตัวแรกที่ใช้ได้จริง ให้ร้านทดลองใช้ฟรีก่อน แล้วเริ่มเก็บเงินเดือนละเก้าสิบเก้าบาท เกณฑ์หยุด: หลังเก็บเงินสามเดือน ถ้ามีร้านจ่ายไม่ถึงสามสิบร้าน หยุด

ขั้นที่ 3 · เรือใหญ่ ใช้เงินที่เหลือในเพดาน ทำให้รายได้ของแอปพอจ่ายค่าใช้จ่ายของมันเอง เกณฑ์หยุด: ถ้าใช้ถึงสามแสนเก้าหมื่นแล้วรายได้ยังไม่พอจ่ายค่าใช้จ่าย หยุดหรือหาหุ้นส่วน ไม่ใส่เงินตัวเองเพิ่มเด็ดขาด

“ทำไมต้องเขียนเกณฑ์หยุดตั้งแต่ตอนนี้” แพรถาม เธอนั่งอ่านแผนข้างเขาที่โต๊ะกินข้าว

“เพราะถ้ารอตัดสินใจตอนนั้น ผมจะหาเหตุผลไปต่อได้เสมอ” ภูมิตอบ “ผมเห็นลูกค้าบัญชีบ้านภูมิหลายร้าน ที่ควรปิดตั้งแต่ปีแรก แต่ลากไปจนปีที่สามแล้วติดหนี้ก้อนใหญ่”

“ต้นทุนจม” แพรพยักหน้า “ฉันเกือบเป็นแบบนั้นตอนสตูดิโอติดค่าเช่าสามเดือน”

เขาเปิดบัญชีธนาคารใหม่อีกหนึ่งบัญชี แยกจากสวนกองทุน แยกจากบัญชีกลาง ตั้งชื่อว่า บัญชีการ์ดดาวทอง แล้วโอนเงินเข้าไปเฉพาะงบของขั้นที่ 1 สามหมื่นบาท ไม่มากกว่านั้น

“ถ้าเงินในบัญชีนี้หมด แปลว่าขั้นนี้จบ” เขาบอกแพร “ไม่มีการโอนเพิ่มกลางขั้น”

ทดสอบก่อนขยาย ไม่ทุ่มหมดในครั้งเดียว

เรือเล็ก	เรือกลาง	เพดานรวมของแผน
ไม่เกิน 30,000 บาท	ไม่เกิน 150,000 บาท	390,000 บาท

คืนที่ลองนึกว่ามันล้มแล้ว

คืนก่อนเริ่มขั้นที่ 1 แพรเสนอเกมที่ภูมิไม่เคยเล่น

“สมมติว่าวันนี้คืออีกสองปีข้างหน้า” เธอพูด “แอปนี้ล้มเหลวไปแล้ว ไม่เหลืออะไรเลย ให้เธอเล่าว่ามันล้มเพราะอะไร”

ภูมิหัวเราะ “ไม่ใช่ลางร้ายเหรอ”

“ครูดนตรีของฉันให้ทำทุกครั้งก่อนขึ้นแสดง” แพรว่า “นึกว่าพังแล้ว แล้วถามว่าพังตรงไหน จะเห็นจุดอ่อนที่ปกติไม่กล้ามอง”

ภูมิหลับตา นึกภาพตัวเองอายุสี่สิบสองที่นั่งมองแอปที่ไม่มีใครใช้ แล้วเริ่มพูด

“หนึ่ง ร้านชอบใช้ฟรี แต่ไม่มีใครยอมจ่าย สอง ผมทำงานจนพัง เพราะยังทำงานประจำสี่วันด้วย สาม ผมใส่เงินเกินเพดาน เพราะหลอกตัวเองว่าใกล้แล้ว สี่...”

เขาหยุด ลืมตามองแพร

“สี่ เราสองคนไม่ได้คุยกันเรื่องอื่นเลยนอกจากแอป”

แพรยิ้ม “ข้อสี่แหละที่ฉันอยากได้ยิน”

คืนนั้นพวกเขาเขียนกฎเพิ่มอีกสามข้อไว้ท้ายแผน

วันอาทิตย์ ห้ามเปิดแอป ห้ามคุยเรื่องแอป

สิ้นเดือน นั่งดูตัวเลขของบัญชีการ์ดดาวทองด้วยกัน ทั้งเงินและชั่วโมงที่ใช้

ถ้าแพรบอกว่าภูมิเหนื่อยเกินไป ให้เชื่อแพร ไม่ต้องเถียง

ครูที่อายุน้อยกว่าเกือบยี่สิบปี

ปัญหาแรกของภูมิไม่ใช่เงิน แต่คือเขาไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับการสร้างแอป

เขาจัดสรรเหรียญใหม่ ตื่นเร็วขึ้นหนึ่งชั่วโมง ตีห้าครึ่งถึงหกโมงครึ่งทุกวัน กลายเป็น ชั่วโมงเรียน เขาลงเรียนคอร์สออนไลน์พื้นฐานเรื่องการออกแบบแอป การใช้เครื่องมือสร้างแอปที่ไม่ต้องเขียนโค้ดมาก และการใช้ผู้ช่วยปัญญาประดิษฐ์ช่วยเขียนและตรวจงาน

“วันละชั่วโมงดูน้อยนะ” แพรทัก

“ปีละสามร้อยหกสิบห้าชั่วโมงครับ” ภูมิตอบ นักบัญชีในตัวเขาคำนวณไว้แล้ว “เกือบเท่ากับเรียนเต็มเวลาสองเดือน และทักษะก็ทบต้นเหมือนเงิน สิ่งที่เรียนเดือนแรกทำให้เดือนที่สองเรียนเร็วขึ้น”

แต่สัปดาห์ที่สาม เขาติด หน้าจอเต็มไปด้วยคำที่ไม่รู้จัก เขาเรียนซ้ำบทเดิมสามรอบแล้วยังไม่เข้าใจ

เช้าวันจันทร์ เขาทำสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อนในฐานะหัวหน้า เขาเดินไปที่โต๊ะของน้องนัท

“นัท พี่ขอเรียนอะไรจากนัทได้ไหม”

นัททำหน้างง “หัวหน้าจะเรียนอะไรจากหนูคะ”

ภูมิเปิดหน้าจอที่ติดอยู่ให้ดู นัทดูแค่ห้านาทีก็ชี้จุดผิดให้ และอธิบายด้วยภาษาที่ง่ายกว่าคอร์สทั้งคอร์ส

“ทุกวันพุธหลังเลิกงาน ครึ่งชั่วโมง นัทสอนพี่เรื่องนี้ได้ไหม” ภูมิถาม “แลกกัน พี่สอนเรื่องที่พี่รู้ให้นัท”

“หัวหน้ารู้อะไรที่หนูยังไม่รู้คะ” นัทหัวเราะ

ภูมิชี้ไปที่โทรศัพท์ของเธอ ซึ่งมีการแจ้งเตือนจากแอปบัตรเครดิตเด้งขึ้นมาพอดี ยอดชำระขั้นต่ำ ครบกำหนดวันที่ 5

นัทหน้าแดง แล้วพยักหน้า

ทุกวันพุธหลังจากนั้น โต๊ะประชุมเล็กมุมห้องกลายเป็นห้องเรียนสองทาง ครึ่งชั่วโมงแรก นัทสอนภูมิเรื่องเครื่องมือใหม่ ครึ่งชั่วโมงหลัง ภูมิเปิดสมุดปกสีน้ำเงินเล่มใหม่ สอนนัทจดรายรับรายจ่าย และวาดหลุมดำสิบหกเปอร์เซ็นต์ให้ดูบนกระดาษเปล่า

“ทักษะแบบรูปตัว T” เหรียญอธิบายในคืนหนึ่ง “ขาตั้งคือสิ่งที่นายรู้ลึก บัญชีและเจ้าของร้านเล็ก แขนแนวนอนคือสิ่งที่รู้กว้างพอทำงานกับคนอื่นได้ นายไม่ต้องเก่งเท่านัท แค่ต้องคุยกับนัทรู้เรื่อง”

เรือเล็กออกเดินทาง

ขั้นที่ 1 เริ่มต้นอย่างไม่สวยงามเลย

ทุกเย็น ร้านทั้งสิบส่งรูปบิลมาในแชต บางรูปเบลอ ป้าร้านส้มตำส่งรูปมะละกอมาแทนบิลหนึ่งครั้ง ภูมิกับรุ่นน้องนั่งกรอกตัวเลขจนสามทุ่มทุกคืน

หลังเดือนแรก สามร้านเลิกส่ง

ภูมิโทรไปถามทีละร้าน ไม่ได้ขอให้กลับมา แค่ถามว่าทำไม

“ตัวเลขเยอะเกินจ้ะ” ป้าร้านส้มตำตอบตรงๆ “ป้าอ่านแล้วงง ป้าอยากรู้แค่เลขเดียว”

“เลขไหนครับป้า”

“วันนี้ป้าหยิบเงินกลับบ้านได้เท่าไร โดยที่พรุ่งนี้ยังมีเงินซื้อของเข้าร้าน”

ภูมิวางสายแล้วนั่งนิ่งอยู่นาน เขาเป็นนักบัญชี เขาคิดว่าคนอยากเห็นงบกำไรขาดทุนครบถ้วน แต่เจ้าของร้านเล็กไม่ได้อยากได้งบ เขาอยากได้คำตอบ

สัปดาห์นั้นเขาเปลี่ยนสรุปที่ส่งให้ทุกร้าน เหลือแค่สามบรรทัด

วันนี้ขายได้ · วันนี้จ่ายไป · หยิบกลับบ้านได้ไม่เกิน

บรรทัดที่สามคำนวณจากเงินที่ต้องกันไว้ซื้อของพรุ่งนี้ ค่าเช่าที่ใกล้ถึงกำหนด และเกราะเล็กๆ ของร้านที่ภูมิกันไว้ให้โดยอัตโนมัติวันละนิด

สองสัปดาห์ต่อมา สองในสามร้านที่เลิกไปกลับมาเอง ป้าร้านส้มตำส่งข้อความเสียงมาตอนหกโมงเย็นว่า “วันนี้ป้าหยิบได้แปดร้อย ไม่ต้องคิดเองแล้ว สบายใจ”

ครบสองเดือน มีเก้าร้านจากสิบร้านที่ใช้ทุกสัปดาห์ ผ่านเกณฑ์ไปไกล ใช้เงินจากบัญชีการ์ดดาวทองไปสองหมื่นหนึ่งพัน

ภูมิตั้งชื่อให้มันในคืนนั้น นึกถึงลิ้นชักไม้หน้าร้านข้าวแกงที่แม่ใส่เงินทุกอย่างปนกันมาทั้งชีวิต

ลิ้นชัก

ค่าเทอมหกหมื่นบาท

ขั้นที่ 2 ภูมิจ้างนักพัฒนาอิสระคนหนึ่งที่นัทแนะนำ ทำแอปลิ้นชักตัวแรกที่ถ่ายรูปบิลแล้วอ่านตัวเลขเองได้ และแสดงเลขหยิบกลับบ้านได้ตัวใหญ่ที่สุดบนหน้าจอ ใช้เวลาห้าเดือน

พอแอปออก ภูมิตื่นเต้นจนทำผิดพลาดครั้งใหญ่ที่สุดของการเดินทางครั้งนี้

เขาจ่ายค่าโฆษณาบนโซเชียลมีเดีย ตั้งใจว่าจะให้ร้านค้าทั่วประเทศรู้จักลิ้นชักภายในเดือนเดียว สองเดือนผ่านไป เขาใช้ไปหกหมื่นบาท ได้ร้านที่สมัครแล้วยอมจ่ายเงินแค่เก้าร้าน

คืนสิ้นเดือน เขากับแพรนั่งดูตัวเลขด้วยกันตามกฎ

“หกหมื่นหารเก้า” ภูมิคำนวณเสียงแห้ง “ได้ลูกค้าหนึ่งร้าน เสียค่าโฆษณาหกพันหกร้อยกว่าบาท ร้านจ่ายเดือนละเก้าสิบเก้า ต้องใช้ห้าปีกว่าถึงจะได้คืนแค่ค่าโฆษณา ถ้าร้านไม่เลิกใช้ก่อน”

“แล้วจะทำยังไง” แพรถาม

ภูมินึกถึงความกลัวการสูญเสีย เสียงในหัวกำลังกระซิบว่า ลองอีกเดือน ตอนนี้คนเริ่มรู้จักแล้ว ถ้าหยุดตอนนี้หกหมื่นก็สูญเปล่า

แต่เขาเขียนเกณฑ์ไว้ตั้งแต่ก่อนเริ่มแล้วว่า ทุกช่องทางต้องคุ้มทุนได้ในเวลาที่สมเหตุสมผล

“หยุดโฆษณาพรุ่งนี้เช้า” เขาพูด “หกหมื่นนี้คือค่าเทอม ผมได้เรียนรู้ว่าร้านเล็กไม่เชื่อโฆษณา เขาเชื่อเพื่อนบ้าน”

เดือนต่อมา ภูมิเปลี่ยนวิธี เขาไปนั่งคุยกับเจ้าของร้านในตลาดเดียวกับลูกค้าบัญชีบ้านภูมิ ขอให้ป้าร้านส้มตำเล่าให้แม่ค้าข้างๆ ฟัง และให้ร้านที่ชวนเพื่อนได้ใช้ฟรีหนึ่งเดือนทั้งคู่

มันช้ากว่าโฆษณามาก แต่ร้านที่มาจากการบอกต่อ แทบไม่มีใครเลิกใช้

ครบสามเดือนหลังเริ่มเก็บเงิน ลิ้นชักมีร้านที่จ่ายเงินสี่สิบแปดร้าน ผ่านเกณฑ์ของขั้นที่ 2 รวมเงินที่ใช้ไปตั้งแต่ขั้นที่ 1 หนึ่งแสนหกหมื่นแปดพันบาท ยังอยู่ในงบของทั้งสองขั้น

เรือใหญ่

ขั้นที่ 3 กินเวลาเกือบสองปี และมันน่าเบื่อกว่าที่ภูมิคิดไว้มาก

ไม่มีวันไหนที่ลูกค้าพุ่งขึ้นเป็นพันร้าน ไม่มีนักลงทุนมาเคาะประตู มีแค่การแก้ปัญหาเล็กๆ ทีละเรื่อง แอปอ่านบิลเขียนมือผิด แก้ ร้านต่างจังหวัดสัญญาณไม่ดี แก้ ภูมิขึ้นราคาเป็นเดือนละร้อยยี่สิบเก้าบาท หลังเพิ่มระบบเตือนวันจ่ายค่าเช่าและแจ้งเมื่อเกราะของร้านต่ำกว่าเป้า มีร้านเลิกไปไม่กี่ร้าน แต่ส่วนใหญ่อยู่ต่อ

ตอนภูมิอายุสี่สิบสาม ลิ้นชักมีร้านที่จ่ายเงินสองร้อยหกสิบร้าน

ตัวเลขของลิ้นชัก ปีที่ 3 (ต่อเดือน โดยประมาณ)	บาท
รายได้ 260 ร้าน × ฿129	33,540
ค่านักพัฒนา (ไม่เต็มเวลา)	−18,000
ค่าระบบและเซิร์ฟเวอร์	−6,500
ค่าคนดูแลลูกค้า (ไม่เต็มเวลา)	−7,000
เหลือ	+2,040

ตัวเลขสมมติตามเนื้อเรื่อง เพื่อให้เห็นภาพ ธุรกิจจริงแต่ละแบบมีต้นทุนต่างกันมาก

สองพันสี่สิบบาท ไม่ได้ทำให้ใครรวย แต่มันแปลว่าลิ้นชักยืนได้ด้วยขาตัวเองแล้ว ไม่ต้องกินเงินจากบัญชีการ์ดดาวทองอีก ภูมิใช้เงินไปทั้งหมดสามแสนสามหมื่นบาท ต่ำกว่าเพดานหกหมื่น

“ตัวเลขนี้น้อยกว่าที่ฝันไว้เยอะเลยนะ” แพรพูดคืนที่นั่งดูตารางด้วยกัน

“น้อยกว่าเยอะครับ” ภูมิยอมรับ แล้วเปิดสมุดอีกหน้าหนึ่ง “แต่ดูหน้านี้”

หน้านั้นไม่มีตัวเลขเงิน มีแค่รายการที่เขาจดสะสมมาตลอดสามปี

ทำแอปเป็น ใช้เครื่องมือใหม่คล่องจนช่วยทีมที่ออฟฟิศวางระบบได้

เข้าใจเจ้าของร้านเล็กลึกกว่าตอนทำบัญชีให้มาหลายปี

บัญชีบ้านภูมิได้ลูกค้าใหม่สิบสี่ร้านที่มาจากลิ้นชัก

นัทปิดหนี้บัตรเครดิตได้แล้ว และเพิ่งได้เลื่อนตำแหน่ง

ป้าร้านส้มตำเปิดร้านที่สอง เพราะรู้ตัวเลขของร้านแรกชัด

บรรทัดสุดท้ายเขาเขียนเมื่อสัปดาห์ก่อน

แม่ใช้ลิ้นชักกับร้านซักผ้าได้เอง นักศึกษาสอนให้ แม่โทรมาบอกว่าเดือนนี้ร้านกำไรสามพันสอง แม่รู้ก่อนลูกอีก

แพรอ่านบรรทัดนั้นแล้วหัวเราะเสียงสั่น

ราคาที่จ่ายจริง

คืนนั้นภูมิกลับไปที่ตลาดการ์ดอีกครั้ง

การ์ดดาวทองในมือของเขาเปลี่ยนไป ด้านหน้าที่เคยว่างเปล่า ตอนนี้มีรูปเล็กๆ นับร้อยรูปขึ้นมาเอง รูปลิ้นชักไม้ รูปป้ายร้านส้มตำยิ้มกว้างหน้าร้านที่สอง รูปนัทชูสมุดบัญชี รูปแม่นั่งดูโทรศัพท์หน้าร้านซักผ้ากับนักศึกษา

ตัวหนังสือสีทองบรรทัดที่สองยังอยู่ แต่มีคำเล็กๆ เพิ่มขึ้นมาข้างใต้

ราคา: ความกลัวของคุณ · ชำระแล้ว

“เงินเป็นแค่ส่วนเล็กๆ จริงๆ ด้วย” ภูมิพูดกับป้าแก้ว “ที่แพงที่สุดคือวันที่ยอมรับว่าโฆษณาหกหมื่นนั่นผิด กับวันที่เดินไปขอเรียนจากลูกทีม”

“ราคาจริงคือการยอมเป็นมือใหม่อีกครั้ง ตอนที่ทุกคนรอบตัวเรียกเราว่าหัวหน้า” ป้าแก้วพยักหน้า “คนส่วนใหญ่จ่ายเงินไหว แต่จ่ายราคานี้ไม่ไหว”

มุมการ์ดดาวทองยังเงียบเหมือนเดิม แต่วันนี้มีหญิงสาวคนหนึ่งยืนถือการ์ดอยู่ตรงนั้น มือสั่นนิดๆ ภูมิหยิบตาชั่งของต้นกล้าออกจากกระเป๋า แล้วเดินเข้าไปหา

หกเหรียญที่หมองลง

แต่การ์ดดาวทองก็มีด้านที่ภูมิไม่ได้ชั่งไว้

ปีที่สามของลิ้นชัก กฎวันอาทิตย์เริ่มหลุด ทีละนิด ตอบข้อความลูกค้าแค่ห้านาที แก้บั๊กแค่ครึ่งชั่วโมง ประชุมกับนักพัฒนาแค่สายเดียว ชั่วโมงเรียนตอนเช้ากลายเป็นชั่วโมงทำงาน แล้วก็ลามไปถึงสี่ทุ่ม ห้าทุ่ม เที่ยงคืน

ภูมิไม่ได้ทำงานเพื่อเงินแล้ว แต่เขากลับทำงานมากกว่าตอนที่ต้องทำเพื่อเงินเสียอีก

คืนหนึ่ง แพรเดินเข้ามาในห้องทำงานตอนตีหนึ่ง วางแก้วน้ำอุ่นไว้ข้างคอมพิวเตอร์ แล้วพูดประโยคเดียว

“ภูมิ เธอเหนื่อยเกินไปแล้ว”

ภูมิอ้าปากจะเถียง แล้วนึกถึงกฎข้อสุดท้ายที่เขียนไว้ท้ายแผน ถ้าแพรบอกว่าภูมิเหนื่อยเกินไป ให้เชื่อแพร ไม่ต้องเถียง

เขาปิดหน้าจอ

คืนนั้นในฝัน เหรียญลอยลงมาช้ากว่าทุกครั้ง มันไม่ได้หมุนเลย บนฝ่ามือของภูมิ เหรียญทองหกเหรียญที่ป้าแก้วคืนให้ที่หน้าประตูอิสรภาพ ค่อยๆ หมองลงทีละเหรียญ จากสีทองอ่อนกลับไปเป็นสีทองแดง

ไกลออกไปสุดขอบตลาด หอนาฬิกาสูงตระหง่านที่ภูมิไม่เคยเห็นมาก่อนตั้งอยู่ เข็มนาฬิกาของมันหมุนเร็วผิดปกติ เร็วจนมองตามไม่ทัน

“นายซื้อการ์ดถูกใบแล้ว” เหรียญพูดเบาๆ “แต่นายกำลังจ่ายด้วยเหรียญที่ผิด”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 10

บทเรียน: โอกาสที่ดีมักดูน่ากลัว เพราะราคาจริงคือการยอมเป็นมือใหม่อีกครั้ง ส่วนโอกาสปลอมดูง่าย รีบ และสัญญาเยอะ ความกล้าที่ดีคือการชั่งให้ถูก ตั้งเพดานความเสียหาย แล้วลองเล็กก่อน

ตาชั่งของต้นกล้า (เดิมพันไม่สมมาตร): จานซ้ายคือสิ่งที่แย่ที่สุดที่เกิดได้จริงเป็นตัวเลข จานขวาคือสิ่งที่ได้แม้ล้มเหลวและถ้าสำเร็จ โอกาสที่ดีเสียได้จำกัด ได้ไม่จำกัด การพนันกลับกัน

ตั้งเพดาน ลองเล็ก เขียนเกณฑ์หยุด: ลงเฉพาะเงินที่เสียหมดแล้วชีวิตยังเดินต่อได้ แยกบัญชีไว้ แบ่งเป็นขั้นที่มีงบ เวลา และเกณฑ์หยุดที่เขียนไว้ล่วงหน้า แล้วลองนึกว่ามันล้มไปแล้ว (Pre-mortem) เพื่อหาจุดอ่อนก่อนเริ่ม

ห้าคำถามก่อนลงเงินกับ “โอกาสทอง”: เงินงอกจากไหน · ได้รับอนุญาตไหม (ตรวจกับ ก.ล.ต. เอง) · ทำไมต้องรีบ · ทำไมชวนคนใหม่แล้วได้โบนัส · ถ้าดีจริงทำไมสถาบันการเงินใหญ่ไม่ลงเอง ตอบไม่ได้ข้อเดียวก็ถอยก่อน

ศัตรูใหม่ในบทนี้

- **กับดักความสบาย:** มีอะไรต้องเสียแล้ว จึงหยุดโต
- **ความกลัวการสูญเสีย:** เสียเจ็บกว่าได้ในจำนวนเท่ากัน จนพลาดโอกาสดีๆ
- **ปลวกแทะทักษะ:** ทักษะที่ผูกกับเครื่องมือเดิมค่าลดลงทุกปี
- **ต้นทุนจม:** ใส่ไปเยอะแล้วเสียดาย เลยใส่ต่อทั้งที่ควรหยุด

เติมทักษะวันละชั่วโมง: ปีละ 365 ชั่วโมง ทักษะทบต้นเหมือนเงิน และอย่าอายที่จะเรียนจากคนที่อายุน้อยกว่า

คำศัพท์ประจำบท: Upskill คือการเติมทักษะใหม่ · Loss Aversion คือความกลัวการสูญเสีย · Sunk Cost คือต้นทุนจม · MVP (Minimum Viable Product) คือของรุ่นแรกที่เล็กที่สุดที่พอใช้ทดสอบกับลูกค้าจริง · แชร์ลูกโซ่ (Ponzi) คือการเอาเงินของคนใหม่มาจ่ายเป็นผลตอบแทนให้คนเก่า

แบบฝึก 10 นาที

- เขียน “การ์ดดาวทอง” ของคุณหนึ่งใบ สิ่งที่อยากลองมานานแต่ไม่กล้า
- ใส่จานซ้าย: ถ้าแย่ที่สุด จะเสียเงินเท่าไร เวลาเท่าไร ชีวิตเปลี่ยนไปแค่ไหน
- ใส่จานขวา: ถ้าล้มเหลว จะได้อะไรกลับมาบ้าง และถ้าสำเร็จจะได้อะไร
- แบ่งเป็นขั้นแรกที่เล็กที่สุดที่ทำได้ในสามเดือน พร้อมงบและเกณฑ์หยุด
- เลือกทักษะหนึ่งอย่างที่อยากเติม และคนหนึ่งคนที่คุณจะขอเรียนด้วย

คำถามชวนคิด: ถ้าวันนี้คุณอายุแปดสิบ มองย้อนกลับมา การ์ดใบไหนที่คุณจะเสียใจที่สุดว่าไม่กล้าซื้อ?

หมายเหตุ: ตัวเลขในบทนี้เป็นเรื่องสมมติเพื่อการเรียนรู้ ธุรกิจใหม่มีความเสี่ยงสูงและหลายแห่งไปไม่ถึงจุดคุ้มทุน ก่อนลงทุนกับข้อเสนอใดๆ ควรตรวจสอบใบอนุญาตกับหน่วยงานกำกับดูแลด้วยตัวเอง และอาจปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

ในเกม MONEYVERSE: การ์ดโอกาสที่ราคาสูงมักเป็นการ์ดที่ผู้เล่นลังเลที่สุด ลองใช้ตาชั่งของต้นกล้าก่อนตัดสินใจ ถามว่าถ้าแย่ที่สุดจะเสียเท่าไร และกระแสเงินสดยังรับไหวไหม แล้วจะเห็นว่าบางครั้งการ์ดที่ใครไม่กล้าซื้อ คือการ์ดที่เปลี่ยนเกมทั้งเกม

บทที่ 11

นาฬิกาที่เดินช้าลง

เงินมีไว้ซื้อเวลา ครอบครัว สุขภาพ

ภาค 3 · ซื้อเวลาคืน

หอนาฬิกาตั้งอยู่สุดขอบตลาดการ์ด สูงจนยอดหายเข้าไปในเมฆสีม่วง

ภูมิเดินเข้าไปใกล้ตามคำชวนของเหรียญ ยิ่งใกล้ยิ่งได้ยินเสียงติ๊กต็อกดังขึ้นเรื่อยๆ ไม่ใช่เสียงเดียว แต่เป็นเสียงนับล้านเสียงซ้อนกัน เหมือนนาฬิกาทุกเรือนในจักรวาลเดินพร้อมกันอยู่ข้างใน

หน้าปัดใหญ่ไม่มีตัวเลขสิบสองตัวแบบนาฬิกาทั่วไป มีแค่ช่องหกช่อง แต่ละช่องมีเหรียญหนึ่งเหรียญฝังอยู่ เหมือนเหรียญหกเหรียญในมือของเขา และเข็มก็หมุนเร็วจนตามแทบไม่ทัน

“นี่คือนาฬิกาของนาย” เหรียญพูด “มันหมุนตามความรู้สึกของนาย ไม่ใช่ตามเวลาจริง”

“ทำไมมันเร็วขนาดนี้ครับ”

“นายบอกเองสิ” เหรียญถามกลับ “สามปีที่ผ่านมา นายจำวันไหนได้บ้าง”

ภูมิพยายามนึก เขาจำวันที่ลิ้นชักได้ร้านที่จ่ายเงินร้านแรกได้ จำวันที่หยุดโฆษณาหกหมื่น จำวันที่ร้านครบสองร้อยได้ แต่ระหว่างนั้นเป็นหมอกสีเทา วันจันทร์ถึงอาทิตย์ซ้อนทับกันจนแยกไม่ออก เขาจำไม่ได้ว่าไปหาแม่ครั้งสุดท้ายเมื่อไร จำไม่ได้ว่าเล่นกีตาร์ครั้งสุดท้ายเมื่อไร

“ตอนนายอายุยี่สิบหก เดือนหนึ่งยาวนานมาก เพราะทุกอย่างใหม่หมด” เหรียญว่า “พอชีวิตกลายเป็นงานซ้ำๆ ทั้งวันทั้งคืน สมองไม่บันทึกอะไรใหม่ ปีก็หายไปเหมือนไม่เคยมี นาฬิกาเลยเดินเร็ว”

ป้าแก้วเดินมาหยุดข้างเขา เธอเดินช้ากว่าเดิมมาก ต้องพักทุกสองสามก้าว ภูมิเพิ่งสังเกตเห็นตอนนี้ และรู้สึกผิดที่ไม่ได้สังเกตมาก่อน

“เงินที่เสียไปหาใหม่ได้” ป้าแก้วพูด “เหรียญพวกนี้หาใหม่ไม่ได้ ทุกคนได้วันละหกเหรียญเท่ากัน ทั้งคนรวยที่สุดและคนจนที่สุด ใช้แล้วหายเลย ไม่มีทบต้น ไม่มีเงินคืน ไม่มีใครกู้ยืมได้”

“แต่ผมได้มันคืนมาแล้วนี่ครับ” ภูมิแย้ง “ที่หน้าประตูอิสรภาพ ป้าบอกว่าต่อจากนี้ผมจัดสรรมันตามใจได้แล้ว”

“ป้าบอกว่าหนูจัดสรรได้” ป้าแก้วว่า “ไม่ได้บอกว่าหนูจะจัดสรรเป็น”

ผลตรวจประจำปี

สามวันต่อมา ภูมิไปตรวจสุขภาพประจำปีตามนัดที่เลื่อนมาแล้วสองครั้ง

หมอผู้หญิงวัยห้าสิบกว่าอ่านผลอยู่นานโดยไม่พูดอะไร แล้ววางกระดาษลงบนโต๊ะ

“คุณภูมิ ความดันสูงกว่าเกณฑ์ตั้งแต่ปีที่แล้ว ปีนี้สูงขึ้นอีก น้ำหนักขึ้นแปดกิโลในสามปี ในแบบสอบถามบอกว่านอนคืนละห้าชั่วโมง และไม่ได้ออกกำลังกายเลย”

“ช่วงนี้งานยุ่งครับ” ภูมิตอบตามความเคยชิน

หมอยิ้มนิดๆ แบบคนที่ได้ยินคำนี้มาเป็นพันครั้ง

“ตอนนี้ยังไม่ต้องตกใจ” หมอว่า “แต่ร่างกายกำลังส่งใบแจ้งหนี้มาแล้ว ถ้าเปลี่ยนตอนนี้ หลายอย่างยังกลับได้ ถ้ารอไปอีกสิบปี ใบแจ้งหนี้จะมาพร้อมดอกเบี้ย”

คำว่าดอกเบี้ยทำให้ภูมิสะดุ้ง เขานึกถึงหลุมดำสิบหกเปอร์เซ็นต์

หมอสั่งสามอย่าง นอนให้ได้เจ็ดชั่วโมง ออกกำลังกายให้เหงื่อออกสัปดาห์ละอย่างน้อยสามครั้ง และกลับมาตรวจซ้ำในหกเดือน

ระหว่างขับรถกลับ ภูมินึกถึงงบดุลที่เขาทำมาตลอดสิบแปดปี ทุกบรรทัดเป็นเงิน สวนกองทุน ร้านซักผ้า ลิ้นชัก บัญชีบ้านภูมิ แต่ไม่มีบรรทัดไหนเขียนว่า ร่างกาย

คืนนั้นเหรียญลอยลงมาที่โต๊ะทำงาน มันถือสมุดเล่มบางๆ ปกสีเงินมาด้วย

“งบดุลอีกเล่ม” มันว่า “เล่มที่ไม่มีใครสอนให้จด”

ภูมิเปิดดู หน้าแรกแบ่งเป็นสองฝั่งเหมือนงบดุลทั่วไป แต่หัวข้อแปลกไปหมด

ฝั่งทรัพย์สินที่มองไม่เห็นมีสี่บรรทัด สุขภาพ · ความสัมพันธ์ · เวลาว่างที่เลือกเอง · ทักษะ ข้างแต่ละบรรทัดมีลูกศรขึ้นหรือลง

สุขภาพ ลูกศรชี้ลง ความสัมพันธ์ ลูกศรชี้ลง เวลาว่าง ลูกศรชี้ลงชันที่สุด มีแค่ทักษะที่ชี้ขึ้น

“สามปีที่ผ่านมา งบดุลเล่มสีน้ำเงินของนายโตขึ้นทุกบรรทัด” เหรียญว่า “แต่เล่มสีเงินหดลงเกือบทุกบรรทัด และนายไม่รู้เลย เพราะไม่เคยจด”

“มันแลกกันไม่ได้เหรอครับ” ภูมิถาม “เอาเงินซื้อสุขภาพคืน”

“ได้บางส่วน” เหรียญยอมรับ “เงินจ่ายค่าหมอได้ ค่ายาได้ ค่าโรงพยาบาลได้ เกราะกับประกันของนายทำหน้าที่นั้นดีมาก แต่เงินซื้อปีที่ร่างกายดีคืนไม่ได้ ซื้อวันอาทิตย์ที่ไม่ได้ไปหาแม่คืนไม่ได้ ทรัพย์สินที่มองไม่เห็นพวกนี้ ทบต้นเหมือนเงินเลย ทั้งขาขึ้นและขาลง”

นับวันอาทิตย์

เช้าวันเสาร์ ภูมิขับรถไปหาแม่ ครั้งแรกในรอบสามเดือน

แม่อายุแปดสิบแล้ว ยังนั่งอยู่หน้าร้านซักผ้าเหมือนเดิม คุยกับนักศึกษาเหมือนเดิม แต่ภูมิสังเกตเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็น แม่ลุกจากเก้าอี้ช้าลง ต้องจับโต๊ะ เดินจากหน้าร้านไปหลังร้านต้องหยุดพักหนึ่งครั้ง เหมือนป้าแก้วในจักรวาล

“ลูกผอมลงหรืออ้วนขึ้นนะ” แม่ทัก เพ่งมองหน้าเขา “ตาดำเขียว”

ภูมิกินข้าวกับแม่ที่โต๊ะหลังร้าน แม่เล่าเรื่องเพื่อนบ้าน เรื่องนักศึกษาที่ทำผ้าสีตก เรื่องลิ้นชักที่บอกว่าเดือนนี้กำไรน้อยลงเพราะเทอมปิด ภูมิฟังแล้วรู้สึกว่าเรื่องเล็กๆ พวกนี้มีค่ากว่าตัวเลขทุกตัวในสมุดเขา

ขากลับ เขาจอดรถริมทาง แล้วทำสิ่งที่นักบัญชีในตัวเขาทำเป็นที่สุด เขานับ

แม่อายุแปดสิบ ถ้าโชคดี แม่อยู่ถึงเก้าสิบ เหลืออีกสิบปี เขามาหาแม่เดือนละครั้งตามปกติ แต่ปีนี้หายไปสามเดือน ถ้าเฉลี่ยเดือนละครั้งจริงๆ

10 ปี × 12 ครั้ง = 120 ครั้ง

หนึ่งร้อยยี่สิบครั้ง ทั้งชีวิตที่เหลือของแม่ เขาจะได้กินข้าวที่โต๊ะหลังร้านอีกแค่ประมาณนี้ และนั่นคือถ้าโชคดี

ภูมิเปิดปฏิทินในโทรศัพท์ ไล่ดูสามเดือนที่ไม่ได้มา ทุกวันเสาร์อาทิตย์มีชื่อลิ้นชักอยู่เต็ม ประชุมนักพัฒนา ตอบลูกค้า แก้บั๊ก สิ่งที่นักพัฒนาทำแทนได้ สิ่งที่คนดูแลลูกค้าทำแทนได้ สิ่งที่รอวันจันทร์ได้

“แต่ไม่มีใครมากินข้าวกับแม่แทนผมได้” เขาพูดกับพวงมาลัย

ถ้ามาสองสัปดาห์ครั้ง ตัวเลขจะเป็นสองร้อยหกสิบครั้ง มากกว่าเดิมเท่าตัว แลกกับวันเสาร์เพิ่มแค่เดือนละราวหนึ่งวัน ภูมิคำนวณว่ามันคือการลงทุนที่ผลตอบแทนสูงที่สุดที่เขาเคยเห็น

เขาไม่ได้เล่าเรื่องนี้ให้แม่ฟัง แค่โทรกลับไปบอกว่าอีกสองอาทิตย์จะมาอีก พาแพรมาด้วย

“มาบ่อยไม่เปลืองค่าน้ำมันเหรอลูก” แม่ถาม

“คุ้มครับแม่” ภูมิตอบ “คุ้มที่สุดแล้ว”

ตรวจเหรียญหนึ่งสัปดาห์

สิบแปดปีก่อน ภูมิเริ่มต้นด้วยการจดว่าเงินไปไหน ตอนนี้เขาทำแบบเดียวกันกับเวลา

หนึ่งสัปดาห์เต็ม เขาจดทุกชั่วโมงลงในสมุดเล่มสีเงิน แบ่งตามเหรียญหกเหรียญ เหรียญละสี่ชั่วโมง แล้วทำตารางเฉลี่ยต่อวัน

เหรียญหกเหรียญ (เฉลี่ยต่อวัน)	สัปดาห์ที่ตรวจ	ที่อยากให้เป็น
นอน	1¼ เหรียญ (5 ชม.)	1¾ เหรียญ (7 ชม.)
งานประจำ	1¼ เหรียญ	1¼ เหรียญ
ลิ้นชัก	2 เหรียญ	½ เหรียญ
เดินทาง ธุระ งานบ้าน	¾ เหรียญ	½ เหรียญ
สุขภาพ ครอบครัว สิ่งที่รัก	¾ เหรียญ	2 เหรียญ
รวม	6 เหรียญ	6 เหรียญ

ภูมินั่งมองตารางนานเหมือนคืนที่มองบิลบัตรเครดิตครั้งแรก

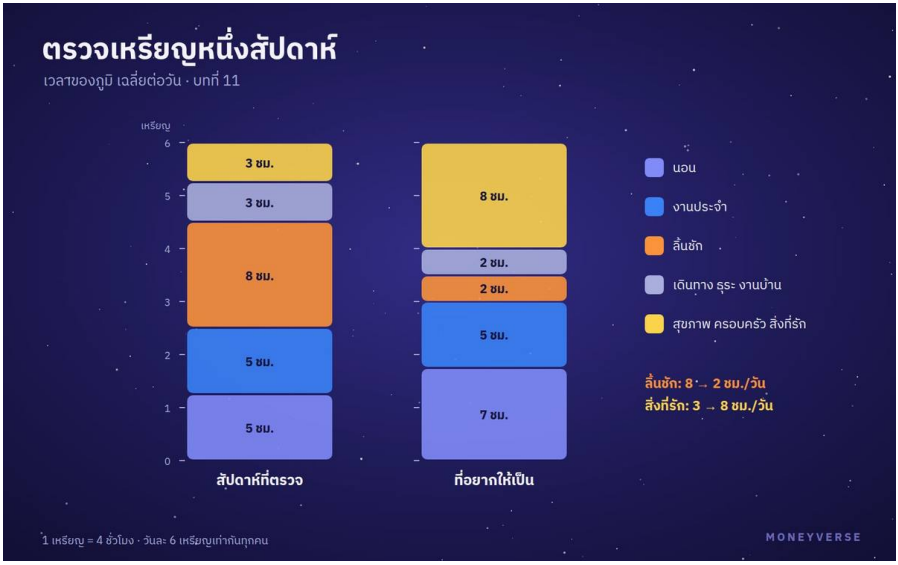
ลิ้นชักกินเวลาวันละแปดชั่วโมง มากกว่างานประจำ ทั้งที่ทำกำไรให้เขาไม่ถึงหนึ่งในสิบของรายได้ทั้งหมด ส่วนเวลาสำหรับแพร แม่ กีตาร์ และร่างกายตัวเอง รวมกันวันละสามชั่วโมง ส่วนใหญ่เป็นเวลากินข้าวเย็นที่ตาจ้องโทรศัพท์

“ตลกดีนะครับ” เขาบอกเหรียญ “ผมใช้เวลาสิบแปดปีเพื่อให้ไม่ต้องทำงานเพื่อเงิน แล้วก็เอาเวลาที่ได้คืนมาไปทำงานต่อ”

“นายไม่ได้ผิดที่ทำลิ้นชัก” เหรียญว่า “ผิดที่ไม่เคยตั้งงบให้มัน เหมือนตอนที่นายใช้บัตรเครดิตโดยไม่มีงบ ทุกอย่างดูเล็กน้อยทีละรายการ ห้านาที ครึ่งชั่วโมง ประชุมสายเดียว รวมกันแล้วกลายเป็นหลุมดำ”

“หลุมดำเวลา” ภูมิพึมพำ

“และมันอันตรายกว่าหลุมดำเงิน” เหรียญว่า “หนี้บัตรมีใบแจ้งยอดทุกเดือน หนี้เวลาไม่มีใครส่งบิลมา จนกระทั่งวันที่หมอยื่นผลตรวจให้ หรือวันที่ลูกโตแล้วไม่อยากคุยด้วย หรือวันที่ไม่เหลือใครที่โต๊ะหลังร้าน”

งบเวลาที่มีเท่ากันทุกวัน

วันละ 6 เหรียญ

เท่ากับ 24 ชั่วโมง

เหรียญละ 4 ชั่วโมง

แบ่งให้สิ่งที่สำคัญจริง

เวลาที่ซื้อคืนมา

สุขภาพ ครอบครัว และสิ่งที่รัก

ราคาของหนึ่งชั่วโมง

“ผมจะลดลิ้นชักจากสองเหรียญเหลือครึ่งเหรียญได้ยังไงครับ” ภูมิถามต้นกล้าในคืนต่อมา “ถ้าผมไม่ทำ ใครจะทำ”

ต้นกล้านั่งอยู่บนขั้นบันไดหอนาฬิกา ผมหงอกแซมที่ขมับมากขึ้นกว่าตอนหน้าประตูอิสรภาพ

“นายเคยคิดไหมว่าชั่วโมงหนึ่งของนายราคาเท่าไร”

“ไม่ค่อยครับ”

“ลองดู” ต้นกล้าว่า “วิธีง่ายที่สุดคือเอารายได้จากงานหลังหักภาษีหารด้วยชั่วโมงที่ทำงาน ไม่ใช่เพื่อบอกว่านายมีค่าแค่นั้นนะ แต่เพื่อใช้เป็นไม้บรรทัดตัดสินใจ”

ภูมิคำนวณ งานประจำสี่วันต่อสัปดาห์ เดือนละราวหนึ่งร้อยสี่สิบสี่ชั่วโมง รายได้หลังหักภาษีราวหกหมื่น

“ชั่วโมงละประมาณสี่ร้อยยี่สิบบาทครับ”

“ทีนี้ดูสิ่งที่นายทำทุกสัปดาห์ แล้วถามว่า ถ้าจ่ายให้คนอื่นทำ ต่อชั่วโมงถูกกว่าสี่ร้อยยี่สิบไหม และนายชอบทำมันไหม” ต้นกล้าว่า “ถ้าถูกกว่าและนายไม่ได้ชอบทำ นั่นคือเวลาที่ซื้อคืนได้ในราคาดี”

ภูมิไล่ดูรายการ งานทำความสะอาดบ้านที่เขากับแพรผลัดกันทำสัปดาห์ละสองชั่วโมง จ้างแม่บ้านมาทำเดือนละสี่ครั้ง ราวพันหกร้อยบาท ได้เวลาคืนเดือนละแปดชั่วโมง ชั่วโมงละสองร้อย

“ถูกกว่าครึ่งหนึ่งของค่าชั่วโมงผม” เขาพูด

“มีงานวิจัยบางชิ้นพบว่า คนที่ใช้เงินซื้อเวลาคืนจากงานที่ไม่ชอบ มักรายงานว่าพอใจกับชีวิตมากกว่าคนที่ใช้เงินจำนวนเท่ากันซื้อของ” ต้นกล้าว่า “แต่ระวังอย่างหนึ่ง เวลาที่ซื้อคืนมา ต้องเอาไปใช้กับสิ่งที่สำคัญจริงๆ ไม่ใช่เอาไปทำงานเพิ่ม ไม่งั้นนายแค่จ่ายเงินเพื่อทำงานมากขึ้น”

“แล้วลิ้นชักล่ะครับ”

“ลิ้นชักไม่ใช่งานบ้าน” ต้นกล้ายิ้ม “มันต้องการคนที่รักมันพอๆ กับนาย นายรู้จักใครแบบนั้นไหม”

ภูมิรู้คำตอบทันที

หุ้นส่วนรุ่นน้อง

“หนูเหรอคะ” นัทเกือบทำกาแฟหก

เธออายุยี่สิบเจ็ดแล้ว ปิดหนี้บัตรเครดิตได้สองปี เพิ่งได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าทีมย่อย และเป็นคนที่รู้จักลิ้นชักดีที่สุดรองจากภูมิ เพราะเธอช่วยตั้งแต่วันแรกทุกวันพุธ

ภูมิเปิดสมุดให้ดูตัวเลข ลิ้นชักตอนนี้มีร้านที่จ่ายเงินสี่ร้อยยี่สิบร้าน

ตัวเลขของลิ้นชักตอนนี้ (ต่อเดือน โดยประมาณ)	บาท
รายได้ 420 ร้าน × ฿129	54,180
ค่านักพัฒนา ระบบ และคนดูแลลูกค้า	−33,000
ค่าตอบแทนนัท (ไม่เต็มเวลา)	−15,000
เหลือ	+6,180

ตัวเลขสมมติตามเนื้อเรื่อง เพื่อให้เห็นภาพ

“ค่าตอบแทนไม่มากนะ” ภูมิพูดตรงๆ “เพราะลิ้นชักยังเล็ก พี่เลยอยากเสนอหุ้นสิบห้าเปอร์เซ็นต์ด้วย ทยอยได้ทีละปีในสี่ปี ถ้าลิ้นชักโต นัทโตไปด้วย ถ้าลิ้นชักไม่โต นัทก็ยังได้ประสบการณ์บริหารของจริงที่คนอายุยี่สิบเจ็ดไม่ค่อยได้”

“ทำไมไม่จ้างคนเก่งๆ จากข้างนอกคะ”

“เพราะนัทเข้าใจป้าร้านส้มตำ” ภูมิตอบ “และนัทรู้ว่าหลุมดำสิบหกเปอร์เซ็นต์รู้สึกยังไง ลิ้นชักต้องการคนที่รู้ว่าการไม่รู้ว่าเงินไปไหนมันน่ากลัวแค่ไหน”

นัทขอเวลาคิดหนึ่งสัปดาห์ แล้วกลับมาพร้อมตาชั่งที่วาดเองบนกระดาษ จานซ้าย จานขวา ตัวเลขครบ ภูมิหัวเราะออกมาดังๆ ครั้งแรกในรอบหลายเดือน

“รับค่ะ” นัทพูด “แต่มีเงื่อนไขข้อเดียว พี่ห้ามตอบไลน์ลูกค้าวันอาทิตย์ หนูจะทำเอง”

การส่งงานใช้เวลาสามเดือน ภูมิเขียนคู่มือทุกอย่างที่อยู่ในหัว ตั้งแต่วิธีคุยกับเจ้าของร้านจนถึงเกณฑ์ว่าเมื่อไรควรขึ้นราคา แล้วถอยออกมาทีละขั้น จากสองเหรียญต่อวัน เหลือหนึ่งเหรียญ เหลือครึ่งเหรียญ

สัปดาห์แรกที่ไม่ได้แตะลิ้นชักเลยสามวันติด ภูมินั่งไม่ติด เปิดแอปดูตัวเลขวันละหลายรอบ แพรแอบซ่อนโทรศัพท์เขาไว้ในตู้เย็นหนึ่งคืน

“ปล่อยไม่เป็นเหรอ” แพรแซว

“ปล่อยยากกว่าสร้างครับ” ภูมิยอมรับ

ตีห้าครึ่ง

นาฬิกาปลุกดังตอนตีห้าครึ่งเหมือนเดิม แต่ชั่วโมงเรียนกลายเป็นชั่วโมงวิ่ง

สัปดาห์แรก ภูมิวิ่งรอบสวนสาธารณะใกล้บ้านได้แค่ครึ่งรอบก็ต้องเดินหอบจนพูดไม่ออก ผู้หญิงอายุเจ็ดสิบกว่าคนหนึ่งเดินเร็วแซงเขาไป ยิ้มให้อย่างใจดี

เดือนที่สอง วิ่งได้หนึ่งรอบโดยไม่หยุด

เดือนที่สี่ วิ่งได้สามรอบ แพรเริ่มมาด้วยวันเว้นวัน เธอวิ่งช้ากว่าแต่คุยเก่งกว่า ทั้งคู่ได้คุยกันมากกว่าตอนนั่งกินข้าวเย็นทั้งสามปีรวมกัน

“เหมือนลงทุนรายเดือนเลย” ภูมิบอกแพรระหว่างเดินคูลดาวน์ “แต่ละวันไม่เห็นผลอะไร แต่ทบไปเรื่อยๆ วันหนึ่งหันกลับมามองก็ไกลมากแล้ว”

“เธอนี่เอาทุกอย่างไปเทียบกับเงินได้จริงๆ” แพรหัวเราะ

“ก็ทุกอย่างทบต้นได้นี่ครับ” ภูมิว่า “แค่เงินเป็นอย่างเดียวที่มีคนส่งสรุปยอดมาให้ทุกเดือน”

เขาเริ่มนอนสี่ทุ่ม ปิดโทรศัพท์ไว้นอกห้องนอน หกเดือนต่อมา หมอคนเดิมอ่านผลตรวจซ้ำ แล้วเงยหน้ามองเขานานกว่าครั้งก่อน

“ความดันกลับมาอยู่ในเกณฑ์แล้ว น้ำหนักลงห้ากิโล” หมอพูด “ทำได้ยังไงคะ”

“ซื้อเวลาคืนครับ” ภูมิตอบ “แล้วเอาไปใช้ให้ถูกที่”

ลุงต้อมลงจากลู่

คืนหนึ่ง เหรียญพาภูมิกลับไปที่ดาวเงินเดือน ดาวดวงแรกที่เขาตื่นขึ้นมาในจักรวาลนี้เมื่อสิบแปดปีก่อน

ลู่วิ่งยังหมุนเหมือนเดิม คนยังวิ่งเหมือนเดิม แต่ลุงต้อมไม่ได้อยู่บนลู่แล้ว ภูมิเจอเขานั่งอยู่บนม้านั่งใต้หอนาฬิกา ป้ายชื่อบนอกยังติดอยู่ ทั้งที่ไม่มีใครต้องรู้ชื่อเขาอีกแล้ว

“เกษียณได้สองปีแล้ว” ลุงต้อมเล่า ยิ้มแบบใจดีเหมือนเดิม แต่ตาเหนื่อยกว่าเดิมมาก “ได้เงินก้อนตอนออก ได้บำนาญนิดหน่อย พอกินพอใช้ถ้าประหยัด”

“ดีแล้วนี่ครับลุง”

“ดีสิ” ลุงต้อมพยักหน้า แต่น้ำเสียงไม่ได้ดีอย่างคำพูด “แต่ลุงตื่นตีห้าทุกวันเหมือนตอนทำงาน แล้วก็ไม่รู้จะไปไหน ลูกๆ โตกันหมดแล้ว มีชีวิตของตัวเอง ตอนเขาเด็กๆ ลุงทำโอทีทุกวัน ไม่เคยได้ไปดูเขาแข่งกีฬาที่โรงเรียนสักครั้ง ตอนนี้ลุงว่าง เขาไม่ว่าง”

เขาเคาะเข่าตัวเองเบาๆ “เข่าก็ไม่ดี หมอบอกว่าน้ำหนักเยอะ ต้องเดินออกกำลัง ลุงว่าจะเริ่มตั้งแต่สิบปีก่อน แต่ไม่มีเวลา”

ภูมินั่งฟังเงียบๆ ลุงต้อมไม่ได้จน ไม่ได้มีหนี้ เขาทำทุกอย่างที่คนบอกว่าควรทำ ทำงานหนัก ไม่ลาออก เก็บเงินจนเกษียณ แต่เขาลงจากลู่มาพร้อมทรัพย์สินที่มองไม่เห็นที่หมดไปเกือบทุกบรรทัด

“ลุงอยากบอกอะไรคนหนุ่มๆ ที่ยังวิ่งอยู่ไหมครับ” ภูมิถาม

ลุงต้อมมองลู่วิ่งนาน

“บอกเขาว่าเวลาที่ไม่ได้ใช้กับคนที่รัก มันไม่ได้เก็บไว้ให้ใช้ทีหลังนะ” เขาว่า “มันหายไปเลย ลุงนึกว่ามันเหมือนเงินเกษียณ เก็บไว้ก่อน แก่แล้วค่อยถอนมาใช้ ไม่ใช่เลย”

ก่อนกลับ ภูมิชวนลุงต้อมเดินรอบลานหอนาฬิกาด้วยกันหนึ่งรอบ ช้าๆ ลุงต้อมหอบนิดหน่อย แต่หัวเราะตลอดทาง

“พรุ่งนี้มาอีกนะ” ลุงต้อมพูดตอนแยกกัน “ลุงจะเดินสองรอบ”

รายการของแม่

วันเสาร์หนึ่งระหว่างกินข้าวที่โต๊ะหลังร้าน แพรถามแม่ด้วยคำถามที่ภูมิไม่เคยคิดจะถาม

“แม่คะ มีที่ไหนที่แม่อยากไปแต่ยังไม่ได้ไปไหมคะ”

แม่หัวเราะ โบกมือว่าไม่มีหรอก แก่แล้ว แต่แพรรอ ไม่เปลี่ยนเรื่อง จนแม่เงียบไปครู่หนึ่ง

“แม่อยากกลับไปดูบ้านเกิด” แม่พูดเบาๆ “หมู่บ้านริมแม่น้ำที่อุบลฯ แม่ออกมาตั้งแต่สิบหก ไม่ได้กลับไปเลยหกสิบกว่าปี ไม่รู้ว่าวัดที่แม่เคยไปทำบุญกับยายยังอยู่ไหม”

ภูมินิ่งไป สี่สิบสี่ปีที่เป็นลูกแม่ เขาไม่เคยรู้เรื่องนี้ ไม่เคยถาม แม่ก็ไม่เคยเล่า เพราะแม่ยุ่งอยู่กับการหาเงินส่งเขาเรียนมาทั้งชีวิต

คืนนั้น ภูมิกับแพรนั่งเขียนรายการด้วยกันในกระปุกความฝันร่วม ไม่ใช่รายการของที่อยากซื้อ แต่เป็นรายการสิ่งที่อยากทำกับคนที่รัก ก่อนที่มันจะสายเกินไป

พาแม่กลับบ้านเกิดที่อุบลฯ

พาพ่อแม่แพรไปทะเลอีกครั้ง

ภูมิเล่นเพลงที่แต่งเองให้แม่ฟัง

แพรเปิดคอนเสิร์ตเล็กๆ ของลูกศิษย์ทั้งสตูดิโอ

“ทำไมเราไม่เขียนรายการแบบนี้ตั้งแต่สิบปีก่อนนะ” แพรถาม

“เพราะตอนนั้นผมคิดว่าเวลาเป็นของฟรี” ภูมิตอบ

ทริปอุบลฯ ใช้เวลาสี่วัน ภูมิเช่ารถตู้ที่แม่ขึ้นลงสะดวก จองที่พักชั้นล่างใกล้แม่น้ำ ใช้เงินจากกระปุกความฝันร่วมทั้งหมด หมู่บ้านเปลี่ยนไปจนแม่จำแทบไม่ได้ ถนนลาดยางแทนทางดิน ร้านสะดวกซื้อแทนร้านโชห่วย แต่วัดยังอยู่ ศาลาไม้หลังเก่ายังอยู่ ต้นมะขามใหญ่หน้าวัดยังอยู่

แม่เดินเข้าไปจับลำต้นมะขามนานมาก แล้วหันมายิ้มให้ภูมิ ยิ้มแบบที่ภูมิไม่เคยเห็นมาก่อน ไม่ใช่ยิ้มของแม่ที่ขายข้าวแกง แต่เป็นยิ้มของเด็กหญิงอายุสิบหกคนหนึ่ง

“ยายพาแม่มาเก็บมะขามตรงนี้” แม่พูด “ทุกปี”

ภูมิไม่ได้ถ่ายรูปช่วงนั้น เขาแค่ยืนดู และจำมันไว้ทุกรายละเอียด

คืนสุดท้ายของทริป ภูมินั่งริมแม่น้ำกับแพร คำนวณในใจตามความเคยชิน ทริปนี้ใช้เงินราวสองหมื่นสองพันบาท น้อยกว่านาฬิกาเรือนหรูที่ท็อปเคยซื้อเมื่อสิบกว่าปีก่อนเสียอีก นาฬิกาเรือนนั้นท็อปขายไปนานแล้ว และบอกว่าจำไม่ได้ด้วยซ้ำว่าใส่ไปกี่ครั้ง

“ของที่ซื้อมา ความสุขมันจางเร็ว” เหรียญพูดขึ้นในใจเขา “แต่ประสบการณ์กับคนที่รัก ยิ่งนานยิ่งมีค่า เพราะทุกครั้งที่เล่าซ้ำ มันได้ดอกเบี้ยเพิ่ม”

ภูมิรู้ว่าแม่จะเล่าเรื่องต้นมะขามให้นักศึกษาหน้าร้านฟังไปอีกหลายปี และทุกครั้งที่เล่า ทริปสี่วันนี้จะมีค่าขึ้นอีกนิด

ในจักรวาลคืนนั้น เข็มนาฬิกาบนหอสูงเดินช้าลงอย่างเห็นได้ชัดเป็นครั้งแรก

พายุลูกที่ไม่ได้มาจากตลาด

สองเดือนหลังกลับจากอุบลฯ ตอนตีห้า โทรศัพท์ของภูมิดังขึ้น ลูกสาวป้าสมใจที่ดูแลร้านซักผ้าโทรมา เสียงสั่น เหมือนเสียงป้าสมใจในเช้าวันนั้นเมื่อเกือบยี่สิบปีก่อน

แม่ไข้สูง หายใจเหนื่อย

ภูมิขับรถไปถึงโรงพยาบาลตอนแปดโมง หมอบอกว่าปอดติดเชื้อ ต้องนอนโรงพยาบาลอย่างน้อยสองสัปดาห์ และคนอายุแปดสิบต้องเฝ้าดูใกล้ชิด

ภูมินั่งอยู่หน้าห้องผู้ป่วย นึกถึงเช้าวันที่แม่ล้มที่ร้านข้าวแกง ตอนที่เขามีเงินในบัญชีไม่กี่พัน นึกถึงเตียงข้างๆ ที่ครอบครัวหนึ่งต้องขายที่นาแปลงเล็กเพื่อประคองชีวิต คืนที่ความกังวลเรื่องเงินหนักกว่าความกังวลเรื่องคนที่นอนอยู่ข้างใน

คืนนี้ไม่มีอะไรแบบนั้นเลย

ค่ารักษาส่วนใหญ่ใช้สิทธิ์ที่แม่มีอยู่ ส่วนที่เกินมาจ่ายจาก เกราะของแม่ ที่ภูมิเติมไว้ทุกเดือนตั้งแต่สิบกว่าปีก่อน ค่าคนช่วยดูแลหลังออกจากโรงพยาบาลจ่ายจากรายได้ร้านซักผ้าสาขาแรก ซึ่งเป็นของแม่อยู่แล้ว ไม่มีใครต้องยืมเงินใคร ไม่มีใครต้องขายอะไร

สิ่งที่ภูมิต้องการที่สุดในคืนนั้นไม่ใช่เงิน แต่คือเวลา และเขามีมัน

เขาลางานประจำสองสัปดาห์ ไม่ต้องขอใคร ไม่ต้องกลัวว่าจะถูกหักเงินหรือถูกมองไม่ดี นัทดูแลลิ้นซักทั้งหมดโดยไม่โทรมาถามแม้แต่ครั้งเดียว ภูมินั่งข้างเตียงแม่ทุกวัน ป้อนข้าว อ่านข่าวให้ฟัง เล่นกีตาร์เบาๆ เพลงลูกทุ่งที่แม่ชอบ จนพยาบาลมาขอฟังด้วย

“เงินที่ลูกเก็บมาตลอด” แม่พูดในคืนที่สาม เสียงยังอ่อนจากยา “แม่เคยคิดว่าลูกขี้เหนียว”

ภูมิหัวเราะ “แล้วตอนนี้ล่ะครับแม่”

“ตอนนี้แม่รู้แล้ว” แม่จับมือเขา “ลูกไม่ได้เก็บเงิน ลูกเก็บเวลาไว้ให้วันนี้”

เส้นชัยที่เลื่อนหนี

หนึ่งเดือนต่อมา แม่แข็งแรงพอจะกลับมานั่งคุยกับนักศึกษาหน้าร้านได้เหมือนเดิม

แต่ภูมิกลับนอนไม่หลับอีกครั้ง ด้วยเหตุผลใหม่

“ถ้าวันหนึ่งผมป่วยหนักล่ะ ถ้าแพรป่วยล่ะ ถ้าตลาดพังติดกันหลายปีล่ะ” เขาบอกเหรียญ “ผมคิดว่าน่าจะต้องมีอีกสักห้าล้าน ถึงจะปลอดภัยจริงๆ”

เหรียญหมุนตัวช้าๆ แล้วพาเขาไปที่ขอบตลาดการ์ด ตรงนั้นมีลู่วิ่งยาวเหยียด คนในชุดสูทราคาแพงวิ่งอยู่บนนั้นหลายสิบคน ปลายลู่มีเส้นชัยสีทอง แต่ทุกครั้งที่ใครวิ่งเข้าใกล้ เส้นชัยก็เลื่อนหนีออกไปอีก

“คนพวกนี้มีเงินมากกว่านายหลายเท่า” เหรียญว่า “ทุกคนเคยพูดประโยคเดียวกับนาย อีกสักห้าล้าน อีกสักสิบล้าน อีกสักร้อยล้าน”

“ทำไมเขาไม่หยุดครับ”

“เพราะไม่เคยมีใครนิยามคำว่าพอไว้” เหรียญตอบ “ความกลัวไม่มีเพดาน มันจะหาเหตุผลใหม่ให้วิ่งต่อได้เสมอ ส่วนคำว่าพอต้องเขียนไว้ล่วงหน้า เหมือนเกณฑ์หยุดของนาย”

ภูมิมองลู่วิ่งนานมาก แล้วนึกถึงลุงต้อม ที่วิ่งบนลู่มาสามสิบปีเพราะไม่มีทางเลือก และคนพวกนี้ ที่มีทางเลือกทุกอย่าง แต่ก็ยังวิ่ง

“ความเสี่ยงที่ผมกลัว มีวิธีจัดการที่ถูกกว่าการวิ่งไล่เงินอีกห้าล้านไหมครับ”

“มีสิ” เหรียญว่า “ประกันสุขภาพที่ครอบคลุมพอ เกราะที่ใหญ่ขึ้น นิดหน่อยตอนอายุมากขึ้น ถอนใช้ให้น้อยลงในปีที่ตลาดแย่ และรายได้จากงานที่นายรักอีกเล็กน้อย แค่นี้ก็รับพายุได้เกือบทุกลูกแล้ว ส่วนพายุลูกที่ใหญ่เกินกว่านั้น ห้าล้านก็ไม่ได้ช่วยมากนัก”

คืนนั้นภูมิกับแพรนั่งเขียนนิยามคำว่า พอ ของบ้านเขาลงในหน้าแรกของสมุดเล่มสีเงิน เป็นตัวเลขที่ชัดเจน พร้อมเงื่อนไขว่าเมื่อไรจะทบทวนมัน และสิ่งที่จะทำเมื่อเกินพอแล้ว

บรรทัดสุดท้ายเขียนว่า ส่วนที่เกินพอ ใช้ทำให้ชีวิตคนอื่นดีขึ้น

แพรเขียนบรรทัดนั้นเอง ภูมิมองลายมือเธอนาน แล้วรู้สึกว่ามันคือบรรทัดที่สำคัญที่สุดในสมุดทั้งสองเล่ม

นาฬิกาที่เดินช้าลง

ในจักรวาล ภูมิกลับไปยืนหน้าหอนาฬิกาอีกครั้ง

เข็มนาฬิกาเดินช้าลงมากแล้ว ช้าจนเห็นเหรียญแต่ละเหรียญบนหน้าปัดชัดเจน เหรียญทั้งหกในมือเขากลับมาเป็นสีทองอ่อนอีกครั้ง และบนหน้าปัดของหอนาฬิกา ช่องที่เคยว่างเปล่าตอนนี้มีภาพเล็กๆ ปรากฏขึ้นในแต่ละช่อง แม่จับต้นมะขาม แพรวิ่งนำหน้าในสวนสาธารณะตอนเช้า นัทนั่งคุยกับป้าร้านส้มตำ ภูมินั่งเล่นกีตาร์ข้างเตียงโรงพยาบาล

“นาฬิกาเดินช้าลงเพราะนายมีวันที่จำได้อีกครั้ง” เหรียญพูด

ป้าแก้วนั่งอยู่บนม้านั่งหินหน้าหอนาฬิกา เธอไม่ได้ลุกขึ้นมาต้อนรับเหมือนทุกครั้ง แค่ตบที่ว่างข้างตัวให้ภูมินั่ง

“ป้าดีใจที่หนูเรียนบทนี้ได้ทันนะจ๊ะ” เธอพูด เสียงเบาลงกว่าเดิม “หลายคนเรียนบทนี้ตอนสายเกินไป ป้าเองก็เกือบสาย”

“ป้าเกือบสายเรื่องอะไรครับ”

ป้าแก้วมองไปที่ปลายสุดของจักรวาล ที่ซึ่งมีดาวดวงหนึ่งส่องแสงอ่อนๆ ภูมิไม่เคยสังเกตมันมาก่อน มันไม่ได้สว่างที่สุดในท้องฟ้า แต่แสงของมันทอดยาวเป็นเส้นบางๆ ไปถึงดาวเคราะห์ทุกดวง ดาวเงินเดือน สถานีเกราะ สวนสินทรัพย์ ดาวเครื่องจักร เหมือนเส้นทางที่มีคนวาดไว้ให้

“นั่นคือเรื่องที่ป้าจะเล่าให้หนูฟังครั้งหน้า” เธอพูด แล้วยื่นสมุดเล่มเล็กปกสีทองหม่นที่ขอบเปื่อยไม่แพ้สมุดเล่มแรกของภูมิให้เขา “เก็บไว้ก่อน ยังไม่ต้องเปิด”

“ทำไมครับ”

ป้าแก้วยิ้ม รอยยิ้มเดียวกับคืนแรกที่หน้าสถานีเกราะ

“เพราะการเดินทางครั้งหน้า” เธอว่า “จะเป็นครั้งสุดท้ายที่ป้าเดินไปกับหนู”

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 11

บทเรียน: เงินมีไว้ซื้อเวลา แต่เวลาที่ซื้อคืนมาจะไม่มีความหมายถ้าเอาไปใช้ผิดที่ อิสรภาพทางการเงินให้สิทธิ์จัดสรรหกเหรียญเอง แต่ไม่ได้สอนวิธีจัดสรร ต้องฝึกเหมือนฝึกใช้เงิน

งบดุลที่มองไม่เห็น: สุขภาพ ความสัมพันธ์ เวลาว่างที่เลือกเอง และทักษะ เป็นทรัพย์สินที่ทบต้นได้ทั้งขาขึ้นและขาลงเหมือนเงิน แต่ไม่มีใครส่งสรุปยอดมาให้ ลองให้คะแนนตัวเองปีละครั้ง

เงินจ่ายค่ารักษาได้ แต่ซื้อปีที่ร่างกายดีคืนไม่ได้: เกราะและประกันปกป้องเงินจากเรื่องสุขภาพ ส่วนการนอน การออกกำลังกาย และการตรวจสุขภาพประจำปี ปกป้องตัวคุณเอง

นับวันอาทิตย์: ลองนับว่าคุณจะได้เจอคนสำคัญอีกกี่ครั้งถ้าใช้ชีวิตแบบเดิม ตัวเลขที่จำกัดจะทำให้เห็นว่าอะไรสำคัญจริง

ตรวจเหรียญหนึ่งสัปดาห์: จดว่าเวลาไปไหนเหมือนที่จดว่าเงินไปไหน แล้วตั้งงบเวลาให้สิ่งที่กินเวลาโดยไม่รู้ตัว หนี้เวลาไม่มีใบแจ้งยอด

ราคาของหนึ่งชั่วโมง: รายได้จากงานหลังหักภาษี ÷ ชั่วโมงที่ทำงาน ใช้เป็นไม้บรรทัด ถ้าจ้างคนอื่นทำงานที่ไม่ชอบได้ถูกกว่านี้ นั่นคือเวลาที่ซื้อคืนได้ในราคาดี แต่ต้องเอาเวลาที่ได้คืนไปใช้กับสิ่งที่สำคัญ ไม่ใช่ทำงานเพิ่ม

ปล่อยงานให้คนที่รักมันพอๆ กับเรา: เขียนคู่มือ ส่งงานทีละขั้น และแบ่งผลประโยชน์อย่างยุติธรรม เช่น ค่าตอบแทนบวกหุ้นที่ทยอยได้ ปล่อยยากกว่าสร้าง

รายการก่อนสาย: เขียนรายการสิ่งที่อยากทำกับคนที่รัก ไม่ใช่รายการของที่อยากซื้อ และถามคนที่คุณรักว่าเขาอยากทำอะไร บางคำตอบคุณอาจไม่เคยรู้มาก่อน

นิยามคำว่า “พอ”: ความกลัวไม่มีเพดาน ถ้าไม่เขียนคำว่าพอไว้ล่วงหน้า เส้นชัยจะเลื่อนหนีเสมอ จัดการความเสี่ยงด้วยประกัน เกราะ และการถอนใช้แบบยืดหยุ่น แทนการวิ่งไล่เงินก้อนใหม่ไม่รู้จบ

คำศัพท์ประจำบท: Time Affluence คือความรู้สึกว่ามีเวลาเพียงพอ · Hourly Value คือราคาต่อชั่วโมงของเวลาคุณ · Delegation คือการมอบหมายงาน · Vesting คือการทยอยได้หุ้นตามเวลา · Enough คือความพอที่นิยามไว้ล่วงหน้า

แบบฝึก 10 นาที

- ให้คะแนนงบดุลที่มองไม่เห็นของคุณ 1–10: สุขภาพ ความสัมพันธ์ เวลาว่าง ทักษะ แล้ววาดลูกศรว่าปีนี้ขึ้นหรือลง
- นับว่าคุณจะได้เจอคนที่สำคัญที่สุดอีกกี่ครั้ง ถ้าใช้ชีวิตแบบตอนนี้
- จดเวลาของตัวเองหนึ่งวันแบ่งเป็นหกเหรียญ เหรียญไหนรั่วไปที่ไหน
- คำนวณราคาต่อชั่วโมงของคุณ แล้วหางานหนึ่งอย่างที่ซื้อเวลาคืนได้ในราคาต่ำกว่านั้น
- ถามคนที่คุณรักหนึ่งคนว่า “มีอะไรที่อยากทำแต่ยังไม่ได้ทำไหม” แล้วจดคำตอบ

คำถามชวนคิด: ถ้าคุณมีเวลาเพิ่มขึ้นวันละหนึ่งเหรียญตั้งแต่พรุ่งนี้ คุณจะใช้มันกับใคร?

หมายเหตุ: ตัวเลขในบทนี้เป็นเรื่องสมมติเพื่อการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพควรปรึกษาแพทย์และตรวจสุขภาพตามคำแนะนำ สิทธิ์การรักษาพยาบาลของแต่ละคนแตกต่างกัน ควรตรวจสอบสิทธิ์ของตัวเองและครอบครัวให้ชัดเจนล่วงหน้า

ในเกม MONEYVERSE: Time Token ทั้งหกเหรียญคือทรัพยากรที่มีค่าที่สุดในเกม ผู้เล่นที่ไปถึง FIRE แล้วยังวาง Token ทั้งหมดไว้กับงานจะพลาดสิ่งที่เกมตั้งใจจะสอน ลองสังเกตว่าเมื่อเงินไม่ใช่ข้อจำกัดอีกต่อไป คุณเลือกวาง Token ไว้ตรงไหน

บทที่ 12

ดาวที่ส่องทางให้คนอื่น

การให้ มรดก และ Impact

ภาค 3 · ซื้อเวลาคืน

ดาวดวงนั้นอยู่ไกลกว่าที่ภูมิคิด

เหรียญพาเขากับป้าแก้วบินผ่านดาวเงินเดือน ผ่านสถานีเกราะ ผ่านสวนสินทรัพย์ ผ่านดาวเครื่องจักรที่สายธารทองไหลไม่หยุด ผ่านประตูอิสรภาพและตลาดการ์ด ผ่านหอนาฬิกาที่ตอนนี้เข็มเดินช้าและสงบแล้วออกไปในความมืดที่ภูมิไม่เคยมาถึงมาก่อน

ป้าแก้วนั่งเงียบตลอดทาง มือประสานบนตัก ผมสีขาวของเธอเรืองแสงอ่อนๆ ในความมืด

“ป้าเหนื่อยไหมครับ” ภูมิถาม

“ไม่เหนื่อยจ้ะ” เธอยิ้ม “ป้าแค่กำลังจำ ทางนี้ป้าเคยมาครั้งเดียว ตอนอายุเท่าหนูตอนนี้ คนที่พาป้ามาก็นั่งเงียบแบบนี้แหละ”

ยิ่งเข้าใกล้ ภูมิยิ่งเห็นว่าดาวดวงนั้นไม่ได้เป็นก้อนแสงก้อนเดียว มันประกอบด้วยจุดแสงเล็กๆ นับพันจุด เกาะกลุ่มกันเหมือนฝูงหิ่งห้อย แต่ละจุดมีเส้นแสงบางๆ ทอดออกไปหาดาวเคราะห์ดวงต่างๆ ในจักรวาล บางเส้นไปที่ดาวเงินเดือน บางเส้นไปที่สถานีเกราะ บางเส้นไปที่สวนสินทรัพย์

“แต่ละจุดคืออะไรครับ”

“คนที่ป้าเคยช่วยจ้ะ” ป้าแก้วตอบ “ทุกคนที่ป้าเคยนั่งคุยด้วยตอนที่เขาหลงทาง ทุกคนที่ป้าเคยสอนให้จดสมุด ให้สร้างเกราะ ให้ปลูกต้นไม้ต้นแรก”

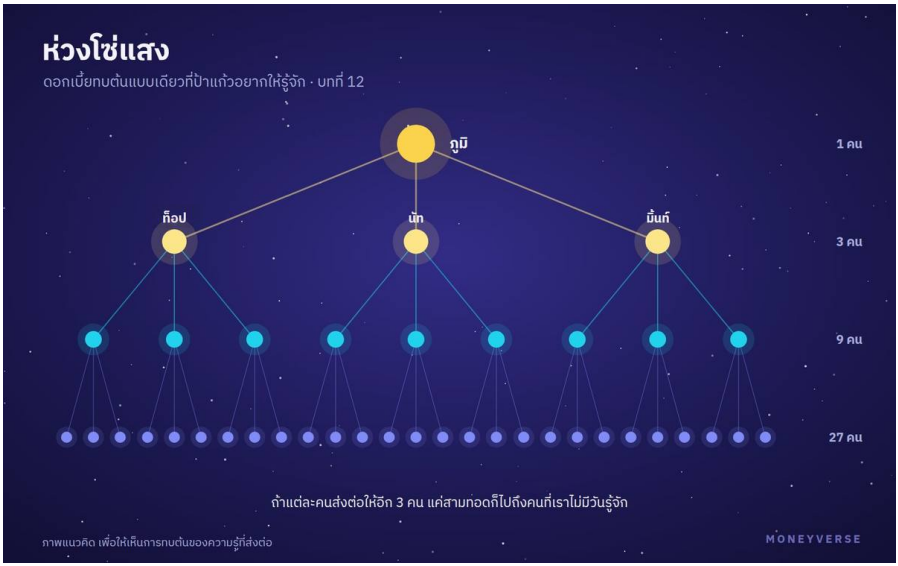
ภูมิมองไล่ไปตามจุดแสง จุดหนึ่งสว่างกว่าจุดอื่นนิดหน่อย มีเส้นแสงทอดยาวไปถึงขอบหอนาฬิกาบนดาวเงินเดือน ตรงจุดที่เขานั่งในคืนแรก

“นั่นผมเหรอครับ”

“ใช่จ้ะ” ป้าแก้วว่า “และดูให้ดีสิ”

จากจุดแสงของภูมิ มีเส้นแสงเล็กๆ แตกแขนงออกไปอีกหลายเส้น เส้นหนึ่งไปหาจุดแสงที่ภูมิรู้ทันทีว่าคือท็อป อีกเส้นไปหานัท อีกเส้นไปหาป้าร้านส้มตำ อีกเส้นไปหาแม่ และจากจุดแสงของนัท ก็มีเส้นเล็กกว่านั้นแตกออกไปอีก

“แสงไม่ได้หยุดที่หนู” ป้าแก้วพูด “มันส่งต่อ นี่คือดอกเบี้ยทบต้นแบบเดียวที่ป้าอยากให้หนูรู้จักก่อนป้าไป”

เรื่องที่ป้าแก้วไม่เคยเล่า

พวกเขานั่งลงบนก้อนหินเล็กๆ ที่ลอยอยู่ข้างดาว ป้าแก้วหายใจลึกๆ แล้วเริ่มเล่าเรื่องที่ภูมิไม่เคยได้ยิน

“ตอนป้าอายุยี่สิบห้า ป้าเป็นแม่ค้าขายผ้าในตลาด สามีทิ้งไปพร้อมหนี้นอกระบบก้อนใหญ่ ดอกเบี้ยวันละหลายเปอร์เซ็นต์” เธอเล่าเสียงเรียบ “ป้ามีลูกสาวอายุสามขวบ กับเงินในกระเป๋าสามร้อยบาท คืนหนึ่งป้านั่งร้องไห้อยู่หลังแผงผ้า คิดว่าชีวิตคงจบแค่นี้”

ภูมินึกถึงคืนแรกของตัวเองบนขอบหอนาฬิกา สี่ร้อยบาท กับข้อความโกหกแม่ว่าสบายดี

“แล้วก็มีลุงคนหนึ่ง ขายเครื่องเขียนแผงข้างๆ มานั่งลงข้างป้า” ป้าแก้วเล่าต่อ “เขาไม่ได้ให้เงินป้าสักบาท เขาให้สมุดเล่มหนึ่งกับปากกาหนึ่งด้าม แล้วบอกว่า เริ่มจากจดว่าเงินไปไหนก่อน แล้วพรุ่งนี้มานั่งคุยกันใหม่”

“เหมือนเหรียญกับผมเลย” ภูมิว่า

“เหมือนทุกคนแหละจ้ะ” ป้าแก้วยิ้ม “ลุงคนนั้นนั่งคุยกับป้าทุกเย็นอยู่สามปี จนป้าปลดหนี้ได้ ส่งลูกเรียนได้ เปิดร้านผ้าของตัวเองได้ วันที่ป้าถามว่าจะตอบแทนลุงยังไง ลุงบอกว่าไม่ต้องตอบแทนลุงหรอก วันหนึ่งเจอใครที่นั่งร้องไห้หลังแผงแบบป้า ก็ไปนั่งข้างเขาก็พอ”

ป้าแก้วชี้ไปที่ใจกลางของดาว ตรงนั้นมีจุดแสงจุดเดียวที่สว่างที่สุด อบอุ่นที่สุด เป็นสีทองเหลืองเหมือนตาชั่งของต้นกล้า

“นั่นลุงคนนั้น” เธอพูด “ป้าไม่รู้ว่าใครเคยนั่งข้างเขา แต่ป้ามั่นใจว่ามีใครสักคน แสงทุกดวงในนี้ไม่มีดวงไหนสว่างขึ้นมาเองหรอก”

สมุดปกสีทอง

“เปิดได้แล้วจ้ะ” ป้าแก้วพยักหน้าไปที่สมุดในมือภูมิ

ภูมิเปิดสมุดปกสีทองหม่นที่ป้าแก้วให้ไว้ หน้าแรกเป็นลายมือตัวเล็กๆ เป็นระเบียบ

สมุดแผนที่ของแก้ว · สำหรับคนที่ต้องจัดการต่อเมื่อแก้วไม่อยู่แล้ว

หน้าต่อมาเป็นรายการ ภูมิไล่อ่านด้วยความประหลาดใจ มันคือแผนที่ชีวิตการเงินทั้งหมดของป้าแก้ว เรียบเรียงให้คนอื่นอ่านเข้าใจได้ในครั้งเดียว

บัญชีเงินฝากทั้งหมด อยู่ธนาคารไหน ประเภทอะไร

กองทุนและประกัน ระบุผู้รับประโยชน์ไว้ที่ใครแล้วบ้าง

ร้านผ้า ใครดูแลต่อ เอกสารสัญญาเช่าอยู่ตรงไหน

พินัยกรรม ทำไว้เมื่อไร เก็บไว้ที่ไหน ใครเป็นผู้จัดการมรดก

หนี้ที่ยังเหลือ ไม่มี

ค่าใช้จ่ายประจำที่ต้องยกเลิก

คนที่ต้องโทรบอก

สิ่งที่แก้วอยากให้เกิดขึ้นกับเงินที่เหลือ

“ทำไมป้าต้องทำละเอียดขนาดนี้ครับ” ภูมิถาม

“เพราะป้าเคยเห็นครอบครัวที่ทะเลาะกันจนไม่มองหน้ากัน หลังพ่อแม่จากไป” ป้าแก้วตอบ “ไม่ใช่เพราะเงินน้อย หลายบ้านเงินเยอะด้วยซ้ำ แต่เพราะไม่มีใครรู้ว่ามีอะไรอยู่ที่ไหน ไม่มีใครรู้ว่าคนที่จากไปต้องการอะไร บางบ้านเงินฝากค้างอยู่ในบัญชีที่ไม่มีใครรู้ว่ามีอยู่ บางบ้านลูกต้องวิ่งเรื่องเอกสารเป็นปีๆ ในช่วงที่ควรได้เสียใจอย่างสงบ”

“ถ้าไม่มีพินัยกรรมจะเป็นยังไงครับ”

“ทรัพย์สินก็จะแบ่งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจไม่ตรงกับที่ตั้งใจไว้เลย” ป้าแก้วว่า “กฎหมายไม่รู้หรอกว่าใครดูแลเราตอนป่วย ใครคือคนที่เราอยากให้ได้รับ หนูอยากให้คนที่ไม่รู้จักหนูเป็นคนตัดสินใจแทนหนูไหมล่ะ”

ภูมิไล่ดูหน้าสุดท้าย หัวข้อ สิ่งที่แก้วอยากให้เกิดขึ้นกับเงินที่เหลือ มีแค่สามบรรทัด

ครึ่งหนึ่ง ให้ลูกสาวกับหลาน

อีกครึ่ง ตั้งเป็นทุนสอนเรื่องเงินให้แม่ค้าในตลาด ทุกปี ตลอดไปเท่าที่ทุนจะอยู่ได้

สมุดเล่มนี้ ให้ภูมิ เพื่อส่งต่อ

ภูมิเงยหน้าขึ้น ตาร้อนผ่าว ป้าแก้วไม่ได้มองเขา เธอกำลังมองจุดแสงสีทองเหลืองตรงกลางดาว

สมุดแผนที่ทรัพย์สิน
สมุดปกสีทองของป้าแก้ว · บทที่ 12
สมุดแผนที่
สำหรับคนที่ต้องจัดการต่อ
เมื่อเราไม่อยู่แล้ว
เขียนให้คนอื่นอ่านเข้าใจ
ได้ในครั้งเดียว
บัญชีทั้งหมด
ธนาคาร ประเภท อยู่ที่ไหน
กองทุนและประกัน
ระบุผู้รับประโยชน์ไว้ที่ใคร
ธุรกิจและทรัพย์สิน
ใครดูแลต่อ เอกสารอยู่ไหน
พินัยกรรม
ทำเมื่อไร เก็บที่ไหน ใครจัดการ
หนี้ที่ยังเหลือ
ยอด เจ้าหนี้ วันครบกำหนด
ค่าใช้จ่ายประจำ
ที่ต้องยกเลิกหรือโอน
คนที่ต้องติดต่อ
ครอบครัว ทนาย ตัวแทนประกัน
สิ่งที่อยากให้เกิดขึ้น
กับเงินที่เหลือ
แล้วบอกคนที่ไว้ใจว่าเก็บสมุดไว้ที่ไหน · เรื่องกฎหมายควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ
MONEYVERSE

ทรัพย์สินส่งต่อได้ แสงก็ส่งต่อได้

ครึ่งหนึ่งของป้าแก้ว

ให้ลูกสาวกับหลาน

อีกครึ่งหนึ่ง

ตั้งทุนสอนเรื่องเงินให้แม่ค้า

สมุดเล่มนี้

ให้ภูมิเพื่อส่งต่อความรู้

สมุดแผนที่ของบ้านเรา

ภูมิตื่นขึ้นตอนตีห้า ลุกไปนั่งที่โต๊ะทำงาน แล้วเริ่มเขียนสมุดแผนที่ของตัวเองทันที

เขาคิดว่าจะเสร็จในชั่วโมงเดียว เขาเป็นนักบัญชี เขาจดทุกอย่างมาสิบแปดปี แต่พอเริ่มจริง เขาพบว่าสมุดทุกเล่มของเขาเขียนให้ตัวเองอ่าน ไม่ได้เขียนให้คนอื่นอ่าน ชื่อย่อ ตัวเลขที่ไม่มีหัวข้อ รหัสที่มีแค่เขาเข้าใจ ถ้าวันพรุ่งนี้เขาไม่ตื่นขึ้นมา แพรจะต้องใช้เวลาเป็นเดือนกว่าจะรู้ว่าสวนกองทุนอยู่ที่ไหนบ้าง หุ้นลิ้นชักของเขาจะเป็นยังไง ร้านซักผ้าสาขาสองและสามโอนให้ใคร

“ผมเพิ่งรู้ว่าผมจัดการเงินเก่ง แต่จัดการการจากไปไม่เป็นเลย” เขาบอกแพรตอนเช้า

แพรนั่งลงข้างเขา “ฉันก็เหมือนกัน สตูดิโอฉันไม่มีใครรู้รหัสบัญชีเลยสักคน”

สองสัปดาห์ต่อมา ทั้งคู่ทำสามอย่างด้วยกัน

อย่างแรก นัดทนายความทำพินัยกรรมของแต่ละคน ระบุให้ชัดว่าทรัพย์สินแต่ละอย่างไปที่ใคร และใครเป็นผู้จัดการมรดก

อย่างที่สอง ตรวจผู้รับประโยชน์ในประกันชีวิตและกองทุนทุกฉบับ ภูมิพบว่าประกันชีวิตที่ทำไว้ตั้งแต่ก่อนแต่งงานยังระบุชื่อแม่คนเดียว เขาแก้ให้เป็นแพรกับแม่ ตามสัดส่วนที่คุยกันไว้

อย่างที่สาม เขียนสมุดแผนที่ของบ้าน คนละเล่ม แล้วบอกกันว่าเก็บไว้ที่ไหน

ส่วนที่ยากที่สุดไม่ใช่เอกสาร แต่คือการนั่งคุยกันว่า ถ้าเรามีเงินเหลือเกินพอ เราอยากให้มันทำอะไร

“ฉันอยากให้เด็กที่เรียนดนตรีแต่ไม่มีเงินซื้อเครื่องดนตรีได้เรียน” แพรตอบเร็ว เหมือนคิดไว้นานแล้ว

ภูมิคิดนานกว่า แล้วนึกถึงคืนแรกบนขอบหอนาฬิกา นึกถึงป้าแก้วหลังแผงผ้า นึกถึงแม่ที่ไม่เคยรู้ว่าเงินไปไหน

“ผมอยากให้คนรุ่นใหม่ไม่ต้องหลงทางนานเท่าผม” เขาพูด “ผมเสียเวลาไปสี่ปีแรกของการทำงาน เพราะไม่มีใครสอนเรื่องพวกนี้เลย ทั้งที่มันง่ายมาก ถ้ามีคนนั่งข้างๆ”

เรื่องที่คุยยากที่สุด

วันเสาร์ถัดมา ภูมิกับแพรไปหาแม่ตามนัดสองสัปดาห์ครั้ง แต่วันนี้ภูมิพกสมุดเล่มใหม่ไปด้วย

หลังกินข้าวที่โต๊ะหลังร้าน เขาเปิดเรื่องที่ไม่เคยกล้าเปิดมาตลอดชีวิต

“แม่ครับ ผมอยากรู้ว่าแม่อยากให้ร้านซักผ้าสาขาแรก กับเงินในเกราะของแม่ เป็นยังไงต่อ ถ้าวันหนึ่ง...”

เขาพูดไม่จบประโยค แต่แม่เข้าใจ

ภูมิเตรียมใจไว้ว่าแม่จะไม่พอใจ จะบอกว่าอย่าพูดเรื่องอัปมงคล แต่แม่กลับหัวเราะเบาๆ แล้วล้วงสมุดบัญชีเล่มเก่าขอบเปื่อยออกมาจากลิ้นชักโต๊ะ

“แม่รอลูกถามเรื่องนี้มาสองปีแล้ว” แม่ว่า “แม่ไม่กล้าพูดก่อน กลัวลูกคิดว่าแม่ป่วย”

แม่เปิดสมุดให้ดู ในหน้าสุดท้าย แม่เขียนไว้ด้วยลายมือโย้เย้

ร้านซักผ้า ให้หนูนา ลูกสมใจ เขาดูแลแม่กับร้านมาสิบปี

เงินในเกราะ ทำบุญที่วัดต้นมะขามที่อุบลฯ ส่วนหนึ่ง ที่เหลือให้ภูมิ

ภูมินั่งนิ่ง เขาไม่เคยคิดว่าแม่จะคิดเรื่องนี้ไว้แล้ว และไม่เคยคิดว่าร้านที่เขาสร้างให้แม่ แม่จะอยากส่งต่อให้คนอื่น

“ลูกไม่ว่าแม่นะ” แม่ถาม “ลูกเป็นคนสร้างร้าน”

“ผมสร้างให้แม่ครับ” ภูมิตอบ “ร้านเป็นของแม่ แม่ตัดสินใจถูกแล้ว หนูนาดูแลแม่ดีกว่าผมเสียอีกในช่วงที่ผมหายไป”

สัปดาห์ถัดมา ภูมิพาแม่ไปพบทนายที่สำนักงานในตัวจังหวัด ทำพินัยกรรมตามที่แม่ต้องการทุกบรรทัด แม่เซ็นชื่อด้วยมือที่สั่นนิดๆ แล้วถอนหายใจยาว

“โล่งเลย” แม่พูด “เหมือนวางของหนักลง”

ภูมินึกถึงคืนจุดตัด คืนที่เขารู้สึกเหมือนวางกระเป๋าหนักๆ ลง มันคือความรู้สึกเดียวกัน

ให้โดยไม่จม

เดือนต่อมา ลูกพี่ลูกน้องคนหนึ่งของภูมิโทรมา เสียงเกรงใจ

“พี่ภูมิ ผมขอยืมสามแสนได้ไหมครับ จะเปิดร้านกาแฟ ได้ทำเลดีมาก ผมจะคืนภายในสองปี”

ยี่สิบปีก่อน ภูมิคงตอบตกลงทันทีเพราะเกรงใจ หรือปฏิเสธทันทีเพราะกลัว แต่ตอนนี้เขามีหลักที่ป้าแก้วสอนไว้นานแล้ว

“ให้ยืมเท่าที่ให้ฟรีได้” ป้าแก้วเคยบอก “ถ้าเงินก้อนนั้นไม่กลับมา หนูต้องยังรักเขาได้เหมือนเดิม ถ้าทำไม่ได้ อย่าให้ยืม เพราะหนูจะเสียทั้งเงินและญาติ”

ภูมิไม่ได้ปฏิเสธ และไม่ได้ตกลงทันที เขาชวนน้องมานั่งคุยที่บ้าน เปิดตาชั่งของต้นกล้าให้ดู แล้วถามคำถามเดียวกับที่ต้นกล้าเคยถามเขา ถ้าแย่ที่สุดจะเสียเท่าไร ลองเล็กก่อนได้ไหม เกณฑ์หยุดคืออะไร

คุยกันสามชั่วโมง น้องตัดสินใจเองว่าจะเริ่มจากรถเข็นกาแฟหน้าตลาดก่อน ใช้เงินแค่ห้าหมื่น ถ้าขายดีครบหกเดือนค่อยหาทำเลร้าน

“ห้าหมื่นนี้พี่ให้เลย ไม่ต้องคืน” ภูมิบอก “ถือเป็นค่าเทอม แต่มีเงื่อนไขข้อเดียว ใช้แอปลิ้นชักจดทุกบาท แล้วมานั่งคุยกับพี่ทุกสิ้นเดือน”

น้องตาแดง “ทำไมพี่ไม่ให้ยืมสามแสนไปเลยครับ ง่ายกว่า”

“เพราะสามแสนอาจทำให้น้องเจ็บ และทำให้เราสองคนเจ็บ” ภูมิตอบ “ห้าหมื่นกับการนั่งคุยทุกเดือน จะทำให้น้องเก่งขึ้น ถึงรถเข็นจะไม่รอดก็ตาม”

คืนนั้นเหรียญลอยลงมาข้างเขา

“นายรู้ไหมว่าทำไมคนใจดีจำนวนมากถึงจน” มันถาม

“เพราะให้เกินตัว” ภูมิตอบ

“ใช่ เหมือนสวมหน้ากากออกซิเจนให้คนอื่นก่อนตัวเองบนเครื่องบินที่กำลังตก” เหรียญว่า “สุดท้ายหมดแรงทั้งคู่ การให้ที่ดีที่สุดต้องเริ่มจากคนที่ยืนได้มั่นคงแล้ว นายใช้สิบแปดปีสร้างที่ยืน ตอนนี้นายให้ได้โดยไม่ล้ม”

กระปุกแสง

ภูมิกับแพรเปิดบัญชีของบ้านเพิ่มอีกหนึ่งบัญชี ต่อจากบัญชีกลาง บัญชีส่วนตัวสองคน และกระปุกความฝันร่วม ตั้งชื่อว่า กระปุกแสง

ทุกเดือน รายได้ส่วนที่เกินนิยามคำว่าพอที่เขียนไว้ในสมุดเล่มสีเงิน สิบเปอร์เซ็นต์ไหลเข้ากระปุกนี้ ไม่ใช่สิบเปอร์เซ็นต์ของทุกอย่าง แต่สิบเปอร์เซ็นต์ของส่วนที่เกินพอ เพื่อไม่ให้การให้กลายเป็นภาระที่ทำให้ชีวิตตัวเองสั่นคลอน

“ให้เงินกับองค์กรไหนดี” แพรถาม “มีคนขอรับบริจาคเยอะมาก บางที่ฉันก็ไม่แน่ใจว่าเงินไปถึงจริงไหม”

ภูมิใช้หลักเดียวกับที่ใช้ตรวจการ์ดปลอม เขาเขียนคำถามสี่ข้อไว้ในสมุด

องค์กรนี้เปิดเผยรายงานการเงินไหม ใช้เงินไปกับอะไรบ้าง

มีผลงานที่ตรวจสอบได้ไหม ช่วยคนไปได้กี่คน อย่างไร

ถ้าเราให้ เงินก้อนนี้เปลี่ยนอะไรได้จริง หรือแค่ทำให้เรารู้สึกดี

มีวิธีอื่นที่เราช่วยได้ดีกว่าเงินไหม เช่น เวลา ความรู้ หรือเครือข่าย

ข้อสุดท้ายทำให้เขาได้คำตอบที่ไม่คาดคิด

นัทเสนอว่า ทุกครั้งที่มีน้ำท่วมหรือภัยพิบัติในจังหวัดไหน ลิ้นชักจะเปิดให้ร้านค้าในพื้นที่นั้นใช้ฟรีหนึ่งปี พร้อมระบบช่วยคำนวณว่าต้องใช้เงินเท่าไรเริ่มร้านใหม่ ภูมิคำนวณแล้วพบว่าต้นทุนของลิ้นชักแทบไม่เพิ่มเลย แต่มันช่วยร้านเล็กหลายร้อยร้านให้รู้ตัวเลขของตัวเองในช่วงที่สับสนที่สุด

ส่วนแพรเริ่มทุนเครื่องดนตรีเล็กๆ ปีละห้าทุน ให้เด็กในชุมชนรอบสตูดิโอ ไม่ใช่แค่ให้กีตาร์ แต่ให้เรียนฟรีหนึ่งปีด้วย

“ให้เบ็ดตกปลา ดีกว่าให้ปลา” ภูมิพูด

“บางวันคนก็ต้องการปลาก่อนนะ” แพรแย้ง “คนหิวจับเบ็ดไม่ไหวหรอก”

ภูมิยิ้ม แพรพูดถูกเสมอ พวกเขาจึงแบ่งกระปุกแสงเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับปลา ช่วยคนที่เดือดร้อนตอนนี้ ไม่ต้องถามอะไรมาก อีกส่วนหนึ่งสำหรับเบ็ด ให้ความรู้ ทักษะ และโอกาสที่อยู่ได้นาน

หุ้นที่ไม่ใช่ของภูมิอีกต่อไป

ปลายปีนั้น นัทขอนัดคุยกับภูมิเรื่องลิ้นชัก

“พี่คะ มีนักลงทุนติดต่อมาขอซื้อหุ้นส่วนหนึ่ง” นัทว่า “ราคาที่เขาเสนอทำให้หุ้นที่พี่ถืออยู่มีมูลค่าหลายเท่าของเงินที่พี่ใส่ไป”

ภูมินั่งฟังตัวเลขอย่างสงบ ห้าปีก่อนตัวเลขนี้คงทำให้เขาตื่นเต้นจนนอนไม่หลับ แต่ตอนนี้เขาเปิดสมุดเล่มสีเงิน ดูหน้าที่เขียนนิยามคำว่าพอแล้วพบว่าเขาไม่ต้องการเงินก้อนนี้เลย ชีวิตของเขากับแพรอยู่เหนือเส้นนั้นมาหลายปีแล้ว

“นัทว่าลิ้นชักควรเป็นของใครในอีกยี่สิบปีข้างหน้า” เขาถามกลับ

นัทคิดนาน “ของคนที่ยังสนใจป้าร้านส้มตำค่ะ ไม่ใช่ของคนที่สนใจแค่ตัวเลขในงบ”

สุดท้ายภูมิตัดสินใจสามอย่าง เขาขายหุ้นส่วนเล็กๆ ให้นักลงทุนที่นัทเลือก เพื่อให้ลิ้นชักมีเงินโตต่อ เขาแบ่งหุ้นอีกส่วนให้ทีมงานทุกคนที่อยู่มาตั้งแต่ปีแรก และหุ้นส่วนที่เหลือของเขาเกือบทั้งหมด เขาเขียนในพินัยกรรมให้ตกเป็นของกองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อจ่ายค่าห้องเรียนวันเสาร์ ทุกปี ตลอดไปเท่าที่ลิ้นชักยังมีกำไร

“พี่ไม่เสียดายเหรอคะ” นัทถาม

“พี่สร้างมันเพื่อให้คนอย่างแม่พี่ไม่หลงทาง” ภูมิตอบ “ถ้าหลังจากพี่ไม่อยู่ มันยังทำแบบนั้นต่อได้ทุกปี นั่นคือผลตอบแทนที่พี่อยากได้ที่สุดแล้ว”

คืนนั้นเขาเขียนบรรทัดใหม่ลงในสมุดแผนที่ ใต้หัวข้อเดียวกับที่ป้าแก้วเคยเขียน สิ่งที่อยากให้เกิดขึ้นกับเงินที่เหลือ แล้วนึกขึ้นได้ว่า ลายมือของเขาเริ่มคล้ายลายมือในสมุดปกสีทองขึ้นทุกที

ห้องเรียนวันเสาร์

ไอเดียที่ใหญ่ที่สุดมาจากพี่โอ๋

“นายสอนนัทได้ สอนน้องได้ สอนป้าร้านส้มตำได้” พี่โอ๋ว่าตอนมาเยี่ยมที่บ้าน ในมือถือสมุดบัญชีเล่มที่สามสิบกว่าของตัวเอง “ทำไมไม่สอนคนอื่นอีกล่ะ”

ภูมิเปิดห้องเรียนฟรีทุกวันเสาร์เว้นเสาร์ ที่ชั้นสองของร้านซักผ้าสาขาสาม หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏ ห้องเล็กๆ ที่เคยเป็นโกดังเก็บน้ำยา ใส่โต๊ะได้ยี่สิบตัว

ครั้งแรกมีคนมาเจ็ดคน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มารอผ้าซักเสร็จ แล้วเดินขึ้นมาเพราะได้ยินว่ามีขนมฟรี

ภูมิไม่ได้เริ่มด้วยตัวเลข เขาเริ่มด้วยเรื่องเล่า

“สิบเก้าปีก่อน วันที่ยี่สิบห้า ผมนั่งอยู่บนขอบหอนาฬิกา มีเงินเหลือสี่ร้อยบาท และเพิ่งโกหกแม่ว่าสบายดี”

ห้องเงียบลงทันที นักศึกษาคนหนึ่งที่กำลังเล่นโทรศัพท์วางมันลง

ภูมิสอนตามเส้นทางที่ตัวเองเดินมา ครั้งแรกเรื่องจดว่าเงินไปไหน ครั้งที่สองเรื่องหลุมดำบัตรเครดิต ครั้งที่สามเรื่องเกราะ ครั้งที่สี่เรื่องร่มยักษ์ ทุกครั้งจบด้วยแบบฝึกสิบนาที และการบ้านเล็กๆ หนึ่งข้อ

ท็อปมาช่วยถ่ายรูปและเล่าเรื่องของตัวเองในคาบที่สอง เรื่องรถคันใหญ่ เรื่องบัตรสามใบที่เอาใบนี้กดเงินไปจ่ายใบนั้น เรื่องสมุดบัญชีเล่มแรกทั้งห้องหัวเราะตอนท็อปเล่าเรื่องนาฬิกาเรือนหรู แล้วเงียบตอนเขาเล่าคืนที่นอนไม่หลับ ต้องเปิดดูว่าบัตรใบไหนยังรูดได้

นัทสอนคาบเรื่องเติมทักษะและการใช้เครื่องมือใหม่ ส่วนแพรสอนคาบเรื่องเงินกับความสัมพันธ์ เรื่องบัญชีกลาง บัญชีส่วนตัว และกระปุกความฝันร่วม คาบนั้นมีคู่รักมาเรียนด้วยกันสามคู่

ปีแรกผ่านไป ห้องเรียนเต็มทุกครั้ง ต้องย้ายไปใช้ห้องประชุมของมหาวิทยาลัยที่อาจารย์คนหนึ่งเสนอให้ใช้ฟรี

มิ้นท์

ในห้องเรียนรุ่นที่สาม มีผู้หญิงคนหนึ่งนั่งแถวหน้าสุดทุกครั้ง ชื่อมิ้นท์ อายุยี่สิบหก ทำงานเป็นพนักงานขายในห้าง จดทุกคำที่ภูมิพูด

หลังคาบเรื่องเกราะ เธอเดินมาหาภูมิตอนทุกคนกลับไปแล้ว

“พี่ภูมิคะ หนูขอเล่าอะไรได้ไหมคะ” เธอพูดเสียงเบา “หนูมีหนี้บัตรสามใบ กับหนี้แอปกู้เงินอีกสองแอป เดือนนี้หนูเหลือเงินสามร้อยกว่าบาท แล้วเมื่อวานหนูเพิ่งบอกแม่ทางโทรศัพท์ว่าสบายดี”

ภูมินิ่งไป เขาเห็นตัวเองในแววตาของเธอ เห็นป้าแก้วหลังแผงผ้า เห็นจุดแสงทุกจุดในดาวดวงนั้น

เขาดึงเก้าอี้มานั่งข้างเธอ ไม่ได้นั่งตรงข้าม

“มิ้นท์ไม่ได้อยู่คนเดียวนะ” เขาพูด “พี่เคยอยู่ตรงนั้น เพื่อนพี่เคยอยู่ลึกกว่านั้นอีก เราจะเริ่มจากเรื่องเดียวก่อน”

เขาหยิบสมุดเล่มใหม่ปกสีน้ำเงินที่พกติดกระเป๋าไว้เสมอสำหรับวันแบบนี้ ยื่นให้เธอพร้อมปากกาหนึ่งด้าม

“จดว่าเงินไปไหนก่อน” เขาบอก “แล้วสิ้นเดือนนี้มานั่งคุยกันใหม่”

มิ้นท์มาทุกสิ้นเดือน บางเดือนมาพร้อมข่าวดี บางเดือนมาพร้อมน้ำตา เพราะเผลอรูดบัตรอีก ภูมิไม่เคยดุ เขาแค่เปิดสมุดของเธอ แล้วถามว่าเดือนหน้าจะลองอะไรใหม่ หนึ่งปีต่อมา เธอปิดหนี้แอปกู้เงินได้ทั้งสองแอป สองปีต่อมา หนี้บัตรใบสุดท้ายหายไป เกราะของเธอครบสามเดือน วันที่เธอเอาสมุดมาให้ดู หน้าสุดท้ายมีลายมือเขียนว่า เริ่มส่งเงินให้แม่เดือนละ ฿2,000 แล้ว

“หนูจะตอบแทนพี่ยังไงดีคะ” มิ้นท์ถาม

ภูมิยิ้ม รู้แล้วว่าต้องตอบว่าอะไร เพราะมีคนเคยตอบคำถามนี้ไว้ให้เมื่อหลายสิบปีก่อน

“ไม่ต้องตอบแทนพี่หรอก” เขาว่า “วันหนึ่งถ้าเจอใครที่นั่งร้องไห้แบบที่มิ้นท์เคยเป็น ก็ไปนั่งข้างเขาก็พอ”

แสงสุดท้ายของป้าแก้ว

คืนที่มิ้นท์ปิดหนี้ใบสุดท้าย ภูมิฝันถึงดาวดวงนั้นอีกครั้ง

ป้าแก้วนั่งรออยู่บนก้อนหินที่เดิม ตัวเธอเรืองแสงสีทองอ่อนๆ ทั้งตัว บางจนเกือบโปร่งใส ภูมิรู้ทันทีว่านี่คือคืนนั้น

“ป้าจะไปแล้วเหรอครับ”

“ป้าไม่ได้ไปไหนไกลหรอกจ้ะ” ป้าแก้วยิ้ม ชี้ไปที่ดาว “ป้าแค่จะไปอยู่ตรงนั้น ข้างๆ ลุงคนขายเครื่องเขียน”

ภูมิอยากพูดอะไรหลายอย่าง แต่พูดได้แค่คำเดียว

“ขอบคุณครับ”

“หนูขอบคุณป้าแล้ว” ป้าแก้วตอบ “ตอนที่หนูนั่งลงข้างมิ้นท์”

เธอลุกขึ้นช้าๆ ยื่นมือมาลูบหัวเขาเหมือนคืนแรกที่หน้าสถานีเกราะ ตอนที่เขาเพิ่งร้องไห้เพราะยอดบัตรเครดิต

“เงินที่หนูเก็บมาทั้งชีวิต วันหนึ่งหนูต้องทิ้งไว้ข้างหลังทั้งหมด” ป้าแก้วพูด เสียงเบาจนเกือบเป็นเสียงกระซิบ “สวน เครื่องจักร ตัวเลขในสมุด ไม่มีอะไรตามหนูไปได้เลย สิ่งเดียวที่อยู่ต่อหลังจากหนูไป คือแสงที่หนูส่งต่อให้คนอื่น”

แล้วป้าแก้วก็ค่อยๆ จางลง กลายเป็นจุดแสงสีทองอบอุ่นจุดหนึ่ง ลอยไปเกาะอยู่ข้างจุดแสงสีทองเหลืองตรงใจกลางดาว ดาวทั้งดวงสว่างขึ้นนิดหนึ่ง

ภูมินั่งอยู่ตรงนั้นนาน เหรียญลอยมาเกาะไหล่เขาเงียบๆ ไม่พูดอะไรเลย มันรู้ว่าบางคืนไม่ต้องการคำอธิบาย

ก่อนตื่น ภูมิเห็นจุดแสงเล็กๆ จุดใหม่จุดหนึ่งเพิ่งสว่างขึ้นที่ขอบดาว มีเส้นแสงบางๆ ทอดมาจากจุดแสงของเขา

มิ้นท์

วันที่ยี่สิบห้า

ภูมิอายุห้าสิบในปีที่ลิ้นชักมีร้านค้าใช้งานสามพันร้าน นัทเป็นผู้บริหารเต็มตัว ห้องเรียนวันเสาร์มีครูอาสาสิบสองคน ครึ่งหนึ่งเคยเป็นนักเรียนรุ่นแรกๆ มิ้นท์เป็นหนึ่งในนั้น แม่อายุแปดสิบหก ยังนั่งคุยกับนักศึกษาหน้าร้านซักผ้าทุกเย็น หนูนาดูแลร้านและดูแลแม่อย่างดี

คืนวันที่ยี่สิบห้าของเดือนหนึ่ง ภูมิฝันครั้งสุดท้าย

เขายืนอยู่บนดาวเงินเดือน ใต้หอนาฬิกาที่คุ้นเคย ลู่วิ่งยังหมุน คนยังวิ่ง เสียงนาฬิกายังดังติ๊กต็อก บนขอบหอนาฬิกา มีเด็กหนุ่มคนหนึ่งนั่งอยู่ อายุราวยี่สิบสาม ถือโทรศัพท์ที่หน้าจอแสดงยอดเงิน ไหล่สั่นนิดๆ

ภูมิมองแล้วรู้ทันทีว่าเด็กคนนั้นกำลังพิมพ์ข้อความหาใครสักคนว่า สบายดี

เหรียญที่เกาะอยู่บนไหล่ภูมิมาตลอดยี่สิบสี่ปี ขยับตัว ดวงตาสีฟ้ามองไปที่เด็กหนุ่ม แล้วหันกลับมามองภูมิ

“ถึงเวลาแล้วใช่ไหม” ภูมิถาม

“นายไม่ต้องการฉันแล้ว” เหรียญตอบ “นายกลายเป็นเหรียญของคนอื่นไปนานแล้ว”

ภูมิยิ้ม แล้วยื่นมือให้เหรียญกระโดดลงไป เหรียญหมุนตัวกลางอากาศครั้งหนึ่ง แสงทองสะท้อนแสงไฟจากหอนาฬิกา แล้วลอยไปหยุดข้างเด็กหนุ่ม

ภูมิได้ยินเสียงของมันลอยมาตามลม เสียงเดียวกับที่เขาได้ยินในคืนแรกเมื่อยี่สิบสี่ปีก่อน

“เงินเดือนนายหายไปไหนหมดล่ะ”

เด็กหนุ่มสะดุ้ง มองเหรียญด้วยตาเบิกกว้าง แล้วเริ่มเล่า

ภูมิหันหลังเดินกลับ ไม่ได้รอฟังจนจบ เขารู้ว่าเรื่องนี้จะจบยังไง ไม่ใช่เพราะมันจะง่าย แต่เพราะเด็กคนนั้นไม่ได้อยู่คนเดียวแล้ว

เขาเงยหน้าขึ้นมองท้องฟ้า ไกลออกไปสุดขอบจักรวาล ดาวดวงนั้นยังส่องแสงอยู่ อบอุ่นกว่าทุกครั้ง และมีเส้นแสงบางๆ เส้นใหม่ทอดลงมาถึงขอบหอนาฬิกาตรงที่เด็กหนุ่มนั่งอยู่พอดี

ยินดีต้อนรับสู่ MONEYVERSE

บันทึกนักเดินทาง · บทที่ 12

บทเรียน: เงินเป็นเครื่องมือ ไม่ใช่เส้นชัย สิ่งที่อยู่ต่อหลังจากเราไม่ใช่ตัวเลขในบัญชี แต่คือสิ่งที่เราส่งต่อ ทั้งเงิน ความรู้ และโอกาส การให้ที่ดีเริ่มจากคนที่ยืนมั่นคงแล้ว และวางแผนไว้ล่วงหน้าเหมือนเรื่องเงินอื่นๆ

สมุดแผนที่ทรัพย์สิน: เขียนให้คนอื่นอ่านเข้าใจได้ในครั้งเดียว ว่ามีบัญชี กองทุน ประกัน ธุรกิจ หนี้ และค่าใช้จ่ายประจำอะไรบ้าง อยู่ที่ไหน ใครต้องจัดการต่อ แล้วบอกคนที่ไว้ใจว่าเก็บไว้ที่ไหน

พินัยกรรมและผู้รับประโยชน์: ถ้าไม่มีพินัยกรรม ทรัพย์สินจะแบ่งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจไม่ตรงกับที่ตั้งใจ ตรวจผู้รับประโยชน์ในประกันและกองทุนทุกครั้งที่ชีวิตเปลี่ยน เช่น แต่งงาน มีลูก หรือหย่า

คุยเรื่องที่คุยยาก: ถามพ่อแม่ว่าต้องการอะไร ก่อนที่จะไม่มีโอกาสถาม หลายคนรอให้ลูกเปิดเรื่องก่อน เพราะไม่อยากให้ลูกกังวล

ให้ยืมเท่าที่ให้ฟรีได้: ถ้าเงินไม่กลับมา คุณต้องยังรักเขาได้เหมือนเดิม และบางครั้งการช่วยให้เขาเริ่มเล็กและคิดเป็น ดีกว่าการให้เงินก้อนใหญ่

สวมหน้ากากออกซิเจนให้ตัวเองก่อน: การให้ที่ยั่งยืนมาจากส่วนที่เกินคำว่าพอ ไม่ใช่จากเงินที่ทำให้ชีวิตตัวเองสั่นคลอน

กระปุกแสง: ตั้งสัดส่วนการให้ที่ชัดเจน แบ่งเป็น “ปลา” สำหรับคนที่เดือดร้อนตอนนี้ และ “เบ็ด” สำหรับความรู้และโอกาสที่อยู่ได้นาน

สี่คำถามก่อนบริจาค: เปิดเผยการใช้เงินไหม · มีผลงานที่ตรวจสอบได้ไหม · เงินของเราเปลี่ยนอะไรได้จริง · มีวิธีช่วยที่ดีกว่าเงินไหม เช่น เวลา ความรู้ เครือข่าย

ดอกเบี้ยทบต้นของแสง: ความรู้ที่ส่งต่อให้หนึ่งคน อาจไปถึงอีกหลายคนที่เราไม่มีวันรู้จัก นี่คือการลงทุนที่ผลตอบแทนไม่มีเพดาน

คำศัพท์ประจำบท: พินัยกรรม คือเอกสารแสดงเจตนาว่าทรัพย์สินจะไปที่ใครเมื่อเสียชีวิต · ผู้จัดการมรดก คือคนที่ทำหน้าที่จัดการแบ่งทรัพย์สินตามพินัยกรรมหรือกฎหมาย · ผู้รับประโยชน์ คือคนที่ได้รับเงินจากประกันหรือกองทุนตามที่ระบุไว้ · Legacy คือสิ่งที่ส่งต่อหลังจากเรา · Impact คือผลที่เกิดขึ้นจริงกับชีวิตคนอื่น

แบบฝึก 10 นาที

- เขียนหน้าแรกของสมุดแผนที่ทรัพย์สินของคุณ: บัญชีทั้งหมด อยู่ที่ไหน
- ตรวจว่าประกันและกองทุนที่มี ระบุผู้รับประโยชน์ไว้ที่ใคร ยังตรงกับที่ต้องการไหม
- เขียนว่าถ้ามีเงินเกินพอ คุณอยากให้มันทำอะไร หนึ่งประโยค
- นึกถึงคนหนึ่งคนที่เคย “นั่งข้าง” คุณตอนหลงทาง แล้วเขียนว่าเขาสอนอะไรคุณ
- เลือกคนหนึ่งคนที่คุณจะช่วยส่งต่อสิ่งที่ได้เรียนจากหนังสือเล่มนี้

คำถามชวนคิด: ถ้าวันหนึ่งมีดาวที่เป็นจุดแสงของทุกคนที่คุณเคยช่วย คุณอยากให้มันมีจุดแสงของใครบ้าง?

หมายเหตุ: เรื่องพินัยกรรม มรดก และการระบุผู้รับประโยชน์ มีรายละเอียดทางกฎหมายที่ต่างกันในแต่ละกรณี ควรปรึกษาทนายความหรือผู้เชี่ยวชาญ ก่อนบริจาคควรตรวจสอบองค์กรผู้รับ และหากต้องการใช้สิทธิ์ลดหย่อนภาษีจากการบริจาค ควรตรวจสอบเงื่อนไขล่าสุดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในเกม MONEYVERSE: ระดับสุดท้ายของเกมไม่ได้วัดว่าใครมีเงินมากที่สุด แต่วัดว่าใครใช้สิ่งที่สร้างมาทำให้คนอื่นเดินทางต่อได้ เหมือนที่ป้าแก้วไม่ได้ถามว่าภูมิรวยแค่ไหน แต่ถามว่าเขาจะนั่งข้างใคร

ถึงนักเดินทางคนต่อไป

ถ้าคุณอ่านมาถึงหน้านี้ คุณได้เดินทางไปกับภูมิครบทั้งสิบสองบทแล้ว

คุณอาจกำลังนั่งอยู่บนขอบหอนาฬิกาของตัวเอง มีเงินเหลือไม่กี่ร้อยบาท มีหนี้ที่ไม่กล้าเปิดดูยอด หรือเพิ่งโกหกใครสักคนว่าสบายดี หรือคุณอาจเดินมาไกลแล้ว มีเกราะ มีสวน มีเครื่องจักรของตัวเอง และกำลังสงสัยว่าต่อจากนี้จะใช้หกเหรียญไปกับอะไร

ไม่ว่าคุณจะอยู่ตรงไหน ก้าวต่อไปมีแค่ก้าวเดียวเสมอ

ถ้าคุณยังไม่เคยจด ให้เริ่มจดว่าเงินไปไหน

ถ้าคุณจดแล้ว ให้สร้างเกราะ

ถ้าคุณมีเกราะแล้ว ให้ปลูกต้นไม้ต้นแรก

และถ้าคุณมาถึงประตูแล้ว ให้มองหาใครสักคนที่นั่งร้องไห้อยู่บนขอบหอนาฬิกา แล้วไปนั่งข้างเขา

แสงไม่ได้หยุดที่คุณ

MONEYVERSE

ผจญภัยในจักรวาลการเงิน

เมื่อ “ภูมิ” พนักงานเงินเดือนธรรมดา ที่ใช้ชีวิตวนลูปเดิม ๆ ได้พบกับ “เหรียญ M” และกลายเป็นผู้เดินทางสู่จักรวาลเงิน การผจญภัยครั้งนี้จะพาเขาไปเรียนรู้ว่า... เงินไม่ใช่แค่ตัวเลข แต่คือ “พลัง” ที่เปลี่ยนชีวิตได้จริง

ในดินแดนที่เต็มไปด้วยดวงดาวเคราะห์แห่งการเงิน เขาจะได้พบกับบทเรียนที่สำคัญ ตั้งแต่การจัดการรายรับรายจ่าย การลดหนี้ การออม การลงทุน ไปจนถึงการสร้างรายได้แบบยั่งยืน ทั้งหมดนี้ถูกถ่ายทอดผ่านเรื่องราวการผจญภัยที่สนุก ตื่นเต้น และเข้าใจง่าย เหมาะสำหรับทุกคนที่อยากเริ่มต้นเส้นทางสู่อิสรภาพทางการเงิน

“ไม่ว่าคุณจะอยู่จุดไหนของชีวิต
ถ้าคุณเริ่ม... คุณก็ไปถึงได้”

เขียนโดย

RICHARD JOE